Regeringens proposition 2025/26:177

Förenklad leverantörskontroll vid upphandling

Prop. 2025/26:177

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 12 mars 2026

Ulf Kristersson

Erik Slottner
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att det inrättas ett system för samordnad registerkontroll som ska tillämpas vid upphandling och användning av valfrihetssystem. Genom systemet ska det vara möjligt för upphandlande myndigheter och enheter att kontrollera om det finns skäl för uteslutning av en leverantör till följd av brott, obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter samt med anledning av vissa kvalificerade ekonomiska svårigheter (t.ex. konkurs). En sådan leverantörskontroll ska kunna begäras både i samband med tilldelning av kontrakt och vid uppföljning av avtal. Det föreslås också kompletterande sekretessbestämmelser, bestämmelser om tystnadsplikt och bestämmelser om rättsligt stöd för viss personuppgiftsbehandling i fråga om de uppgifter som kan komma fram av kontrollen i belastningsregistret.

Det föreslås vidare att bestämmelserna om uteslutning av leverantörer i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) i huvudsak även ska gälla vid uteslutning av sökande i lagen (2008:962) om valfrihetssystem. En upphandlande myndighet ska därmed, med ett fåtal undantag, få utesluta en sökande på de direktivstyrda uteslutningsgrunder som följer av LOU. Ändringarna innebär att grunderna för när en leverantör kan uteslutas inte kommer att skilja sig åt beroende av om den aktuella tjänsten upphandlas eller tillhandahålls i ett valfrihetssystem.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut 5

2 Lagtext 6
2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling 6
2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna 11
2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner 16
2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet 20
2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:962) om valfrihetssystem 25
2.6 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) 29
2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet 34
2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning 35
2.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi 36
2.10 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:1065) om kollektivtrafik 37

3 Ärendet och dess beredning 38

4 Lagstiftning om upphandling och valfrihetssystem 39
4.1 Lagstiftning på upphandlingsområdet 39
4.2 Direktivstyrd och icke-direktivstyrd upphandling 39
4.3 Valfrihetssystem 40

5 Grunder för uteslutning av leverantörer och sökande 41
5.1 Grunder för att utesluta leverantörer från offentliga upphandlingar 41
5.2 Grunder för att utesluta sökande från valfrihetssystem 44
5.3 De förenklade reglerna från februari 2022 45
5.4 Uteslutningsgrunderna vid uppföljning av kontrakt 46

6 Kontroll av uteslutningsgrunder 47
6.1 Bestämmelser om kontroll av leverantörer och sökande 47
6.2 Användning av intyg och registerutdrag vid leverantörskontroller 48
6.2.1 Belastningsregister 48
6.2.2 Andra intyg och registerutdrag 49
6.3 Leverantörskontroller i praktiken 49

7 Generellt om EU:s dataskyddsförordning 50

8 Grunderna för uteslutning från valfrihetssystem ska motsvara de som gäller vid icke-direktivstyrd upphandling 51

9 En samordnad registerkontroll 55
9.1 Det ska införas ett system för samordnad registerkontroll 55
9.2 Den samordnade registerkontrollen ska ersätta systemet med sanningsförsäkringar 63
9.3 Sekretess och tystnadsplikt till skydd för enskilda i den samordnade registerkontrollen 68
9.3.1 Sekretess för uppgifter om enskilda vid den brottsgrundade uteslutningsprövningen 68
9.3.2 Sekretess för uppgift om enskilda i en upphandling 73
9.3.3 Tystnadsplikt 78
9.4 Det behövs sekretessbrytande bestämmelser för att den samordnade registerkontrollen ska fungera 82
9.5 Behandling av personuppgifter vid leverantörskontroller 85
9.6 Uppdatering av hänvisningen till penningtvättsdirektivet 102

10 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser 104

11 Konsekvenser 106
11.1 Varför förslagen behövs 106
11.2 Alternativa åtgärder eller lösningar är inte tillräckliga 107
11.3 Förslagens förenlighet med EU-rätten 107
11.4 Konsekvenser för brottsligheten 108
11.5 Konsekvenser för statliga myndigheter 108
11.6 Konsekvenser för upphandlande myndigheter och enheter 113
11.7 Konsekvenser för företagen och konkurrensen 114
11.8 Konsekvenser för enskilda och skyddet för den personliga integriteten 115
11.9 Behovet av speciella informationsinsatser 115
11.10 Statsfinansiella konsekvenser 116
11.11 Övriga konsekvenser 116

12 Författningskommentar 117
12.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling 117
12.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna 123
12.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner 127
12.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet 129
12.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2008:962) om valfrihetssystem 133
12.6 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) 138

12.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet 144
12.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning 144
12.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi 145
12.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:1065) om kollektivtrafik 145
Bilaga 1 Sammanfattning av relevanta delar av betänkandet En samordnad registerkontroll för upphandlande myndigheter och enhet (SOU 2023:43) 146
Bilaga 2 Betänkandets lagförslag 153
Bilaga 3 Förteckning över remissinstanserna 182
Bilaga 4 Lagrådsremissens lagförslag 183
Bilaga 5 Lagrådets yttrande 215
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 12 mars 2026 216

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2008:962) om valfrihetssystem.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet.
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning.
9. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi.
10. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:1065) om kollektivtrafik.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:1145) om offentlig upphandling

dels att 1 kap. 2 §, 13 kap. 1 § och 15 kap. 5 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sju nya paragrafer, 1 kap. 12 a §, 4 kap. 20 §, 13 kap. 4 a §, 19 kap. 3 a, 17 a och 17 b §§ och 19 a kap. 3 a §, och närmast före 4 kap. 20 §, 13 kap. 4 a §, 19 kap. 3 a och 17 b §§ och 19 a kap. 3 a § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 kap.
	2 §
Denna lag gäller för upphandling som genomförs av en upphandlande myndighet (offentlig upphandling). Med upphandling avses de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggentreprenader genom tilldelning av kontrakt.	
Lagen gäller även när en upphandlande myndighet anordnar en projekttävling. Vad som avses med projekttävling anges i 1 kap. 19 §.	
	Det finns bestämmelser som även gäller vid uppföljning av kontrakt och ramavtal i 4 kap. 20 §, 13 kap. 4 a §, 19 kap. 3 a och 17 b §§ och 19 a kap. 3 a §.
	12 a §
	Med EU:s dataskyddsförordning avses Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).
	4 kap.
	Tystnadsplikt
	20 §
	Den som i samband med en upphandling, eller vid uppföljning av

ett kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter en upphandling, har fått del av uppgifter om en enskilds personliga förhållanden som förekommer i en angelägenhet som avser kontroll av uppgifter ur belastningsregistret får inte obehörigen röja eller utnyttja dessa uppgifter.

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess som tillämpas i det allmännas verksamhet.

13 kap.

1 §[1]

En upphandlande myndighet ska utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten genom kontroll enligt 15 kap. eller på annat sätt får kännedom om att leverantören enligt en dom som fått laga kraft är dömd för brott som innefattar

1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,

2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, korruption enligt artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn, eller korruption enligt nationella bestämmelser,

3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i *den ursprungliga* lydelsen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i lydelsen *en-*

[1] Senaste lydelse 2018:1317.

ligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1113,

5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artiklarna 3 och 5–12 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF, i den ursprungliga lydelsen, eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 14 i det direktivet, eller

6. människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF, i den ursprungliga lydelsen.

Är leverantören en juridisk person, ska leverantören uteslutas om en person som ingår i leverantörens förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan har dömts för brottet. Detsamma gäller om den som har dömts för brottet är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera leverantören.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

4 a §

Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande myndigheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelserna ska leda till uteslutning på grund av brott vid

– upphandlingar enligt detta kapitel, eller

– uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter upphandlingar enligt detta kapitel.

Första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

15 kap.

5 §

En leverantör är inte skyldig att lämna in kompletterande dokument eller andra skriftliga bevis, om den upphandlande myndigheten

1. redan har tillgång till materialet, eller

2. själv har möjlighet att kostnadsfritt få tillgång till intyg eller relevant information direkt med hjälp av elektroniska medel.

En leverantör är inte heller skyldig att lämna in kompletterande dokument eller andra skriftliga bevis om den upphandlande myndigheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till motsvarande information via en myndighet som tillhandahåller en funktion för samordnad registerkontroll.

19 kap.

Tystnadsplikt

3 a §

Den som i samband med en upphandling, eller vid uppföljning av ett kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter en upphandling, har fått del av uppgifter om en enskilds personliga förhållanden som förekommer i en angelägenhet som avser kontroll av uppgifter ur belastningsregistret får inte obehörigen röja eller utnyttja dessa uppgifter.

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess som tillämpas i det allmännas verksamhet.

17 a §

Vid kontroll av om det enligt 17 § finns grund för att utesluta en leverantör från att delta i en upphandling får en upphandlande myndighet inte begära att leverantören lämnar handlingar eller intyg om myndigheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till motsvarande information genom en funktion för samordnad registerkontroll.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

17 b §

Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den

upphandlande myndigheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelserna ska leda till uteslutning på grund av brott vid

– upphandlingar enligt detta kapitel, eller

– uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter upphandlingar enligt detta kapitel.

Första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

19 a kap.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

3 a §

Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande myndigheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelserna ska leda till uteslutning på grund av brott vid

– upphandlingar enligt detta kapitel, eller

– uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter upphandlingar enligt detta kapitel.

Första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

dels att 1 kap. 2 § och 13 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sju nya paragrafer, 1 kap. 10 a §, 4 kap. 18 §, 13 kap. 5 a §, 19 kap. 3 a, 17 a och 17 b §§ och 19 a kap. 3 a §, och närmast före 4 kap. 18 §, 13 kap. 5 a §, 19 kap. 3 a och 17 b §§ och 19 a kap. 3 a § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap.	
2 §	
Denna lag gäller för upphandling som genomförs av en upphandlande enhet för verksamhet inom områdena vatten, energi, transporter eller posttjänster enligt 2 kap. 1–8 §§ (upphandling inom försörjningssektorerna). Med upphandling avses de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggentreprenader genom tilldelning av kontrakt.	
Lagen gäller även när en upphandlande enhet anordnar en projekttävling. Vad som avses med projekttävling anges i 1 kap. 18 §.	
	Det finns bestämmelser som även gäller vid uppföljning av kontrakt och ramavtal i 4 kap. 18 §, 13 kap. 5 a §, 19 kap. 3 a och 17 b §§ och 19 a kap. 3 a §.
	10 a §
	Med EU:s dataskyddsförordning avses Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).
	4 kap.
	Tystnadsplikt
	18 §
	Den som i samband med en upphandling, eller vid uppföljning av ett kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter en upphandling, har fått del av uppgifter om en

enskilds personliga förhållanden som förekommer i en angelägenhet som avser kontroll av uppgifter ur belastningsregistret får inte obehörigen röja eller utnyttja dessa uppgifter.

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess som tillämpas i det allmännas verksamhet.

13 kap.

1 §[1]

En upphandlande enhet som är en upphandlande myndighet ska utesluta en leverantör från att delta i ett kvalificeringssystem eller en upphandling, om enheten genom en kontroll enligt 14 kap. 3 § eller på annat sätt får kännedom om att leverantören enligt en dom som fått laga kraft är dömd för brott som innefattar

1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,

2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, korruption enligt artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn, eller korruption enligt nationella bestämmelser,

3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i *den ursprungliga* lydelsen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i lydelsen *enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1113*,

[1] Senaste lydelse 2021:1111.

5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artiklarna 3 och 5–12 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF, i den ursprungliga lydelsen, eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 14 i det direktivet, eller

6. människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF, i den ursprungliga lydelsen.

Är leverantören en juridisk person, ska leverantören uteslutas om en person som ingår i leverantörens förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan har dömts för brottet. Detsamma gäller om den som har dömts för brottet är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera leverantören.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

5 a §

Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande enheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelserna ska leda till uteslutning på grund av brott vid

– upphandlingar enligt detta kapitel, eller

– uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter upphandlingar enligt detta kapitel.

Första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

19 kap.

Tystnadsplikt

3 a §

Den som i samband med en upphandling, eller vid uppföljning av ett kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter en upphandling, har fått del av uppgifter om en enskilds personliga förhållanden som före-

kommer i en angelägenhet som avser kontroll av uppgifter ur belastningsregistret får inte obehörigen röja eller utnyttja dessa uppgifter.

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess som tillämpas i det allmännas verksamhet.

17 a §

Vid kontroll av om det enligt 17 § finns grund för att utesluta en leverantör från att delta i en upphandling får en upphandlande enhet inte begära att leverantören lämnar handlingar eller intyg om enheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till motsvarande information genom en funktion för samordnad registerkontroll.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

17 b §

Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande enheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelserna ska leda till uteslutning på grund av brott vid

– upphandlingar enligt detta kapitel, eller

– uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter upphandlingar enligt detta kapitel.

Första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

19 a kap.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

3 a §

Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande enheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelserna ska leda till uteslutning på grund av brott vid

– upphandlingar enligt detta kapitel, eller

– uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter upphandlingar enligt detta kapitel.

Första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner

dels att 1 kap. 2 § och 11 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 1 kap. 10 a §, 4 kap. 12 § och 11 kap. 4 b och 5 a §§, och närmast före 4 kap. 12 § och 11 kap. 4 b och 5 a §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 kap.
	2 §
Denna lag gäller för upphandling av byggkoncessioner och tjänstekoncessioner som genomförs av en upphandlande myndighet eller enhet (upphandling av koncessioner). Med upphandling avses de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa tjänster eller byggentreprenader genom tilldelning av en koncession.	
	Det finns bestämmelser som även gäller vid uppföljning av kontrakt i 4 kap. 12 § och 11 kap. 5 a §.
	10 a §
	Med EU:s dataskyddsförordning avses Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).
	4 kap.
	Tystnadsplikt
	12 §
	Den som i samband med en upphandling, eller vid uppföljning av ett kontrakt som ingåtts efter en upphandling, har fått del av uppgifter om en enskilds personliga förhållanden som förekommer i en angelägenhet som avser kontroll av uppgifter ur belastningsregistret får inte obehörigen röja eller utnyttja dessa uppgifter.

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess som tillämpas i det allmännas verksamhet.

11 kap.

1 §[1]

En upphandlande myndighet eller en sådan upphandlande enhet som avses i 1 kap. 20 § första stycket 1 ska utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten eller enheten genom kontroll eller på annat sätt får kännedom om att leverantören enligt en dom som fått laga kraft är dömd för brott som innefattar

1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,

2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, korruption enligt artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn, eller korruption enligt nationella bestämmelser,

3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i *den ursprungliga* lydelsen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i lydelsen *enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1113*,

5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artiklarna 3 och 5–12 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF, i den ursprungliga lydelsen, eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 14 i det direktivet, eller

[1] Senaste lydelse 2018:1319.

6. människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF, i den ursprungliga lydelsen.

Är leverantören en juridisk person, ska leverantören uteslutas om en person som ingår i leverantörens förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan har dömts för brottet. Detsamma gäller om den som har dömts för brottet är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera leverantören.

Underlag vid kontroll av uteslutningsgrunder

4 b §

Vid kontroll av om det enligt detta kapitel finns grund för att utesluta en leverantör från att delta i en upphandling får en upphandlande myndighet eller enhet inte begära att leverantören lämnar handlingar eller intyg om myndigheten eller enheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till motsvarande information genom en funktion för samordnad registerkontroll.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

5 a §

Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande myndigheten eller enheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelserna ska leda till uteslutning på grund av brott vid

– upphandlingar enligt denna lag, eller

– uppföljningar av kontrakt som ingåtts efter upphandlingar enligt denna lag.

Första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet

dels att 11 kap. 4 § ska upphöra att gälla,

dels att 11 kap. 1 § och 15 kap. 16 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 1 kap. 2 a och 14 §§, 2 kap. 31 §, 11 kap. 1 a och 4 §§ och 15 kap. 16 a §, och närmast före 1 kap. 14 §, 11 kap. 1 a § och 15 kap. 16 a § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 kap.
	2 a §
	Det finns bestämmelser som gäller vid uppföljning av kontrakt och ramavtal i 14 §, 11 kap. 1 a § och 15 kap. 16 a §.
	Tystnadsplikt
	14 §
	Den som i samband med en upphandling, eller vid uppföljning av ett kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter en upphandling, har fått del av uppgifter om en enskilds personliga förhållanden som förekommer i en angelägenhet som avser kontroll av uppgifter ur belastningsregistret får inte obehörigen röja eller utnyttja dessa uppgifter.
	I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess som tillämpas i det allmännas verksamhet.
	2 kap.
	31 §[1]
	Med EU:s dataskyddsförordning avses Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på

[1] Tidigare 2 kap. 31 § upphävd genom 2021:1112.

behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

11 kap.

1 §[2]

En upphandlande myndighet eller enhet ska utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten eller enheten får kännedom om att leverantören enligt en lagakraftvunnen dom är dömd för brott som innefattar

1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,

2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, respektive artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn,

3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,

4. penningtvätt och finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i *den ursprungliga* lydelsen, eller

4. penningtvätt och finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i lydelsen *enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1113*, eller

5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artiklarna 3 och 5–12 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF, i den ursprungliga lydelsen, eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 14 i det direktivet.

[2] Senaste lydelse 2018:1316.

Är leverantören en juridisk person, ska leverantören uteslutas om en företrädare för den juridiska personen har dömts för brottet. Om det finns grundad anledning anta att en leverantör ska uteslutas med stöd av första stycket, får myndigheten eller enheten begära att leverantören visar att det inte finns någon grund för uteslutning.	Är leverantören en juridisk person, ska leverantören uteslutas om en företrädare för den juridiska personen har dömts för brottet. Om det finns grundad anledning *att* anta att en leverantör ska uteslutas med stöd av första stycket, får myndigheten eller enheten*, utom i de fall som avses i 4 § första stycket,* begära att leverantören visar att det inte finns någon grund för uteslutning.

Om det finns särskilda skäl, får en upphandlande myndighet eller enhet avstå från att utesluta en leverantör som dömts för brottslighet enligt första stycket.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

1 a §

Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande myndigheten eller enheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelserna ska leda till uteslutning på grund av brott vid

– upphandlingar enligt detta kapitel, eller

– uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter upphandlingar enligt detta kapitel.

Första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

4 §

Vid kontroll av om det enligt detta kapitel finns grund för att utesluta en leverantör från att delta i en upphandling får en upphandlande myndighet eller enhet inte begära att leverantören lämnar handlingar eller intyg om myndigheten eller enheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska

medel få tillgång till motsvarande information genom en funktion för samordnad registerkontroll.

Förbudet i första stycket gäller inte om det finns särskilda skäl för den upphandlande myndigheten eller enheten att avstå från att använda sig av funktionen för en samordnad registerkontroll.

15 kap.

16 §[3]

En leverantör får uteslutas från att delta i en upphandling i enlighet med det som föreskrivs i 11 kap. 1–*3* §§. En leverantör får också uteslutas om den på andra grunder som anges i upphandlingsdokumenten är olämplig att delta i upphandlingen.

En leverantör får uteslutas från att delta i en upphandling i enlighet med det som föreskrivs i 11 kap. 1–*4* §§. En leverantör får också uteslutas om den på andra grunder som anges i upphandlingsdokumenten är olämplig att delta i upphandlingen.

En upphandlande myndighet eller enhet ska, innan den beslutar att utesluta en leverantör, ge leverantören tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över de omständigheter som enligt myndigheten eller enheten utgör skäl för uteslutning.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

16 a §

Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande myndigheten eller enheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelserna ska leda till uteslutning på grund av brott vid

– upphandlingar enligt detta kapitel, eller

– uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter upphandlingar enligt detta kapitel.

Första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande

[3] Senaste lydelse 2021:1112.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:962) om valfrihetssystem

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2008:962) om valfrihetssystem[1]

dels att 7 kap. ska upphöra att gälla,

dels att 8 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas ett nytt kapitel, 7 kap., två nya paragrafer, 2 kap. 8 § och 10 kap. 10 §, och närmast före 10 kap. 10 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	2 kap.
	8 §
	Med EU:s dataskyddsförordning avses Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

7 kap. Uteslutning av sökande

Brott

1 § En upphandlande myndighet får utesluta en sökande om myndigheten får kännedom om att den sökande enligt en dom som fått laga kraft är dömd för brott som innefattar

1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,

2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, korruption enligt artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn, eller korruption enligt nationella bestämmelser,

3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för

[1] Senaste lydelse av 7 kap. 1 § 2022:992.

penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1113,

5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artiklarna 3 och 5–12 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF, i den ursprungliga lydelsen, eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 14 i det direktivet, eller

6. människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF, i den ursprungliga lydelsen.

Om den sökande är en juridisk person, får den sökande uteslutas om en fysisk person som ingår i den sökandes förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan har dömts för brottet. Detsamma gäller om den som har dömts för brottet är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera den sökande.

Obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter

2 § En upphandlande myndighet får utesluta en sökande om myndigheten får kännedom om att den sökande inte har fullgjort sina skyldigheter avseende betalning av skatter eller socialförsäkringsavgifter i det egna landet eller i det land där upphandlingen sker, och detta har fastställts genom ett bindande domstolsavgörande eller myndighetsbeslut som har fått laga kraft.

En upphandlande myndighet får även utesluta en sökande om myndigheten på ett annat lämpligt sätt kan visa att de skyldigheter som avses i första stycket inte har fullgjorts.

Missförhållanden i övrigt i fråga om en sökandes verksamhet

3 § En upphandlande myndighet får utesluta en sökande om

1. myndigheten kan visa att den sökande har åsidosatt tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter,

2. den sökande

a) är i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden,

b) är föremål för tvångsförvaltning,

c) har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer, eller

d) har avbrutit sin näringsverksamhet eller befinner sig i en motsvarande situation, till följd av ett förfarande enligt nationella lagar och andra författningar, som liknar dem som avses i a–c,

3. myndigheten kan visa att den sökande gjort sig skyldig till något allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att den sökandes redbarhet kan ifrågasättas,

4. den sökande har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något väsentligt krav i ett tidigare kontrakt enligt denna lag, lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna eller lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner, och detta har medfört att det tidigare kontraktet har sagts upp i förtid eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder, eller

5. den sökande i allvarlig omfattning

a) har lämnat oriktiga uppgifter om den information som kan begäras för kontroll av att det inte finns grund för att utesluta den sökande enligt detta kapitel, eller

b) har undanhållit sådan information.

Uteslutning på andra grunder

4 § En sökande får utöver vad som anges i 1–3 §§ uteslutas om den på andra grunder som anges i förfrågningsunderlaget är olämplig att delta i valfrihetssystemet.

Utredning

5 § Vid kontroll av om det enligt detta kapitel finns grund för att utesluta en sökande får en upphandlande myndighet inte begära att den sökande lämnar handlingar eller intyg om myndigheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till motsvarande information genom en funktion för samordnad registerkontroll.

6 § En upphandlande myndighet ska, innan den beslutar att utesluta en sökande, ge den sökande tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över de omständigheter som enligt myndigheten utgör skäl för uteslutning.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

7 § Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande myndigheten och sökanden endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelserna ska leda till uteslutning på grund av brott vid

– inrättande av valfrihetssystem enligt denna lag, eller

– uppföljningar av kontrakt som tecknats efter inrättandet av valfrihetssystem enligt denna lag.

Första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

8 kap.

1 §

Den upphandlande myndigheten ska godkänna samtliga sökande som uppfyller de krav som angetts i annonsen och förfrågningsunder-	Den upphandlande myndigheten ska godkänna samtliga sökande som uppfyller de krav som angetts i annonsen och förfrågningsunder-

laget och som inte har uteslutits med stöd av 7 kap. 1 §.	laget och som inte har uteslutits med stöd av 7 kap. 1–*4 §§*.
	10 kap.
	Tystnadsplikt
	10 §
	Den som i samband med inrättandet av ett valfrihetssystem, eller vid uppföljning av kontrakt som tecknats efter inrättandet av ett valfrihetssystem, har fått del av uppgifter om en enskilds personliga förhållanden som förekommer i en angelägenhet som avser kontroll av uppgifter ur belastningsregistret får inte obehörigen röja eller utnyttja dessa uppgifter.
	I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess som tillämpas i det allmännas verksamhet.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. För valfrihetssystem som annonserats före ikraftträdandet gäller inte 7 kap. 3–7 §§.
3. För valfrihetssystem som annonserats före ikraftträdandet gäller 7 kap. 1 och 2 §§ och 8 kap. 1 § i den äldre lydelsen.

2.6 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)[1]

dels att rubriken närmast före 19 kap. 3 b § ska lyda ”Sekretessbrytande bestämmelser”,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 19 kap. 3 c §, 35 kap. 1 a och 10 f §§ och 40 kap. 7 j och 7 k §§, och närmast före 35 kap. 1 a § och 40 kap. 7 j och 7 k §§ nya rubriker av följande lydelser,

dels att det närmast efter 40 kap. 7 i § ska införas en ny rubrik som ska lyda ”Verksamhet som avser samordnad registerkontroll”.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	19 kap.
	3 c §
	Sekretessen enligt 3 § andra stycket hindrar inte att uppgift lämnas till en myndighet eller den som har begärt kontrollen, om uppgiften är nödvändig för kontroll av om det finns skäl för uteslutning i enlighet med vad som föreskrivs i
	1. 11 kap. 1 § och 2 § första stycket 1 och 2 lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
	2. 13 kap. 1 och 2 §§ och 3 § 2 lagen (2016:1145) om offentlig upphandling,
	3. 13 kap. 1 och 2 §§ och 4 § 2 lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, eller
	4. 11 kap. 1 och 2 §§ och 4 § 2 lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner.
	35 kap.
	Uteslutning vid upphandling m.m. på grund av brott
	1 a §
	Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan

[1] Senaste lydelse av rubriken närmast före 19 kap. 3 b § 2019:1207.

röjas utan att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider skada eller men och uppgiften förekommer i angelägenhet som avser prövning av uteslutning på grund av brott i samband med

1. att ersättningsetableringar överlåts enligt lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning eller lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi,

2. att ett valfrihetssystem inrättas enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem eller lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen,

3. upphandlingar enligt lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna eller lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,

4. uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter upphandlingar enligt lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, lagen om offentlig upphandling, lagen om upphandling inom försörjningssektorerna eller lagen om upphandling av koncessioner,

5. uppföljningar av kontrakt som tecknats efter inrättandet av valfrihetssystem enligt lagen om valfrihetssystem eller lagen om valfrihet hos Arbetsförmedlingen, och

6. utbyte av bevis enligt artikel 14.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

10 f §

Sekretessen enligt 1 a § hindrar inte att uppgift lämnas ut till en enskild eller en myndighet, om uppgiften är nödvändig för kontroll av om det finns skäl för uteslutning i enlighet med vad som föreskrivs i

1. lagen (2008:962) om valfrihetssystem,

2. lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,

3. lagen (2016:1145) om offentlig upphandling,

4. lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna,

5. lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner, eller

6. artikel 14.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012.

Sekretessen enligt 1 a § hindrar inte heller att uppgift lämnas ut till en enskild eller en myndighet vid

1. uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter upphandlingar enligt lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, lagen om offentlig upphandling, lagen om upphandling inom försörjningssektorerna eller lagen om upphandling av koncessioner, och

2. uppföljningar av kontrakt som tecknats efter inrättandet av valfrihetssystem enligt lagen om valfrihetssystem eller lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen.

40 kap.

Samordnad registerkontroll vid upphandling

7 j §

Sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet som rör samordnad registerkontroll vid upphandling enligt lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna eller lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden.

För uppgift i allmän handling gäller sekretessen fram till dess att alla anbud i upphandlingen har offentliggjorts eller beslut om leverantör och anbud har fattats eller upphandlingen dessförinnan har slutförts.

Sekretessbrytande bestämmelse

7 k §

Sekretessen enligt 7 j § hindrar inte att uppgift lämnas till en myndighet eller den som har begärt kontrollen, om uppgiften är nödvändig för kontroll av om det finns skäl för uteslutning enlighet med vad som föreskrivs i

1. 11 kap. 1 § och 2 § första stycket 1 och 2 lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,

2. 13 kap. 1 och 2 §§ och 3 § 2 lagen (2016:1145) om offentlig upphandling,

3. 13 kap. 1 och 2 §§ och 4 § 2 lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, eller

4. 11 kap. 1 och 2 §§ och 4 § 2 lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Härigenom föreskrivs att 39 § lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
39 §[1]	
Har förhandling enligt 38 § ägt rum och förklarar den centrala arbetstagarorganisationen eller, om en sådan inte finns, den arbetstagarorganisation som har slutit kollektivavtalet, att den av arbetsgivaren tilltänkta åtgärden kan antas medföra att lag eller kollektivavtal för arbetet åsidosätts eller att åtgärden på annat sätt strider mot vad som är allmänt godtaget inom parternas avtalsområde, får åtgärden inte beslutas eller verkställas av arbetsgivaren.	
Vid upphandling enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner, lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet eller lagen (2008:962) om valfrihetssystem får en förklaring enligt första stycket göras endast om den grundar sig på omständigheter som anges i	
– 13 kap. 1, 2 och 3 §§ samt 19 kap. 17 § lagen om offentlig upphandling,	
– 13 kap. 1 och 2–4 §§ samt 19 kap. 17 § lagen om upphandling inom försörjningssektorerna,	
– 11 kap. 1 och 2–4 §§ lagen om upphandling av koncessioner,	
– 11 kap. 1–3 §§ samt 15 kap. 16 § lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, eller	
– 7 kap. 1 § lagen om valfrihetssystem.	– 7 kap. 1–*4 §§* lagen om valfrihetssystem.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

[1] Senaste lydelse 2021:1114.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning

Härigenom föreskrivs att 5 d § lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	5 d §[1]
Regionen får utesluta en sökande från att delta i ansökningsförfarandet i enlighet med vad som föreskrivs i 7 kap. 1 *och 2* §§ lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Det som *sägs* där om upphandlande myndighet ska i stället avse region.	Regionen får utesluta en sökande från att delta i ansökningsförfarandet i enlighet med vad som föreskrivs i 7 kap. 1–*7* §§ lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Det som *anges* där om upphandlande myndighet ska i stället avse region.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. För ansökningsinbjudningar som har publicerats före ikraftträdandet gäller 5 d § i den äldre lydelsen.

[1] Senaste lydelse 2019:884.

2.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi

Härigenom föreskrivs att 5 d § lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi[1] ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
5 d §[2]	
Regionen får utesluta en sökande från att delta i ansökningsförfarandet i enlighet med vad som föreskrivs i 7 kap. 1 *och 2* §§ lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Det som *sägs* där om upphandlande myndighet ska i stället avse region.	Regionen får utesluta en sökande från att delta i ansökningsförfarandet i enlighet med vad som föreskrivs i 7 kap. 1–*7* §§ lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Det som *anges* där om upphandlande myndighet ska i stället avse region.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. För ansökningsinbjudningar som har publicerats före ikraftträdandet gäller 5 d § i den äldre lydelsen.

[1] Senaste lydelse av lagens rubrik 2013:1145.
[2] Senaste lydelse 2019:885.

2.10 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:1065) om kollektivtrafik

Härigenom föreskrivs att 4 a kap. 6 § lagen (2010:1065) om kollektivtrafik ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*

4 a kap.

6 §[1]

Vid konkurrensutsättning enligt artikel 5.3 i EU:s kollektivtrafikförordning tillämpas följande bestämmelser i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner:

– 4 kap. 1–9 §§ (allmänna bestämmelser),	– 4 kap. 1–9 *och 12* §§ (allmänna bestämmelser),

– 5 kap. 3 § (värdetidpunkt),
– 6 kap. (förfarandet vid upphandling),
– 7 kap. (tekniska krav och funktionskrav),
– 8 kap. (annonsering av upphandling), utom 2 och 8 §§,
– 9 kap. (tidsfrister för anbudsansökningar och anbud),
– 10 kap. (kommunikation, information till leverantörer och dokumentation),
– 11 kap. (uteslutning av leverantörer),
– 12 kap. (kvalificering),
– 13 kap. (utvärdering av anbud och tilldelning av koncessioner),
– 14 kap. (fullgörande av koncessioner), utom 9 §,
– 16 kap. (avtalsspärr, överprövning och skadestånd), och
– 17 kap. 6–15 §§ (upphandlingsskadeavgift).

Denna lag träder i kraft 1 juli 2026.

[1] Senaste lydelse 2023:818.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade i juni 2022 att ge en särskild utredare i uppdrag att bl.a. föreslå ett effektivt och tillförlitligt system för leverantörskontroll i samband med offentlig upphandling och vid ansökan om att delta i ett valfrihetssystem. Utredningen fick även i uppdrag att ta ställning till om reglerna om uteslutning av leverantörer från att delta i valfrihetssystem bör skärpas, utreda om det finns rättsligt stöd för att behandla personuppgifter vid uppföljning av avtal, ta ställning till om det bör införas obligatoriska krav på arbetsrättsliga villkor vid icke-direktivstyrda upphandlingar och analysera de rättsliga förutsättningarna för att vid offentlig upphandling införa begränsningar av antalet underleverantörsled samt bedöma om det finns skäl för en sådan begränsning (dir. 2022:50).

Utredningen, som tog namnet Leverantörskontrollutredningen, överlämnade i augusti 2023 betänkandet En samordnad registerkontroll för upphandlande myndigheter och enheter (SOU 2023:43). En sammanfattning av betänkandet i relevanta delar finns i *bilaga 1*. Betänkandets lagförslag finns i *bilaga 2*. Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2023/02414).

Sveriges Kommuner och Regioner samt Adda AB har i en skrivelse bl.a. föreslagit att regeringen omgående ska verkställa systemet för leverantörskontroller hos Bolagsverket samt att leverantörskontrollen ska samlas hos Bolagsverket så att upphandlande organisationer endast får en myndighetskontakt (Fi2024/02041). Bolagsverket, som fått i uppdrag att under åren 2025–2027 utveckla ett it-system för samordnad leverantörskontroll, har i en delrapport gällande uppdraget bl.a. fört fram att det finns delar i Leverantörskontrollutredningens förslag som behöver förtydligas under lagstiftningsarbetet (Fi2025/00975).

I denna proposition behandlas Leverantörskontrollutredningens lagförslag förutom i den del det gäller ett rättsligt stöd för att behandla känsliga personuppgifter vid uppföljning av avtal. Den frågan bereds vidare i Regeringskansliet. Övriga förslag (förordningsändringar) i betänkandet bereds även de vidare i Regeringskansliet.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 12 februari 2026 att inhämta Lagrådets yttrande över lagförslagen i *bilaga 4*. Lagrådet lämnar förslagen utan erinran. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. I förhållande till lagrådsremissens lagförslag görs vissa språkliga och redaktionella ändringar.

4 Lagstiftning om upphandling och valfrihetssystem

4.1 Lagstiftning på upphandlingsområdet

Bestämmelser om upphandling finns i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). Lagen genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (LOU-direktivet). Därutöver finns ytterligare tre centrala lagar på upphandlingsrättens område.

I lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF) regleras upphandling inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster. Lagen genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG (LUF-direktivet). Förfarandet för upphandling av koncessioner regleras i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner (LUK). Lagen genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner (LUK-direktivet). För upphandling på försvars- och säkerhetsområdet finns en särskild reglering genom lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet (LUFS). Lagen genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG av den 13 juli 2009 om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggentreprenader, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet och om ändring av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG (LUFS-direktivet). Med upphandlingslagarna avses i denna proposition LOU, LUF, LUK och LUFS.

Utöver upphandlingslagarna finns även särskilda bestämmelser om upphandling av kollektivtrafik i 4 a kap. lagen (2010:1065) om kollektivtrafik.

4.2 Direktivstyrd och icke-direktivstyrd upphandling

Upphandlingslagarna reglerar förfarandet för upphandlingar som genomförs av en upphandlande myndighet eller enhet. Lagarna innehåller bestämmelser om både upphandlingar vars beräknade värde överstiger vissa i upphandlingsdirektiven angivna tröskelvärden (direktivstyrd upphandling) och upphandlingar under direktivens tröskelvärden (icke-direktivstyrd upphandling). I samtliga lagar finns även ett antal undantag från lagarnas tillämpningsområden. De i upphandlingsdirektiven angivna tröskelvärdena revideras av Europeiska kommissionen vartannat år. Tröskelvärdena har återgivits i tillkännagivande (2024:30) om tröskelvärden vid offentlig upphandling.

I enlighet med de bakomliggande direktiven görs i LOU, LUF och LUK skillnad mellan tjänster som fullt ut omfattas av direktiven och tjänster för vilka endast vissa bestämmelser i direktiven är tillämpliga (s.k. sociala tjänster och andra särskilda tjänster). I LUFS görs i enlighet med LUFS-

direktivet på motsvarande sätt skillnad mellan A-tjänster och B-tjänster. Sociala tjänster och andra särskilda tjänster respektive B-tjänster är sådana tjänster som bedömts lämpa sig mindre väl för gränsöverskridande handel.

De upphandlingar som helt eller delvis faller utanför direktivens tillämpningsområden regleras i 19 och 19 a kap. LOU och LUF respektive 15 och 15 a kap. LUK och LUFS. Kapitlen omfattar dels upphandlingar vars värde understiger tillämpligt tröskelvärde, dels upphandlingar som avser sociala tjänster och andra särskilda tjänster respektive B-tjänster oavsett värde.

4.3 Valfrihetssystem

Bestämmelser om inrättande av s.k. valfrihetssystem finns i lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) och lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen (LOV hos Arbetsförmedlingen), gemensamt benämnda valfrihetslagarna. LOV hos Arbetsförmedlingen hänvisar till att LOV ska tillämpas när Arbetsförmedlingen inrättar valfrihetssystem inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Definitionen av ett valfrihetssystem är ett förfarande där den enskilde har rätt att välja den leverantör som ska utföra tjänsten och som en upphandlande myndighet godkänt och tecknat kontrakt med (1 kap. 1 § LOV). Syftet med valfrihetssystem är att ge den enskilde möjlighet att välja utförare, samtidigt som konkurrensen mellan utförarna i valfrihetssystemet leder till ökad kvalitet och effektivitet (prop. 2008/09:29 s. 18). Karaktäristiskt för valfrihetssystem är därmed att det handlar om tjänster som en offentlig aktör ska tillhandahålla och som nyttjas av de medborgare som har rätt att använda dem. Vid inrättandet av ett valfrihetssystem används inte några tilldelningskriterier utan alla leverantörer som uppfyller de krav som ställs måste antas.

Vid införandet av LOU, LUF och LUK ansåg regeringen att det fanns skäl som talade för att ett valfrihetssystem inte utgör en upphandlingsrättslig anskaffning eftersom förfarandet vid valfrihetssystem inte leder till att den upphandlande myndigheten gör något urval bland leverantörerna (prop. 2015/16:195 del 1 s. 354–356). Välfärdsutredningen, som bl.a. hade i uppdrag att klarlägga hur valfrihetssystemen enligt LOV bör klassificeras rättsligt, gjorde senare samma bedömning (SOU 2016:78 s. 565–574). Samma bedömning gjordes även av regeringen i propositionen Auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och digital post (prop. 2023/24:6 s. 19–21).

Även om upphandlingsdirektiven inte är tillämpliga på valfrihetssystem kan ett enskilt valfrihetssystem ändå omfattas av EU-rättens tillämpningsområde. Enligt praxis från EU-domstolen är fördragets regler om de fria rörligheterna och de allmänna principerna om likabehandling, icke-diskriminering, öppenhet, ömsesidigt erkännande och proportionalitet nämligen tillämpliga även på kontrakt som inte omfattas av upphandlingsdirektiven om de har ett s.k. bestämt gränsöverskridande intresse (se bl.a. dom i de förenade målen Secap och Santorso, C-147/06 och C-148/06, EU:C:2008:277, punkt 21, dom i målet Kommissionen mot Irland, C-507/03, EU:C:2007:676, punkterna 27–29, dom i målet Wall, C-91/08,

EU:C:2010:182, punkterna 33 och 34 och dom i målet Falk Pharma, C-410/14, EU:C:2016:399, punkt 44). I de fall ett valfrihetssystem kan ha ett bestämt gränsöverskridande intresse, t.ex. om det avser tjänster eller ett geografiskt område som gör att aktörer från andra medlemsstater kan vara intresserade leverantörer, är därmed fördragets regler om de fria rörligheterna och de allmänna principerna tillämpliga.

5 Grunder för uteslutning av leverantörer och sökande

5.1 Grunder för att utesluta leverantörer från offentliga upphandlingar

Upphandlingslagarna innehåller, med vissa mindre variationer, likalydande bestämmelser om grunder för uteslutning av leverantörer.

Vid upphandlingar över tröskelvärdena är det avseende vissa uteslutningsgrunder obligatoriskt för den upphandlande myndigheten eller enheten att utesluta en leverantör om myndigheten eller enheten får kännedom om att det finns grund för uteslutning. Vid upphandlingar under tröskelvärdena eller av vissa tjänster (s.k. sociala tjänster och andra särskilda tjänster) kan den upphandlande myndigheten eller enheten däremot välja vilka uteslutningsgrunder som ska tillämpas.

Uteslutningsgrunderna har i LOU, LUF och LUK delats in i de tre kategorierna brott, obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter samt missförhållanden i övrigt. Sedan den 1 juli 2022 gäller för direktivstyrda upphandlingar enligt LOU, LUF och LUK tidsgränser på fem och tre år vid beslut om uteslutning av en leverantör på grund av brott respektive missförhållanden i övrigt.

Brott som uteslutningsgrund

Upphandlande myndigheter och enheter är som framgår ovan i vissa fall skyldiga, och i andra fall har de en möjlighet, att utesluta leverantörer som är dömda för vissa allvarliga brott. Vilka brott som på så sätt kan leda till uteslutning följer av upphandlingslagarna som hänvisar direkt till de EU-rättsakter som anges i upphandlingsdirektiven. Som exempel på brott som kan leda till uteslutning kan nämnas

- penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG (det fjärde penningtvättsdirektivet),
- terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artiklarna 3 och 5–12 i Europaparlamentets och rådets

direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF, i den ursprungliga lydelsen, eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 14 i det direktivet (terrorismdirektivet), och

– människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF (människohandelsdirektivet).

Vid det första genomförandet av bestämmelserna om uteslutning av leverantörer som är dömda för vissa allvarliga brott, dvs. vid genomförandet av direktiv 2004/18/EG (2004 års LOU-direktiv) och direktiv 2004/17/EG (2004 års LUF-direktiv), övervägdes om det i stället skulle hänvisas till svenska straffbestämmelser. Lagrådet var av uppfattningen att det var en bättre ordning (prop. 2006/07:128 bilaga 14 s. 630). Regeringen ansåg dock att det fanns flera svårigheter med att ange de svenska straffbestämmelserna i lagtext, bl.a. eftersom de inte är utformade på samma sätt som bestämmelserna i EU-rättsakterna. Uteslutningsgrunder som hänvisar till svenska straffbestämmelser skulle därför kunna få ett annat tillämpningsområde och det skulle vara svårt att jämföra eventuella utländska avgöranden med de svenska bestämmelserna (prop. 2006/07:128 s. 227 och 228). I senare lagstiftningsärenden, som rört införande av motsvarande krav på andra områden eller nya typer av brott, har regeringen valt samma hänvisningsteknik (prop. 2010/11:150 s. 233 och 234 och prop. 2015/16:195 del 2 s. 715 och 716). Lagrådet har då funnit hänvisningstekniken godtagbar (prop. 2015/16:195 del 4 s. 1121).

Om leverantören är en juridisk person ska eller får denne uteslutas i samband med upphandlingar enligt LOU, LUF eller LUK om en person som ingår i leverantörens förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan har dömts för ett brott som är uteslutningsgrundande. Detsamma gäller om en person som är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera leverantören har dömts för ett sådant brott (13 kap. 1 § andra stycket LOU, 13 kap. 1 § andra stycket LUF och 11 kap. 1 § andra stycket LUK).

Vid upphandlingar på försvars- och säkerhetsområdet anges i LUFS i stället att en leverantör ska uteslutas om en företrädare för den juridiska personen har dömts för brottet (11 kap. 1 § andra stycket). Motsvarande bestämmelser hade denna lydelse även i lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (2007 års LOU) och lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (2007 års LUF). Ändringarna i dessa lagar gjordes till följd av att de bakomliggande bestämmelserna i EU-direktiven ändrats på motsvarande sätt. När dessa äldre versioner av LOU och LUF ersattes diskuterades om den nya lydelsen utgjorde en ändring i sak eller endast ett förtydligande av vad som redan gällde. Regeringen anförde då att EU-lagstiftarens avsikt inte hade varit att ändra bestämmelsen i sak utan endast att förtydliga den mer vaga formulering som gällt enligt 2004 års LOU-direktiv (prop. 2015/16:195 del 2 s. 729. För ett utförligare resonemang se även SOU 2014:51 s. 221–223).

Regeringen har anfört att en person som ingår i styrelsen, är firmatecknare eller verkställande direktör för ett svenskt aktiebolag får antas ingå i denna personkrets men att så inte torde vara fallet för t.ex. en advokat eller extern revisor. Samtidigt angav regeringen att frågan om någon är att anse som företrädare för en leverantör dock får bedömas vid tillämpningen nationellt inom ramen för direktiven och med utgångspunkt i EU-domstolens praxis och att det således får överlämnas till rättstillämpningen att närmare bestämma gränserna för vilka personers lämplighet som kan beaktas i sammanhanget (prop. 2015/16:195 del 2 s. 729 och 730). Denna hållning fick kritik från Lagrådet som menade att avgränsningen av personkretsen borde preciseras (prop. 2015/16:195 del 4 s. 1121). Det saknas klargörande praxis från EU-domstolen och det finns inte heller några nationella avgöranden som ger vägledning.

Obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter

En leverantör ska eller får uteslutas från att delta i en upphandling om leverantören inte har fullgjort sina skyldigheter avseende betalning av skatter eller socialförsäkringsavgifter och detta har fastställts genom ett bindande domstolsavgörande eller myndighetsbeslut som har fått laga kraft. Om det saknas ett sådant bindande domstolsavgörande eller myndighetsbeslut som har fått laga kraft får en uteslutning ske om den upphandlande myndigheten eller enheten på annat lämpligt sätt kan visa att skyldigheten inte är fullgjord.

Enligt skatteförfarandelagen (2011:1244) är tiden för överklagande av beslut om skatter och socialförsäkringsavgifter i normalfallet sex år efter utgången av beskattningsåret. Det kan därför vara svårt att avgöra om ett beslut har vunnit laga kraft. Regeringen har därför gjort bedömningen att det sannolikt är den fakultativa uteslutningsgrunden som kommer att tillämpas när det gäller obetalda svenska skatter och socialförsäkringsavgifter (prop. 2015/16:195 del 2 s. 732), dvs. att den upphandlande myndigheten eller enheten på annat lämpligt sätt visar att skyldigheten inte är fullgjord. Det uttalades att för svenskt vidkommande innebär detta att beslut att utesluta en leverantör från att delta i en upphandling på grund av obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter normalt kommer att grundas på att det finns ett beslut som får verkställas trots att det inte har fått laga kraft.

Missförhållanden i övrigt

Vid sidan av ovan beskrivna uteslutningsgrunder finns det i upphandlingslagarna också en möjlighet för de upphandlande myndigheterna och enheterna att utesluta leverantörer som exempelvis befinner sig i kvalificerade ekonomiska svårigheter. Dessa regler återfinns i 13 kap. 3 § LOU, 13 kap. 4 § LUF, 11 kap. 4 § LUK och 11 kap. 2 § LUFS. Bestämmelserna bygger i huvudsak på EU:s upphandlingsdirektiv och har i svensk rätt införts med i stort sett identisk lydelse.

Dessa fakultativa uteslutningsgrunder tar bl.a. sikte på kvalificerade ekonomiska svårigheter. Enligt de aktuella bestämmelserna i LOU, LUF och LUK får en leverantör uteslutas om denne är i konkurs eller föremål

för insolvens- eller likvidationsförfarande. Vad som avses med insolvensförfarande framgår av artikel 2 i 2015 års insolvensförordning (Europaparlamentets och rådets förordning [EU] 2015/848 av den 20 maj 2015 om insolvensförfaranden), jämförd med bilaga A, och omfattar i svensk rätt konkurs, företagsrekonstruktion och skuldsanering. Dessa uppgifter registreras i fyra olika insolvensregister som förs av Bolagsverket och Kronofogdemyndigheten. Likvidation avser ett förfarande för avveckling av en juridisk person. Uppgifter om likvidation registreras i olika register beroende på företagsform. Bolagsverket ansvarar för aktiebolagsregistret, handelsregistret och föreningsregistret, medan länsstyrelserna ansvarar för stiftelseregistret.

Uteslutning får även ske om leverantören är föremål för tvångsförvaltning. Enligt tidigare propositioner avses tvångsförvaltning enligt bostadsförvaltningslagen (1977:792) och lagen (2004:875) om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar.

En annan fakultativ uteslutningsgrund är att leverantören har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer. I den nya lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion har begreppet ackordsförhandling ersatts med planförhandling. Det finns dock inget register som visar om en sådan uppgörelse har ingåtts.

En leverantör får även uteslutas om denne har avbrutit sin näringsverksamhet eller befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett förfarande enligt nationell rätt som liknar konkurs, företagsrekonstruktion, skuldsanering, ackord eller likvidation.

Det finns också uteslutningsgrunder som ingår i kategorin missförhållanden i övrigt och som inte avser kvalificerade ekonomiska svårigheter. Det kan bl.a. handla om åsidosättande av tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter, allvarliga fel i yrkesutövningen och olika typer av konkurrenssnedvridande beteenden.

5.2 Grunder för att utesluta sökande från valfrihetssystem

I LOV finns också bestämmelser om uteslutning. Samma bestämmelser tillämpas även när Arbetsförmedlingen tillhandahåller valfrihetssystem (2 § LOV hos Arbetsförmedlingen). Detsamma gäller när en region utesluter en sökande från att delta i ett ansökningsförfarande om ersättningsetablering enligt lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning och lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi (fortsättningsvis gemensamt ersättningslagarna). I den fortsatta framställningen hänvisas dock endast till LOV.

Bestämmelserna om uteslutning av sökande i 7 kap. LOV utformades i huvudsak med vissa bestämmelser i 2007 års LOU som förebild (prop. 2008/09:29 s. 143). När förslaget till LOV togs fram föreslog Frittvalutredningen att samtliga uteslutningsgrunder i 2007 års LOU skulle tas in i LOV och att det precis som vid upphandlingar över tröskelvärdet skulle vara obligatoriskt att utesluta sökande från att delta i ett valfrihetssystem om den sökande var dömd för vissa brott (SOU 2008:15 s. 135). Regeringen valde dock, efter att ha följt Lagrådets synpunkter, att endast

införa de fakultativa uteslutningsgrunderna från 2007 års LOU. Skälet till det var att Lagrådet ansåg att bestämmelsen i lagrådsremissen som motsvarade den som återfanns i 10 kap. 1 § i 2007 års LOU, inte svarade mot krav på tydlighet och tillgänglighet, bl.a. mot bakgrund av att den brottslighet som det hänvisades till inte hade någon direkt motsvarighet i den svenska brottsbalken. Eftersom det inte fanns en EU-rättslig skyldighet att tillämpa dessa uteslutningsgrunder vid inrättandet av valfrihetssystem valde regeringen att följa Lagrådets synpunkter och avstå från att införa en motsvarande bestämmelse till 10 kap. 1 § 2007 års LOU i LOV (prop. 2008/09:29 s. 85).

5.3 De förenklade reglerna från februari 2022

Reglerna för direktivstyrda upphandlingar som avser sociala tjänster och andra särskilda tjänster i LOU-direktivet är betydligt mindre omfattande än vad som gäller för övriga direktivstyrda upphandlingar, bl.a. omfattas de inte av artiklarna om uteslutning. Dessa upphandlingar regleras därför i samma kapitel som de icke-direktivstyrda upphandlingarna, dvs. 19 kap. LOU, oavsett om de är direktivstyrda eller inte.

När regelverket för icke-direktivstyrda upphandlingar gjordes om med anledning av Förenklingsutredningens förslag anförde regeringen att samtliga sociala tjänster och andra särskilda tjänster borde regleras på samma sätt oavsett om det är välfärdstjänster eller andra särskilda tjänster och oavsett vilken upphandlingslag som upphandlingen omfattas av. Regeringen ansåg att det fanns starka skäl till detta då ett enhetligt system för samtliga sociala tjänster och andra särskilda tjänster innebär en minskad risk för gränsdragningsproblem och för att frågor uppkommer om huruvida rätt regler har tillämpats. Det medförde också en minskning av antalet olika regelsystem och nivåer i lagstiftningen. Den tidigare särregleringen av upphandling av vissa välfärdstjänster vars värde beräknades understiga tröskelvärdet upphörde därför (prop. 2021/22:5 s. 89).

I propositionen föreslogs att samtliga upphandlingar av sociala tjänster och andra särskilda tjänster (oavsett om de är direktivstyrda eller inte) skulle upphandlas enligt det nya regelverket för annonspliktiga icke-direktivstyrda upphandlingar. Som skäl för det anförde regeringen att det skulle ge de upphandlande myndigheterna och enheterna tillräcklig flexibilitet och goda möjligheter att utforma upphandlingarna med beaktande av dessa tjänsters särskilda karaktär, samtidigt som det ändå sätter ramar för handlingsutrymmet och innehåller nödvändiga skyddsregler för leverantörerna (samma prop. s. 90).

I det nya förenklade regelverket för icke-direktivstyrda upphandlingar och direktivstyrda upphandlingar avseende sociala tjänster och andra särskilda tjänster, får en leverantör uteslutas från att delta i enlighet med de direktivstyrda uteslutningsgrunderna. Samtliga uteslutningsgrunder vid icke-direktivstyrda upphandlingar är frivilliga. Som skäl för detta angav regeringen att det bör finnas ett större handlingsutrymme för de upphandlande myndigheterna och enheterna att i icke-direktivstyrda upphandlingar anpassa uteslutningsgrunderna utifrån vad som bedöms rimligt i varje enskild upphandling. Regeringen ansåg också att det för icke-direktivstyrd

upphandling även borde finnas en möjlighet för upphandlande myndigheter och enheter att använda andra uteslutningsgrunder än de som finns angivna i det direktivstyrda regelverket. Därför framgår det av den nu gällande bestämmelsen att den möjligheten finns så länge de uteslutningsgrunder som används är i enlighet med de grundläggande principerna för upphandling. Regeringen ansåg att det fick förutsättas att det finns ett värde för upphandlande myndigheter och enheter att inte tillåta leverantörer med bristande lämplighet att delta i upphandlingar, varför bedömningen av vilka uteslutningsgrunder som ska användas utifrån upphandlingens art och omfattning kunde överlåtas till de upphandlande myndigheterna och enheterna (samma prop. s. 129 och 130).

Sammantaget innebär dessa förändringar att i princip samma grunder för uteslutning av leverantörer används vid samtliga typer av upphandlingar som sker enligt LOU, LUF, LUK och LUFS. En skillnad är dock att det för vissa av uteslutningsgrunderna finns en skyldighet för den upphandlande myndigheten eller enheten att utesluta en leverantör vid upphandlingar över tröskelvärdet, medan det är frivilligt att utesluta en leverantör vid upphandlingar under tröskelvärdet och vid upphandlingar av sociala tjänster och andra särskilda tjänster.

Vid icke-direktivstyrd upphandling av koncessioner gäller dock ett mer begränsat regelverk som endast innehåller sådana grundläggande bestämmelser som är nödvändiga för att säkerställa likabehandling och öppenhet under tilldelningsförfarandet och 15 kap. LUK innehåller därmed inga bestämmelser om grunder för uteslutning. Regelverket för icke-direktivstyrda upphandlingar enligt LUK ändrades inte heller i samband med att motsvarande bestämmelser förenklades i LOU, LUF och LUFS (se prop. 2015/16:195 del 2 s. 882 samt prop. 2021/22:5 s. 84).

5.4 Uteslutningsgrunderna vid uppföljning av kontrakt

Upphandlingslagarna och valfrihetslagarna uppställer inga krav på att upphandlande myndigheter och enheter ska följa upp kontrakt som ingåtts efter en upphandling eller inrättandet av ett valfrihetssystem. Det följer inte heller av dessa lagar att en upphandlande myndighet eller enhet har rätt att häva ett kontrakt om det efter kontraktstilldelningen visar sig att en leverantör agerat i strid med någon av uteslutningsgrunderna. När det gäller s.k. dynamiska inköpssystem och kvalificeringssystem, dvs. ett elektroniskt system för upphandling som är öppet för nya leverantörer under hela giltighetstiden och som har en bestämd giltighetstid, framgår dock att bestämmelserna om bevis och intyg är tillämpliga under inköpssystemets hela giltighetstid, respektive när kvalificeringssystemet tillämpas (8 kap. 13 § andra stycket LOU och 14 kap. 4 § tredje stycket LUF).

6 Kontroll av uteslutningsgrunder

6.1 Bestämmelser om kontroll av leverantörer och sökande

Vid upphandlingar över tröskelvärdena finns det i vissa fall en uttrycklig skyldighet för upphandlande myndigheter och enheter att, innan de tilldelar ett kontrakt eller en koncession, genomföra kontroller för att fastställa om det finns skäl för uteslutning (4 kap. 10 § andra stycket 2 LOU, 4 kap. 9 § och 14 kap. 1 § 1 LUF samt 4 kap. 7 § 3 LUK). Ett öppet upphandlingsförfarande innebär att alla leverantörer har rätt att lämna anbud efter annonsering av en upphandling och normalt sker både prövningen av kraven på leverantören och prövningen av anbudet i ett och samma steg. Vid upphandlingar där andra förfaranden än det öppna används innebär de nämnda skyldigheterna i stället att anbud inte får utvärderas innan det har kontrollerats om det finns skäl för uteslutning av en leverantör (prop. 2015/16:195 del 2 s. 979, 1194, 1195 och 1337). Vid upphandlingar under tröskelvärdena och av sociala tjänster och andra särskilda tjänster finns ingen skyldighet att genomföra kontroller, men däremot en möjlighet.

När det gäller frågan om vilka bevis och intyg en upphandlande myndighet eller enhet ska godta och i vilka fall sådana får begäras in från leverantörer och sökande uppvisar upphandlingslagarna och valfrihetslagarna skillnader. Mest omfattande reglering i detta hänseende återfinns i LOU och LUF där det bl.a. framgår att en upphandlande myndighet eller enhet har rätt att begära att leverantörer lämnar in brottsregister eller intyg från myndigheter som visar att det inte finns skäl att utesluta leverantören (15 kap. 7–9 §§ LOU och 10 kap. 3 § LUF). I dessa lagar regleras även när en leverantör är skyldig att lämna in sådana dokument och när dessa dokument kan ersättas med en utsaga som leverantören lämnar på heder och samvete (15 kap. 4, 5 och 9 §§ LOU och 10 kap. 3 § LUF). I LUFS är motsvarande bestämmelser mindre omfattande, men även den lagen innehåller bestämmelser om att den upphandlande myndigheten eller enheten ska godta utdrag ur officiellt register eller intyg från behöriga myndigheter som bevis för att det inte finns grund för att utesluta en leverantör och att intyg på heder och samvete kan användas i vissa fall (11 kap. 3 § LUFS). I LUFS finns även en bestämmelse som anger att det vid kontroll av om en leverantör fullgjort sina åligganden avseende socialförsäkringsavgifter eller skatt i Sverige så ska den upphandlande myndigheten eller enheten inhämta uppgifter om detta från behörig myndighet (11 kap. 4 §). Vid upphandlingar enligt LOU och LUF tillämpas inte bestämmelserna om bevis och intyg vid upphandlingar under tröskelvärdena medan det motsatta gäller för upphandlingar enligt LUFS (19 kap. 1 § andra stycket LOU, 19 kap. 1 § andra stycket LUF och 15 kap. 16 § första stycket LUFS). I LUK och LOV saknas bestämmelser som reglerar vilka intyg och bevis som ska godtas och när dessa kan begäras in av leverantörer.

Även om det i vissa fall finns begränsningar när det gäller upphandlande myndigheters och enheters möjligheter att begära in intyg och bevis från leverantörer och sökande så innehåller upphandlingslagarna och valfrihetslagarna inga bestämmelser som reglerar när en upphandlande myndig-

het eller enhet har möjlighet att genomföra egna kontroller under upphandlingsförfarandet. Om en upphandlande myndighet eller enhet har tillgång till uppgifter i offentliga register, eller har möjlighet att begära ut uppgifter, finns det sålunda inget som hindrar att sådana uppgifter kontrolleras närsomhelst under upphandlingsförfarandet.

6.2 Användning av intyg och registerutdrag vid leverantörskontroller

6.2.1 Belastningsregister

Som beskrivs i avsnitt 5 hänvisar upphandlingslagarna till de EU-rättsakter som innehåller uppräkningar av vilka brott som är uteslutningsgrundande. Vid genomförandet av upphandlingsdirektiven bedömde regeringen att de upphandlande myndigheterna och enheterna skulle bli tvungna att begära in belastningsregisterutdrag för att fastställa att grund för uteslutning saknas (prop. 2015/16:195 del 2 s. 771). Det saknas dock författningsstöd för de upphandlande myndigheterna och enheterna att vända sig direkt till Polismyndigheten och begära uppgifter ur belastningsregistret för leverantörer och det finns i dag inget utdrag ur belastningsregistret som är särskilt anpassat för kontroll i samband med upphandling. Det förekommer i stället att leverantörer begär ut egna fullständiga utdrag om sig själva med stöd av 9 § lagen (1998:620) om belastningsregister. Än vanligare är dock användningen av s.k. sanningsförsäkringar som innebär att en företrädare för leverantören på heder och samvete försäkrar att ingen av de personer som ingår i den relevanta personkretsen är dömd för något av de brott som ska leda till uteslutning (se avsnitt 6.3).

Eftersom det inte är möjligt att begära ut ett belastningsregisterutdrag som är särskilt anpassat för kontroll i samband med upphandling kan upphandlande myndigheter och enheter endast ta del av fullständiga uppgifter ur belastningsregistret. För att avgöra om uppgifterna ur belastningsregistret är relevanta vid bedömningen av om det finns skäl att utesluta en leverantör kan det i vissa fall därmed krävas en rättsutredning som inte endast innefattar en avstämning mot förarbetsuttalanden i samband med genomförandet av upphandlingsdirektiven utan även uttalanden som gjorts med anledning av de olika EU-rättsakterna som upphandlingslagarna hänvisar till. I många fall krävs det även en analys av den enskilda domen. Om ett registerutdrag visar att en företrädare för en leverantör förekommer i belastningsregistret kan således detta leda till betydande administrativa kostnader för de upphandlande myndigheterna och enheterna. Det finns vidare en risk för att såväl leverantörer som upphandlande myndigheter och enheter får ta del av ovidkommande överskottsinformation.

Belastningsregisterutdragen innehåller även personuppgifter och om behandlingen av dessa helt eller delvis görs på automatisk väg blir dataskyddsförordningen (Europaparlamentets och rådets förordning [EU] 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG [allmän dataskyddsförordning]), i det följande EU:s dataskyddsförordning, tillämplig. I dessa

fall torde det vara svårt att förena behandlingen av fullständiga registerutdrag med den princip om uppgiftsminimering som följer av artikel 5.1.c i den förordningen. Det bör i detta sammanhang påtalas att huvudregeln är att kommunikationen mellan den upphandlande myndigheten och leverantören ska ske elektroniskt (se t.ex. 12 kap. 1 § LOU). EU:s dataskyddsförordnings bestämmelser behandlas närmare i avsnitt 7.

6.2.2 Andra intyg och registerutdrag

För att avgöra om det finns skäl för uteslutning till följd av obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter kan saldo på skattekontot kontrolleras. Det är dock inte tillräckligt för en sådan kontroll. Skälet till detta är att i de fall en skatteskuld lämnats till Kronofogdemyndigheten för indrivning så framgår det inte längre av saldot på skattekontot att skulden är obetald. Det är därför nödvändigt att även kontrollera om leverantören eller sökande till följd av utebliven betalning av skatt eller socialförsäkringsavgifter har några skulder hos Kronofogdemyndigheten. Huruvida en skuld fastställts genom ett bindande domstolsavgörande eller myndighetsbeslut som fått laga kraft är inte en uppgift som förs in i Skatteverkets eller Kronofogdemyndighetens register. Det finns inte heller något annat myndighetsregister som kan användas för att få fram denna uppgift.

6.3 Leverantörskontroller i praktiken

Det saknas enligt Leverantörskontrollutredningen samlad information om vilka åtgärder som upphandlande myndigheter och enheter faktiskt vidtar för att kontrollera om det finns grund för uteslutning av en leverantör (se avsnitt 11). Det går därför inte med säkerhet att säga vare sig vilka intyg eller uppgifter som myndigheterna och enheterna brukar begära att leverantörerna ger in eller hur ofta det sker. Som redovisas i de föregående avsnitten finns bevis och intyg av relevans för fastställande om det finns skäl för uteslutning hos olika myndigheter. Det förekommer därför att leverantörer behöver vända sig till många myndigheter för att inhämta det underlag som den upphandlande myndigheten eller enheten efterfrågar.

Som tidigare har nämnts har den av regeringen tänkta ordningen, där utdrag ur belastningsregistret begärs in av de upphandlande myndigheterna eller enheterna, inte kommit att tillämpas i praktiken. I stället används vanligtvis sanningsförsäkringar. Det förekommer även att upphandlande myndigheter och enheter använder tjänster som tillhandahålls av privata aktörer, t.ex. kapitel13.se och lexisnexis.com. Dessa tjänster erbjuder upphandlande myndigheter och enheter en möjlighet att se om en leverantör är dömd för brott.

Som framgår i avsnitt 9.1 finns det i vissa fall möjlighet att ersätta intyg och registerutdrag med en utsaga som leverantören lämnar på heder och samvete (se t.ex. 15 kap. 4, 5 och 9 §§ LOU och 10 kap. 3 § LUF). Enligt utredningen använder sig upphandlande myndigheter och enheter av sanningsförsäkringar och mer sällan belastningsregisterutdrag (SOU 2023:43 s. 118). Det är även, enligt utredningen, mycket ovanligt att upphandlande myndigheter och enheter inhämtar domar (SOU 2023:43

s. 352). I en sanningsförsäkran försäkrar en företrädare för leverantören på heder och samvete att grund för uteslutning till följd av brott inte finns för någon i personkretsen. Genom en sanningsförsäkran överförs sålunda ansvaret för kontrollen till en enskild företrädare för leverantören. Det är dock okänt vilka utredningsåtgärder en leverantör i normalfallet faktiskt vidtar innan en sanningsförsäkran signeras.

Polismyndigheten och Upphandlingsmyndigheten har i en skrivelse till regeringen föreslagit att upphandlande myndigheter och enheter ska fullgöra sin kontrollskyldighet genom att be att leverantörer lämnar en sanningsförsäkran i stället för att inhämta belastningsregisterutdrag (Fi2017/01215). Som skäl anför myndigheterna bl.a. att de fullständiga registerutdragen innehåller överskottsinformation och att det är tveksamt om registerutdragen i samtliga fall skyddas av sekretess.

7 Generellt om EU:s dataskyddsförordning

Rätten till skydd av personuppgifter regleras i EU:s dataskyddsförordning som är direkt tillämplig i svensk rätt. Det regleras även i de kompletterande bestämmelserna till dataskyddsförordningen som återfinns i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen) och förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (kompletteringsförordningen).

Med personuppgift avses varje uppgift som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person (artikel 4.1 i EU:s dataskyddsförordning). För att EU:s dataskyddsförordning ska vara tillämplig krävs det att personuppgifterna behandlas. Med behandling avses bl.a. insamling, användning, utlämning genom överföring, spridning eller tillhandahållande på annat sätt (artikel 4.2 EU:s dataskyddsförordning).

För att en personuppgiftsbehandling ska vara laglig krävs det att den sker med stöd av något av de villkor som räknas upp i EU:s dataskyddsförordning (artikel 6.1 första stycket). Dessutom ska den personuppgiftsansvarige följa de principer för behandlingen som framgår av artikel 5, t.ex. principerna om ändamålsbegränsning och uppgiftsminimering.

Förutom att all behandling av personuppgifter måste vila på en rättslig grund gäller att vissa kategorier av personuppgifter dessutom måste uppfylla särskilda krav för att behandling ska vara tillåten. I artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning regleras behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt lagöverträdelser som innefattar brott.

För vissa myndigheter regleras myndigheternas behandling av personuppgifter i specialförfattning, se t.ex. lagen (2021:1171) om behandling av personuppgifter vid Försvarsmakten.

8 Grunderna för uteslutning från valfrihetssystem ska motsvara de som gäller vid icke-direktivstyrd upphandling

Regeringens förslag

En upphandlande myndighet ska, med ett fåtal undantag, få utesluta en sökande från ett valfrihetssystem på samma uteslutningsgrunder som vid de flesta offentliga upphandlingar. Det innebär att samma uteslutningsgrunder om brott, obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter samt missförhållanden i övrigt ska gälla vid inrättande av valfrihetssystem som vid upphandlingar. En sökande ska också få uteslutas om den på andra grunder, som bestäms av den upphandlande myndigheten, är olämplig att delta i valfrihetssystemet.

En upphandlande myndighet ska, innan den beslutar att utesluta en sökande från ett valfrihetssystem, ge den sökande tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över de omständigheter som enligt myndigheten utgör skäl för uteslutning.

Det ska inte längre regleras vilka intyg eller bevis som den upphandlande myndigheten ska godta.

Följdändringar ska göras i lagen om valfrihetssystem, lagen om medbestämmande i arbetslivet samt lagen om läkarvårdsersättning och lagen om ersättning för fysioterapi (ersättningslagarna).

Utredningens förslag

Utredningens förslag stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller har inga invändningar mot förslaget. Det gäller bl.a. *Almega*, *Arbetsförmedlingen*, *Jönköpings kommun*, *Konkurrensverket*, *Nacka kommun*, *Region Gotland*, *Region Örebro län*, *Sveriges Offentliga Inköpare (SOI)* och *Svenskt näringsliv*. Som skäl anförs bl.a. att en ökad enhetlighet vid användande av valfrihetssystem jämfört med upphandling underlättar såväl för upphandlande myndigheter och enheter som för leverantörer.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) och *Region Stockholm* tillstyrker förslaget, men påpekar att det inte innehåller nuvarande skrivning i LOV som kopplar en personkrets till uteslutningsgrunden om allvarligt fel i yrkesutövningen. SKR påpekar att ett borttagande av skrivningen innebär att den upphandlande myndigheten själv måste koppla personkretsen till uteslutningsgrunden i förfrågningsunderlaget. *Göteborgs stad* anser att den föreslagna bestämmelsen bör kompletteras med en sådan personkrets eftersom det annars finns risk för en rättstillämpning som innebär att uteslutning på grund av missförhållanden endast kan användas om grunden direkt träffar sökande som juridisk person. Göteborgs stad och *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)* anser att ytterligare uteslutningsgrunder som framgår av LOU bör införas i LOV. *Polismyndigheten* för fram att det bör övervägas att i stället utforma uteslutningsgrunderna i LOV som

tvingande. Ingen av remissinstanserna yttrar sig särskilt över förslaget till följdändringar.

Skälen för regeringens förslag

Grunderna för uteslutning från valfrihetssystem avviker från vad som gäller vid offentlig upphandling

Bestämmelserna om uteslutning av sökande från valfrihetssystem är utformade i huvudsak med vissa bestämmelser i 2007 års LOU som förebild (se avsnitt 5.2). Sedan reglerna för uteslutning av sökande infördes i LOV har LOU:s grunder för uteslutning ändrats, dels utifrån de nya upphandlingsdirektiven, dels utifrån Förenklingsutredningens förslag på enklare regler för icke-direktivstyrda upphandlingar (se prop. 2015/16:195 del 2 s. 715–730, 1083 och 1084 samt prop. 2021/22:5 s. 128–130). Det innebär att uteslutningsgrunderna i LOV numera skiljer sig från motsvarande bestämmelser i upphandlingslagarna. Exempelvis får den upphandlande myndigheten utesluta en sökande från ett valfrihetssystem om den sökande genom en dom som fått laga kraft har dömts för brott som rör yrkesutövningen. Däremot gäller inte uteslutning för andra typer av brott som anges i LOU.

Grunderna för uteslutning från valfrihetssystem bör stämma överens med vad som gäller vid offentlig upphandling

Eftersom valfrihetssystem inte omfattas av upphandlingsdirektiven finns ett betydande nationellt regleringsutrymme. Utredningens förslag om ändringar av uteslutningsgrunderna i LOV utgår dock från den reglering som finns i LOU, som i sin tur genomför LOU-direktivet.

Alternativet till att införa ett valfrihetssystem, om verksamheten inte ska bedrivas i egen regi, är att upphandla tjänsten enligt LOU. Regeringen anser därför, i likhet med utredningen, att bestämmelserna som anger när en uteslutning får ske som utgångspunkt bör vara desamma, oavsett om tjänsterna köps in efter att ett valfrihetssystem inrättats eller efter en upphandling. Ytterligare skäl som talar för att uteslutningsgrunderna vid inrättande av valfrihetssystem i så stor utsträckning som möjligt ska stämma överens med som gäller vid upphandlingar är, som bl.a. *Region Örebro län* och *Stockholms stad* påtalar, att det underlättar för de kommuner och regioner som använder sig av både upphandling och valfrihetssystem. Regeringen anser därför, i likhet med utredningen, att bestämmelserna om uteslutning av sökande i LOV ska utformas med regleringen i 19 kap. 17 § LOU som förebild. Regeringen föreslår därför att det av LOV ska framgå att den upphandlande myndigheten får utesluta en sökande på samma grunder som följer av 13 kap. 1, 2 och 3 §§ LOU.

Regeringen anser, i motsats till *Polismyndigheten*, att det inom ramen för detta lagstiftningsärende inte finns anledning att göra en annan bedömning än utredningen i fråga om huruvida uteslutningsgrunderna i LOV bör vara tvingande eller inte. Konkurrensverket lämnar dock i rapporten Nya grindvaktsfunktioner i LOV (Fi2025/02401 s. 138 och 139) i december 2025 förslag om att vissa uteslutningsgrunder ska vara obligatoriska och det kan därför finnas anledning att framöver återkomma i frågan.

Hänvisningar till EU-rättsakter är en metod som har valts såväl på det direktivstyrda området som för det icke-direktivstyrda området. Även om metoden inte har ansetts vara invändningsfri från tillämpningssynpunkt får den anses acceptabel (prop. 2015/16:195 del 2 s. 716). Regeringen anser, i motsats till *Göteborgs stad*, att fördelarna med att bestämmelserna om uteslutning i LOU och LOV är enhetliga överväger nackdelarna. Systemet med en samordnad registerkontroll, som behandlas i avsnitt 9, är dessutom till viss del avsedd att avhjälpa problemet med att det är oklart vilka brott enligt svensk rätt som motsvarar de brott som anges i EU-rättsakterna och som ska leda till att en leverantör eller sökande utesluts.

Uteslutningsgrunderna som följer av bestämmelserna om missförhållanden i övrigt bör anpassas

När det gäller införandet av uteslutningsgrunderna som följer av bestämmelserna om missförhållanden i övrigt i LOU har utredningen ansett att vissa anpassningar bör göras. Utredningen bedömer att vissa av dessa uteslutningsgrunder inte bör införas i LOV, då det vid antagning av en sökande till ett valfrihetssystem inte förekommer en konkurrenssituation på samma sätt som vid en upphandling enligt LOU. När det gäller överväganden om att införa ytterligare uteslutningsgrunder i förhållande till utredningens förslag anser regeringen, till skillnad från Göteborgs stad och *TCO*, att det inte bör ske inom ramen för detta lagstiftningsärende. Som framgår nedan föreslår regeringen att en sökande även ska få uteslutas enligt andra grunder som anges i förfrågningsunderlaget. Det innebär att om en upphandlande myndighet i ett enskilt fall bedömer att uteslutningsgrunder motsvarande de bestämmelser i LOU som tar sikte på t.ex. snedvridning av konkurrens bör tillämpas föreligger inte något hinder för det så länge det framgår av förfrågningsunderlaget. Konkurrensverket har lämnat förslag på ytterligare uteslutningsgrunder i LOV i den ovan nämnda rapporten (s. 139–143). Även när det gäller frågan om det bör införas ytterligare uteslutningsgrunder i LOV kan det därför finnas anledning att återkomma.

När det gäller frågan om att komplettera den föreslagna lagtexten i den del den avser ”missförhållanden i övrigt i fråga om en sökandes verksamhet” med en personkrets gör regeringen följande bedömning. Någon sådan personkrets finns inte i de motsvarande bestämmelserna i 19 kap. LOU som gäller för annonspliktiga upphandlingar under tröskelvärdena och annonspliktiga upphandlingar avseende sociala tjänster och andra särskilda tjänster enligt bilaga 2 till lagen. Förslaget leder förvisso till att den koppling till personkrets som i dag finns i LOV till uteslutningsgrunden om allvarligt fel i yrkesutövningen utgår. Regeringen bedömer dock, i likhet med SKR, att det inte innebär att möjligheten att beakta en företrädares agerande i situationer som inte är direkt kopplade till leverantörer försvinner. Konkurrensverket föreslår i rapporten Nya grindvaktsfunktioner i LOV att personkretsen ska utvidgas (s. 143–147). Det kan därför finnas skäl att återkomma även i denna fråga.

Vad gäller den bestämmelse som motsvarar 13 kap. 3 § 5 LOU så bör den klargöra att en sökande kan uteslutas inte bara vid allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av ett väsentligt krav i ett tidigare kontrakt

enligt upphandlingslagarna, utan även vid sådana brister i ett tidigare kontrakt enligt LOV.

Det bör även i övrigt göras vissa anpassningar när det gäller uteslutning av sökande i valfrihetssystem

Det bör även, i enlighet med vad som gäller för upphandlingar enligt 19 kap. 17 § LOU, finnas möjlighet att utesluta en sökande på andra grunder som den upphandlande myndigheten bestämmer. Sådana andra grunder ska i så fall framgå av förfrågningsunderlaget. Det bör även finnas en skyldighet för den upphandlande myndigheten, innan den beslutar att utesluta en sökande, att ge sökande möjlighet att inom en bestämd tid yttra sig över de omständigheter som enligt myndigheten utgör skäl för uteslutning.

I den nuvarande bestämmelsen i 7 kap. 2 § LOV regleras vilka intyg och bevis som den upphandlande myndigheten ska godta. För att bestämmelserna i LOV ska motsvara vad som gäller för det icke-direktivstyrda området enligt LOU krävs det även att denna bestämmelse upphör att gälla. Regeringen delar utredningens bedömning att upphävandet av denna bestämmelse i praktiken inte innebär någon större förändring. Detta beror på att upphandlande myndigheten alltjämt ska tillämpa såväl principen om ömsesidigt erkännande som proportionalitetsprincipen (1 kap. 2 § LOV). Det torde t.ex. inte vara förenligt med proportionalitetsprincipen att kräva intyg som inte utfärdas i den sökandes hemland. Det torde inte heller vara förenligt med principen om ömsesidigt erkännande att inte godkänna en sökande som är registrerad i en officiell förteckning över godkända leverantörer i ett annat land inom EES.

För vissa verksamheter inom välfärdstjänster, exempelvis tillstånd för att bedriva verksamhet i form av stödboende eller skyddat boende, genomförs kontroller i samband med tillståndsgivning. I vissa avseenden tangerar dessa de kontroller som får ske vid uteslutning av en sökande i ett valfrihetssystem. För att minska den administrativa bördan för de sökande, kan det i sådana situationer vara lämpligt för upphandlande myndigheter att utnyttja flexibiliteten i de föreslagna bestämmelserna och t.ex. avstå från att kontrollera uteslutningsgrunder som redan omfattas av förutsättningarna för ett tillstånd, om dessa grunder nyligen har kontrollerats inom ramen för en tillståndsprövning.

Vissa hänvisningar behöver anpassas

Av 8 kap. 1 § LOV följer att upphandlande myndigheter är skyldiga att godkänna samtliga sökande som uppfyller de krav som angetts i annonsen och förfrågningsunderlaget och som inte har uteslutits med stöd av 7 kap. 1 § samma lag. Enligt regeringens förslag kommer omständigheterna som kan utgöra grund för att utesluta en sökande till ett valfrihetssystem att i stället regleras i 7 kap. 1–4 §§ LOV. Hänvisningen i 8 kap. 1 § LOV ska därför anpassas för att återspegla ändringarna i 7 kap. LOV.

Även i 39 § andra stycket lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet, 5 d § lagen om läkarvårdsersättning samt i 5 d § lagen om ersättning för fysioterapi finns hänvisningar till 7 kap. LOV som ska anpassas till de föreslagna ändringarna i LOV.

9 En samordnad registerkontroll

9.1 Det ska införas ett system för samordnad registerkontroll

Regeringens förslag

Det ska införas ett system för samordnad registerkontroll. Systemet ska omfatta uppgifter som finns i befintliga register och som är relevanta för att fastställa om uteslutning ska ske av en leverantör eller en sökande från en upphandling eller ett valfrihetssystem på grund av brott, obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter eller kvalificerade ekonomiska svårigheter.

Regeringens bedömning

På lägre föreskriftsnivå än lag bör det framgå vilken personkrets som kontrollen i belastningsregistret ska omfatta.

Utredningens förslag och bedömning

Utredningens förslag och bedömning stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

I stort sett alla remissinstanser instämmer i att det bör införas ett system för samordnad registerkontroll. Många remissinstanser framhåller att systemet kommer att förbättra de upphandlande myndigheterna och enheternas möjligheter att upptäcka skäl för att utesluta leverantörer och sökande från upphandlingsförfaranden och vid inrättande av valfrihetssystem. Systemet kommer att skapa en mer effektiv, strukturerad och tillförlitlig metod för kontroll. Bl.a. *Almega*, *Bolagsverket*, *Konkurrensverket* och *Västra Götalandsregionen* för fram att det kommer att minska den administrativa bördan för de upphandlande myndigheterna och enheterna. Rättssäkerheten och kvaliteten i upphandlingsförfaranden och vid inrättande av valfrihetssystem kommer att stärkas. Systemet kommer att motverka arbetslivskriminalitet och skydda offentliga medel från att tillfalla kriminella eller oseriösa företag. Systemet bidrar till att skapa förutsättningar för en sund konkurrens i offentlig upphandling och värna om de leverantörer som gör rätt för sig och ge förbättrade möjligheter att upptäcka oseriösa eller olämpliga aktörer. Det är positivt att de upphandlande myndigheterna och enheterna får ett verktyg för fortlöpande kontroller. Systemet bedöms även minska risken för att integritetskänsliga uppgifter sprids.

Flera remissinstanser, bl.a. *Upphandlingsmyndigheten (UHM)* och *SKR*, påpekar att en samordnad registerkontroll visserligen ger bättre förutsättningar för upphandlande myndigheter och enheter att upptäcka eventuella uteslutningsgrunder hos leverantörer och sökande, men att det inte är tillräckligt för att åstadkomma en effektiv leverantörskontroll eller reducera problemen med att välfärdsbrott begås i offentliga upphandlingar. För det

krävs det ytterligare lagstiftningsåtgärder där en översyn behöver göras av befintliga uteslutningsgrunder.

Endast en remissinstans, *Arbetsgivarverket*, avstyrker förslaget. Arbetsgivarverket motiverar sitt avstyrkande med att vissa frågor behöver utredas innan en samordnad registerkontroll införs, t.ex. vad som ska ingå i analysen vid registerkontroll och uteslutningsgrunderna enligt upphandlingsregelverken.

Några remissinstanser har synpunkter vad gäller vilka uppgifter och register som systemet ska omfatta. *Sveriges offentliga inköpare (SOI)* och *Arbetsförmedlingen* m.fl. vill att systemet ska omfatta flera av de frivilliga uteslutningsgrunderna, bl.a. överträdelse av miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter samt allvarliga fel i yrkesutövningen. *Förvaltningsrätten i Stockholm* och *SKR* vill att uppgifterna från Skatteverket ska vara mer detaljerade och bl.a. innehålla skattedeklarationer och Skatteverkets beslut samt information om överskjutande mervärdesskatt. *Landsorganisationen i Sverige (LO)* anser att systemet bör omfatta alla relevanta uppgifter som finns registrerade hos myndigheter och som kan leda till uteslutning. *Region Skåne* för fram att systemet bör omfatta polisanmälningar och konstaterade kvalitetsbrister hos leverantörer från tillsynsmyndigheter såsom Inspektionen för vård och omsorg. *Statens servicecenter* anser att systemet bör kunna hantera en kontroll av internationella sanktioner. *Trafikverket* anser att uppgifter om att en leverantör har deltagit i karteller bör inhämtas från Konkurrensverket eller Patent- och marknadsdomstolen för att visa om leverantören är dömd för konkurrensbegränsande samarbeten.

Ett antal remissinstanser, bl.a. *Region Skåne*, *SOI* och *UHM*, har synpunkter på vilka som ska ingå i den personkrets som ska kontrolleras i belastningsregistret. *Konkurrensverket* och *Svenskt näringsliv* anser att ideella organisationer som bedriver näringsverksamhet riskerar att hamna utanför kontrollen då de inte alltid är registrerade i relevanta register. *Företagarna* understryker vikten av att företrädarbegreppet tolkas enhetligt så att kretsen av vilka företrädare som ska kontrolleras blir förutsebart. En del remissinstanser, bl.a. *Trafikverket* och *Förvaltningsrätten i Linköping,* vill att kontrollen även ska omfatta utländska enskilda näringsidkare och anser att förslaget i den delen borde analyseras ytterligare. *Göteborgs stad* och *Advokatfirman Kahn Pedersen* vill att det tas fram stödmaterial för de upphandlande myndigheterna och enheterna i frågan.

Byggherrarna och *Konkurrensverket* anser att systemet bör tillämpas även vid lämplighetsprövningar i andra sammanhang. Några remissinstanser, bl.a. *Almega*, *UHM* och *Konkurrensverket*, för fram att det kan finnas anledning att på sikt bygga ut systemet för att kontrollera uppgifter som är av betydelse för andra typer av uteslutningsgrunder eller kvalifikationskrav som gäller rätt att utöva yrkesverksamhet.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Det finns ett behov av en centraliserad funktion för registerkontroll

Det finns i dag fem huvudsakliga problem vid kontrollen av om det finns skäl för uteslutning av leverantörer och sökande från upphandlingsförfaranden och deltagande i valfrihetssystem.

För det första är det oklart vilka brott enligt svensk rätt som ska leda till uteslutning. I upphandlingslagarna hänvisas det direkt till de EU-rättsakter som anges i upphandlingsdirektiven. Det framgår dock inte klart vilka brott enligt svensk rätt som motsvarar de brott som enligt bestämmelserna ska leda till att en leverantör utesluts. För att avgöra om uppgifter om brott är relevanta vid bedömningen av om det finns skäl att utesluta en leverantör eller sökande kan det i vissa fall krävas en omfattande rättsutredning som innefattar avstämning mot förarbetsuttalanden.

För det andra är det oklart vilken personkrets som ska kontrolleras. Vid genomförandet av upphandlingsdirektiven överlät regeringen till rättstillämpningen att närmare bestämma gränserna för vilka personers lämplighet som kan beaktas i sammanhanget. Det saknas ännu klargörande praxis från EU-domstolen och det finns inte heller några nationella avgöranden som ger vägledning.

För det tredje så omfattas merparten av de uppgifter som behövs för kontrollen av sekretess när uppgifterna finns hos de registerförande myndigheterna, men det saknas tillämpliga sekretessbestämmelser när uppgifterna finns hos den upphandlande myndigheten eller enheten. De uppgifter som begärs in av den upphandlande myndigheten eller enheten kan utgöra allmänna handlingar som såväl konkurrenter som andra intresserade har rätt att ta del av.

För det fjärde riskerar leverantörer och upphandlande myndigheter respektive enheter att få ta del av ovidkommande överskottsinformation när de begär in fullständiga registerutdrag från enskilda, eftersom det inte är möjligt att begära ut ett belastningsregisterutdrag som är särskilt anpassat för kontroll i samband med upphandling och valfrihetssystem.

För det femte är det tveksamt om den ordning med sanningsförsäkringar som i dag tillämpas av upphandlande myndigheter och enheter är tillräcklig för att se till att leverantörer som dömts för vissa typer av brott i praktiken är förhindrade att delta i svenska upphandlingar på det sätt som upphandlingsdirektiven syftar till att säkerställa.

I de följande avsnitten behandlar regeringen hur man bör komma till rätta med den problematik som lyfts.

Regeringen delar den bedömning som majoriteten av remissinstanserna gör att det bör införas ett system för samordnad registerkontroll och konstaterar att endast *Arbetsgivarverket* har motsatt sig att systemet införs. Eftersom uppgifterna som behövs för att kunna fastställa om uteslutning ska ske från en upphandling eller ett valfrihetssystem finns spridda i flera olika register så behövs det ett system för att göra det enklare och mer effektivt för parterna att kunna ta del av relevanta uppgifter. Precis som ett antal remissinstanser för fram kommer systemet att skapa en mer effektiv, strukturerad och tillförlitlig metod för kontroll av leverantörerna och de sökande. En centraliserad funktion kan ge betydande effektivitetsvinster både för den upphandlande myndigheten och enheten men även för leverantörerna, eftersom de relevanta uppgifterna kommer att samordnas. Den kan komma att minska den administrativa bördan. Den kommer att främja sund konkurrens och motverka arbetslivskriminalitet genom att hindra oseriösa eller olämpliga aktörer från att tilldelas offentliga kontrakt. Rättssäkerheten och kvaliteten på kontrollen av leverantörerna och de sökande kommer också att stärkas. Systemet bedöms även minska risken för att integritetskänsliga uppgifter sprids.

Som konstateras i följande avsnitt är det nödvändigt att begränsa vilka uppgifter som ska omfattas av den samordnade registerkontrollen. Utredningen har föreslagit att det ska framgå på förordningsnivå vilka uppgifter som omfattas, vilket ingen av remissinstanserna har haft någon synpunkt om. Med den av utredningen föreslagna avgränsningen kommer kontrollen att innefatta de uteslutningsgrunder för vilka den upphandlande myndigheten eller enheten enligt LOU och LUF i dag har rätt att kräva ett intyg från en behörig myndighet (15 kap. 7 och 8 §§ LOU och 14 kap. 3 § LUF). Som *SKR* och *UHM* har påpekat kan mer göras för att motverka kriminalitet i offentliga upphandlingar. Detsamma gäller det som bl.a. *SOI* fört fram om att det kan göras mer utförliga kontroller. Det saknas dock beredningsunderlag för sådana lagstiftningsåtgärder inom detta lagstiftningsärende. Enligt regeringens mening finns det inte heller anledning att avstå från att införa en samordnad registerfunktion på grund av att det kan vara möjligt att även på andra sätt ytterligare stärka leverantörskontrollerna och även i övrigt motverka oseriösa eller kriminella aktörer. Regeringen har vidtagit flera åtgärder med detta syfte, bl.a. kan nämnas att Konkurrensverket i enlighet med regeringens uppdrag i rapporten Hantering av onormalt låga anbud som inte är seriöst menade lämnat förslag som ska göra det enklare att förkasta sådana onormalt låga anbud (Fi2025/01806). Upphandlingsmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten har även fått i uppdrag att i dialog med berörda aktörer utveckla effektiva former för och tillgängliggöra ett operativt och verksamhetsnära stöd för kommuner som hjälper dessa att motverka arbetslivskriminalitet och brottslighet i välfärden i inköpsprocessens olika delar (Fi2025/02383). Den samordnade registerfunktionen är ett viktigt steg i att göra leverantörskontrollerna bättre och en åtgärd som är i linje med det inriktningsmål, mål 9, till den nationella upphandlingsstrategin som anger att upphandlande aktörer ska säkerställa att endast seriösa leverantörer tilldelas offentliga kontrakt samt att leverantörerna följer avtal och gällande regelverk och har seriösa underleverantörer. Inriktningsmålet framgår av regeringens färdplan för de offentliga affärerna 2025–2030 (Fi2025/01827). Utredningen har angett att det kan vara möjligt att på sikt bygga ut systemet för att kontrollera uppgifter som är av betydelse för andra typer av uteslutningsgrunder eller kvalificeringskrav som gäller rätt att utöva yrkesverksamhet. Det håller bl.a. *Almega*, *UHM* och *Konkurrensverket* med om. Inom ramen för detta lagstiftningsärende ingår det dock inte att ta ställning till om, och i så fall med vilka uppgifter, en sådan utbyggnad bör göras.

Det saknas beredningsunderlag för att göra en sådan översyn av samtliga uteslutningsgrunder som *Arbetsgivarverket* förordar. Precis som *UHM* för fram så ingick inte en sådan översyn i utredningens uppdrag. Vad gäller valfrihetslagarna har dock Konkurrensverket gjort en översyn av uteslutningsgrunderna i rapporten Nya grindvaktsfunktioner i LOV (Fi2025/02401), varför det kan finnas anledning att framöver återkomma i frågan.

Systemet ska omfatta uppgifter som finns i befintliga register

När det gäller frågan om vilka uppgifter som ska kunna kontrolleras vid den samordnade registerkontrollen kan de obligatoriska och fakultativa

uteslutningsgrunder som listas i upphandlingslagarna och LOV vara vägledande. Skälet till det är att även om det i vissa fall är möjligt att utesluta leverantörer och sökande på andra grunder än de som uttryckligen följer av upphandlingslagarnas och LOV:s bestämmelser så bör fokus initialt ligga på att effektivisera den leverantörskontroll som sker med utgångspunkt i de uteslutningsgrunder som är gemensamma för flertalet upphandlingar. För att det ska vara möjligt att bygga ett effektivt automatiserat system som kan hantera ett stort antal förfrågningar är det åtminstone inledningsvis en fördel att begränsa vilka uppgifter som kontrolleras till sådana där det av upphandlingslagarna och LOV på ett enhetligt sätt framgår vad som ska kontrolleras. Så är fallet vid uteslutning till följd av brott, obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter samt avseende kvalificerade ekonomiska svårigheter. Kontrollen kommer med denna avgränsning att innefatta de uteslutningsgrunder för vilka den upphandlande myndigheten eller enheten enligt LOU och LUF har rätt att kräva ett intyg från en behörig myndighet. När den grundläggande kontrollfunktionen väl är på plats finns det dock, som regeringen ser det, inget som hindrar att systemet byggs ut för att kontrollera uppgifter som är av betydelse för andra typer av uteslutningsgrunder eller kvalifikationskrav som gäller rätt att utöva yrkesverksamheten.

Som kommer att framgå i den följande framställningen är det med dessa avgränsningar av kontrollens omfattning i de flesta fall möjligt att utnyttja information i befintliga svenska myndighetsregister. För följande uppgifter saknas dock en sådan möjlighet:

- uppgiften om att en skuld till följd av obetalda skatter eller socialförsäkringsavgifter fastställts genom ett bindande domstolsavgörande eller myndighetsbeslut som fått laga kraft
- uppgiften om att en leverantör är föremål för tvångsförvaltning
- uppgiften om att en planförhandling resulterat i att en uppgörelse ingåtts med borgenärer.

Mot bakgrund av det underlag som utredningen redovisat avseende problematiken kring möjligheterna att kontrollera dessa uppgifter bedömer regeringen i dagsläget, i likhet med utredningen, inte att behovet av att kontrollera dessa uppgifter vid upphandlingar utgör ett tillräckligt tungt vägande skäl för att motivera skapandet av nya register. Utgångspunkten bör därmed vara att kontrollansvaret endast ska omfatta uppgifter i befintliga svenska myndighetsregister.

Kontrollen bör omfatta de brott som potentiellt kan leda till uteslutning

I upphandlingslagarnas och LOV:s bestämmelser om vilka brott som ska eller får leda till uteslutning hänvisas direkt till de EU-rättsakter som räknas upp i upphandlingsdirektiven. Även om det inte är möjligt att skapa en lista med svenska straffbestämmelser som exakt motsvarar de gärningar som räknas upp i upphandlingsdirektiven bedömer regeringen, i likhet med utredningen, att det ändå är möjligt att fastslå vilka brott enligt svensk rätt som potentiellt kan leda till uteslutning. Det är därmed möjligt att begränsa kontrollen i belastningsregistret till att endast avse dessa brott och på så sätt minska det integritetsintrång som kontrollen ofrånkomligen leder till.

Det går inte att bortse från att en nackdel med den valda genomförandemetoden är att domar från svenska domstolar i många fall måste analyseras innan det går att fastställa om den begångna gärningen, i enlighet med upphandlingslagarnas och LOV:s bestämmelser, ska leda till uteslutning. I dag utgör detta inte ett problem för upphandlande myndigheter och enheter då de vanligtvis inte begär in utdrag från belastningsregistret utan i stället använder sig av sanningsförsäkringar. De upphandlande myndigheterna och enheterna utgår alltså från att leverantören har kunnat kontrollera och bedöma om någon i den relevanta personkretsen blivit dömd för brott som ska leda till uteslutning. Det råder ingen tvekan om att den kontroll som kommer att ske i enlighet med regeringens förslag kommer att ge en mer rättvisande bild än den som i dag fås genom sanningsförsäkringar. Detta är givetvis positivt och leder, i de fall inga domar påträffas, inte heller till att upphandlande myndigheter och enheter behöver vidta några ytterligare åtgärder. I de fall kontrollen identifierar domar som potentiellt kan leda till uteslutning uppstår dock ett behov av viss juridisk kompetens för att analysera domen.

Regeringen har, i likhet med utredningen, övervägt att underlätta för de upphandlande myndigheterna och enheterna genom att begränsa kontrollen i belastningsregistret till att endast avse de brott för vilka det är möjligt att fastställa att den svenska straffbestämmelsen motsvarar definitionen i gemenskapsrättsakten. Fördelen med en sådan ordning skulle vara att det vid en träff i belastningsregistret inte krävs en analys av domen, vilket i så fall förenklar för de upphandlande myndigheterna och enheterna. Det skulle däremot innebära att kontrollen begränsas till endast en liten del av den brottslighet som ska leda till uteslutning. Behovet av att använda sanningsförsäkran skulle därmed kvarstå när det gäller flertalet av de brott som ska leda till uteslutning. En lösning med två parallella system för att fastställa om det finns skäl för uteslutning är givetvis inte önskvärd. Regeringen delar därför utredningens bedömning att kontrollen i belastningsregistret ska omfatta samtliga brott som enligt svensk rätt potentiellt innefattar gärningar som enligt upphandlingsdirektiven utgör grund för obligatorisk uteslutning.

För att minska de fall då upphandlande myndigheter och enheter behöver analysera domar är avsikten att den myndighet som ansvarar för uppgiften att tillhandahålla ett system för samordnad registerkontroll ska göra en första bedömning av de domar som identifieras vid kontrollen i belastningsregistret. Det innebär att den ansvariga myndigheten ska sålla bort de domar som inte är relevanta för bedömningen av om det finns skäl för att exempelvis utesluta en leverantör från en upphandling. I de fall det bedöms att en dom inte är relevant för att fastställa om det finns skäl för uteslutning ska myndigheten inte lämna ut uppgiften om domen till den upphandlande myndighet eller enhet som begärt kontrollen. I sammanhanget bör nämnas att regeringen har gett i uppdrag till Bolagsverket att utveckla ett it-system för samordnad registerkontroll i enlighet med utredningens förslag. Utvecklingen av systemet ska ske under 2025–2027 och systemet ska kunna tas i drift 2028 (se Bolagsverkets regleringsbrev för 2025). I det fortsatta arbetet med att utveckla detta system bör behovet av stödmaterial till upphandlande myndigheter och enheter övervägas.

Precis som flera av remissinstanserna har fört fram, bl.a. *Kammarkollegiet* och *Advokatfirman Kahn Pedersen*, har utredningen på ett förtjänstfullt

sätt gjort en detaljerad genomgång av de brott som enligt svensk rätt potentiellt innefattar gärningar som enligt upphandlingsdirektiven utgör grund för obligatorisk uteslutning. Regeringen delar i allt väsentligt utredningens bedömningar om hur vissa brott förhåller sig till EU-rätten, vilka brott som ska omfattas av den samordnade registerkontrollen och vad som ska gälla vid Bolagsverkets analys av domarna. Regeringen delar även utredningens bedömning om att det är lämpligast att sådana frågor regleras på lägre föreskriftsnivå än lag. Regeringen kommer inom ramen för det fortsatta arbetet att beakta bl.a. de synpunkter som förts fram om att eventuellt andra brott bör tillföras.

Vilken personkrets bör kontrolleras när det gäller uteslutningsgrunden brott?

Som tidigare har nämnts (se avsnitt 5) är bestämmelsen i LUFS om personkretsen annorlunda formulerad jämfört med de andra tre upphandlingslagarna. Regeringen delar dock utredningens bedömning att den ändå bör ha samma innebörd som motsvarande bestämmelser i de övriga tre upphandlingslagarna. Ingen av remissinstanserna har invänt mot denna bedömning. Leverantörskontrollen bör därför inte, i detta avseende, skilja sig åt beroende på vilken av upphandlingslagarna som en upphandling omfattas av.

Även om ca 90 procent av alla anbudsgivare i upphandlingar som genomförs av svenska upphandlande myndigheter och enheter är aktiebolag förekommer det anbudsgivare som bedriver sin verksamhet i andra organisationsformer (se Statistik om offentlig upphandling 2020, Upphandlingsmyndighetens rapport 2020:4 och Konkurrensverkets rapport 2020:5 s. 96). Det föreslagna systemet måste därför utformas så att det även gör det möjligt att hämta in uppgifter om leverantörer och sökande som inte är aktiebolag.

Flera av remissinstanserna vill att den personkrets som ska kontrolleras, när det gäller uteslutningsgrunden brott, ska utvidgas. Det gäller bl.a. *Region Skåne*¸ *Region Stockholm* och *SOI*. I utredningens uppdrag har det inte ingått att föreslå ändringar i upphandlingslagarnas bestämmelser om personkrets varför det saknas beredningsunderlag för sådana lagstiftningsåtgärder. Därtill ska kontrollen av enskilda personer av integritetsskäl inte vara mer omfattande än vad som är nödvändigt (se mer om detta i avsnitt 9.3). Regeringen bedömer att den personkrets som ska kontrolleras därför som utgångspunkt ska begränsas till de personer som har befogenheter och funktioner som motsvarar de som styrelsen, verkställande direktören och firmatecknaren har i ett aktiebolag. Det kommer därför även fortsatt att vara bestämmelserna i upphandlingslagarna samt därtill hörande förarbeten som är utgångspunkten vid fastställande av vilka personers lämplighet som kan beaktas i sammanhanget. Utredningen föreslår att det ska framgå på lägre föreskriftsnivå än lag vilka aktörer som ska omfattas. Regeringen delar denna bedömning. Regeringen kommer inom ramen för det fortsatta arbetet att beakta bl.a. de synpunkter som förts fram av *Företagarna* om att företrädarbegreppet tolkas enhetligt så att kretsen av vilka företrädare som ska kontrolleras blir förutsebar.

Precis som bl.a. *Konkurrensverket* påpekar finns det i dag inte någon skyldighet att registrera ideella organisationer som bedriver näringsverk-

samhet varken i Bolagsverkets föreningsregister eller i Kammarkollegiets register över idéburna organisationer. Regeringen är medveten om att det i dag finns en risk för att ideella organisationer hamnar utanför kontrollen då de inte alltid är registrerade i relevanta register. Ideella organisationer kan omfattas av en skyldighet att anmäla uppgifter för registrering i registret över verkliga huvudmän, men det gäller endast under vissa förutsättningar. Det nya unionsrättsliga penningtvättsregelverket innebär att skyldigheten att anmäla uppgifter ska utökas fr.o.m. den 10 juli 2027. Det innebär att det fr.o.m. den tidpunkten bör vara möjligt att inkludera dessa organisationer i den samordnade registerkontrollen. Det saknas beredningsunderlag för att inom detta lagstiftningsärende åtgärda risken för att de ideella organisationerna hamnar utanför kontrollen.

Kontroll av obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter

De flesta remissinstanser är positiva till att kontroll av obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter omfattas av den samordnade registerkontrollen. Ett fåtal remissinstanser, bl.a. *Skatteverket* och *Arbetsförmedlingen*, vill dock att fler uppgifter kontrolleras, exempelvis skattedeklarationer samt debiterings- och krediteringstransaktioner. I enlighet med vad som ovan förts fram bör den samordnade registerkontrollen i nuläget inte utökas till att omfatta fler uppgifter.

Genom den samordnade registerkontrollen kommer i stort sett samtliga uppgifter som behövs för att fastställa om det finns skäl för uteslutning på grund av obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter att omfattas av kontrollen. Som framgår av avsnitt 6.2.2 finns det dock inte något befintligt register som visar huruvida en skuld fastställts genom ett bindande domstolsavgörande eller myndighetsbeslut som fått laga kraft. Det kan, precis som *Advokatfirman Kahn Pedersen* lyft, i de fallen finnas anledning att även fortsättningsvis begära in en sanningsförsäkran från leverantörerna avseende de uppgifter som inte kan hämtas in från den samordnade registerkontrollen.

Regeringen delar utredningens bedömning att kontrollen bör fastställa om det finns ett underskott på skattekontot eller en obetald skatteskuld hos Kronofogdemyndigheten. För att det ska vara möjligt för den upphandlande myndigheten eller enheten att bedöma om det är förenligt med proportionalitetsprincipen att utesluta en leverantör eller sökande som inte har betalat skatter och socialförsäkringsavgifter bör, i förekommande fall, även uppgift om underskottets respektive skuldens storlek kontrolleras.

Kontroll av övriga uteslutningsgrunder

När det gäller de uteslutningsgrunder som ingår i kategorin missförhållanden i övrigt finns det, utöver de som avser vissa kvalificerade ekonomiska svårigheter, även andra uteslutningsgrunder. Som tidigare nämnts (avsnitt 5) kan de bl.a. handla om åsidosättande av tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter, allvarliga fel i yrkesutövningen och olika typer av konkurrenssnedvridande beteenden. Regeringen delar utredningens bedömning att kontrollen ska avse vissa kvalificerade ekonomiska svårigheter. Som tidigare nämnts så talar övervägande skäl för att inte några nya register ska införas och att kontrollen åtminstone

inledningsvis bör avgränsas till de uppgifter som är tillgängliga i existerande myndighetsregister.

När det gäller frågan om vilken personkrets som ska kontrolleras framgår det av de aktuella uteslutningsbestämmelserna att det är leverantören och sökande som ska kontrolleras. Regeringen anser, i motsats till *SKR,* att personkretsen är tydligt angiven i bestämmelserna.

Utredningen har bedömt att det saknas skäl att kontrollera om leverantören eller sökande är föremål för tvångsförvaltning. Enligt tidigare propositioner avses här tvångsförvaltning av bostadsfastighet enligt bostadsförvaltningslagen och av elektriska anläggningar enligt lagen om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar (prop. 2006/07:128 s. 389 och 390). Eftersom tvångsförvaltningen avser viss tillgång och inte leverantören eller sökande som sådan är kontrollen inte relevant. Ingen av remissinstanserna har haft några synpunkter på utredningens bedömning i den delen. Regeringen instämmer i utredningens bedömning.

Utredningen har vidare bedömt att uppgiften om en planförhandling (tidigare ackordsförhandling) resulterat i att en uppgörelse ingåtts med borgenärer, inte bör ingå i den samordnade registerkontrollen. Precis som utredningen konstaterat innehåller registret för företagsrekonstruktioner inte den uppgiften, varför den inte går att kontrollera och därför inte bör ingå i den samordnade registerkontrollen (se 10 § förordningen [2017:485] med kompletterande bestämmelser till 2015 års insolvensförordning och artikel 24.2 i 2015 års insolvensförordning).

En leverantör får enligt bl.a. 13 kap. 3 § 2 d LOU uteslutas om denna har avbrutit sin näringsverksamhet eller befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett förfarande enligt nationell rätt som bl.a. liknar konkurs, företagsrekonstruktion, skuldsanering, ackord eller likvidation. Om leverantören är en enskild näringsidkare, eller om en enskild näringsidkare är underleverantör eller dennes kapacitet åberopas, bör kontroll ske i näringsförbudsregistret som förs av Bolagsverket och denna kontroll bör ingå i den samordnade registerkontrollen.

Sammanfattningsvis ska den samordnade registerkontrollen, i fråga om de uteslutningsgrunder som ingår i kategorin missförhållande i övrigt, omfatta följande uppgifter

- förekomst i insolvensregistren över konkurser, företagsrekonstruktioner, skuldsanering och F-skuldsanering
- uppgift om beslut om likvidation i aktiebolagsregistret, handelsregistret, föreningsregistret och stiftelseregistren
- förekomst i näringsförbudsregistret.

9.2 Den samordnade registerkontrollen ska ersätta systemet med sanningsförsäkringar

Regeringens förslag

Vid kontroll av om det finns grund för uteslutning ska en upphandlande myndighet eller enhet inte kunna begära att leverantören eller sökande lämnar handlingar eller intyg om myndigheten eller enheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till mot-

svarande information genom en funktion för samordnad registerkontroll.

Vid försvars- och säkerhetsupphandlingar ska det, om det finns särskilda skäl att avstå från den samordnade registerkontrollen, fortsätta att vara möjligt att använda sanningsförsäkringar. När den samordnade registerkontrollen används vid sådana upphandlingar ska den upphandlande myndigheten eller enheten inte få begära samma information från leverantören eller direkt från behörig myndighet.

Utredningens förslag

Utredningens förslag stämmer i stort överens med regeringens. Utredningen föreslår dock inte att det ska finnas någon undantagsbestämmelse från att använda den samordnade registerkontrollen vid försvars- och säkerhetsupphandlingar.

Remissinstanserna

De remissinstanser som yttrar sig över förslaget tillstyrker det. Det gäller bl.a. *Affärsverket svenska kraftnät*, *Konkurrensverket*, *Burlövs kommun*, *Adda AB*, *Sveriges advokatsamfund, Arbetsgivarverket*, *Almega* och *SOI*. Som skäl anförs bl.a. att det nuvarande systemet med sanningsförsäkringar i praktiken är otillräckligt för att identifiera leverantörer och sökande som ska eller bör uteslutas från deltagande i upphandlingar. Sanningsförsäkran medför inte att oseriösa leverantörer sorteras bort. Den nuvarande ordningen är inte hållbar vare sig ur tillförlitlighet eller i fråga om administrativ börda. De upphandlande myndigheterna och enheterna har begränsade möjligheter att bedöma och kontrollera trovärdigheten i sanningsförsäkringarna. Det är vidare resurskrävande och svårt för de upphandlande organisationerna att följa upp. Det nya systemet kommer att medföra positiva effekter i fråga om minskad administrativ börda för de som deltar i upphandlingar och i valfrihetssystem. Det bör öka rättssäkerheten och kvaliteten vid upphandling och kontroller. Det kommer att ge stora samhällsvinster i form av besparingar och ökat förtroende för välfärdsstaten när risken för missbruk, kriminalitet och korruption minskar.

UHM för fram att det är viktigt att systemet med sanningsförsäkringar ersätts av en lösning som erbjuder bättre förutsättningar för en verklig effektiv kontroll av leverantörer. *Företagarna* för fram att det förvisso kan finnas fördelar med ett sådant system som gör att upphandlande myndigheter och enheter inte riskerar att befatta sig med integritetskänsliga uppgifter, men om leverantörskontrollen ska kunna nå sin fulla potential behövs ytterligare åtgärder vidtas. *Skatteverket* för fram att det i myndighetens förebyggande arbete har visat sig att sanningsförsäkran inte alltid går att lita på. Det finns risk för förfalskade underlag när bolag används som brottsverktyg. *Kammarrätten i Göteborg* för fram att eget uppgiftslämnande i kombination med någon form av försäkran fungerar bra inom bl.a. skatteförfarande och förfarandet enligt socialförsäkringsbalken varför dagens system med sanningsförsäkran skulle kunna utvecklas.

Några remissinstanser, bl.a. *Försvarets materielverk*, *Nacka kommun* och *Region Stockholm*, påpekar att vissa uteslutningsgrunder inte kan kon-

trolleras genom den samordnade registerkontrollen varför sanningsförsäkringar fortfarande kommer att behövas för de grunderna.

Några remissinstanser, bl.a. *Länsstyrelsen i Västra Götaland*, *SOI* och *Advokatfirman Kahn Pedersen*, för fram att det kan vara svårt för upphandlande myndigheter och enheter att identifiera eventuella register i andra länder.

Försvarsmakten anser att myndigheten, med hänsyn till myndighetens skyddsvärden och risken för informationsspridning, bör medges undantag från skyldigheten att använda sig av systemet.

Skälen för regeringens förslag

Den samordnade registerkontrollen bör ersätta systemet med sanningsförsäkringar

Den nuvarande ordningen med sanningsförsäkringar kan ifrågasättas av flera skäl. För det första är det på grund av de oklarheter som gäller avseende vilken personkrets som omfattas samt vilka brott enligt svensk strafflagstiftning som ska leda till uteslutning (se avsnitt 9.1) tveksamt om den representant för leverantören som skriver under en sanningsförsäkran faktiskt vet vad han eller hon intygar. För det andra är det oklart hur vanligt det är att den representant för leverantören som undertecknar sanningsförsäkran fått ta del av registerutdrag för samtliga i den relevanta personkretsen. Precis som *Burlövs kommun* lyfter kan de upphandlande myndigheterna och enheterna även ha begränsade möjligheter att bedöma och kontrollera trovärdigheten i sanningsförsäkringarna. Sammantaget innebär detta att det är tveksamt om den ordning med sanningsförsäkringar som i dag tillämpas av upphandlande myndigheter och enheter är tillräcklig för att tillse att leverantörer som dömts för vissa typer av brott i praktiken är förhindrade att delta i svenska upphandlingar på det sätt som upphandlingsdirektivens bestämmelser syftar till att säkerställa. Flera remissinstanser, bl.a. *Adda AB* och *Arbetsgivarverket*, delar den uppfattningen.

Användningen av sanningsförsäkringar medför även att en administrativ börda läggs på de företag som vill delta i en upphandling eller ett valfrihetssystem, vilket även *Almega* och *SOI* har lyft. Som betonas i skäl 84 i LOU-direktivet kan detta utgöra ett hinder som får framför allt små och medelstora företag att avstå från att delta i upphandlingar. Eftersom det, som framgår ovan, i många fall dessutom är oklart vad som faktiskt intygas, ökar risken för att företag väljer att avstå då den som felaktigt intygar att det inte finns skäl för uteslutning troligen gör sig skyldig till osann försäkran enligt 15 kap. 10 § brottsbalken.

Det bör även framhållas att de uppgifter som omfattas av kontrollen kan ändras dagligen. Om den upphandlande myndigheten eller enheten slutar att använda sanningsförsäkringar och i stället, i nära anslutning till beslutstillfället, begär en samordnad registerkontroll minskar risken för att uppgifterna är inaktuella när beslutet fattas. Vikten av att i samband med beslut om uteslutning konsultera aktuell information är också något som lyfts fram i skäl 85 i LOU-direktivet.

Till skillnad mot *Kammarrätten i Göteborg* anser regeringen inte att det finns förutsättningar att utveckla dagens system med sanningsförsäkran och i stället komplettera det med anpassade bestämmelser om bl.a. sekretess. Regeringen delar i stället utredningens bedömning att användandet

av sanningsförsäkringar så långt som möjligt bör upphöra. När den samordnade registerkontrollen inrättats kommer ett flertal av uteslutningsgrunderna att kostnadsfritt kunna kontrolleras genom att den upphandlande myndigheten eller enheten vänder sig till Bolagsverket. Även om flertalet upphandlande myndigheter och enheter ser fördelar med att använda den nya samordnade registerkontrollen finns det en risk att de upphandlande organisationerna av bekvämlighetsskäl fortsätter att begära in sanningsförsäkringar. Det kan även vara så att sanningsförsäkringar används för uteslutningsgrunder som inte kan kontrolleras via den samordnade registerkontrollen och att det då anses enklare att låta en sanningsförsäkran omfatta samtliga uteslutningsgrunder. För att motverka detta föreslår regeringen att det ska framgå av upphandlingslagarna och LOV att vid kontroll av om det finns grund för uteslutning ska en upphandlande myndighet eller enhet inte kunna begära att leverantören eller sökande lämnar handlingar eller intyg om myndigheten eller enheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till motsvarande information via en myndighet som tillhandahåller en funktion för samordnad registerkontroll.

Utredningen har föreslagit att bestämmelsens tillämpningsområde inte ska vara begränsad till kontroll av svenska leverantörer och sökande, dvs. den samordnade registerkontroll som kommer att tillhandahållas av Bolagsverket. Om motsvarande tjänster är tillgängliga i andra EES-länder ska upphandlande myndigheter och enheter använda dessa vid kontroll av leverantörer och enheter från andra länder. För att bestämmelsen ska vara tillämplig ska den upphandlande myndigheten eller enheten själv ha möjlighet att få tillgång till motsvarande information via en myndighet som tillhandahåller en funktion för samordnad registerkontroll. Det är således inte upp till de upphandlande organisationerna att identifiera eventuella register i andra länder utan att identifiera ifall en utländsk myndighet har samma funktion som Bolagsverket föreslås få. Det borde därför inte, som bl.a. *Länsstyrelsen i Västra Götaland*, *SOI* och *Advokatfirman Kahn Pedersen* fört fram, vara svårt för de upphandlande myndigheter och enheter att identifiera register i andra länder. Regeringen kommer dock att överväga frågan om att ge en myndighet ett uppdrag om att informera om kontaktvägar.

På samma sätt som gäller i dag kommer det att vara möjligt för de upphandlande myndigheterna och enheterna att begära att leverantörer och sökande lämnar in dokument och information rörande förhållanden och uteslutningsgrunder som inte kan kontrolleras genom den samordnade registerkontrollen. Precis som bl.a. *Försvarets materielverk* har lyft kommer vissa uteslutningsgrunder inte att kontrolleras genom den samordnade registerkontrollen varför sanningsförsäkringar fortfarande kan komma att behövas för de grunderna. Vilka kontrollåtgärder som kan vidtas när leverantören eller sökande är en offentlig organisation påverkas exempelvis inte överhuvudtaget av förslaget då dessa organisationer inte kan kontrolleras genom den samordnade registerkontrollen.

Närmare om bestämmelsens utformning och tillämpningsområde

I dag finns det i LOU en liknande bestämmelse som den som föreslås införas, nämligen att en leverantör inte är skyldig att lämna in komplett-

erande dokument eller andra skriftliga bevis, om den upphandlande myndigheten redan har tillgång till materialet eller själv har möjlighet att kostnadsfritt få tillgång till intyg eller relevant information direkt med hjälp av elektroniska medel (15 kap. 5 § LOU). Denna bestämmelse tillämpas även vid upphandlingar enligt LUF (14 kap. 3 § LUF). I övriga upphandlingslagar finns ingen motsvarande bestämmelse. Den nuvarande bestämmelsen tar dock enbart sikte på de fall då en upphandlande myndighet har möjlighet att kostnadsfritt få tillgång till intyg eller relevant information via en nationell databas. Tillgången ska dessutom vara direkt vilket innebär att myndigheten själv ska kunna hämta intyget ur databasen. Att myndigheten har möjlighet att indirekt få tillgång till intyg eller information, genom exempelvis en begäran om utlämnande av handlingen till den myndighet som har hand om databasen, medför inte att leverantören automatiskt befrias från skyldigheten att lämna in dokumentet (prop. 2015/16:195 del 2 s. 1101). Mot bakgrund av den nuvarande bestämmelsens tillämpningsområde är det nödvändigt att komplettera bestämmelsen för att även situationen då information kan erhållas genom att begära en samordnad registerkontroll på det sätt regeringen föreslår ska omfattas.

Regeringen delar utredningens bedömning att det ska finnas en bestämmelse som tydliggör att upphandlande myndigheter och enheter, när de kostnadsfritt kan få tillgång till relevant information via den samordnade registerkontrollen, ska använda den möjligheten. Detta ska gälla för annonspliktiga upphandlingar under tröskelvärdena och för upphandlingar av tjänster enligt bilaga 2 i LOU och LUF, samt bilaga 3 i LUFS. Däremot ska ingen motsvarande bestämmelse införas i LUK, eftersom det där saknas regler om frivilliga uteslutningsgrunder för upphandlingar som inte styrs av LUK-direktivet.

Vid försvars- och säkerhetsupphandlingar kan det finnas skäl att fortsätta att använda sanningsförsäkringar

Regeringen anser att det som *Försvarsmakten* för fram, om att myndigheten inte vill omfattas av det nya systemet, inte utgör tillräckliga skäl för att myndigheten helt ska undantas från systemet. Det kan dock, när det gäller försvars- och säkerhetsupphandlingar enligt LUFS, finnas skäl mot att den upphandlande myndigheten eller enheten använder sig av den samordnade registerkontrollen. Exempelvis kan de uppgifter som behöver lämnas i samband med en samordnad registerkontroll innehålla information som rör försvarsförmågan och omfattas av sekretess. Enskilda uppgifter om upphandlingar och leverantörer som var för sig är harmlösa kan samlas och analyseras i aggregerad form och tillsammans ge en övergripande bild av en myndighets operativa kapacitet. Uppgifter om leverantörer kan visa vilken eller vilka aktörer som är kritiska för en viss verksamhet och känsliga ur ett säkerhetsperspektiv. I aggregerad form kan slutsatser dras om försvarsförmåga, beredskapsnivåer eller strategiska svagheter.

För att skydda de uppgifter som framgår i föregående stycke från spridning anser regeringen att det bör införas ett undantag i LUFS från att använda sig av det nya systemet. När det finns särskilda skäl som talar mot att använda sig av den samordnade registerkontrollen ska den upphandlande myndigheten eller enheten fortsatt även få begära att leverantören

lämnar handlingar eller intyg trots att det finns möjlighet att inhämta samma uppgifter från Bolagsverket.

Inhämtande av uppgifter vid försvars- och säkerhetsupphandlingar

Utredningen har föreslagit att 11 kap. 4 § LUFS ska upphöra och ingen av remissinstanserna har haft några synpunkter på det. Av bestämmelsen framgår att den upphandlande myndigheten eller enheten vid kontroll av om en leverantör har fullgjort sina åligganden avseende socialförsäkringsavgifter eller skatt i Sverige ska inhämta uppgifter om detta från behörig myndighet. När dessa uppgifter i stället kan kontrolleras via den samordnade registerkontrollen finns inget skäl att behålla kravet på att vända sig direkt till Skatteverket och Kronofogdemyndigheten. Om den upphandlande myndigheten eller enheten av särskilda skäl inte använder registerkontrollen finns det dock inget som hindrar att den upphandlande organisationen inhämtar uppgifterna direkt från behörig myndighet.

Ersättningslagarna

Utredningen föreslår att det i ersättningslagarna ska införas en hänvisning till LOV och den bestämmelse i den lagen som begränsar den upphandlande myndighetens möjligheter att begära att den sökande lämnar handlingar eller intyg. Ingen av remissinstanserna har invänt mot förslaget. Regeringen delar utredningens förslag och det bör därför införas en sådan hänvisning för att skapa enhetlighet i regelverket.

9.3 Sekretess och tystnadsplikt till skydd för enskilda i den samordnade registerkontrollen

9.3.1 Sekretess för uppgifter om enskilda vid den brottsgrundade uteslutningsprövningen

Regeringens förslag

Sekretess ska i vissa fall gälla för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden när det gäller behandling av uppgifter ur belastningsregistret i samband med upphandlingar, att valfrihetssystem inrättats, vid ersättningsetableringar, vid uppföljningar av kontrakt eller ramavtal och vid utbyte av bevis till en annan medlemsstat.

Regeringens bedömning

Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter bör ha företräde framför den tystnadsplikt som följer av den nya sekretessbestämmelsen.

Utredningens förslag och bedömning

Utredningens förslag och bedömning stämmer i huvudsak överens med regeringens. Utredningen föreslår inte att sekretessen ska gälla vid utbyte av bevis enligt SDG-förordningen (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemen-

sam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012).

Remissinstanserna

De remissinstanser som yttrar sig, bl.a. *Arbetsgivarverket*, *Burlövs kommun, Domstolsverket*, *Företagarna*, *Göteborgs stad*, *Kammarkollegiet*, *Lantbrukarnas riksförbund (LRF)* och *Socialstyrelsen* tillstyrker eller har inga invändningar mot förslaget eller bedömningen. *Myndigheten för digital förvaltning* ställer sig frågande till om den föreslagna sekretessbestämmelsen omfattar situationen där Bolagsverket behandlar uppgifter ur belastningsregistret för att utföra kontroll av en leverantör efter en begäran från en utländsk behörig myndighet.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Det finns ett behov av att skydda uppgifter som inhämtats från belastningsregistret

Uppgifter om den som har dömts eller på annat sätt lagförts för brott finns i belastningsregistret som förs av Polismyndigheten. Bestämmelser om belastningsregistret finns i lagen om belastningsregister med tillhörande förordning (1999:1134).

För att den samordnade registerkontrollen ska kunna användas för att ta reda på om en leverantör eller en sökande är dömd för ett brott som potentiellt skulle kunna leda till uteslutning från en upphandling eller ett valfrihetssystem är det nödvändigt att Bolagsverket får tillgång till vissa uppgifter ur belastningsregistret. Bolagsverket behöver samla in uppgifterna och bedöma om brotten potentiellt kan leda till uteslutning av en leverantör eller sökande från en upphandling eller ett valfrihetssystem. Bolagsverket behöver också kunna skicka vidare uppgifterna till den upphandlande myndighet eller enhet som begärt den samordnade registerkontrollen. Vid den samordnade registerkontrollen kommer det därför ibland att finnas känsliga uppgifter om enskilda personer från belastningsregistret. Bolagsverket och de upphandlande myndigheterna och enheterna kommer alltså i vissa fall att hantera uppgifter som behöver skyddas.

Uppgifter om enskildas personliga förhållanden kan skyddas genom sekretess med stöd av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) – OSL. Av 35 kap. 3 § första stycket OSL följer att för verksamhet som avser förande av eller uttag ur belastningsregistret råder absolut sekretess. Något s.k. skaderekvisit ställs alltså inte upp för sekretessen, och uppgifter får endast lämnas ut i enlighet med vad som är föreskrivet i lagen om belastningsregister och i säkerhetsskyddslagen (2018:585) samt förordningar som har meddelats med stöd av dessa lagar. Av tredje stycket samma paragraf följer vidare att de sekretessbrytande bestämmelser och bestämmelser om undantag från sekretess som följer av 10 kap. OSL inte gäller vid uttag ur belastningsregistret. Sekretessens räckvidd är därmed begränsad till den registerförande myndigheten och de direktanslutna myndigheterna så länge uppgiften är kvar i registret. Om uppgifter lämnas ut ur registret och tillförs ett ärende hos en myndighet eller kommun är de

sekretessbestämmelser som gäller för registret inte längre tillämpliga på uppgifterna. För att sekretess då ska råda krävs att det finns en sekretessbestämmelse som är tillämplig för uppgifterna hos den mottagande myndigheten (11 kap. 4 § OSL samt prop. 1999/2000:67 s. 25 och 26).

Den s.k. anbudssekretessen vid upphandling enligt 19 kap. 3 § OSL bedöms inte vara tillämplig vid den verksamhet som Bolagsverket kommer att bedriva när den tillhandahåller it-systemet för samordnad leverantörskontroll. Eftersom inte heller någon annan sekretessbestämmelse bedöms vara tillämplig för den verksamhet Bolagsverket kommer att bedriva inom ramen för sitt nya uppdrag krävs det således kompletterande sekretessbestämmelser för att de uppgifter Bolagsverket begär ut från belastningsregistret inte ska bli offentliga. Det gäller även för de uppgifter som Bolagsverket lämnar vidare till de upphandlande myndigheterna och enheterna.

Det är motiverat att införa kompletterande sekretessbestämmelser till skydd för den enskilde

Rätten att ta del av allmänna handlingar får enligt 2 kap. 2 § tryckfrihetsförordningen (TF) bara begränsas om det krävs med hänsyn till vissa uppräknade intressen, varav ett är skyddet för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden. Med enskilda avses såväl fysiska som juridiska personer (prop. 2008/09:150 s. 349).

För att en ny sekretessbestämmelse ska införas krävs att intresset av sekretess väger tyngre än intresset av insyn. Rätten att ta del av allmänna handlingar är en medborgerlig rättighet som utgör en viktig del av vårt demokratiska statsskick. Syftet med denna rätt är, så som det kommer till uttryck i 2 kap. 1 § TF, att främja ett fritt meningsutbyte och en allsidig upplysning. Rätten att ta del av allmänna handlingar är en rätt som tillkommer var och en.

Mediers insyn kan i vissa fall fylla en viktig funktion, exempelvis vid granskningar av offentliga upphandlingar där det kan finnas ett allmänintresse av att kontrollera om en företrädare för en leverantör tidigare har dömts för brott som borde leda till uteslutning från upphandlingen. I sådana fall kan möjligheten att bekräfta uppgiften genom domar bidra till att upptäcka oegentligheter och säkerställa att offentliga medel används korrekt. Uppgifter ur belastningsregistret är särskilt känsliga eftersom de ger en sammanfattad bild av en persons tidigare brottslighet. Till skillnad från enskilda uppgifter i domar är ett belastningsregister skapat just för att snabbt kunna presentera en sådan bild av en persons brottslighet. Om sådana sammanställningar sprids riskerar det att skada den enskildes möjlighet att gå vidare i livet. Det finns därför skäl för en begränsad insyn och därför bör inte uppgifter om tidigare brott spridas i större utsträckning än vad som är absolut nödvändigt för att skydda den enskildes integritet (jfr prop. 1997/98:97 s. 64). Vid avvägningen mellan intresset av insyn och den enskildes behov av skydd anser regeringen att sekretessintresset väger tyngre. Det är därför motiverat att införa regler om sekretess till skydd för den enskilde.

Behovet av stärkt sekretesskydd avser den verksamhet som Bolagsverket kommer att bedriva, där uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden som finns i det utdrag från belastningsregistret som Bolagsverket ber Polismyndigheten att ta fram och ge ut. Utdraget ur belastningsregistret kommer att förvaras hos Bolagsverket och om brotten skulle kunna leda till uteslutning från upphandlingen kommer uppgiften även att ges vidare till den upphandlande myndigheten eller enheten, dvs. den som begärt kontrollen. Den nya sekretessbestämmelsen bör därför gälla för sådan verksamhet som avser brottsgrundad uteslutningsprövning där uppgifter ur belastningsregistret förekommer. Bestämmelsens räckvidd bör vidare avgränsas till att endast omfatta vissa förfaranden, i samband med upphandlingar, vid valfrihetssystem, ersättningsetableringar, uppföljning av kontrakt och ramavtal som ingåtts efter en upphandling eller efter inrättande av ett valfrihetsystem. För regeringen är det viktigt att det inte råder några oklarheter gällande sekretessens räckvidd. Det bör därför framgå av bestämmelsen att den också gäller Bolagsverkets ärenden som rör behandling av uppgifter ur belastningsregistret i samband med utbyte av bevis enligt artikel 14.1 i SDG-förordningen, precis som *Myndigheten för digital förvaltning* föreslår. Det är nämligen bara när Bolagsverket utför sin samordnade registerkontroll som uppgifterna ur belastningsregistret kommer att inhämtas.

Enligt den föreslagna bestämmelsen begränsas sekretessens räckvidd inte till Bolagsverkets verksamhet utan gäller i all offentlig verksamhet när det är fråga om den brottsgrundade uteslutningsprövningen, dvs. sekretess gäller även hos de upphandlande myndigheter och enheter som tagit del av information från Bolagsverket för att genomföra en uteslutningsprövning. För att uppgifter ur belastningsregistret ska skyddas även i de fall de lämnas till sådana aktörer som inte omfattas av OSL föreslår regeringen att det införs bestämmelser om tystnadsplikt (se avsnitt 9.3.3).

Med uteslutningsprövning avses den verksamhet inom den myndighet som ansvarar för den samordnade registerkontrollen som består i att hämta in uppgifter om vissa brott ur belastningsregistret och göra en inledande bedömning av om de registrerade brotten skulle kunna utgöra grund för att utesluta en leverantör eller sökande från en upphandling eller ett valfrihetssystem. Uttrycket omfattar även den fortsatta hanteringen där den myndighet som ansvarar för den samordnade registerkontrollen vidarebefordrar dessa uppgifter till den upphandlande myndighet eller enhet som har begärt den samordnade registerkontrollen.

Utredningen föreslår att ett omvänt skaderekvisit ska införas för den verksamhet som kommer att bedrivas av Bolagsverket och de upphandlande myndigheterna och enheterna, dvs. med en presumtion för att uppgifterna omfattas av sekretess. Vad gäller sekretessens styrka har ingen remissinstans yttrat sig specifikt över den. Som framgår ovan gäller absolut sekretess avseende verksamhet som avser förande eller uttag ur belastningsregistret. För polisens övriga register gäller sekretess för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden med ett omvänt skaderekvisit. Denna styrka på sekretessen har vidare ansetts vara tillräcklig när det gäller angelägenhet som avser säkerhetsprövning enligt säkerhetsskyddslagen, se 35 kap. 1 § första stycket 3 OSL. Säkerhetspröv-

ningen innefattar bl.a. kontroller av uppgifter i belastningsregistret. Med tanke på likheterna som finns mellan en sådan säkerhetsprövning och den nu föreslagna uteslutningsprövningen anser regeringen att samma skyddsnivå bör gälla vid prövningarna. Vid en uteslutningsprövning kommer myndigheter, upphandlande myndigheter och upphandlande enheter att hantera skyddsvärda uppgifter och uppgifterna kommer även att förekomma i ett känsligt sammanhang. För att uppgifterna ska få ett tillräckligt starkt skydd krävs därför att det råder en presumtion för sekretess för uppgifterna. Regeringen anser att sekretess för verksamheten vid uteslutningsprövningen ska anges med ett omvänt skaderekvisit.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen att sekretess bör gälla för uppgifter om enskilds personliga och ekonomiska förhållanden vid den brottsgrundade uteslutningsprövningen hos Bolagsverket och den upphandlande myndigheten och enheten, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider skada eller men och uppgiften förekommer i ett ärende om samordnad registerkontroll.

Slutligen bör sekretessen innehålla en yttersta begränsning i tid. För uppgifter ur belastningsregistret i en allmän handling är sekretesstiden sjuttio år. Det är lämpligt att samma sekretesstid gäller vid den brottsgrundade uteslutningsprövningen.

Placering och rubriksättning

Utredningen föreslår att bestämmelsen ska placeras som en ny punkt i 35 kap. 1 § OSL, vilket ingen av remissinstanserna har invänt emot. Den brottsgrundade uteslutningsprövningen syftar till att klarlägga om en leverantör eller sökande tidigare har dömts för vissa brott och därmed anses som olämplig att delta i en upphandling eller i ett valfrihetssystem. Den brottsgrundade uteslutningsprövningen har stor likhet med verksamhet som syftar till att förebygga eller beivra brott på så sätt att prövningen ska förhindra att aktörer som gjort sig skyldiga till viss allvarlig brottslighet deltar i offentligt finansierad verksamhet. Den sekretessbestämmelse som nu föreslås bör därför placeras i anslutning till befintliga bestämmelser som syftar till att skydda enskilda i sådan verksamhet i 35 kap. OSL. Regeringen anser dock att den nya bestämmelsen bör läggas i en egen paragraf i det kapitlet. Det bör också införas en rubrik närmast före den nya paragrafen.

Den föreslagna sekretessen bör inte ges företräde framför meddelarfriheten

Varje gång en ny sekretessbestämmelse införs behöver lagstiftaren överväga om den tystnadsplikt som följer av den föreslagna sekretessbestämmelsen bör ha företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. Utgångspunkten är att stor återhållsamhet ska iakttas vid prövningen av om undantag från rätten att meddela och offentliggöra uppgifter bör göras i ett särskilt fall (prop. 1979/80:2 del A s. 111 och 112). Enligt de föreslagna sekretessbestämmelserna finns det en presumtion för att uppgifterna omfattas av sekretess. Den tystnadsplikt som följer av den absoluta sekretessen som gäller för förande och uttag av uppgifter från belastningsregistret inskränker inte rätten att meddela och offentliggöra

uppgifter (se 35 kap. 24 § OSL) och det saknas därmed skäl för att den av regeringen nu föreslagna sekretessbestämmelsen ska ges företräde framför meddelarfriheten.

9.3.2 Sekretess för uppgift om enskilda i en upphandling

Regeringens förslag

Vid upphandling ska sekretess till skydd för enskilds personliga och ekonomiska förhållanden gälla i en statlig myndighets verksamhet som rör samordnad registerkontroll. Sekretessen ska gälla fram till dess att alla anbud har offentliggjorts eller beslut om leverantör och anbud har fattats eller upphandlingen dessförinnan har slutförts.

Sekretessen till skydd för enskilda, och den gällande anbudssekretessen till skydd för det allmännas ekonomiska intresse, ska inte hindra att uppgifter lämnas till myndigheter och den som begär kontrollen. Detta ska gälla under förutsättning att uppgifterna är nödvändiga för kontroll av om det finns skäl för uteslutning av leverantörer på de grunder som följer av upphandlingslagarna.

Regeringens bedömning

Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter bör ha företräde framför den tystnadsplikt som följer av den nya sekretessbestämmelsen.

Utredningens förslag och bedömning

Utredningens förslag och bedömning stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

De remissinstanser som yttrar sig, t.ex. *E-hälsomyndigheten*, *Ekobrottsmyndigheten*, *Förvaltningsrätten i Umeå*, *Konkurrensverket* och *Luleå kommun*, tillstyrker eller har inga invändningar mot förslaget eller bedömningen. *UHM* anser att den sekretessbrytande bestämmelsen bör utformas på ett sådant sätt att det inte uppstår oklarheter om att anbudssekretessen för nödvändiga uppgifter bryts i samtliga de situationer då det råder anbudssekretess.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Vissa upphandlande myndigheters och enheters begäran om en samordnad registerkontroll

Anbudssekretessen regleras i 19 kap. 3 § andra stycket OSL och innebär att uppgift som rör anbud eller motsvarande erbjudande inom en kommun, en region eller en myndighet eller mellan statliga myndigheter inte i något fall får lämnas till någon annan än den som har lämnat anbudet eller erbjudandet. När alla anbud eller erbjudanden offentliggjorts eller beslut om leverantör och anbud fattats eller ärendet dessförinnan har slutförts får uppgifterna lämnas ut. Syftet med anbudssekretessen är framför allt att

motverka anbudskarteller i upphandlingar (prop. 1937:107 s. 91 och 96). För att sekretess ska gälla enligt 19 kap. 3 § OSL krävs det att det allmänna lider skada om uppgiften röjs. Ansökningsförfarande enligt LOV omfattas inte av anbudssekretessen (se 19 kap. 3 a § OSL).

Den samordnade registerkontrollen kommer att kunna användas av både upphandlande myndigheter och enheter. Det finns ett mindre antal upphandlande myndigheter och enheter som inte omfattas av bestämmelserna i TF och OSL. Det rör sig bl.a. om statliga bolag och stiftelser som inte finns uppräknade i bilagan till OSL samt vissa upphandlande enheter som bedriver verksamhet inom försörjningssektorerna med stöd av en särskild rättighet eller ensamrätt som kan vara privatägda (prop. 2015/16:195 del 1 s. 691 och 692). När en sådan upphandlande organisation begärt en samordnad registerkontroll kan Bolagsverket inte sekretessbelägga uppgifterna genom att exempelvis tillämpa anbudssekretessen i 19 kap. 3 § OSL. För att Bolagsverket ska kunna utföra den samordnade registerkontrollen på begäran av en upphandlande myndighet eller enhet – som inte anses vara en myndighet enligt OSL – behöver Bolagsverket uppgifter om den leverantör eller de leverantörer kontrollen ska avse. Utan ytterligare åtgärd skulle uppgifter om såväl vem som har begärt kontrollen som vilken leverantör kontrollen avsett därmed vara offentliga i dessa fall. I Bolagsverkets verksamhet med den samordnade registerkontrollen kommer det därför att finnas uppgifter som rör anbud där det finns uppgift om enskilds personliga och ekonomiska förhållanden som är skyddsvärda.

Den befintliga sekretessregleringen ger inte tillräckligt skydd

Det finns inte några befintliga sekretessregler som ger ett tillräckligt skydd för den enskildes uppgifter som kommer att finnas i den samordnade registerkontrollen.

Behovet av sekretess väger tyngre än intresset av insyn

För att en ny sekretessbestämmelse ska införas krävs det att intresset av sekretess väger tyngre än intresset av insyn.

Det kan finnas ett visst intresse för medier och allmänheten att ta del av uppgifter om vilka som har lämnat anbud i en upphandling redan innan tilldelningsbeslut har meddelats, exempelvis för att möjliggöra granskning av offentliga affärer och uppmärksamma eventuella oegentligheter. En tidig insyn skulle även kunna bidra till att synliggöra tecken på otillåten samverkan mellan leverantörerna. Insynen uppfyller en viktig kontrollfunktion. Ett röjande av uppgifterna under en pågående upphandling skulle dock i praktiken undergräva hela upphandlingsprocessen. Om deltagande leverantörer på individnivå blir kända i förtid ökar risken för anbudskarteller, vilka skadar konkurrensen, snedvrider marknaden och leder till betydande samhällsekonomiska förluster. Det finns därför ett starkt allmänt intresse av att skydda uppgifterna i den samordnade registerkontrollen när det gäller vem som har lämnat anbud.

Ett röjande av vem eller vilka som är anbudsgivare innan upphandlingsprocessen har avslutats innebär en betydande risk för att den enskildes personliga och ekonomiska förhållande påverkas negativt. Konkurrenter bör inte få kännedom om varandras deltagande eftersom det kan skada

konkurrensen. Själva uppgiften om att en enskild genom ett företag deltar i en upphandling kan dessutom vara känslig. Deltagande kan avslöja strategiska överväganden, såsom nya affärsområden, expansionsplaner eller förändrade marknadsinriktningar. En leverantör kan därför ha ett intresse av att skydda sådana uppgifter för att inte riskera affärsmässig skada. Uppgifter som rör anbudsgivare bör inte röjas innan upphandlingsprocessen avslutas, eftersom det kan påverka leverantörernas affärsförutsättningar, minska konkurrensen och underlätta otillåtna samarbeten. När upphandlingen väl är avslutad tillgodoses insynsintresset genom att uppgifterna då blir offentliga. Den ordningen skapar utrymme för granskning av medier och allmänheten, samtidigt som den skyddar den enskildes personliga och ekonomiska förhållanden under den känsliga perioden av upphandlingen. Den ordningen minskar dessutom risken för anbudskarteller.

Sammantaget bedömer regeringen att behovet av sekretess väger tyngre än insynsintresset under det pågående upphandlingsförfarandet.

En ny bestämmelse om sekretess bör införas till skydd för enskilda

Regeringen delar utredningens bedömning att även sådana upphandlande myndigheter och enheter som inte omfattas av OSL, på motsvarande sätt som gäller det allmänna, har ett berättigat intresse av att motverka anbudskarteller. Ingen av remissinstanserna har haft någon annan uppfattning. Som ovan nämns så skadar karteller konkurrensen, snedvrider marknaden och leder till samhällsekonomiska förluster. Offentlig upphandling bygger i stället på fri konkurrens. Det är därför viktigt att skydda de enskilda personerna som företräder leverantörerna vid den samordnade registerkontrollen. Regeringen föreslår därför att motsvarande sekretess ska gälla för uppgift om enskilds personliga och ekonomiska förhållanden när uppgiften, i samband med en begäran om samordnad registerkontroll, lämnats till en myndighet av en upphandlande myndighet eller enhet som inte omfattas av OSL. Detta säkerställer ett likvärdigt skydd mot kartellbildning och en väl fungerande konkurrens på upphandlingsområdet. Det tillgodoser även behovet av att skydda den enskildes personliga och ekonomiska förhållanden.

Bestämmelsens utformning och sekretesstid

Sekretessen får inte utformas så att handlingsoffentligheten inskränks mer än vad som är motiverat. För att en kontroll ska kunna utföras är det tillräckligt att den upphandlande myndigheten eller enheten uppger vilket organisationsnummer, eller personnummer eller samordningsnummer när det gäller enskild näringsidkare, som ska omfattas av kontrollen och att Bolagsverket sedan lämnar denna uppgift vidare till övriga myndigheter för kontroll i deras respektive register. Av bestämmelsen ska därför följa att sekretess gäller i statlig myndighets verksamhet som avser samordnad registerkontroll för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden vid upphandling enligt upphandlingslagarna. Sekretessen omfattar därmed uppgift om vem anbudsgivaren eller anbudssökande är och den personkrets som ska kontrolleras i den samordnade registerkontrollen. Även företag vars kapacitet åberopas och underleverantörer kommer att omfattas av sekretessen i den föreslagna bestämmelsen. Sekretessens räck-

vidd bör inte begränsas till Bolagsverket utan ska även gälla när uppgift om anbud lämnas till andra myndigheter genom den samordnade registerkontrollen.

Sekretessen bör vara absolut, dvs. någon prövning av om skada kan uppstå om uppgifterna lämnas ut ska inte göras. Det finns inte skäl för att ge uppgifterna ett lägre sekretesskydd enbart på grund av att de lämnas in till en myndighet av en sådan upphandlande myndighet eller enhet som inte omfattas av OSL än vad som gäller för det fall samma uppgift hade lämnats in av andra upphandlande myndigheter eller enheter.

På motsvarande sätt som gäller för anbudssekretessen enligt 19 kap. 3 § andra stycket OSL ska sekretessen gälla fram till dess att alla anbud offentliggjorts eller beslut om leverantör och anbud har fattats eller upphandlingen dessförinnan har slutförts. Det har inte kommit fram några skäl för en annan bedömning.

Placering

Anbudssekretessen vid upphandlingar skyddar ett allmänt intresse och finns i 19 kap. OSL. Den sekretessbestämmelse som nu införs gäller till skydd för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden varför den inte kan placeras i det kapitlet. Sekretessbestämmelsen bör införas i 40 kap. OSL som reglerar sekretess till skydd för enskild hos övriga myndigheter och i övriga verksamheter.

Den föreslagna sekretessen bör inte ges företräde framför meddelarfriheten

Den tystnadsplikt som följer av 19 kap. 3 § andra stycket OSL inskränker inte meddelarfriheten och regeringen bedömer att detsamma ska gälla för den nu föreslagna anbudssekretessen i 40 kap. OSL.

Anbudssekretessen och den nu föreslagna sekretessen behöver brytas i vissa fall

Av upphandlingslagarna följer att en upphandlande myndighet eller enhet ska kontrollera om det föreligger skäl för uteslutning innan ett kontrakt tilldelas. Av regeringens förslag i avsnitt 9.2 följer vidare att vid kontroll av om det finns grund för uteslutning, ska en upphandlande myndighet eller enhet inte kunna begära att leverantören eller sökande lämnar handlingar eller intyg om myndigheten eller enheten själv har möjlighet att kostnadsfritt få tillgång till motsvarande information via en funktion för samordnad registerkontroll. Upphandlande myndigheter och enheter kommer således att i vissa fall vara tvungna att använda den av Bolagsverket tillhandahållna tjänsten och kan inte längre fullgöra sina kontrollskyldigheter genom att begära att leverantörer lämnar in sanningsförsäkringar. Regeringen bedömer att detta medför att anbudssekretessen i dessa fall kan brytas med hänvisning till bestämmelsen i 10 kap. 2 § OSL enligt vilken en sekretesskyddad uppgift kan lämnas till en annan myndighet om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet (för ett liknande resonemang se RÅ 1996 not 85). På motsvarande sätt kan det hävdas att det är nödvändigt för Bolagsverket att lämna ut uppgifter om t.ex. organisationsnummer för att verket ska kunna

fullgöra sin verksamhet som regleras i den nya förordningen om samordnad registerkontroll i samband med upphandling.

Den möjlighet att bryta sekretessen som följer av 10 kap. 2 § OSL ska dock tillämpas restriktivt (prop. 1979/80:2 del A s. 465). Med hänsyn till omfattningen av de fall då anbudssekretessen kommer att behöva brytas till följd av regeringens förslag är det därför en bättre ordning att införa en ny sekretessbrytande bestämmelse direkt i 19 kap. OSL. Ingen av remissinstanserna har haft någon invändning mot det. Eftersom anbudssekretessens räckvidd inte begränsats till den upphandlande myndigheten eller enheten utan till ärenden som rör upphandling, bedömer regeringen att anbudssekretessen gäller även när uppgifter lämnas till andra myndigheter. Det krävs därför att den nya sekretessbrytande bestämmelsen inte endast omfattar den upphandlande myndighetens lämnande av uppgifter till Bolagsverket, utan även Bolagsverkets lämnande av uppgifter till de registerförande myndigheterna, dvs. Polismyndigheten, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, länsstyrelserna, respektive tillbaka till den upphandlande myndighet eller enhet som begärt kontrollen. Av den nya bestämmelsen ska därför framgå att anbudssekretessen inte hindrar att uppgifter, som är nödvändiga för kontroll av om det föreligger skäl för uteslutning, lämnas till myndigheter eller den som begärt kontrollen. För att en kontroll ska kunna utföras är det tillräckligt att den upphandlande myndigheten eller enheten uppger vilket organisationsnummer, eller personnummer när det gäller enskild näringsidkare, som ska omfattas av kontrollen och att Bolagsverket sedan lämnar denna uppgift vidare till övriga myndigheter. Det är således endast avseende denna uppgift som anbudssekretessen bryts.

När det gäller behovet av en sekretessbrytande bestämmelse i 40 kap. OSL noterar regeringen att den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 15 a § i samma lag kan tillämpas mellan myndigheter om det behövs för att bl.a. upptäcka brottslig verksamhet. Det krävs inte att myndigheten har ett brottsbekämpande uppdrag utan bestämmelsen inkluderar också verksamhet som bedrivs hos myndigheter som har i uppgift att i bredare bemärkelse förebygga eller på annat sätt motverka brottslig verksamhet. Genom uttrycket brottslig verksamhet markeras att det inte behöver röra sig om misstankar om ett konkret brott eller viss närmare angiven brottslighet (prop. 2025/24:180 s. 88). Genom den samordnade registerkontrollen kommer Bolagsverket bl.a. att få i uppdrag att utföra kontroll av om en enskild finns i belastningsregistret hos Polismyndigheten för vissa angivna brott. Innan uppgiften om den enskilde kan lämnas vidare från en myndighet till en annan ska det göras en intresseavvägning, en uppgift får inte lämnas om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften ska lämnas ut. Bolagsverket och Polismyndigheten skulle kunna använda sig av denna sekretessbrytande bestämmelse för att utbyta information i vissa fall. I den samordnade registerkontrollen ingår dock inte bara en kontroll av brott som kan leda till uteslutning från en upphandling. Kontrollen ska även omfatta uppgift om eventuellt underskott på skattekontot, eller en obetald skatteskuld eller om det finns andra kvalificerade ekonomiska svårigheter (se avsnitt 9.1).

Den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 15 a § OSL kan även tillämpas mellan myndigheter för att upptäcka överträdelser av villkor i

avtal. Med avtal menas exempelvis kontrakt och ramavtal som har ingåtts i offentliga upphandlingar (prop. 2024/25:180 s. 90). För att bestämmelsen ska kunna tillämpas behöver leverantören under kontraktstiden ha åtagit sig att inte bryta mot upphandlingslagarnas regler om uteslutning.

Regeringen noterar även att bestämmelsen i 10 kap. 15 a § OSL gäller mellan myndigheter och kan inte tillämpas när Bolagsverket lämnar uppgiften till den som begärt kontrollen, dvs. till sådana upphandlande myndigheter eller enheter som inte omfattas av OSL.

Mot denna bakgrund samt med hänsyn till omfattningen av de fall då anbudssekretessen i 40 kap. OSL kommer att behöva brytas till följd av regeringens förslag med även med beaktande av samma skäl som förts fram ovan avseende 19 kap. OSL är det därför en bättre ordning att införa en ny sekretessbrytande bestämmelse direkt i 40 kap. OSL. Den nya sekretessbrytande bestämmelsen ska medge att uppgifter som är nödvändiga för den samordnade kontrollen får lämnas till myndigheter och den som begärt kontrollen. De föreslagna bestämmelserna om när anbudssekretessen i vissa fall ska brytas hänvisar till vissa angivna bestämmelser i upphandlingslagarna om grunder för uteslutning. Dessa uteslutningsgrunder får användas av den upphandlande myndigheten och enheten även vid upphandlingar enligt den icke direktivstyrda regleringen och beträffande direktupphandlingar. Regeringen anser därför inte, till skillnad från *UHM*, att det finns behov att ytterligare tydliggöra i de sekretessbrytande bestämmelserna att anbudssekretessen även kan brytas vid upphandlingar enligt exempelvis 19 och 19 a kap. LOU.

9.3.3 Tystnadsplikt

Regeringens förslag

Tystnadsplikt ska gälla för den som i samband med en upphandling, inrättandet av ett valfrihetssystem eller en uppföljning av ett kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter en upphandling eller inrättandet av ett valfrihetssystem, har fått del av uppgifter om enskilds personliga förhållanden som förekommer i angelägenhet som avser kontroll av uppgifter ur belastningsregistret.

I det allmännas verksamhet ska i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

Tystnadsplikten ska även gälla vid konkurrensutsättning enligt EU:s kollektivtrafikförordning.

Det ska framgå i upphandlingslagarna att de även gäller vid uppföljning av kontrakt och ramavtal.

Utredningens förslag

Utredningens förslag stämmer i huvudsak överens med regeringens. Utredningen föreslår inte att tystnadsplikten även ska omfatta ett förbud mot att obehörigen utnyttja uppgifter ur belastningsregistret.

Remissinstanserna

Alla remissinstanser som yttrar sig över förslaget om tystnadsplikt, förutom en, tillstyrker det. Det gäller bl.a. *Adda AB*, *Almega*, *Sveriges advokatsamfund*, *Kammarrätten i Stockholm*, *UHM, Husbyggnadsvaror HBV Förening (HBV)* och *Advokatfirman Kahn Pedersen*. Almega för fram att det finns behov av en sammanhängande sekretesskedja i det föreslagna systemet för samordnad registerkontroll. Förslaget skapar förutsättningar för att skydda integritetskänsliga uppgifter. Almega och HBV ser ett behov av vägledning för företag eftersom förslaget lägger ett stort hanteringsansvar på företag som, i egenskap av leverantörer och sökande, får ta del av sekretesskyddad och integritetskänslig information från belastningsregistret. *Kammarrätten i Stockholm* anser att förslagen avseende tystnadsplikt även borde kompletteras med ett förbud mot att utnyttja uppgifterna. *Advokatsamfundet* anser att bestämmelsen om tystnadsplikt borde utformas på ett annorlunda sätt. *UHM* saknar förtydliganden om hur de tystnadsplikten förhåller sig till hanteringen av uppgifter från utländska kriminalregister, och till situationen då uppgifter hanteras av enskild i annat land.

Stockholms universitet avstyrker införandet av en tystnadsplikt. Någon sådan bestämmelse finns inte i dag när en upphandlande myndighet inhämtar uppgifter från andra myndigheter och universitetet ser inte att det är relevant att införa en tystnadsplikt när uppgifterna nu föreslås inhämtas från en samordnande myndighet.

Majoriteten av remissinstanserna som yttrar sig över förslaget att utvidga upphandlingslagarnas tillämpningsområde tillstyrker eller har inga invändningar mot det. Det gäller bl.a. *Arbetsgivarverket*, *Folkhälsomyndigheten*, *Jönköpings kommun* och *Region Jämtland*. *Konkurrensverket* och *Advokatfirman Kahn Pedersen* för bl.a. fram att det är angeläget att upphandlande myndigheter och enheter följer upp sina kontrakt och ramavtal under hela avtalstiden. En generell utvidgning av tillämpningsområdet för upphandlingslagarna till att omfatta hela avtalstiden, och inte bara fram till att ett kontrakt eller ramavtal ingåtts, är en genomgripande förändring vars konsekvenser behöver belysas närmare. *UHM* för fram att myndigheten tillstyrker att systemet ska kunna användas vid uppföljning av kontrakt och är positiva till att det införs bestämmelser som underlättar uppföljning av kontrakt. Myndigheten avstyrker dock den utformning av bestämmelsen som föreslås av utredningen. Det bör i stället övervägas om tillämpningsområdet ska avgränsas genom mer specifika formuleringar som tydligt avgränsas till det specifika behovet.

Skälen för regeringens förslag

Det bör införas bestämmelser om tystnadsplikt i upphandlingslagarna och LOV

Bestämmelser om sekretess i OSL gäller endast i det allmännas verksamhet. Regeringens förslag medför dock att uppgifter från belastningsregistret kommer att spridas även till enskilda verksamheter, såväl upphandlande myndigheter och enheter som leverantörer (se prop. 2015/16:195 del 1 s. 690–692 för ett klargörande kring vilka typer av upphandlande myndigheter och enheter som inte omfattas av OSL). För att uppgifterna

ska vara skyddade även i dessa fall krävs det således en kompletterande bestämmelse om tystnadsplikt.

En bestämmelse om tystnadsplikt medför en begränsning av yttrandefriheten enligt 2 kap. 1 § regeringsformen (RF) och artikel 10 i Europakonventionen. Enligt 2 kap. 20 och 21 §§ RF får begränsningar i yttrandefriheten endast göras i lag under vissa förutsättningar. En begränsning får endast göras för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle och får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den. Begränsningen får inte heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen såsom en av folkstyrelsens grundvalar. Av 2 kap. 23 § RF framgår vidare att yttrandefriheten endast får begränsas av vissa särskilda angivna ändamål, bland annat med hänsyn enskildas anseende. Även enligt Europakonventionen, som gäller som svensk lag (se lagen [1994:1219] om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna), får yttrandefriheten inskränkas under vissa förutsättningar. En föreskrift om tystnadsplikt är i regel förenad med straffansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

Som framgår ovan utgör uppgifter ur belastningsregistret ur integritetssynpunkt särskilt känsliga uppgifter som i normalfallet inte ska göras tillgängliga för enskilda. Regeringen anser därför, till skillnad mot *Stockholms universitet,* att uppgifter om enskildas personliga förhållanden som förekommer vid upphandlingar, kontroll av sökande till valfrihetssystem eller uppföljning av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter upphandlingar eller införandet av valfrihetssystem bör ges samma skydd oavsett om uppgiften finns i en verksamhet som omfattas av OSL eller i en verksamhet som inte omfattas av den lagen. I fråga om bl.a. anställda vid myndigheter gäller redan enligt OSL förbud att obehörigen röja eller utnyttja motsvarande uppgifter (se 7 kap. 1 § OSL). Regeringen anser att det inte finns någon anledning att göra skillnad på tystnadspliktsförhållandena för privatanställda och offentliganställda. Bestämmelserna om tystnadsplikt ska därför, precis som *Kammarrätten i Stockholm* föreslagit, kompletteras med ett förbud mot att utnyttja uppgifterna. Förslaget bedöms vara proportionerligt och även i övrigt uppfylla de krav som gäller för begränsningar i yttrandefriheten enligt RF och Europakonventionen. Regeringen noterar även att OSL kompletterats med bestämmelser om tystnadsplikt i andra fall då enskilda får ta del av uppgifter från belastningsregistret (se 19 § lagen om belastningsregister och 8 kap. 1 § säkerhetsskyddslagen).

Av upphandlingslagarna och LOV ska därför framgå att den som i samband med en upphandling, inrättandet av ett valfrihetssystem eller en uppföljning av ett kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter en upphandling eller inrättandet av ett valfrihetssystem, har fått del av uppgifter om enskilds personliga förhållanden som förekommer i angelägenhet som avser kontroll av uppgifter ur belastningsregistret inte obehörigen får röja eller utnyttja dessa uppgifter. Vad gäller utformningen av bestämmelsen om tystnadsplikt noterar regeringen att ett flertal bestämmelser om tystnadsplikt i andra lagar än upphandlingslagarna och LOV är utformade på samma sätt som utredningen har föreslagit, se exempelvis lagen om belastningsregister och säkerhetsskyddslagen. Det har inte kommit fram tillräckliga skäl för att frångå utredningens förslag. Bestämmelserna om

tystnadsplikt ska därför, till skillnad mot vad *Advokatsamfundet* för fram, upplysa om att i det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i OSL.

När det gäller frågan om behovet av vägledning för företag som får ta del av sekretessbelagd och integritetskänslig information från belastningsregistret noterar regeringen att UHM, som har i uppdrag att bl.a. stödja den upphandling som genomförs av upphandlande myndigheter och enheter, bl.a. har tagit fram stöd för leverantörer i frågor om sekretess. Regeringen instämmer med *Almega* och *HVB* om att regeringens förslag kan ge upphov till ett behov av visst stöd. Regeringen bedömer att det skulle kunna ske genom en uppdatering av det befintligt stöd som UHM redan tillhandahåller.

Vad gäller frågan hur de föreslagna bestämmelserna om tystnadsplikt förhåller sig till hanteringen av uppgifter från utländska kriminalregister, och till situationen då uppgifter hanteras av enskild i annat land vill regeringen föra fram följande. Som utredningen konstaterat finns det möjlighet för Polismyndigheten att via informationssystemet Ecris begära kontroller av utländska medborgare ur andra medlemsstaters kriminalregister. Detta skulle dock kräva en analys av om den gärning som framgår av den utländska domen är av en sådan art att den kan leda till uteslutning. Det vore en orimlig arbetsbörda för upphandlande myndigheter och enheter att behöva analysera utländska domar för att bedöma om de motsvarar de gärningar som framgår av upphandlingsdirektivens bestämmelser. I likhet med vad utredningen bedömer bör möjligheten att inhämta uppgifter via Ecris därför inte utnyttjas. Regeringen noterar även att Högsta förvaltningsdomstolen har uttalat att när det gäller fråga om inhämtade av underlag om utländska leverantörer avseende deras förhållanden i det egna landet, kan det inte förutsättas att upphandlande myndigheter har möjlighet att inhämta uppgifter eller ens kan antas känna till varifrån en viss uppgift kan inhämtas. För att kontrollen ska kunna genomföras krävs därför att leverantörerna själva lämnar uppgifterna (HFD 2018 ref. 14). Regeringen anser att frågan om tystnadspliktens räckvidd, och frågan om svenska domstolars behörighet att döma över ett brott mot tystnadsplikten, när det gäller uppgifter från utlandet ytterst får lämnas till rättstillämpningen.

Tystnadsplikten bör även gälla vid konkurrensutsättning enligt EU:s kollektivtrafikförordning

Vissa bestämmelser i LUK tillämpas även vid konkurrensutsättning enligt artikel 5.3 i EU:s kollektivtrafikförordning (4 a kap. 6 § lagen [2010:1065] om kollektivtrafik). Bland de bestämmelser som ska tillämpas vid en sådan konkurrensutsättning finns 11 kap. 5 § LUK som anger att en leverantör ska ges tillfälle att yttra sig om omständigheter som utgör skäl för uteslutning. Uppgifter ur belastningsregistret kan därmed spridas även vid sådana konkurrensutsättningar. Regeringen anser därför att det av anvisningen i kollektivtrafiklagen ska följa att den nya bestämmelsen om tystnadsplikt i LUK ska tillämpas vid konkurrensutsättning enligt artikel 5.3 i EU:s kollektivtrafikförordning. Ingen av remissinstanserna har motsatt sig detta förslag.

Upphandlingslagarna bör även gälla vid uppföljning av kontrakt och ramavtal

Utredningen har föreslagit att det av upphandlingslagarnas bestämmelser om tillämpningsområde ska framgå att lagarna även gäller vid uppföljning av kontrakt och ramavtal. Anledningen till det är att de föreslagna bestämmelserna om tystnadsplikt för uppgifter ur belastningsregistret och förbud mot att tillämpa sanningsförsäkringar i vissa fall medför att det i upphandlingslagarna tillförs bestämmelser som ska tillämpas bl.a. vid uppföljning av kontrakt och ramavtal. Regeringen delar *UHM:s* och *Konkurrensverkets* bedömning att en utvidgning av upphandlingslagarnas tillämpningsområde till att omfatta hela avtalstiden är en stor förändring som behöver analyseras noggrant. Den av utredningen föreslagna formuleringen får konsekvenser i betydligt fler sammanhang än vad som är syftet med förslaget. Bl.a. uppstår frågor om hur de grundläggande principerna förhåller sig till det uppföljande skedet av upphandlingen. Det ska därför framgå av författningstexten vilka bestämmelser i upphandlingslagarna som ska kunna tillämpas vid uppföljning av kontrakt och ramavtal.

När det gäller LOV bedömer regeringen att uppföljning av kontrakt omfattas av lagens nuvarande tillämpningsområde då det redan framgår av 1 kap. 1 § LOV att lagen gäller när en upphandlande myndighet beslutat att tillämpa valfrihetssystem. I den lagen krävs därför inte motsvarande anpassning av tillämpningsområdet.

9.4 Det behövs sekretessbrytande bestämmelser för att den samordnade registerkontrollen ska fungera

Regeringens förslag

Sekretessen för uppgifter ur belastningsregistret som behandlas i samband med kontroll av leverantörer vid upphandling eller sökande till ett valfrihetssystem, ska inte hindra att en uppgift lämnas ut till en enskild när det behövs för att den upphandlande myndigheten eller enheten ska uppfylla sina skyldigheter enligt upphandlings- eller valfrihetslagarna. Detsamma ska gälla vid uppföljning av kontrakt som ingåtts efter en upphandling eller inrättandet av ett valfrihetssystem samt vid utbyte av bevis enligt SDG-förordningen.

Utredningens förslag

Utredningens förslag stämmer i huvudsak överens med regeringens. Utredningen föreslår inte någon sekretessbrytande bestämmelse vid utbyte av bevis enligt SDG-förordningen.

Remissinstanserna

De remissinstanser som yttrar sig över förslaget tillstyrker eller har inte några invändningar. Det gäller bl.a. *Arbetsgivarverket*, *Burlövs kommun*, *Domstolsverket*, *Ekobrottsmyndigheten*, *Företagarna*, *UHM* och *Svenskt*

näringsliv. De för bl.a. fram att utredningen på ett förtjänstfullt sätt redogjort för behovet av sekretessbrytande bestämmelser. De sekretessbrytande bestämmelserna skapar förutsättningar för Bolagsverket att inhämta uppgifter ur belastningsregistret avseende de brott och företrädare som har identifierats. Att den sekretessproblematik som uppstår vid hanteringen av sådana uppgifter åtgärdas är en viktig förutsättning för en effektiv leverantörskontroll. Det föreslagna systemet borgar för att de sekretessbrytande bestämmelserna endast kommer att tillämpas för information som är nödvändig och av avgörande betydelse för upphandlingen.

Skatteverket vill att uppgifterna även ska kunna lämnas till rättsvårdande myndigheters underrättelseverksamhet, dvs. till Skatteverket, Polismyndigheten, Tullverket och Ekobrottsmyndigheten. Vidare bör Skatteverkets beskattningsverksamhet få tillgång till uppgifterna och resultatet av registerkontrollen eftersom det ytterligare kan förbättra förutsättningarna att bidra till minskad arbetslivskriminalitet och osund konkurrens.

Advokatsamfundet ifrågasätter om det är lämpligt att uttrycket enskild används i bestämmelsen. *UHM* anser att det bör förtydligas att det endast är uppgifter som är nödvändiga för kontroll som ska lämnas ut. Myndigheten vill även att ombud och elektroniska upphandlingsverktyg ska få tillgång till uppgifterna.

Skälen för regeringens förslag

Utredningen har lämnat förslag på såväl lagändringar som förordningsändringar för att den samordnade registerkontrollen ska fungera. De synpunkter som remissinstanserna har fört fram på förordningsändringarna kommer att beaktas inom ramen för regeringens förordningsarbete. I det följande behandlas utredningens förslag på en sekretessbrytande bestämmelse i OSL.

Regeringens förslag medför att sekretess kommer att gälla för uppgifter ur belastningsregistret som behandlas i samband med kontroll av aktörer vid upphandling, sökande vid en ersättningsetablering, sökande till ett valfrihetssystem eller uppföljning av kontrakt som ingåtts efter en upphandling eller inrättandet av ett valfrihetssystem samt vid utbyte av bevis enligt SDG-förordningen. För att syftet med kontrollen, dvs. att fastställa om en aktör ska uteslutas eller inte, ska kunna uppnås krävs det dock att Bolagsverket får dela uppgifter med de upphandlande myndigheterna och enheterna samt att de senare i sin tur får dela uppgifter med leverantörer och sökande. Det innebär att i de fall kontrollen i belastningsregistret visar att en person är dömd för något av de brott som utgör skäl för uteslutning ska Bolagsverket ha möjlighet att lämna denna uppgift till den upphandlande myndighet, upphandlande enhet eller region som begärt kontrollen. Det följer även av upphandlingslagarna och LOV att den upphandlande myndigheten eller enheten i vissa fall är skyldig att lämna uppgifter som utgör skäl för uteslutning till den berörda leverantören eller sökande (se t.ex. 13 kap. 4 och 7 §§ LOU och den av regeringen föreslagna 7 kap. 6 § LOV). Detsamma gäller enligt LOV hos Arbetsförmedlingen och ersättningslagarna då det av dessa lagar följer att en sökande får uteslutas i enlighet med vad som föreskrivs i LOV. Även i dessa fall krävs således en sekretessbrytande bestämmelse.

Enligt den av utredningen föreslagna förordningen om samordnad registerkontroll i samband med upphandling ska Bolagsverket lämna vissa uppgifter till de upphandlande myndigheterna, upphandlande enheterna och regionerna. Av den föreslagna förordningen följer även att Bolagsverket i vissa fall ska lämna ut uppgifter till utländska s.k. behöriga myndigheter. Regeringen instämmer i utredningens bedömning att det finns tillämpliga bestämmelser i OSL som medger att Bolagsverket kan lämna uppgifter ur belastningsregistret till de upphandlande myndigheter och enheter som omfattas av OSL samt till regioner och till de utländska behöriga myndigheterna (SOU 2023:43 s. 177). För att uppgifter även ska kunna lämnas från Bolagsverket till sådana upphandlande enheter som enligt OSL inte jämställs med myndigheter krävs det dock en kompletterande sekretessbrytande bestämmelse. Detsamma gäller för att upphandlande myndigheter och enheter ska kunna lämna vidare nödvändiga uppgifter till berörd leverantör eller sökande.

Utredningen har föreslagit att det ska framgå av OSL att den av regeringen föreslagna sekretessen inte hindrar att en uppgift lämnas till en enskild enligt vad som föreskrivs i bl.a. upphandlingslagarna och LOV. Regeringen föreslår därutöver en sekretessbrytande bestämmelse vid utbyte av bevis enligt SDG-förordningen. Det innebär att uppgifter får lämnas ut endast i den utsträckning som dessa lagar och förordning uttryckligen tillåter det. Bestämmelsen klargör att sekretessen bryts i just de fall där det finns en direkt koppling till dessa regelverk. Mot denna bakgrund finns det därför inte behov av att, som *UHM* har föreslagit, ytterligare förtydliga att det endast är uppgifter som är nödvändiga för kontroll som får lämnas ut. Det framgår redan av hänvisningen till de aktuella författningarna.

När ersättningslagarna tillämpas utgörs den sökande av en enskild läkare eller fysioterapeut. För dessa lagar krävs därför ingen motsvarande sekretessbrytande bestämmelse då det följer av 12 kap. 1 § OSL att sekretess till skydd för en enskild inte gäller i förhållande till den enskilde själv.

Uppgifter ur belastningsregister har alltid ansetts vara extra känsliga ur integritetssynpunkt. Det är angeläget att uppgifter om en persons förflutna inte sprids mer än vad som är absolut nödvändigt. Därför ligger det i sakens natur att stor restriktivitet måste gälla för insyn i belastningsregistret (prop. 1997/98:97 s. 64). Regeringen anser inte att det har kommit fram tillräckligt starka skäl för att utvidga den sekretessbrytande bestämmelsen till att omfatta fler aktörer och delar därför inte *Skatteverkets* och UHM:s uppfattning att fler bör ges möjlighet att ta del av uppgifter ur belastningsregistret. I upphandlingslagarna, LOV och den av utredningen föreslagna förordningen om samordnad registerkontroll i samband med upphandling – som den sekretessbrytande bestämmelsen delvis hänvisar till – föreskrivs inte att uppgifter ska lämnas till andra än upphandlande myndigheter, upphandlande enheter, behöriga myndigheter, sökande och leverantörer. Regeringen anser därför, till skillnad mot *Advokatsamfundet*, att det saknas skäl att använda sig av ett annat uttryck än enskild i bestämmelsen.

Den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen medger inte, precis som UHM har uppmärksammat, att uppgifter ur belastningsregistret får lämnas ut till de privata aktörer som tillhandahåller de upphandlingsverktyg som många upphandlande myndigheter använder sig av. Bolags-

verket har således endast möjlighet att lämna en uppgift ur belastningsregistret till ett upphandlingsverktyg om

- Bolagsverket i ett enskilt fall bedömer att det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider skada
- den enskilde, i enlighet med 12 kap. 2 § första stycket OSL, hävt den sekretess som gäller till skydd för honom eller henne.

Den sekretessbrytande bestämmelse som finns i 10 kap. 2 a § OSL medför att sekretess inte hindrar att en uppgift i vissa fall lämnas till en enskild som för den utlämnande myndighetens räkning har i uppdrag att endast tekniskt bearbeta eller tekniskt lagra uppgiften. Denna bestämmelse ger dock inte Bolagsverket möjligheter att lämna ut uppgifter ur belastningsregistret till s.k. externa upphandlingsverktyg, eftersom företagen som tillhandahåller dessa upphandlingsverktyg agerar på de upphandlande myndigheternas uppdrag. När en uppgift ur belastningsregistret lämnats ut från Bolagsverket till en upphandlande myndighet eller enhet som använder ett externt upphandlingsverktyg för att administrera delar av sitt upphandlingsförfarande kan bestämmelsen i 10 kap. 2 a § OSL emellertid komma att tillämpas. Av bestämmelsen följer dock att uppgifter inte får lämnas ut om det med hänsyn till omständigheterna är olämpligt. En av de aspekter som ska vägas in är om de uppgifter som lämnas ut kommer att samlokaliseras med uppgiftsmängder som tillhör andra kunder och bedöma om detta innebär några särskilda risker (prop. 2022/23:97 s. 17). Då flertalet av de upphandlande myndigheterna och enheterna använder något av de fåtal upphandlingsverktyg som är tillgängliga på den svenska marknaden är detta en aspekt som enligt regeringen med styrka talar emot att upphandlande myndigheter och enheter tillgängliggör uppgifter ur belastningsregistret för dessa tjänsteleverantörer.

9.5 Behandling av personuppgifter vid leverantörskontroller

Regeringens förslag

Upphandlande myndigheter, upphandlande enheter, regioner, leverantörer och sökande ska, även om de inte är myndigheter enligt EU:s dataskyddsförordning, få behandla personuppgifter som rör lagöverträdelser i vissa fall. Sådana uppgifter ska få behandlas om det är nödvändigt för att bedöma om en lagöverträdelse ska leda till uteslutning på grund av brott vid upphandling eller vid inrättande av ett valfrihetssystem. Sådana uppgifter ska också få behandlas vid uppföljning av kontrakt och ramavtal som ingåtts efter en upphandling eller inrättande av ett valfrihetssystem.

Det ska införas en definition av EU:s dataskyddsförordning i upphandlingslagarna och lagen om valfrihetssystem.

Regeringens bedömning

Vid behandling av personuppgifter i samband med kontroll av leverantörer kommer EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen att vara tillämpliga. Det behöver inte införas något ytterligare författningsstöd för personuppgiftsbehandlingen.

Utredningens bedömning

Utredningens bedömning stämmer delvis överens med regeringens förslag och bedömning. Utredningen föreslår inte att det ska införas något rättsligt stöd för behandling av personuppgifter som rör lagöverträdelser eller att det ska införas någon definition av EU:s dataskyddsförordning.

Remissinstanserna

De remissinstanser som yttrar sig över bedömningen tillstyrker eller har inte några invändningar mot den. Det gäller bl.a. *Konkurrensverket*, *Myndigheten för digital förvaltning*, *Region Skåne*, *SKR*, *UHM*, *Burlövs kommun*, *Åklagarmyndigheten, Statskontoret* och *SOI*. De för bl.a. fram att utredningens bedömningar kan fungera som vägledning, förutsatt att de har stöd i gällande rätt. Integritetsriskerna minskar om en specialiserad myndighet ansvarar för personuppgiftsbehandlingen, i stället för att varje upphandlande myndighet eller enhet gör det själv.

Byggföretagen för fram att det behöver förtydligas om personuppgiftsbehandlingen även gäller för leverantörer som åberopar ett annat företags kapacitet. Både *Integritetsskyddsmyndigheten (IMY)* och *Adda AB* för fram att det finns behov av ytterligare utredning kring den rättsliga grunden för att behandla personuppgifter om lagöverträdelser vid avtalsuppföljning, särskilt för aktörer som inte är myndigheter enligt EU:s dataskyddsförordning. Eftersom en sådan behandling i regel är förbjuden för andra än myndigheter, och kan innebära integritetsrisker för den registrerade, bör det övervägas en tydlig reglering som ger rättsligt stöd och skapar förutsebarhet.

Flera remissinstanser lyfter frågor kring det av utredningen föreslagna registret hos Bolagsverket för domar. *Region Gotland* anser att hanteringen av personuppgifterna bör koncentreras till Bolagsverket. *Bolagsverket* menar att det är nödvändigt att kunna söka på personnummer eller samordningsnummer för att identifiera leverantörer som inte får delta i upphandlingar. IMY anser att för det fall ett författningsförslag om register skulle bli aktuellt bör det beaktas att även målnummer kan utgöra en personuppgift, vilket aktualiserar ytterligare analyser och bedömningar av om behandlingens förenlighet med EU:s dataskyddsförordning. *Advokatfirman Kahn Pedersen* menar att eftersom Bolagsverket föreslås hantera stora mängder personuppgifter, inklusive uppgifter från andra myndigheter och en egen databas med rättsfall, bör de rättsliga förutsättningarna för denna behandling regleras tydligare – antingen i den av utredningen föreslagna förordningen om samordnad registerkontroll eller i en särskild registerförfattning.

Vilka personuppgifter som kommer att behandlas

Uppgifter gällande juridiska personer, såsom aktiebolag, omfattas inte av begreppet personuppgift. Stora delar av den information som kommer att hanteras inom ramen för det av regeringen föreslagna systemet för leverantörskontroll rör just uppgifter om juridiska personer. Regeringen bedömer dock att personuppgifter ändå kommer att vara föremål för automatiserad behandling i EU:s dataskyddsförordnings mening i följande fall:

- vid den upphandlande myndighetens eller enhetens begäran om kontroll av en leverantör som är en enskild näringsidkare
- vid en regions begäran om kontroll av en läkare eller fysioterapeut
- vid kontroll av om en enskild näringsidkare, läkare eller fysioterapeut har ett underskott på skattekontot eller en obetald skatteskuld hos Kronofogdemyndigheten
- vid kontroll av om det avseende en enskild näringsidkare, läkare eller fysioterapeut finns uppgifter om insolvensförfaranden
- vid kontroll av om en enskild näringsidkare, läkare eller fysioterapeut förekommer i näringsförbudsregistret
- vid fastställande av relevant personkrets för den efterfrågade leverantören
- vid kontroll av om enskilda förekommer i belastningsregistret
- vid bedömning av domar
- vid överföring av resultatet av kontrollen avseende en enskild näringsidkare, läkare eller fysioterapeut
- vid överföring av resultatet av kontrollen när denna visat att en enskild är dömd för brott som kan leda till uteslutning från en upphandling.

Eftersom enskilda näringsidkare inte tilldelas organisationsnummer utan i stället använder sitt personnummer för att identifiera sig, kommer personuppgifter att behandlas i samtliga fall en begärd leverantörskontroll rör en enskild näringsidkare. Detsamma gäller när begäran rör en läkare eller fysioterapeut. Det innebär i sin tur att samtliga involverade aktörer behandlar personuppgifter i dessa fall. Det innebär att personuppgifter behandlas av den upphandlande myndighet, enhet eller region som begär kontrollen, Bolagsverket, Polismyndigheten, Skatteverket och Kronofogdemyndigheten.

När det däremot gäller de fall då en kontroll begärs av en leverantör med organisationsnummer kommer de aktörer som behandlar personuppgifter i normalfallet att vara begränsade till Bolagsverket och Polismyndigheten. Det beror på att det i de flesta fall är tillräckligt att Bolagsverket tar fram uppgift om vilka personer som ingår i den relevanta personkretsen från sina egna register och sedan begär en kontroll av dessa personer i Polismyndighetens belastningsregister.

Utredningen har bedömt att i uppskattningsvis 99 procent av ärendena kommer kontrollen i belastningsregistret inte att visa att någon av de kontrollerade personerna är dömda för ett brott som omfattas av kontrollen och någon ytterligare behandling av personuppgifter är då inte nödvändig. Det är således endast i de fall kontrollen i belastningsregistret visar att en person är dömd för något av de brott som kan leda till uteslutning som det kommer att finnas skäl att ytterligare behandla personuppgifter i systemet.

I dessa fall kommer uppgiften om att en enskild person är dömd för brott i vissa fall att föras över från Bolagsverket till den upphandlande myndighet, upphandlande enhet eller region som har begärt kontrollen. I de fall den upphandlande myndigheten, upphandlande enheten eller regionen i sin tur bedömer att uppgiften ska ligga till grund för uteslutning kommer uppgiften även att föras över till den berörda leverantören eller sökande. I den personkrets som kommer att kontrolleras, genom den av regeringen föreslagna samordnade registerkontrollen, kommer inte bara företag vars kapacitet åberopas att ingå, utan även underleverantörer. I vissa fall innebär detta att personuppgifter även kommer att behandlas av dessa aktörer.

Vid leverantörskontrollen kommer flera olika typer av personuppgifter att behandlas. Vid kontrollen i belastningsregistret kommer Bolagsverket ta fram personnummer eller samordningsnummer för de enskilda som ingår i den relevanta personkretsen för den som kontrolleras. I de fall sökningen i belastningsregistret visar att en enskild förekommer för något av de relevanta brotten kommer denna personuppgift att behandlas av Bolagsverket. Om Bolagsverket dessutom bedömer att uppgiften är relevant för att fastställa om det finns skäl för uteslutning från en upphandling kommer personuppgiften även att behandlas av den upphandlande myndigheten, upphandlande enheten eller regionen som begärt kontrollen samt eventuellt leverantören eller sökande. När den som kontrolleras är en enskild näringsidkare, läkare eller fysioterapeut behandlas, förutom eventuella uppgifter ur belastningsregistret, även personuppgifter avseende skatteskulder, insolvensförfaranden och näringsförbud. Såväl behandling av personuppgifter om lagöverträdelser som behandling av personnummer och samordningsnummer anses medföra särskilda integritetsrisker och dessa typer av personuppgifter har därför getts ett särskilt skydd (se artikel 10 och 87 i EU:s dataskyddsförordning, 3 kap. 8 och 10 §§ dataskyddslagen samt 5 § kompletteringsförordningen). När det gäller övriga personuppgifter som behandlas, dvs. uppgifter avseende enskilda näringsidkares, läkares eller fysioterapeuters skatteskulder, insolvensförfaranden och näringsförbud, är integritetsriskerna lägre då de i samtliga fall rör den registrerades yrkesliv.

Förslagen innebär en ökad personuppgiftsbehandling

Syftet med införandet av den samordnade registerkontrollen är att bistå upphandlande myndigheter och enheter med den kontroll som ska, alternativt får, ske enligt upphandlingslagarna och valfrihetslagarna. Förslagen kommer att öka informationsflödet till de upphandlande myndigheterna och enheterna för att på så sätt förbättra deras förmåga att se till att de leverantörer eller sökande som bl.a. dömts för vissa typer av brott, eller som inte har fullgjort sina skyldigheter avseende skatter och socialförsäkringsavgifter, inte tilldelas offentliga kontrakt. Vid leverantörkontrollen kommer flera olika typer av personuppgifter att behandlas av olika aktörer.

Vid kontrollen i belastningsregistret kommer Bolagsverket ta fram personnummer eller samordningsnummer för de enskilda som ingår i den relevanta personkretsen för den som kontrolleras. I de fall sökningen i belastningsregistret visar att en enskild förekommer för något av de relevanta brotten kommer denna personuppgift att lämnas ut från Polismyndigheten och behandlas av Bolagsverket. Om Bolagsverket bedömer

att uppgiften är relevant för att fastställa om det finns skäl för uteslutning från en upphandling kommer personuppgiften även att behandlas av den upphandlande myndigheten, upphandlande enheten eller regionen som begärt kontrollen samt eventuellt leverantören eller sökande. Skatteverket ska enligt utredningens förslag lämna ut uppgifter om saldot på den kontrollerades skattekonto till Bolagsverket. Finns ett underskott på kontot ska även uppgiften om underskottets storlek lämnas ut. Kronofogdemyndigheten ska lämna uppgifter om den kontrollerade till följd av utebliven betalning av skatter eller socialförsäkringsavgifter förekommer i Kronofogdemyndighetens verksamhet. Finns en skuld ska även uppgiften om skuldens storlek lämnas ut. Därutöver ska Kronofogdemyndigheten lämna ut uppgifter om den kontrollerade förekommer i insolvensregistren över skuldsanering och f-skuldsanering. När kontrollen rör en stiftelse kommer Bolagsverket att hämta uppgifter om företrädare och eventuella likvidationsbeslut från någon av länsstyrelsernas sju stiftelseregister. Bolagsverket kommer även att kontrollera eventuell förekomst i de register som myndigheten själv ansvarar för; i insolvensregistren över konkurser och företagsrekonstruktioner, i fråga om uppgifter om beslut i aktiebolagsregistret, handelsregistret och föreningsregistret samt förekomst i näringsförbudsregistret. När den som kontrolleras är en enskild näringsidkare, läkare eller fysioterapeut behandlas, förutom eventuella uppgifter ur belastningsregistret, även personuppgifter avseende skatteskulder, insolvensförfaranden och näringsförbud. Det ökade informationsflödet kommer därmed att medföra en ökad personuppgiftsbehandling såväl hos de myndigheter som lämnar informationen som hos de upphandlande myndigheterna och enheterna, leverantörerna och sökande som tar emot dem men även hos Bolagsverket.

Vad gäller omfattningen av den utökade personuppgiftsbehandlingen som följer av förslagen har Bolagsverket skattat att andelen sökningar i belastningsregistret som visar att en företrädare för en leverantör är dömd för något av de brott som kontrollen omfattar kommer att vara ca 1 procent, vilket innebär att personuppgifter om lagöverträdelser kommer att behandlas i ca 2 200 fall per år (se avsnitt 13). Bedömningen är dock att andelen kontroller som ger träff i belastningsregistret kommer att minska över tid då det ligger i leverantörernas intresse att antingen byta ut de företrädare som förekommer i belastningsregistret, alternativt helt avstå från att delta i upphandlingar och valfrihetssystem.

Behandlingen av personuppgifterna är förenlig med de dataskyddsregleringar som finns i de relevanta registren

För att Bolagsverket ska kunna utbyta information som innefattar personuppgifter krävs att utlämnandet inte kommer i konflikt med bestämmelser om behandling av personuppgifter i de registerförande myndigheternas registerförfattningar. Det är främst ändamålsregleringen i myndigheternas registerförfattningar som är relevant i detta sammanhang. Utredningen har bedömt att den behandling av personuppgifter som följer av utredningens förslag är förenlig med de dataskyddsregleringar som gäller för dessa register (SOU 2023:43 s. 223–226). Ingen av remissinstanserna har invänt mot utredningens bedömning. Regeringen delar utredningens bedömning. Regeringen har i prop. 2025/26:88 Framtidens dataskydd vid Skatteverket,

Tullverket och Kronofogdemyndigheten föreslagit att de registerlagar som i dag tillämpas av bl.a. Skatteverket och Kronofogdemyndigheten ska ersättas med varsin ny lag om personuppgiftsbehandling. Riksdagen har antagit regeringens förslag (bet. 2025/26:SkU10, rskr. 2025/26:162). De nya lagarna träder i kraft den 2 april 2026. Även med de nya bestämmelserna om ändamålsreglering i myndigheternas nya registerförfattningar gör regeringen bedömningen att den aktuella behandlingen av personuppgifter kommer att vara förenlig med de nya dataskyddsregleringarna.

Det finns befintligt rättsligt stöd för personuppgiftsbehandlingen

För att en personuppgiftsbehandling ska vara laglig krävs det att den sker med stöd av de så kallade rättsliga grunderna i artikel 6.1 i EU:s dataskyddsförordning. Det är möjligt att basera behandlingen av personuppgifterna på flera av de rättsliga grunderna i artikeln (prop. 2017/18:105 s. 46).

Regeringen bedömer att den behandling av personuppgifter som aktualiseras vid leverantörskontrollen till viss del borde kunna ske med stöd av den rättsliga grunden rättslig förpliktelse (artikel 6.1 c EU:s dataskyddsförordning). Av den av utredningen föreslagna förordningen om samordnad registerkontroll i samband med upphandling framgår att Bolagsverket på begäran av upphandlande myndigheter och enheter ska genomföra vissa typer av kontroller. Vid fullgörandet av denna skyldighet är det nödvändigt att behandla personuppgifter såväl i de fall begäran rör en enskild näringsidkare, läkare eller fysioterapeut som i de fall begäran omfattar en kontroll av om någon i den relevanta personkretsen förekommer i belastningsregistret. Eftersom fullgörandet av den rättsliga förpliktelsen i praktiken förutsätter att personuppgifter behandlas bedömer regeringen att syftet med behandlingen, i enlighet med artikel 6.3 andra stycket första meningen i EU:s dataskyddsförordning, är fastställt i den rättsliga grunden (jfr SOU 2017:39 s. 114 och 115).

Motsvarande resonemang kan appliceras på delar av den personuppgiftsbehandling som kommer att ske hos upphandlande myndigheter och enheter. När det exempelvis gäller upphandlingar under tröskelvärdena finns dock ingen rättslig skyldighet att kontrollera om en företrädare för en leverantör är dömd för vissa typer av brott. När en myndighet vid en upphandling under tröskelvärdet ändå väljer att utnyttja möjligheten att uppställa sådana krav som resulterar i en kontroll i belastningsregistret och denna kontroll resulterar i att uppgifter ur belastningsregistret delas med den upphandlande myndigheten finns det dock en rättslig förpliktelse för den upphandlande myndigheten eller enheten att ge leverantören tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över de omständigheter som enligt den upphandlande organisationen utgör skäl för uteslutning. Denna personuppgiftsbehandling kan därmed ske även med stöd av den rättsliga grunden i artikel 6.1 c (rättslig förpliktelse).

Det ligger i det allmännas intresse att säkerställa att kriminella aktörer inte ges möjlighet att ta del av offentliga kontrakt. Detta är nödvändigt både för att garantera att upphandlade varor och tjänster och byggentreprenader levereras på ett tillförlitligt sätt och för att upprätthålla en sund och rättvis konkurrens. Offentlig upphandling ska präglas av affärs-

mässighet, där företag konkurrerar genom seriösa erbjudanden och inte genom exempelvis oskäliga arbetsvillkor, åsidosättande av miljökrav eller andra otillbörliga metoder. Regeringen bedömer också att kontrollen av leverantörer vid upphandling utgör en uppgift av allmänt intresse och att den behandling av personuppgifter som sker hos såväl Bolagsverket som upphandlande myndigheter och enheter därmed kan ske med stöd av den rättsliga grunden i artikel 6.1 e (uppgift av allmänt intresse eller myndighetsutövning). Detta gäller även i de fall den upphandlande myndigheten eller enheten utgörs av ett privaträttsligt rättssubjekt som t.ex. en inköpscentral (jfr Öman [1 juli 2025, version 3A, Juno] Dataskyddsförordningen [GDPR] m.m. kommentaren till artikel 6.1 e). Ingen av remissinstanserna har haft någon invändning mot dessa bedömningar.

Begreppet allmänt intresse definieras inte i EU:s dataskyddsförordning men rent språkligt har det ansetts avse något som är av intresse för eller berör många människor på ett bredare plan, i motsats till ett särintresse eller ett enskilt intresse (prop. 2017/18:105 s. 55). För att myndigheternas verksamhet ska kunna fungera har regeringen ansett att begreppet uppgift av allmänt intresse måste ges en vid betydelse samt att alla uppgifter som riksdag eller regering gett i uppdrag åt statliga myndigheter att utföra är av allmänt intresse (prop. 2017/18:105 s. 56). Genom regeringens förslag ges Bolagsverket i uppgift att tillhandahålla ett system för kontroll av leverantörer och sökande som kan utnyttjas av upphandlande myndigheter, upphandlande enheter och regioner och denna kontroll får därmed anses utgöra en uppgift av allmänt intresse.

För att den rättsliga grunden uppgift av allmänt intresse ska vara tillämplig krävs det även att uppgiften är fastställd i unionsrätten eller den nationella rätten (artikel 6.3 i EU:s dataskyddsförordning). Det framgår även av upplysningsbestämmelsen i 2 kap. 2 § dataskyddslagen enligt vilken personuppgifter får behandlas med stöd av artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning, om behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse som följer av lag eller annan författning, av kollektivavtal eller av beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning. Det är uppgiften av allmänt intresse som ska ha stöd i rättsordningen, själva behandlingen av personuppgifter behöver inte vara reglerad. Av skäl 41 i EU:s dataskyddsförordning framgår att den rättsliga grunden bör vara tydlig och precis och dess tillämpning förutsägbar för dem som omfattas av den. Regeringen har anfört att vad som krävs i fråga om den rättsliga grundens tydlighet och precision får bedömas från fall till fall, utifrån behandlingens och verksamhetens karaktär (prop. 2017/18:105 s. 51). En allmänt hållen rättslig grund är tillräcklig vid behandling av personuppgifter som inte utgör någon egentlig kränkning av den personliga integriteten. Vid behandling av känsliga uppgifter krävs emellertid en mer precis grund som gör det möjligt att förutse intrånget.

När det gäller behandlingen av de känsliga uppgifterna ur belastningsregistret kommer det enligt utredningens förslag att framgå av belastningsregisterförordningen exakt vilka uppgifter som kommer att behandlas. Av de föreslagna ändringarna i OSL framgår vidare i vilken omfattning uppgifterna kommer att kunna spridas. Därtill följer av den av utredningen föreslagna förordningen om samordnad registerkontroll i samband med upphandling att Bolagsverket inte ska lämna vidare uppgifter ur belastningsregistret som inte bedöms vara relevanta. Grunden för behandlingen

får därmed vara tillräckligt tydlig och precis för att de personer som ingår i den relevanta personkretsen ska kunna förutse vilken behandling av dessa känsliga personuppgifter som kommer att kunna ske när en leverantör eller sökande väljer att lämna ett anbud i en upphandling, ansöka om deltagande i ett valfrihetssystem eller ansöka om att delta i ett ansökningsförfarande för en ersättningsetablering. Det saknas därmed skäl att utnyttja den möjlighet som följer av artikel 6.3 andra stycket i EU:s dataskyddsförordning att i en registerförfattning ytterligare specificera vilken personuppgiftsbehandling som får ske (jfr prop. 2017/18:218 s. 122). Vid beredning av förordningsförslagen kommer regeringen att säkerställa att syftet med behandlingen av personuppgifterna är klart. EU:s dataskyddsförordning ger medlemsstaterna, genom artikel 6.2 och 6.3 andra stycket, en möjlighet att införa särskilda nationella registerförfattningar för behandling av personuppgifter. Dessa bestämmelser innebär dock inget krav på att sådana regler måste införas, varken enligt dessa artiklar eller enligt förordningen i övrigt. Regeringen anser därför inte, till skillnad mot *Advokatfirman Kahn Pedersen*, att Bolagsverkets personuppgiftsbehandling ytterligare ska regleras. Precis som *IMY* konstaterat har utredningen inte lämnat något författningsförslag om ett register hos Bolagsverket varför det även saknas beredningsunderlag för sådana lagstiftningsåtgärder.

Även när det gäller de personuppgifter som behandlas när den som är föremål för kontrollen är en enskild näringsidkare, läkare eller fysioterapeut bedömer regeringen att grunden är precis och tydlig då de uppgifter som kan komma att kontrolleras framgår såväl av upphandlingslagarna, valfrihetslagarna, ersättningslagarna som av den av utredningen föreslagna förordningen om samordnad registerkontroll i samband med upphandling.

Bestämmelsen i LUFS är annorlunda utformad jämfört med de övriga bestämmelserna om uteslutning med anledning av brott eftersom den anger att en upphandlande myndighet eller enhet får ge leverantören tillfälle att yttra sig, men uppställer ingen skyldighet att göra det. I dessa situationer bedömer regeringen att behandlingen av personuppgifter därför kan ske med stöd av den rättsliga grunden i artikel 6.1 e (uppgift av allmänt intresse). Det allmänna intresset består här i att den upphandlande myndigheten eller enheten ges möjlighet att inhämta ett fullgott och rättvisande beslutsunderlag samt säkerställa att de upphandlingsrättsliga principerna – särskilt likabehandling, proportionalitet och icke-diskriminering – upprätthålls vid prövningen av om en leverantör ska uteslutas.

Det är endast den behandling av personuppgifter som är nödvändig för att utföra uppgiften av allmänt intresse som får ske (artikel 6.1 e samt 6.3 andra stycket EU:s dataskyddsförordning). Det ska med andra ord finnas ett direkt samband mellan behandlingen och den rättsliga grunden. Att behandlingen ska vara nödvändig ska dock inte tolkas som ett krav på att det ska vara omöjligt att utföra en viss uppgift utan att behandlingsåtgärden vidtas. Även behandling av personuppgifter som bidrar till att effektivisera arbetet kan anses vara nödvändig. Vid utförandet av uppgiften måste emellertid den metod som den personuppgiftsansvarige väljer vara ändamålsenlig, effektiv och proportionerlig och får därmed inte medföra ett onödigt intrång i enskildas privatliv (prop. 2017/18:105 s. 47, 48, 60 och 61).

När Bolagsverkets kontroll av uppgifter ur belastningsregistret visar att en enskild är dömd för brott som kan leda till uteslutning kommer denna uppgift att delas med den upphandlande myndigheten, upphandlande enheten eller region som begärt kontrollen. I de fall den upphandlande myndigheten, upphandlande enheten eller regionen i sin tur anser att uppgiften utgör skäl för att utesluta leverantören eller sökande ska leverantören eller sökande informeras om skälen för uteslutningen och ges möjlighet att vidta åtgärder. När så sker kommer uppgiften ur belastningsregistret sålunda även att behandlas av leverantören eller sökande.

Vid denna behandling är det i första hand leverantörens intressen som skyddas och regeringen bedömer att den nödvändiga behandlingen i detta fall därmed ska grundas på artikel 6.1 f (intresseavvägning) i EU:s dataskyddsförordning. Av bestämmelsen följer att behandling får ske om det är nödvändigt för ändamål som rör den personuppgiftsansvariges eller en tredje parts berättigade intressen, om inte den registrerades intressen eller grundläggande rättigheter och friheter väger tyngre och kräver skydd av personuppgifter. Av skäl 47 till EU:s dataskyddsförordning framgår att vid bedömningen av om den rättsliga grunden intresseavvägning kan tillämpas ska den registrerades rimliga förväntningar till följd av förhållandet till den personuppgiftsansvarige beaktas. Som exempel på när en personuppgiftsansvarig kan ha ett berättigat intresse nämns att det finns ett relevant och lämpligt förhållande mellan den registrerade och den personuppgiftsansvarige, t.ex. att den registrerade arbetar för den personuppgiftsansvarige.

Utredningen bedömer att en person som ingår i en leverantörs relevanta personkrets (se SOU 2023:43 s. 156–159) med ledning av upphandlingslagarnas och LOV:s bestämmelser rimligen kan förvänta sig att dennes förekommande uppgifter ur belastningsregistret kan komma att behandlas av leverantören eller sökande när denna lämnar anbud i en upphandling eller ansöker om att delta i ett valfrihetssystem. Utredningen bedömer vidare att t.ex. en leverantör har ett tungt vägande berättigat intresse av att behandla dessa personuppgifter då leverantörens rätt att få ta del av skälen som ligger till grund för den upphandlande myndighetens förestående beslut att utesluta leverantören från upphandlingen framgår såväl av EU-rätten som av upphandlingslagarna (jfr Öman [1 juli 2025, version 3A, Juno] Dataskyddsförordningen [GDPR] m.m. kommentaren till artikel 6.1 e). Ingen av remissinstanserna har invänt mot dessa bedömningar. Regeringen gör samma bedömningar som utredningen. Regeringen bedömer även att leverantörernas och sökandes intresse av behandling av personuppgifter i de flesta fall kommer att väga tyngre än den enskildes intresse av skydd för sina personuppgifter.

Särskilt om behandling av personuppgifter som rör lagöverträdelser

Uppgifter som rör lagöverträdelser tillhör inte de särskilda kategorier av personuppgifter som omfattas av förbudet mot behandling i artikel 9 i EU:s dataskyddsförordning, men anses ändå vara en kategori personuppgifter som förtjänar särskilt skydd. Av artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning följer att behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål endast får utföras under kontroll av en myndighet eller då behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och fri-

heter fastställs. Det har även tydliggjorts i 3 kap. 8 § dataskyddslagen. Myndigheter behöver inte något särskilt rättligt stöd för att behandla uppgifter om lagöverträdelser. Myndigheternas personuppgiftsbehandling i den del det rör lagöverträdelser måste dock vila på en rättslig grund enligt artikel 6.1. Regeringen har ovan funnit att upphandlande myndigheter och enheter samt Bolagsverket kan behandla personuppgifter som rör lagöverträdelser med stöd av bl.a. artikel 6.1.c i EU:s dataskyddsförordning (rättslig förpliktelse). Regeringen delar utredningens bedömning att det inte behöver införas något särskilt rättsligt stöd för behandling av personuppgifter som rör lagöverträdelser för dessa myndigheter och enheter.

Särskilt om behandling av andra än myndigheter av personuppgifter som rör lagöverträdelser

Det är regeringsformens terminologi som i Sverige bör vara utgångspunkten vid tolkningen av begreppet myndighet i EU:s dataskyddsförordning. Enligt denna terminologi är samtliga statliga och kommunala organ myndigheter, med undantag av riksdagen, kommun- och regionfullmäktige. Organ som är organiserade i privaträttsliga former, t.ex. kommunala och statliga bolag, är inte myndigheter, även om de utövar offentlig makt (prop. 2017/18:105 s. 46). Det finns således aktörer som trots att de utgör upphandlande myndigheter och enheter i upphandlingslagarnas mening inte omfattas av begreppet myndighet i EU:s dataskyddsförordnings mening. Därutöver kommer personuppgifter som rör fällande domar i brottmål att behandlas av leverantörer och sökande. När det gäller dessa aktörers personuppgiftsbehandling som rör lagöverträdelser gör regeringen följande bedömning. För att dessa aktörers behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål ska vara förenlig med EU:s dataskyddsförordning krävs det att behandlingen är tillåten enligt unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt där lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs.

Enligt 5 § kompletteringsförordningen får personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning behandlas av andra än myndigheter om behandlingen är nödvändig för att rättsliga anspråk ska kunna fastställas, göras gällande eller försvaras eller en rättslig förpliktelse enligt lag eller förordning ska kunna fullgöras. Exempelvis skulle en sådan rättslig förpliktelse kunna finnas i reglering som syftar till att bekämpa t.ex. korruption, terrorism och finansiering av grov brottslighet (SOU 2017:39 s. 195).

Som ovan konstaterats får de upphandlande myndigheterna, enheterna och regionerna – som inte är myndigheter enligt EU:s dataskyddsförordning – behandla personuppgifter om lagöverträdelser med stöd av en rättslig förpliktelse enligt upphandlingslagarna och LOV.

När det gäller upphandlande myndigheter och enheters behandling av personuppgifter om lagöverträdelser enligt LUFS – i de fall aktören inte utgör en myndighet enligt EU:s dataskyddsförordning – och där någon skyldighet att höra leverantören inte uppställs, gör regeringen följande bedömning. Momentet att ge en leverantör möjlighet att bemöta och kommentera den upphandlande myndighetens eller enhetens påstående och de omständigheter som den upphandlande organisationen anser utgör skäl för uteslutning är centralt i uteslutningsprocessen. Det är även av-

görande för att myndigheten ska kunna utreda och fastställa sitt rättsliga anspråk i frågan. En leverantör som inte svarar, eller som inte ger en tillfredsställande förklaring, riskerar att efter den upphandlande organisationens utredning uteslutas från upphandlingsförfarandet. En sådan åtgärd förutsätter dock att den är förenlig med proportionalitetsprincipen. För att den upphandlande myndigheten eller enheten på ett rättssäkert och effektivt sätt ska kunna fastställa, göra gällande eller försvara sitt rättsliga anspråk behöver den behandla, och i nödvändig utsträckning, tillgängliggöra de uppgifter om lagöverträdelser som ligger till grund för bedömningen. Denna behandling är nödvändig oavsett om processen sker inom ramen för ett domstolsförfarande eller ett utomrättsligt sådant. Även i de delar av LUFS där bestämmelsen anger att den upphandlande myndigheten eller enheten får ge leverantören tillfälle att yttra sig – utan att uppställa en uttrycklig skyldighet – krävs behandling av sådana uppgifter för att den upphandlande organisationen ska kunna fullgöra sin uppgift att pröva om uteslutning är motiverad, och därmed försvara sitt rättsliga anspråk i enlighet med proportionalitetsprincipen och övriga upphandlingsprinciper. Mot denna bakgrund bedömer regeringen att upphandlande myndigheter och enheter måste få behandla personuppgifter som rör lagöverträdelser i den utsträckning som krävs för att upphandlande organisationens rättsliga anspråk ska kunna fastställas, göras gällande eller försvaras, samt för att utreda, pröva och fatta beslut enligt LUFS.

När det gäller leverantörers och sökandes motsvarande behandling gör regeringen följande bedömning. Syftet med upphandlingslagstiftningen är att säkerställa konkurrens på lika villkor och att alla leverantörer ges samma möjligheter att delta i upphandlingar. Regelverket bygger på grundläggande principer om likabehandling, icke-diskriminering, transparens och proportionalitet. Dessa principer innebär bl.a. att leverantörer ska behandlas på ett objektivt och neutralt sätt och att upphandlingsprocessen ska vara förutsebar och fri från godtycke.

När en upphandlande myndighet, enhet eller region överväger att utesluta en leverantör eller sökande ska denne ges möjlighet att yttra sig över de omständigheter som ligger till grund för den upphandlande organisationens bedömning. För att en sådan rätt att yttra sig ska kunna utövas på ett meningsfullt sätt är det nödvändigt att leverantören kan ta del av de uppgifter som avser lagöverträdelser. Ett uteblivet yttrande riskerar att leda till beslut om uteslutning från upphandlingen eller valfrihetssystemet, vilket i sin tur kan angripas genom en ansökan om överprövning i domstol.

Rätten till överprövning och de grundläggande upphandlingsprinciperna innebär att leverantören måste kunna tillvarata sina intressen och försvara sitt anspråk på att behandlas lika i upphandlingen. För att detta ska vara möjligt måste leverantören ha kännedom om vilka omständigheter som åberopas som grund för ett beslut om uteslutning. Detta gäller oavsett om försvaret av anspråket sker inom ramen för ett domstolsförfarande eller inom ett administrativt eller utomrättsligt förfarande (se skäl 52 till EU:s dataskyddsförordning). Mot denna bakgrund bedömer regeringen att det är nödvändigt att leverantörer och sökande får behandla personuppgifter som rör lagöverträdelser i den utsträckning som krävs för att ett rättsligt anspråk ska kunna fastställas, göras gällande eller försvaras.

Regeringen bedömer sammanfattningsvis att behandlingen av personuppgifter som rör lagöverträdelser redan i dag är tillåten enligt nationell

rätt för andra aktörer än myndigheter. För att en sådan behandling ska anses vara förenlig med artikel 10 krävs dock att den kompletteras med lämpliga skyddsåtgärder som säkerställer de registrerades rättigheter och friheter. Regeringen bedömer att det i dag inte finns några sådana skyddsåtgärder.

Det bör införas ett tydligt rättsligt stöd för att andra än myndigheter ska kunna behandla personuppgifter som rör lagöverträdelser

Som ovan konstaterats finns det i dag inte några lämpliga skyddsåtgärder som säkerställer de registrerades rättigheter och friheter i nationell rätt när det gäller behandling av lagöverträdelser för de aktörer som inte utgör myndigheter enligt EU:s dataskyddsförordning. Regeringen delar utredningens bedömning att de föreslagna bestämmelserna om sekretess och tystnadsplikt tillförsäkrar de registrerade ett lämpligt skydd då dessa bestämmelser säkerställer att uppgifterna, efter att de lämnats ut från en myndighet, endast behandlas för det avsedda syftet och inte ges en spridning som går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå syftet med behandlingen. Regeringen bedömer dock att dessa skyddsåtgärder inte är tillräckliga utan att det även behöver införas bestämmelser i upphandlingslagarna och LOV som närmare reglerar behandlingen av personuppgifter som rör lagöverträdelser. Ju mer ingripande en åtgärd är i den personliga integriteten desto högre krav ställs på förutsebarhet, tydlighet och precision i regleringen. Regeringen bedömer att det stöd som dessa aktörer har behöver tydliggöras när det gäller just uppgifter om lagöverträdelser. Regeringen delar därför *Adda AB:s* och *IMY:s* uppfattning att det bör införas ett tydligt rättsligt stöd för att andra än myndigheter ska kunna behandla personuppgifter som rör lagöverträdelser.

Det bör införas vissa begränsningar i den nya bestämmelsen. Av bestämmelsen ska det framgå att personuppgifter om lagöverträdelser endast får behandlas av en viss personkrets och för vissa i lagtexten angivna ändamål. Det nya rättsliga stödet kan tillämpas av upphandlande myndigheter, upphandlande enheter, regioner, leverantörer och sökande – som inte är myndigheter enligt EU:s dataskyddsförordning. De aktörerna ska få behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att bedöma om en lagöverträdelse ska leda till uteslutning på grund av brott vid upphandling eller vid inrättande av ett valfrihetssystem. Sådana uppgifter ska också få behandlas vid uppföljning av kontrakt och ramavtal som ingåtts efter en upphandling eller efter inrättande av ett valfrihetssystem. När det gäller bedömningen av om det nya stödet är proportionerligt samt frågan om lämpliga skyddsåtgärder gör regeringen följande överväganden.

Som utgångspunkt innebär behandling av personuppgifter ett intrång i den berörda personens integritet. En uppgift som rör lagöverträdelser är en särskilt känslig uppgift. Syftet med behandlingen är i första hand att utreda och fastställa om relevanta lagöverträdelser föreligger. Denna prövning är nödvändig för att den upphandlande myndigheten eller enheten ska kunna fastställa, göra gällande eller försvara sitt rättsliga anspråk i fråga om uteslutning. Behandlingen tjänar även flera andra intressen av betydande vikt. Den bidrar till att säkerställa att endast seriösa och lämpliga leverantörer deltar i offentliga upphandlingar och att leverantörer som begått vissa överträdelser inte otillbörligen gynnas. Det är vidare centralt för att upp-

rätthålla en rättssäker, transparent och förutsebar upphandlingsprocess i enlighet med de grundläggande upphandlingsprinciperna. Att upphandlande myndigheter och enheter kan behandla relevanta uppgifter om lagöverträdelser är även nödvändigt för att skydda det allmännas ekonomiska intressen, motverka risken för oegentligheter och brottslighet inom ramen för offentliga kontrakt. Utifrån dessa sammantagna syften bedömer regeringen att det integritetsintrång som behandlingen av uppgifter om lagöverträdelser innebär får anses vara proportionerlig.

Den nya bestämmelsen och bestämmelsen om sekretess och tystnadsplikt för uppgifter ur belastningsregistret bedöms vara sådana lämpliga skyddsåtgärder som krävs enligt artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning. Den nya bestämmelsen innebär att behandlingen av personuppgifter om lagöverträdelser är tydligt avgränsad och förhindrar att uppgifterna används för andra syften. Sekretess- och tystnadspliktsbestämmelserna ger ytterligare skydd genom att åtkomsten till uppgifterna regleras. Endast den som behöver ta del av uppgifterna för att fullgöra sina skyldigheter får göra det, och uppgifterna får inte spridas eller användas på ett sätt som går utöver det lagstadgade ändamålet. Sammantaget innebär detta att de integritetsrisker som följer av förslaget är begränsade och inte mer omfattande än vad som är nödvändigt för att nå syftet. Förslaget bedöms därmed utgöra en proportionerlig inskränkning i integritetsskyddet.

Personuppgiftsbehandlingen kan få sådana konsekvenser som IMY lyfter, dvs. att uppgifter om lagöverträdelser kan komma att delas med arbetsgivare tillika leverantörer vilket kan innebära ett integritetsintrång med arbetsrättsliga konsekvenser för en enskild. Om en kontroll visar att en enskild som företräder en leverantör förekommer i belastningsregistret skulle den enskilde kunna riskera att förlora sin roll som t.ex. verkställande direktör eller styrelseledamot. Detta förändrar dock inte leverantörens rätt att ta del av uppgiften om lagöverträdelsen från den upphandlande myndigheten eller enheten. Det följer nämligen redan i dag av regelverket att den upphandlande myndigheten, upphandlande enheten eller regionen – innan den beslutar om att utesluta en leverantör eller sökande – ska ge denne tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över de omständigheter som utgör skäl för uteslutning. Leverantörens intresse av att få ta del av de skäl som utgör skäl för uteslutning väger i dessa fall tyngre än eventuella arbetsrättsliga konsekvenser. Det är även viktigt att komma ihåg att upphandlingslagarna redan i dag innehåller bestämmelser om vilka brott som ska eller får leda till uteslutning. Det som kommer att ändras genom den samordnade registerkontrollen är att de upphandlande myndigheterna och enheterna får ett nytt verktyg för att kontrollera om exempelvis en verkställande direktör eller styrelseledamot är dömd för brott som enligt lag ska eller får leda till uteslutning från en upphandling.

När det gäller det som Adda AB särskilt lyfter – att rättsläget är oklart vid uppföljning av kontrakt och ramavtal – framgår det enligt regeringen tydligt av de förordningsändringar som utredningen föreslagit och som regeringen bereder vidare att personuppgifter får behandlas även i dessa fall. Det kommer även framgå av det nya rättsliga stödet för personuppgiftsbehandling av lagöverträdelser att detta gäller även vid uppföljning av kontrakt och ramavtal. Det finns därför inget behov av ytterligare reglering. Regeringen delar även utredningens bedömning att lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs

genom bestämmelserna om sekretess och tystnadsplikt. Därtill kommer att behandling bara kommer att få ske för vissa angivna ändamål, bl.a. begränsas tillämpningsområdet till vissa aktörers behandling och behandling bara får ske för att kunna bedöma om en lagöverträdelse ska leda till uteslutning från en upphandling på grund av brott. Behandlingen av personuppgifter som rör lagöverträdelser kommer med den nya bestämmelsen att vara förenlig med EU:s dataskyddsförordning.

Behandlingen i den samordnade registerkontrollen är proportionerlig

Som utgångspunkt innebär behandling av personuppgifter ett intrång i den berörda personens integritet. En uppgift som rör lagöverträdelser är vidare en särskilt känslig uppgift. Den nationella rätt som tillåter behandling av personuppgifter ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas (se artikel 6.3 i EU:s dataskyddsförordning och EU-domstolens dom den 16 juli 2020, Facebook, C-311/18, EU:C:2020:559, punkt 176). Det krävs således att det föreslagna systemet för leverantörskontroll inte inskränker skyddet för personuppgifter på ett sätt som går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå det eftersträvade målet av allmänt intresse. Syftet med införandet av den samordnade registerkontrollen är att bistå upphandlande myndigheter och enheter med den kontroll som ska, alternativt får, ske enligt upphandlingslagarna och valfrihetslagarna. Kontrollen bör bidra till ökade förutsättningar för konkurrens på lika villkor.

Vid kontroll av leverantörer som är enskilda näringsidkare, läkare och fysioterapeuter är det nödvändigt att använda personnummer för att kunna genomföra de kontroller som ska, eller får, ske enligt upphandlingslagarna, valfrihetslagarna och ersättningslagarna. De uppgifter som kopplas till personnumret eller samordningsnumret i dessa fall, dvs. uppgifter om förekommande skatteskulder, insolvensförfaranden och näringsförbud, utgör inte integritetskänsliga uppgifter då de i samtliga fall rör den registrerades yrkesliv.

För de uppgifter som utredningen föreslår ska hämtas från Skatteverkets beskattningsverksamhet har utredningen föreslagit att den sekretess som gäller för dessa uppgifter endast ska brytas i den utsträckning det behövs för kontroll av leverantörer, företag vars kapacitet åberopats, underleverantörer eller sökande enligt upphandlingslagarna, valfrihetslagarna och ersättningslagarna. Frågan kommer att övervägas i den fortsatta beredningen av förordningsförslagen.

Av bestämmelserna i den föreslagna förordningen om samordnad registerkontroll i samband med upphandling, och som regeringen bereder vidare, framgår vidare att Bolagsverket endast ska lämna ut uppgifter till den upphandlande myndighet, upphandlande enhet, region eller behöriga myndighet som begärt kontrollen. Av förordningens tillämpningsområde följer vidare att en begäran om kontroll endast får ske vid kontroll enligt upphandlingslagarna, valfrihetslagarna, ersättningslagarna eller vid uppföljning av kontrakt som ingåtts efter en upphandling eller införandet av ett valfrihetssystem. Av den nya bestämmelsen om rättsligt stöd för behandling av personuppgifter om lagöverträdelser framgår att de uppgifterna endast får behandlas av vissa aktörer och endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelsen ska leda till uteslutning på

grund av brott vid t.ex. upphandlingar eller vid uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter en upphandling. Förslagen innebär att behandlingen av personuppgifter ska vara nödvändig och endast får ske för särskilt angivna ändamål.

Vid en sammantagen bedömning anser regeringen att den behandling av personuppgifter som sker när den leverantör eller den sökande som valt att delta i en upphandling eller ett valfrihetssystem är en enskild näringsidkare är begränsade och att den inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå syftet med kontrollen samt att proportionella skyddsåtgärder vidtagits för att minska integritetsriskerna. Detsamma gäller den personuppgiftsbehandling som sker avseende de läkare och fysioterapeuter som väljer att ansöka om att ingå samverkansavtal och vårdavtal med en region. Förslagen bedöms därmed utgöra en proportionerlig inskränkning i integritetsskyddet.

När det gäller kontrollen av uppgifter ur belastningsregistret och behandlingen av personuppgifter rörande fällande domar i brottmål bör det noteras att endast en liten andel av kontrollerna inom systemet för den samordnade registerkontrollen leder till hantering av uppgifter om fällande domar. Enligt Bolagsverkets uppskattning ger belastningsregistersökningar träff i ca 1 procent av fallen, och denna andel väntas minskas över tid då leverantörer byter ut dömda företrädare eller avstår från att lämna anbud eller ta uppdrag som underleverantör (se SOU 2023:43 s. 326).

Det faktum att upphandlingslagarna och LOV hänvisar direkt till gemenskapsrättsakter, och inte till svenska straffbestämmelser, medför att det inte är möjligt att begränsa sökningen i belastningsregistret till de fällande domar i brottmål som automatiskt ska leda till uteslutning. Sökningen får i stället omfatta de fällande domar i brottmål som potentiellt ska leda till uteslutning. Därefter måste förekommande domar analyseras för att fastställa om den begångna gärningen, i enlighet med lagarnas bestämmelser, ska leda till uteslutning. Oavsett vilket system som väljs för kontrollen av uppgifter ur belastningsregistret – sanningsförsäkran, registerutdrag eller regeringens föreslagna ordning – måste denna analys av förekommande domar genomföras för att säkerställa att en uteslutning endast sker på de grunder som anges i upphandlingslagarna och LOV. Enligt upphandlingslagarna, valfrihetslagarna och ersättningslagarnas bestämmelser är det den upphandlande myndigheten, upphandlande enheten eller regionen som slutligen avgör om en dom ska leda till uteslutning. För att minska integritetsriskerna föreslår regeringen att analysen ska ske i två steg. Bolagsverket ska göra en första bedömning och sållning av domarna och lämnar endast ut relevanta domar. Irrelevanta uppgifter sprids därmed inte vidare. Endast om den upphandlande myndigheten, upphandlande enheten eller regionen anser att domen utgör grund för uteslutning delas uppgiften med berörd leverantör eller sökande.

När det gäller integritetsriskerna vidtar regeringen flera skyddsåtgärder i syfte att minska riskerna vid den nödvändiga behandlingen av personuppgifter rörande gällande domar i brottmål. Uppgifter ur belastningsregistret kommer att skyddas av de föreslagna bestämmelserna om sekretess och tystnadsplikt (avsnitt 9.3). För att uppgifterna ska få lämnas ut ska det vara fråga om ett förfarande för offentlig upphandling eller valfrihetssystem eller avtalsuppföljning efter ett sådant förfarande. Skyldighet att lämna dessa uppgifter vidare till berörd leverantör eller sökande

kommer endast att finnas då den upphandlande myndigheten eller enheten anser att uppgiften utgör skäl för uteslutning (avsnitt 9.4). Som tidigare nämnts kommer behandlingen av personuppgifter om lagöverträdelser bara att ske för vissa i lagtexten angivna ändamål. På lägre föreskriftsnivå än lag kommer det att framgå att endast uppgifter om brott som potentiellt är relevanta vid fastställandet av om det finns skäl för uteslutning får lämnas ut till Bolagsverket. Uppgifterna kommer endast få lämnas ut i ärenden som rör kontroll enligt upphandlingslagarna, valfrihetslagarna, ersättningslagarna och vid uppföljning av kontrakt som ingåtts efter sådana upphandlingar eller införandet av valfrihetssystem. Uppgifter ur belastningsregistret får endast lämnas ut i fråga om personer som ingår i den kontrollerades relevanta personkrets. På lägre föreskriftnivå än lag kommer det också att regleras till vem Bolagsverket kan lämna ut uppgifterna till och under vilka förutsättningar. Av den nya bestämmelsen om rättsligt stöd för behandling av personuppgifter om lagöverträdelser framgår att de uppgifterna endast får behandlas av vissa aktörer och endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelsen ska leda till uteslutning på grund av brott vid t.ex. upphandlingar eller vid uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter en upphandling.

Alternativa lösningar där leverantören samlar in registerutdrag från samtliga personer i den relevanta personkretsen för att sedan antingen underteckna en sanningsförsäkran eller överlämna registerutdragen till den upphandlande myndigheten eller enheten, leder i båda fallen till att uppgifter om irrelevanta domar kommer att behandlas av ett mycket stort antal aktörer. Jämfört med dessa alternativ leder regeringens förslag, där Bolagsverket gör en första sållning av potentiellt relevanta domar, till att behandling av personuppgifter rörande fällande domar i brottmål endast kommer att ske när så är nödvändigt för att i enlighet med upphandlingslagarna och LOV säkerställa att leverantörer och sökande som är dömda för vissa brott utesluts från att delta i upphandlingar. Bland alternativen för kontroll av leverantörer och sökande är sålunda den föreslagna lösningen där Bolagsverket bistår upphandlande myndigheter, upphandlande enheter och regioner med registerkontrollen det alternativ som innebär minst integritetsrisker. Regeringen bedömer att den föreslagna samordnade registerkontrollen, i kombination med vidtagna skyddsåtgärder, är förenlig med proportionalitetsprincipen. Förslaget bedöms därmed utgöra en proportionerlig inskränkning i integritetsskyddet.

Bolagsverket bör inte skapa ett register över domar

Utredningen bedömer att det är nödvändigt för Bolagsverket att skapa ett register över de domar som varit föremål för verkets bedömning. Utan ett sådant register skulle Bolagsverket komma att behöva bedöma samma dom varje gång en enskilds uppgifter kontrollerades i belastningsregistret. Det problemet skulle bli särskilt tydligt i de fall domen rör en gärning som inte är relevant för att fastställa om det föreligger skäl för uteslutning från en upphandling. I sådana fall ska Bolagsverket inte lämna ut uppgifter om uppgift ur belastningsregistret till den upphandlande myndighet eller enhet som begärt kontrollen. Om en person som har en sådan uppgift företräder en leverantör som deltar i många upphandlingar skulle Bolagsverket, i avsaknad av ett register, behöva bedöma samma dom flera gånger per år.

Utredningen bedömer vidare att det dock inte är nödvändigt att i ett sådant register även föra in uppgift om personnummer eller samordningsnummer då det inte är nödvändigt för att Bolagsverket ska kunna återanvända tidigare bedömningar. *Bolagsverket* har fört fram att det ändå är nödvändigt att ha ett sådant register med personnummer och samordningsnummer. Ett register vars syfte är att identifiera personer som vid särskilt angivna brott inte får delta i upphandlingar kan inte byggas utan att det ska gå att söka på person. Det register som utredningen föreslår kommer, enligt Bolagsverket, därför att innehålla personuppgifter. Att samla information i ett register bestående av känsliga personuppgifter bör samtidigt nogsamt övervägas.

Regeringen delar IMY:s bedömning att ett målnummer kan utgöra en indirekt personuppgift, vilket särskilt gäller om det i kombination med annan information t.ex. namn på domstol kan användas för att identifiera en fysisk person. I det av utredningen föreslagna registret skulle därför personuppgifter behöva registreras.

Personuppgifter ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och får inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål enligt artikel 5.1 b i EU:s dataskyddsförordning (principen om ändamålsbegränsning). Regeringen konstaterar inledningsvis att syftet med det av utredningen föreslagna registret inte är att identifiera personer som inte får delta i upphandlingar på grund av brott. Syftet med registret skulle i stället vara att Bolagsverket ska undvika att samma dom behöver bedömas upprepade gånger, när den har sållats bort eftersom det har konstaterats att den inte alls är relevant för att avgöra om en leverantör eller sökande ska uteslutas från en upphandling eller ett valfrihetssystem. Det ursprungliga ändamålet med Bolagsverkets inhämtande av domar – att pröva om det potentiellt finns skäl för uteslutning på grund av brott – skiljer sig således från det ändamål som utredningen föreslår för registret. Det kan därför ifrågasättas om registret är förenligt med principen om ändamålsbegränsning.

Personuppgifter får inte förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under än längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas enligt artikel 5.1 e i EU:s dataskyddsförordning (principen om lagringsminimering). När Bolagsverket har inhämtat och vidarebefordrat domen till den som begärt registerkontrollen är ändamålet med Bolagsverkets behandling uppfyllt. Även av detta skäl kan det ifrågasättas om ett sådant register uppfyller principen om lagringsminimering.

Sammanfattningsvis anser regeringen att det av utredningen föreslagna registret inte bör införas av Bolagsverket, eftersom det är osäkert om det uppfyller gällande dataskyddsregelverk. De effektivitetsskäl som utredningen lyfte fram som det huvudsakliga motivet för registret bedöms dessutom ha en begränsad tyngd, då regeringen gör bedömningen att endast en liten andel uppgifter framöver inte kommer att vidarebefordras till upphandlande myndigheter, enheter och regioner.

Frågan om ett behov av ett register – i en annan form än den av utredningen föreslagna – för att Bolagsverket ska kunna utföra sin uppgift på ett effektivt sätt kan dock utvärderas i samband med att Bolagsverket genomför sin pilot (se avsnitt 10).

Det behövs inte införas något ytterligare rättsligt stöd för personuppgiftsbehandlingen

Regeringen bedömer att det behöver införas ett rättsligt stöd för andra än myndigheter att behandla personuppgifter som rör lagöverträdelser. Regeringen bedömer att det i övrigt redan finns rättsligt stöd för den personuppgiftsbehandling som kommer att ske vid den samordnade registerkontrollen. Behandlingen är proportionerlig och förenlig med gällande rätt.

Det bör införas en definition av EU:s dataskyddsförordning i upphandlingslagarna och lagen om valfrihetssystem

Regeringen föreslår att en definition av EU:s dataskyddsförordning införs i upphandlingslagarna och LOV för att möjliggöra en enhetlig förkortning i lagtexten och undvika upprepningar av förordningens fullständiga namn.

9.6 Uppdatering av hänvisningen till penningtvättsdirektivet

Regeringens förslag

Hänvisningarna till penningtvättsdirektivet i upphandlingslagarna och lagen om valfrihetssystem ska ändras så att de avser den nu gällande lydelsen.

Utredningens förslag

Utredningens förslag stämmer i allt väsentligt överens med regeringens.

Remissinstanserna

Samtliga remissinstanser som yttrar sig över utredningens förslag tillstyrker det.

Skälen för regeringens förslag

Hänvisningar till unionsrättsakter kan göras antingen statiska eller dynamiska. En statisk hänvisning innebär att hänvisningen avser unionsrättsakten i en viss angiven lydelse. En dynamisk hänvisning innebär i stället att hänvisningen avser unionsrättsakten i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. Vid hänvisningar till EU-direktiv används i normalfallet statiska hänvisningar. Så är även fallet i upphandlingslagarnas bestämmelser om uteslutning vid brott där hänvisningarna till fjärde penningtvättsdirektivet, terrorismdirektivet och människohandelsdirektivet är statiska.

När det i en unionsrättsakt hänvisas till en annan unionsrättsakt är hänvisningarna alltid dynamiska. Om den unionsrättsakt som det hänvisas till ändras medför det således att även den unionsrättsakt som innehåller hänvisningen automatiskt ändras på motsvarande sätt.

Såväl upphandlingsdirektiven som upphandlingslagarna innehåller hänvisningar till penningtvättsdirektivet. Penningtvättsdirektivet har dock

ändrats efter det att upphandlingslagarna trätt i kraft. En av ändringarna påverkar i vilka situationer det enligt EU:s upphandlingsdirektiv är obligatoriskt att utesluta en leverantör från en upphandling. I EU:s upphandlingsdirektiv hänvisas till definitionen av penningtvätt eller finansiering av terrorism i artikel 1 i 2005 års penningtvättsdirektiv (se t.ex. artikel 57.1 första stycket e LOU-direktivet). 2005 års penningtvättsdirektiv har upphävts och ersatts av nya penningtvättsdirektiv. I upphandlingslagarna i dag hänvisas till 2015 års penningtvättsdirektiv, även kallat fjärde penningtvättsdirektivet. Definitionen av penningtvätt eller finansiering av terrorism i artikel 1 i 2015 års penningtvättsdirektiv har inte ändrats men i artikel 1 används uttrycket ”brottslig handling” och definitionen av vad som avses med brottslig handling har ändrats sedan 2005 års penningtvättsdirektiv. Ändringen medför att den hänvisning till artikel 1 i fjärde penningtvättsdirektivet som finns i upphandlingslagarna har ett annat materiellt innehåll än vad som var fallet då dessa direktiv genomfördes i svensk rätt.

För ett korrekt genomförande av EU:s upphandlingsdirektiv är det därför nödvändigt att uppdatera hänvisningen till fjärde penningtvättsdirektivet i upphandlingslagarna. Utredningen har föreslagit att det av dessa hänvisningar ska framgå att de avser fjärde penningtvättsdirektivet i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/2177 av den 18 december 2019 om ändring av direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II), direktiv 2014/65/EU om marknader för finansiella instrument samt direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Ingen av remissinstanserna har invänt mot detta. Regeringen instämmer i utredningens bedömning att hänvisningen till penningtvättsdirektivet i upphandlingslagarna ska uppdateras till den nu gällande lydelsen. Regeringen noterar dock att det även skett senare ändringar av penningtvättsdirektivet varför det av hänvisningar i upphandlingslagarna ska framgå att de avser penningtvättsdirektivet i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1113 av den av den 31 maj 2023 om uppgifter som ska åtföljа överföringar av medel och vissa kryptotillgångar och ändring av direktiv (EU) 2015/849. Som framgår av avsnitt 8 har den föreslagna bestämmelsen om uteslutning av sökande i LOV utformas med LOU:s bestämmelse som förebild. Motsvarande hänvisning till penningtvättsdirektivet ska därmed även följa av LOV. Regeringen noterar slutligen att i maj 2024 antogs nya rättsakter på området, bl.a. det s.k. sjätte penningtvättsdirektivet, som ska ersätta 2015 års penningtvättsdirektiv. Det kan därför finnas anledning för regeringen att återkomma i frågan om hänvisningarna till penningtvättsdirektivet i upphandlingslagarna och LOV.

10 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag

Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2026.

För valfrihetssystem ska äldre bestämmelser om uteslutningsgrunder gälla om den upphandlande myndigheten annonserat beslutet om att inrätta ett valfrihetssystem före ikraftträdandet.

I ersättningslagarna ska den äldre bestämmelsen om uteslutningsgrunder fortfarande gälla om ansökningsinbjudan publicerats före ikraftträdandet.

Regeringens bedömning

Det finns inget behov av särskilda övergångsbestämmelser när det gäller förslaget om den samordnade registerkontrollen.

Utredningens förslag och bedömning

Utredningens förslag stämmer i huvudsak överens med regeringens. Utredningen föreslår ett tidigare ikraftträdande. Utredningens bedömning stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

Endast ett fåtal remissinstanser yttrar sig över förslaget och bedömningen. *Arbetsförmedlingen* och *SOI* avstyrker föreslagna övergångsbestämmelser i fråga om valfrihetssystem och för fram att det leder till parallella regelverk under lång tid, vilket skapar otydlighet och försvårar tillämpningen. Dessutom riskerar det att fördröja en faktisk förbättring av kontrollen eftersom det finns många valfrihetssystem som kommer att pågå under många år framöver. SOI ser vidare en risk för att många väljer att starta om befintliga valfrihetssystem för att kunna tillgodogöra sig möjligheten att använda uteslutningsgrunderna, vilket är kostsamt och tidskrävande.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Syftet med införandet av den samordnade registerkontrollen är att bistå upphandlande myndigheter och enheter med den kontroll som ska, alternativt får, ske enligt upphandlingslagarna och valfrihetslagarna. Det kommer att bidra till att hindra leverantörer dömda för vissa brott från att delta i svenska upphandlingar i enlighet med upphandlingsdirektivens syfte. Som tidigare nämnts har Bolagsverket fått uppdrag att utveckla it-systemet för den samordnade registerkontrollen. Utvecklingen av systemet ska ske 2025–2027 och systemet ska kunna tas i drift 2028. Bolagsverket har i sin delrapport till regeringen bl.a. fört fram att myndigheten har som ambition att leverera en s.k. pilot i slutet av 2026 och att det därefter löpande under 2027 kommer att anslutas fler användare och informationskällor successivt (Fi2025/00975). För att Bolagsverket ska kunna släppa piloten och successivt ansluta fler användare och informationskällor måste

bestämmelserna om den samordnade registerkontrollen, inklusive bestämmelserna om sekretess och tystnadsplikt, gälla redan under Bolagsverket utvecklingsfas. De kan därför inte träda i kraft först när systemet är färdigt 2028, utan måste vara på plats innan tjänsten blir tillgänglig för alla upphandlande myndigheter och enheter. Det är därför angeläget att ändringarna kan träda i kraft så snart som möjligt så att det sker i fas med Bolagsverkets utvecklingsprogram.

Syftet med ändringen av uteslutningsgrunderna i valfrihetssystem är att den upphandlande myndigheten ska ha i stort sett samma handlingsutrymme vid val av uteslutningsgrunder i ett valfrihetssystem som om samma tjänster i stället anskaffas via upphandling enligt LOU. Ett enhetligt regelverk underlättar för såväl upphandlande myndigheter som för leverantörer som lämnar anbud. Åtgärden underlättar även för upphandlande myndigheter att utesluta oseriösa leverantörer och bidrar därför i arbetet med att bekämpa välfärdsbrottsligheten. Det är därför angeläget att även dessa ändringar kan träda i kraft så snart som möjligt. Med hänsyn till det återstående lagstiftningsärende bör de föreslagna ändringarna träda i kraft den 1 juli 2026.

Som ovan nämnts utvecklar Bolagsverket it-systemet och planerar att lansera en pilot. För att systemet ska fungera krävs sekretessbrytande bestämmelser som möjliggör åtkomst till uppgifter från informationskällorna samt bestämmelser som skyddar känslig information genom sekretess och tystnadsplikt. Regeringen föreslår att upphandlingslagarna och LOV kompletteras med bestämmelser som innebär att en upphandlande myndighet eller enhet inte får begära handlingar från leverantören eller sökande om informationen kan inhämtas från den samordnade registerkontrollen. Ju fler funktioner och informationskällor som kopplas på systemet, desto mindre behov finns av ordningen med sanningsförsäkran. Eftersom systemet successivt ersätter behovet av inlämning av handlingar, intyg och sanningsförsäkran, krävs inga övergångsbestämmelser när det gäller regeringens förslag om den samordnade registerkontrollen.

Utredningen har föreslagit att ändringarna i LOV avseende uteslutningsgrunder bör gälla för valfrihetssystem som en upphandlande myndighet beslutar att inrätta fr.o.m. ikraftträdandet. Regeringen har förståelse för *Arbetsförmedlingens* och *SOI:s* synpunkter om en övergångsreglering som möjliggör tillämpning av de nya uteslutningsgrunderna även på befintliga valfrihetssystem hade varit effektiv. Av såväl de nuvarande som de föreslagna bestämmelserna om uteslutning anges när en upphandlande myndighet får utesluta en sökande. När en sökande godkänts och tecknat ett kontrakt övergår denne från att vara sökande till att vara en leverantör. Om de ändrade bestämmelserna görs tillämpliga även avseende sedan tidigare inrättade valfrihetssystem skulle dessa bestämmelser sålunda endast gälla för de aktörer som ansöker om deltagande efter ikraftträdandet, medan de inte skulle påverka befintliga leverantörers möjlighet att fortsatt delta i valfrihetssystemet. Regeringen bedömer i likhet med utredningen att en sådan ordning skulle strida mot likabehandlingsprincipen i 1 kap. 2 § LOV och anser i motsats till SOI att det inte är möjligt eller lämpligt att bortse från nämnda princip. Även om upphandlingsdirektiven inte är tillämpliga på valfrihetssystem innebär det inte att ett enskilt valfrihetssystem inte kan omfattas av EU-rättens tillämpningsområde. Enligt praxis från EU-domstolen är fördragets regler om de fria rörligheterna och de allmänna prin-

ciperna om bl.a. likabehandling tillämpliga på kontrakt som inte omfattas av upphandlingsdirektiven om de har ett s.k. bestämt gränsöverskridande intresse (se avsnitt 4.3). De äldre bestämmelserna om uteslutningsgrunder i LOV ska därför fortfarande gälla om den upphandlande myndigheten, i enlighet med 3 kap. 1 § LOV, annonserat ett beslut att inrätta ett valfrihetssystem före ikraftträdandet. Motsvarande bör även gälla för ersättningslagarna, dvs. de äldre bestämmelserna om uteslutningsgrunder ska gälla när publiceringen av ansökningsinbjudan skett före ikraftträdandet.

En upphandlande myndighet som vill använda de nya uteslutningsgrunderna behöver annonsera ett nytt beslut om att inrätta ett valfrihetssystem. Regleringen för valfrihetssystem innehåller inte någon tidsgräns för valfrihetssystemens löptid utan anger enbart att det ska vara en löpande annonsering. Samtidigt är avtal utan tidsbegränsning inte tillåtna enligt EU-rätten. Det torde därmed vara rimligt att upphandlande myndigheter regelbundet ser över och annonserar om sina valfrihetssystem. En ändring av uteslutningsgrunderna görs lämpligen i samband med en sådan översyn av valfrihetssystemet. De nya reglerna om uteslutningsgrunder ger de upphandlande myndigheterna även möjlighet att ta fram egna sådana grunder, vilket ytterligare talar för att det är lämpligt att upphandlande myndigheter ser över valfrihetssystemen med anledning av de nya reglerna.

11 Konsekvenser

11.1 Varför förslagen behövs

I fråga om förslaget om den samordnade registerkontrollen har regeringen i avsnitt 9.1 lyft fram de fem huvudsakliga problemen vid den nuvarande kontrollen av om det finns skäl för uteslutning av leverantörer och sökande. För att komma till rätta med problematiken anser regeringen att det bör införas ett system för samordnad registerkontroll. Syftet är att bistå upphandlande myndigheter och enheter med den kontroll som ska, alternativt får, ske enligt upphandlingslagarna och valfrihetslagarna. Vidtas ingen åtgärd är det mycket som talar för att sanningsförsäkringar från leverantörerna även fortsatt kommer att ersätta faktiska kontroller av uppgifter ur belastningsregistret. Genom användandet av sanningsförsäkran minskar visserligen spridningen av integritetskänsliga uppgifter, men ordningen med sanningsförsäkran kan ifrågasättas av flera skäl som lyfts av regeringen i avsnitt 9.2. Det är t.ex. tveksamt om dagens ordning räcker för att hindra leverantörer dömda för vissa brott från att delta i svenska upphandlingar i enlighet med upphandlingsdirektivens syfte.

Vad gäller förslaget om skärpningar och ändringar av uteslutningsgrunderna i valfrihetslagarna har regeringen i avsnitt 8 fört fram skälen till att i huvudsak samma uteslutningsgrunder – om brott, obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter samt missförhållanden i övrigt – ska gälla vid inrättande av valfrihetssystem som vid upphandlingar. Syftet är att den upphandlande myndigheten ska ha i stort sett samma handlingsutrymme vid val av uteslutningsgrunder i ett valfrihetssystem som om samma tjänster i stället anskaffas via upphandling enligt LOU. Vidtas inte denna åtgärd

kan ett och samma företag uteslutas på grund av att en företrädare är dömd för brott om tjänsterna anskaffas vid upphandling enligt LOU, medan det inte är möjligt att utesluta företaget om den upphandlande myndigheten i stället inrättar ett valfrihetssystem.

11.2 Alternativa åtgärder eller lösningar är inte tillräckliga

När det gäller förslaget om den samordnade registerkontrollen har utredningen gjort en mycket utförlig beskrivning av alternativa åtgärder (se SOU 2023:43 s. 330–339). Utredningen har bl.a. tittat på en s.k. plånbokslösning, ett anpassat belastningsregisterutdrag eller att ingen samordning sker av registerkontrollen. I utredningens uppdrag har det inte ingått att utreda vilka alternativ som finns för att skapa en effektiv leverantörskontroll och sedan överväga vilket av alternativen som bör genomföras. Utredningens uppdrag har varit tydligt – att föreslå hur en centraliserad myndighetsfunktion med uppdrag att tillhandahålla uppgifter i befintliga myndighetsregister till de upphandlade myndigheterna och enheterna som är relevanta för kontrollen av om det finns grund för uteslutning av leverantörer eller sökande. Alternativa lösningar som går utöver de ramar som följer av utredningens direktiv kommer därför inte att beskrivas i propositionen. Regeringen kan dock konstatera att om förslaget om den samordnade registerkontrollen inte genomförs kommer det innebära att sanningsförsäkringar från leverantörerna även fortsatt kommer att ersätta faktiska kontroller av uppgifter ur belastningsregistret. Det föreslagna systemet för samordnad registerkontroll bedöms vara motiverat bl.a. för att i större utsträckning än i dag hindra leverantörer dömda för vissa brott från att delta i upphandlingar och valfrihetssystem.

Avseende förslaget om ändring av uteslutningsgrunderna i valfrihetslagarna är det möjligt att hänvisa direkt till svenska straffbestämmelser för att på så sätt undvika de tillämpningsproblem som finns vid tillämpning av upphandlingslagarnas bestämmelser. Det är möjligt eftersom valfrihetssystem inte omfattas av upphandlingsdirektiven. Regeringen delar dock utredningens bedömning att detta skulle medföra att olika uteslutningsgrunder även fortsatt skulle gälla beroende på om en tjänst upphandlas eller införskaffas efter införandet av ett valfrihetssystem, vilket inte är önskvärt. Det finns inget sakligt skäl till att hantera dessa situationer olika.

11.3 Förslagens förenlighet med EU-rätten

Avseende förslaget om den samordnade registerkontrollen innebär det inte några nya krav på dokumentation som ska lämnas in av leverantörer eller sökande och inte heller några begränsningar gällande vilka bevismedel som ska godtas av upphandlande myndigheter eller enheter. Förslaget påverkar därmed inte möjligheten för utländska företag att delta i svenska upphandlingar eller valfrihetssystem. Förslaget är förenligt med EUF-fördraget, EU:s upphandlingsdirektiv, EU:s kollektivtrafikförordning och cabotageförordningen (rådets förordning EEG 3577/92 av den 7 december

1992 om tillämpning av principen om frihet att tillhandahålla tjänster på sjötransportområdet inom medlemsstaterna [cabotage]). Förslagets förenlighet med EU:s dataskyddsförordning och SDF-förordningen behandlas i avsnitt 9.5 respektive 9.3.1.

Valfrihetssystem som har ett bestämt gränsöverskridande intresse ska vara utformade så att de inte bryter mot fördragets regler (1 kap. 2 § LOV). Detta gäller även vid tillämpning av de bestämmelser om grunder för uteslutning som regeringen föreslår ska införas i 7 kap. LOV. Det bedöms att förslaget är förenligt med EUF-fördraget.

11.4 Konsekvenser för brottsligheten

Det behövs ett effektivt och tillförlitligt system för kontroll av leverantörer i offentlig upphandling för att hindra oseriösa och olämpliga leverantörer från att tilldelas offentliga kontrakt. Genom regeringens förslag kommer sanningsförsäkringar från leverantörer som ofta används i dag i många fall ersättas av faktiska kontroller i belastningsregistret. Effektiviseringen av kontrollen förväntas leda till att det kommer vara betydligt svårare för företag med kriminellt belastade företrädare att vara verksamma på den offentliga marknaden. Regeringens förslag förenklar kontrollprocessen och förväntas leda till fler återkommande kontroller. På sikt antas leverantörer anpassa sig genom att byta ut belastade företrädare eller avstå från anbud, vilket minskar antalet träffar i registret.

11.5 Konsekvenser för statliga myndigheter

Bolagsverket

Bolagsverket har ett nytt uppdrag att ansvara för den samordnade registerkontrollen. Utvecklingen av it-systemet ska ske under 2025–2027 och systemet ska kunna tas i drift 2028 (se Bolagsverkets regleringsbrev för 2025). Utredningen har utförligt beskrivit Bolagsverkets roll och vilka lösningar och funktionaliteter som myndigheten behöver utveckla (SOU 2023:43 s. 341–346). I fråga om kostnaderna för att utveckla och förvalta systemet har regeringen i budgetpropositionen för 2025 avsatt medel till Bolagsverket för arbetet med systemet (prop. 2024/25:1 utg.omr. 24 avsnitt 3.7.11).

I avsnitt 9.1 har regeringen redogjort för den analys av domar som Bolagsverket i vissa fall kommer att göra. *Bolagsverket* anser att det är tveksamt om verket ska ha i uppgift att granska domar eftersom en sådan ordning leder till ytterst små vinster för upphandlande myndigheter och enheter eftersom granskningen i första ledet enbart avser om domen är relevant för frågan om uteslutning. Anledningarna till att regeringen föreslår att lägga den arbetsuppgiften på Bolagsverket är flera. För det första minskar det spridningen av integritetskänsliga personuppgifter. För det andra krävs det ingen kvalificerad juridisk analys eller särskild upphandlingsrättslig kompetens för att fastställa om en dom är relevant eller inte. Om analysen av domarna skulle utföras av annan än Bolagsverket riskerar processen att bli mer komplex när fler aktörer involveras. Det innebär

också en risk för längre handläggningstider för upphandlande myndigheter och enheter, eftersom Bolagsverket i så fall först måste invänta bedömningen från en extern aktör. Ett ytterligare skäl till att arbetsuppgiften bör läggas på Bolagsverket är att en samlad hantering minskar komplexiteten och leder till kortare handläggningstider. Regeringen instämmer i det som *advokatsamfundet* fört fram, att det är lämpligt att så sker och att enskilda upphandlande myndigheter och enheter borde vara sämre skickade än en för ändamålet tillsatt organisation hos Bolagsverket, att göra denna rensning i integritetsskyddande syfte och av effektivitetsskäl.

Flera remissinstanser, bl.a. Bolagsverket, *Polismyndigheten*, *Region Stockholm* och *Försvarets materielverk*, har påtalat behovet av att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan Bolagsverket och upphandlande myndighet och enhet. Bolagsverkets uppgift är i första hand att sammanställa resultatet från samtliga kontroller och överföra detta till den som begärt kontrollen. För att avgöra om en identifierad dom faktiskt ska leda till uteslutning krävs det dock en juridisk analys av domen. Detta ansvar ligger på den upphandlande myndigheten eller enheten (prop. 2015/16:195 del 2 s. 774). Införandet av den samordnade registerkontrollen gör det möjligt att överföra delar av den inledande analysen till Bolagsverket. Det innebär att Bolagsverket ska sålla och rensa bort de domar som inte är relevanta för att fastställa om det finns skäl för uteslutning av exempelvis en leverantör från en upphandling. Om Bolagsverket vid en initial analys bedömer att en dom kan vara relevant för prövningen om uteslutning från en upphandling ska verket skicka vidare domen till den upphandlande myndigheten eller enheten som ska avgöra frågan. Som *Förvaltningsrätten i Stockholm* har fört fram kvarstår det rättsliga ansvaret för prövningen av uteslutningsgrunderna hos den upphandlande myndigheten eller enheten. En upphandlande myndighet eller enhet som får en uppgift om en dom från Bolagsverket ansvarar därför, i enlighet med regeringens tidigare ställningstagande, för att i det enskilda fallet besluta om det finns skäl för uteslutning. Även med stöd från systemet och Bolagsverket kommer upphandlande myndigheter och enheter att behöva göra egna juridiska bedömningar för att kunna fatta beslut om uteslutning. Det kommer alltså inte, som Region Stockholm för fram, innebära att ansvaret för att bedöma om ett brott är relevant för uteslutning överlåts till Bolagsverket. Vid en eventuell överprövning av en upphandlande myndighet eller enhets beslut om att utesluta en leverantör eller sökande är det dessa organisationers beslut som prövas, inte Bolagsverkets analys.

Det finns ingen möjlighet att genomföra *HBV:s* förslag om att samla hela bedömningen av om en leverantör eller sökande ska uteslutas hos en enda myndighet. En sådan ordning skulle visserligen kunna bidra till mer enhetliga och effektiva bedömningar, minska den administrativa bördan och begränsa spridningen av integritetskänsliga uppgifter. Upphandlingslagarna anger dock att det är den upphandlande myndigheten eller enheten som beslutar om uteslutning.

Bl.a. *UHM* vill se en fördjupad analys av överklagandeförbudet i den förordning som utredningen föreslagit om samordnad registerkontroll vid upphandling, som regeringen bereder vidare. Regeringen delar utredningens bedömning att de uppgifter som Bolagsverket föreslås lämna ut endast utgör ett stöd i beredningen. Det är alltid den upphandlande myndigheten eller enheten som fattar det slutliga beslutet om uteslutning. Bolagsverkets

utlämnande av analysen är alltså inte ett ställningstagande i sakfrågan, utan en del av förberedelsearbetet och ett led i beredningsförfarandet. Syftet är att skapa underlag för den upphandlande myndigheten eller enhetens prövning och utgör inte ett avgörande i sak. Överklagandeinstitutet syftar till att ge den som påverkas av ett beslut möjlighet att få det upphävt eller ändrat för att undvika oönskade konsekvenser (prop. 2016/17:180 s. 248). Det är alltså det slutliga avgörandet, där den upphandlande myndigheten eller enheten tar slutlig ställning, som medför faktiska verkningar och därför är möjligt att få prövat i domstol enligt gällande regler. Om även Bolagsverkets beredningsbeslut skulle kunna bli prövade i domstol skulle det leda till en dubbelprövning, vilket inte är önskvärt. Bolagsverkets analys ska därför inte kunna prövas i domstol, i likhet med ordningen hos Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden (jfr prop. 2020/21:194 s. 112 och prop. 1995/96:129 s. 64 och 65).

När det gäller handläggningstiden hos Bolagsverket delar regeringen uppfattningen från bl.a. *UHM*, *Adda AB*, *Göteborgs stad* och *Stockholms stad* att tidsaspekten är avgörande för att undvika förseningar i upphandlingarna. Utredningen har inte föreslagit någon tidsgräns för processen med samordnad registerkontroll, och regeringen bedömer att det saknas tillräckligt starka skäl för att reglera detta särskilt.

Polismyndigheten

Polismyndigheten har redan i dag i uppdrag att lämna ut uppgifter från belastningsregistret till ett stort antal statliga och kommunala myndigheter samt till enskilda. Verksamheten att lämna ut uppgifter från belastningsregistret finansieras inom Polismyndighetens ramanslag. Enligt regeringen krävs inga omfattande åtgärder hos Polismyndigheten för att möjliggöra utlämnande till Bolagsverket. Myndigheten har redan tekniska lösningar för utlämnande till andra myndigheter. Det är därför regeringens bedömning att såväl de förberedelser Polismyndigheten behöver vidta som den därefter löpande verksamheten att lämna ut uppgifter till Bolagsverket ryms inom befintliga ekonomiska ramar.

Skatteverket

Skatteverket ska enligt utredningens förslag lämna uppgifter om saldot på den kontrollerades skattekonto till Bolagsverket, inklusive underskottets storlek om sådant finns. Enligt utredningen krävs inga omfattande åtgärder från Skatteverkets sida för att lämna ut dessa uppgifter till Bolagsverket. Frågan kommer att övervägas i den fortsatta beredningen av förordningsförslagen. Regeringen bedömer dock att såväl de förberedelser som Skatteverket behöver vidta som den löpande verksamheten som ett sådant förslag innebär ryms inom befintliga ekonomiska ramar.

Kronofogdemyndigheten

Kronofogdemyndigheten ska enligt utredningens förslag lämna uppgifter om den kontrollerade till följd av utebliven betalning av skatter eller

socialförsäkringsavgifter förekommer i Kronofogdemyndighetens verksamhet. Finns en skuld ska även uppgiften om skuldens storlek lämnas ut. Därutöver ska Kronofogdemyndigheten lämna ut uppgifter om den kontrollerade förekommer i insolvensregistren över skuldsanering och f-skuldsanering. Kronofogdemyndigheten har redan en e-tjänst för upphandlande myndigheter och enheter att kontrollera skatteskulder. Enligt *Kronofogdemyndigheten* uppfyller dock den nuvarande tjänsten varken kraven på realtidsinformation eller det mer omfattande informationsinnehåll som det nya systemet för samordnad registerkontroll kräver. Därför behöver en helt ny tjänst utvecklas. Regeringen är medveten om att det finns en risk för att Kronofogdemyndigheten inte kan ansluta till den samordnade registerkontrollen samtidigt som övriga myndigheter. Kronofogdemyndigheten kan därför behöva mer tid att utveckla den tekniska lösningen med utgångspunkten att arbetet kan genomföras inom befintliga ekonomiska ramar. Regeringen avser att följa utvecklingen.

Länsstyrelserna

När kontrollen rör en stiftelse kommer Bolagsverket att hämta uppgifter om företrädare och eventuella likvidationsbeslut från något av länsstyrelsernas sju stiftelseregister. Antalet stiftelser som tilldelas kontrakt eller ramavtal vid offentlig upphandling är förhållandevis få. Bolagsverket har bedömt att det inte är aktuellt med en teknisk integration då antalet stiftelser är få och spridda i samtliga sju länsstyrelsers olika register. Med tanke på det förhållandevis få stiftelser som deltar i offentlig upphandling och valfrihetssystem bedömer regeringen att förslagets påverkan på länsstyrelserna kommer vara begränsad. För det fall att Bolagsverkets informationsinhämtning från stiftelseregistren innebär någon kostnadsökning för länsstyrelserna, ryms dessa inom befintligt uppdrag och befintliga ekonomiska ramar för de sju länsstyrelser som ansvarar för stiftelseregistren.

Upphandlingsmyndigheten

Regeringen föreslår inga nya uppdrag för UHM när det gäller den samordnade registerkontrollen. UHM behöver dock inom sitt nuvarande uppdrag komplettera den information som myndigheten redan tillhandahåller i frågor om t.ex. sekretess och sanningsförsäkringar. Regeringen bedömer att kostnaderna för den anpassning och komplettering av informationen som krävs med anledning av regeringens förslag samt informationsinsatser ryms inom befintliga ekonomiska ramar.

Regeringen föreslår inte heller några nya uppdrag för UHM när det gäller förslaget om ändring av uteslutningsgrunderna i valfrihetslagarna. De stödinsatser som kan behövas inför ikraftträdandet och uppdatering av befintlig information på UHM:s webbplats bedöms ligga inom myndighetens uppdrag att ge upphandlingsstöd till upphandlande myndigheter, enheter och leverantörer. Kostnaderna för dessa stödinsatser ryms inom befintliga ekonomiska ramar.

Konkurrensverket

LO anser att Konkurrensverket bör få tillsynsansvar för att säkerställa att de upphandlande myndigheterna och enheterna utför registerkontroller. Regeringens förslag innebär att en upphandlande myndighet eller enhet inte får begära handlingar från leverantören eller sökande om den kostnadsfritt kan hämta uppgifterna genom den samordnade registerkontrollen. Dessa bestämmelser kommer Konkurrensverket att utöva tillsyn över. Regeringen bedömer därför att nuvarande ordning är tillräcklig och ytterligare reglering inte behövs.

Regeringens förslag, om den samordnade registerkontrollen och om ändrade uteslutningsgrunder i LOV, innebär inga väsentliga förändringar av Konkurrensverkets uppgifter och uppdrag som tillsynsmyndighet för den offentliga upphandlingen och för valfrihetslagarna. Förslagen väntas inte heller leda till något ökat behov av tillsyn eller några ökade kostnader för Konkurrensverket. I det fall kostnader skulle uppstå till följd av förslagen ska dessa hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Domstolsverket och domstolarna

För att avgöra om en uppgift ur belastningsregistret är relevant behöver Bolagsverket tillgång till den bakomliggande domen, antingen via domstolarnas gemensamma e-tjänst eller genom kontakt med respektive domstol. Om uppgiften bedöms relevant och överförs till den som begär kontrollen, behöver även den upphandlande myndigheten eller enheten tillgång till domen. Antalet förfrågningar om utlämnande av domar kommer att öka. Utredningen uppskattar antalet kontrollerade företag där en eller flera företrädare förekommer i belastningsregistret till cirka 2 200 per år, men att antalet kommer att minska över tid (SOU 2023:43 s. 326 och 327). Domar omfattas inte av sekretess hos domstolarna, så den administrativa bördan för domstolarna består av att ta fram och lämna ut domen. En teknisk lösning som möjliggör direkt åtkomst till domar skulle vara den mest effektiva lösningen. I dagsläget saknas dock en sådan lösning. Utredningen bedömer att det mest kostnadseffektiva för Bolagsverket är att ta del av domar via en rättsdatabas. Med tanke på den senaste utvecklingen i rättspraxis när det gäller möjligheten att ta del av domar i brottmål från rättsdatabaser bedömer regeringen att det inte längre är ett alternativ (NJA 2025 s. 123). Systemet med den samordnade registerkontrollen kommer att fungera även utan en sådan teknisk lösning där domstolarna möjliggör direkt åtkomst till domar. Regeringen har i regleringsbrevet till Domstolsverket gett Domstolsverket i uppdrag att analysera rättsliga och tekniska förutsättningar att utveckla en teknisk lösning för förmedling av domstolsavgöranden till systemet för samordnad registerkontroll som förvaltas av Bolagsverket (se Domstolsverkets regleringsbrev för 2026). Utan en teknisk lösning för direkt åtkomst av domar kommer omfattningen av förfrågningar om utlämnande av domar till de allmänna domstolarna att öka. Regeringen bedömer dock att behovet på sikt kommer att minska eftersom antalet träffar i belastningsregistret kan förväntas minska. Över tid kan det förväntas att leverantörer och sökande anpassar sig till de utökade kontrollmöjligheterna genom att

antingen ersätta företrädare som förekommer i belastningsregistret eller avstå från att lämna anbud eller agera som underleverantör. Antalet mål om överprövning av uteslutningsbeslut kan öka något när sanningsförsäkringar ersätts med faktiska kontroller i belastningsregister, eftersom sådana faktiska kontroller kan leda till fler uteslutningsbeslut. Regeringen bedömer dock, till skillnad från *Förvaltningsrätten i Göteborg*, att ökningen blir tillfällig eftersom företrädare som förekommer i registret antagligen successivt byts ut. Reglerna om sekretess och tystnadsplikt för uppgifter från belastningsregistret skapar inte några nya måltyper i förvaltningsdomstolarna och väntas i övrigt endast påverka måltillströmningen marginellt.

Kostnadsökningarna för Domstolsverket och domstolarna med anledning av förslaget om den samordnade registerkontrollen kan inte antas bli mer än marginella och ryms inom befintliga ekonomiska ramar.

Regeringens förslag medför att uteslutningsgrunderna i LOV kommer att stämma överens med uteslutningsgrunderna vid icke-direktivstyrd offentlig upphandling och behovet av tolkningar från förvaltningsdomstolarna av nya frågeställningar bedöms därför vara begränsade. Antalet mål som rör valfrihetssystem är dessutom mycket litet i förhållande till antalet mål på upphandlingsområdet som helhet (SOU 2023:43 s. 371). Regeringen bedömer att förslaget inte påverkar antalet mål som rör valfrihetslagarna mer än marginellt och att eventuella kostnader med anledning av regeringens förslag därför ryms inom befintliga ekonomiska ramar.

11.6 Konsekvenser för upphandlande myndigheter och enheter

Regeringens förslag om den samordnade registerkontrollen innebär inte några nya skyldigheter att kontrollera leverantörer eller sökande, men gör befintliga kontroller enklare och mer kostnadseffektiva genom en kostnadsfri samordnad registerkontroll. Detta ger de upphandlande myndigheterna och enheterna bättre möjligheter att identifiera leverantörer som ska eller får uteslutas, särskilt när sanningsförsäkringar ersätts av faktiska kontroller. Utredningen uppskattar att Bolagsverket kommer att lämna ut cirka 1 000 uppgifter ur belastningsregistret per år till upphandlande myndigheter eller enheter (SOU 2023:43 s. 352). Att upphandlande myndigheter och enheter kan komma att behöva analysera domar är inte en konsekvens av regeringens förslag utan en skyldighet som de redan har. Bolagsverket kommer endast att lämna ut uppgifter som kräver sådan analys och prövning, vilket minskar antalet domar som de upphandlande organisationerna behöver analysera och begränsar hanteringen av känsliga personuppgifter. Nya regler om sekretess och tystnadsplikt kan medföra marginella kostnadsökningar, speciellt för de upphandlande enheter som inte omfattas av OSL men sammantaget leder regeringens förslag till betydande förenklingar och kostnadsbesparingar.

De som berörs av regeringens förslag om ändrade uteslutningsgrunder i LOV är de som enligt valfrihetslagarna kan inrätta valfrihetssystem, dvs. kommuner, regioner och kommunalförbund samt Arbetsförmedlingen. Förslagen är frivilliga för upphandlande myndigheter att använda, men ger t.ex. möjlighet att utesluta sökande vid grov brottslighet även utan direkt

koppling till yrkesutövningen. Dessutom kan andra uteslutningsgrunder användas, så länge de följer de grundläggande principerna. Myndigheterna ges alltså ett stort handlingsutrymme. Vid införande av valfrihetssystem inom tillståndspliktiga områden kan den upphandlande myndigheten välja bort grunder som redan omfattas av tillståndskraven, vilket minskar den administrativa bördan. Regeringen bedömer att förslaget inte kommer att leda till några direkta effekter på upphandlande myndigheters kostnader och intäkter. Förslaget medför inte heller några ytterligare åligganden eller krav på upphandlande myndigheter vid upprättandet och förvaltningen av valfrihetssystem.

Den kommunala självstyrelsen

Den kommunala självstyrelsen regleras bland annat i 14 kap. RF. Enligt 14 kap. 3 § bör en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett den. Regeringen föreslår att upphandlande myndigheter och enheter inte får begära in bevis eller dokument från leverantörer eller sökande för uteslutningsgrunder som omfattas av den samordnade registerkontrollen. Detta innebär en viss inskränkning i den kommunala självstyrelsen på så sätt att en kommun eller en region inte kan välja att använda sanningsförsäkran som bevis eller begära att en leverantör eller sökande skickar in belastningsregisterutdrag för personkretsen. Den samordnade registerkontrollen innebär dock inga ökade utgifter för kommuner eller regioner, ger ökad rättssäkerhet, likabehandling och minskad administrativ börda jämfört med dagens ordning. Den motverkar även att skattemedel går till verksamheter kopplade till brottslighet. Regeringen anser därför att den begränsade inskränkning i den kommunala självstyrelsen som detta innebär är proportionerlig och nödvändig för att uppnå de syften som föranleder förslagen.

Förslagen om ändrade uteslutningsgrunder i LOV bedöms inte ha några konsekvenser för den kommunala självstyrelsen.

11.7 Konsekvenser för företagen och konkurrensen

Hur många företag som berörs av utredningens förslag om samordnad registerkontroll går inte att uppskatta eftersom det saknas statistik över delar av de områden som omfattas (se SOU 2023:43 s. 355 och utredningens redogörelse för vissa uppgifter från statistikdatabasen). Regeringens förslag, att den samordnade registerkontrollen ska ersätta systemet med sanningsförsäkringar, minskar företagens administrativa börda och ökar rättssäkerheten. Detta gäller även för de små och medelstora företagen. Regeringen anser, till skillnad mot *Regelrådet*, att storleken på den totala besparing som detta medför för företagen inte går att uppskatta eftersom det saknas samlad information om såväl de intyg som begärs in, hur ofta de begärs in som vilka faktiska åtgärder företagen vidtar innan en sanningsförsäkran signeras.

Företag som tidigare använt sig av sanningsförsäkringar kan behöva byta ut företrädare om brott upptäcks. Syftet med kontrollen är att sådana

företag utesluts från den offentliga marknaden och ur ett konkurrenshänseende och samhällsperspektiv är det därför enbart positivt att så sker. Regeringens förslag innebär även att det kommer att bli enklare att kontrollera underleverantörer, såväl inför tilldelning som under kontraktstiden. Detta kan leda till att de upphandlande myndigheterna och enheterna i högre grad kommer att ställa krav på att anbudsgivare anger vilka underleverantörer som kommer att användas och är en utveckling som bör välkomnas.

Regeringen bedömer att förslaget inte påverkar företagen eller konkurrensen negativt, inte heller påverkas små eller medelstora företags möjligheter att delta i offentliga upphandlingar negativt av förslaget. Tvärtom borde förslaget minska den administrativa kostnaden för företag som deltar i offentlig upphandling eller valfrihetssystem, detta gäller särskilt i förhållande till små och medelstora företag. Förslaget bedöms också bidra till en sund konkurrens då kontrollen av företag såväl förenklas som effektiviseras.

Regelrådet anser att utredningens bedömningar om särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning är bristfällig. Regeringen redovisar därför en mer utvecklad konsekvensanalys jämfört med betänkandets.

Hur många företag som berörs av utredningens förslag om ändrade uteslutningsgrunder i LOV går inte att uppskatta eftersom det saknas statistik över hur många leverantörer upphandlande myndigheter har i sina valfrihetssystem, likaså saknas statistik över hur vanligt det är med in- och utträden ur valfrihetssystemen (se SOU 2023:43 s. 373 och utredningens redogörelse för uppgifter inhämtade från utredningens referensgrupp och Arbetsförmedlingen). En fördel med regeringens förslag om ändrade uteslutningsgrunder i LOV är att företag kommer att behandlas lika oavsett om tjänster anskaffas via LOU eller valfrihetssystem. För företag som deltar i båda formerna innebär förslaget en regelförenkling eftersom reglerna harmoniseras. Regeringen bedömer att förslaget inte medför negativa konsekvenser för företag, konkurrensen eller små och medelstora företags möjligheter att delta. Tvärtom kan det förenkla för företag som verkar i båda systemen.

11.8 Konsekvenser för enskilda och skyddet för den personliga integriteten

Konsekvenser för enskilda och skyddet för den personliga integriteten beskrivs när det gäller förslaget om den samordnade registerkontrollen i avsnitt 9.5.

11.9 Behovet av speciella informationsinsatser

Inför att systemet för den samordnade registerkontrollen kan börja att användas behöver upphandlande myndigheter och enheter informeras om funktionen och hur den används. Bolagsverket och UHM samverkar redan i frågor om hur sådan information på lämpligast sätt kan lämnas till upphandlande myndigheter och enheter. Hos UHM ryms detta inom det

befintliga uppdraget och för Bolagsverkets del bedömer regeringen att informationsinsatser ingår i det uppdrag som regeringen redan har givit Bolagsverket genom regleringsbrevet att utveckla och etablera it-systemet. Regeringen delar det som *Region Stockholm* har fört fram, att det är viktigt att UHM:s stöd utformas parallellt som den samordnade registerkontrollen. Genom det pilotprojekt som Bolagsverket avser att genomföra kan det identifieras vilken information som upphandlande myndigheter och enheter kan behöva.

Inför ikraftträdandet kan informationsinsatser behövas för att tydliggöra de nya uteslutningsgrunderna i LOV och övergångsregeln för upphandlande myndigheter med valfrihetssystem. Regeringen bedömer att det ligger inom UHM:s uppdrag att identifiera behovet och genomföra informationsinsatser (se avsnitt 11.5).

11.10 Statsfinansiella konsekvenser

Regeringens förslag för en samordnad registerkontroll väntas ge samhällsnytta och minskad administrativ börda för såväl upphandlande myndigheter och enheter som leverantörer och sökande. Samtidigt kommer den nya verksamheten hos Bolagsverket att innebära en kostnadsökning för staten. Utredningen har uppskattat utvecklingskostnaderna till ca 135 miljoner kronor och förvaltningskostnaderna till ca 36 miljoner kronor per år under de första åren för att sedan sjunka något. I fråga om kostnaderna för att utveckla och förvalta systemet har regeringen i budgetpropositionen för 2025 avsatt medel till Bolagsverket för arbetet med systemet (prop. 2024/25:1 utg.omr. 24 avsnitt 3.7.11).

11.11 Övriga konsekvenser

Regeringen bedömer att de konsekvenser förslagen – med en samordnad registerkontroll och om ändrade uteslutningsgrunder i LOV– medför för kommuner och regioner uppstår i deras roll som upphandlande myndigheter och enheter, vilket redogörs för i avsnitt 11.6. De två förslagen får inte några negativa konsekvenser för den svenska arbetsmarknadsmodellen, möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen eller för jämställdheten mellan män och kvinnor. Därför redovisas inte någon detaljerad bedömning avseende dessa aspekter. Förslaget om den samordnade registerkontrollen kan bidra till att förebygga brott, eftersom det blir tydligare att viss typ av kriminalitet ska eller får leda till uteslutning från upphandlingar och valfrihetssystem.

När det gäller förslagen om ändrade uteslutningsgrunder i LOV medför dessa inga statsfinansiella konsekvenser och bedöms inte få några negativa konsekvenser för det brottsförebyggande arbetet. Det redovisas därför inte någon detaljerad bedömning avseende dessa aspekter.

12 Författningskommentar

12.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling

1 kap. Lagens innehåll, tillämpningsområde och definitioner

Lagens innehåll

2 § Denna lag gäller för upphandling som genomförs av en upphandlande myndighet (offentlig upphandling). Med upphandling avses de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggentreprenader genom tilldelning av kontrakt.

Lagen gäller även när en upphandlande myndighet anordnar en projekttävling. Vad som avses med projekttävling anges i 1 kap. 19 §.

Det finns bestämmelser som även gäller vid uppföljning av kontrakt och ramavtal i 4 kap. 20 §, 13 kap. 4 a §, 19 kap. 3 a och 17 b §§ och 19 a kap. 3 a §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.3.

Av det nya *tredje stycket* framgår att lagen även gäller vid sådan uppföljning av kontrakt och ramavtal som görs med stöd av 4 kap. 20 §, 13 kap. 4 a §, 19 kap. 3 a och 17 b §§ och 19 a kap. 3 a §, dvs. vid tillämpning av bestämmelserna om tystnadsplikt för uppgifter ur belastningsregistret samt vid behandling av personuppgifter om lagöverträdelser.

Definitioner

12 a § *Med EU:s dataskyddsförordning avses Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).*

Paragrafen, som är ny, innehåller en definition av EU:s dataskyddsförordning. Övervägandena finns i avsnitt 9.5. Hänvisningen till EU:s dataskyddsförordning är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

4 kap. Allmänna bestämmelser

Tystnadsplikt

20 § *Den som i samband med en upphandling, eller vid uppföljning av ett kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter en upphandling, har fått del av uppgifter om en enskilds personliga förhållanden som förekommer i en angelägenhet som avser kontroll av uppgifter ur belastningsregistret får inte obehörigen röja eller utnyttja dessa uppgifter.*

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess som tillämpas i det allmännas verksamhet.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om tystnadsplikt vid upphandling och vid uppföljning av kontrakt eller ramavtal samt en upplysning. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.3.

Paragrafen anger i *första stycket* att den som i samband med upphandling, eller vid uppföljning av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter en upphandling, har fått del av uppgifter om enskilds personliga förhållanden som förekommer i angelägenhet som avser kontroll av uppgifter ur belastningsregistret inte obehörigen får röja dessa uppgifter. Någon som kan omfattas av denna tystnadsplikt är t.ex. den individ hos leverantören som agerar i leverantörens intresse, när exempelvis en leverantör i enlighet med bestämmelsen i 13 kap. 4 § fått ta del av uppgifter om att en person i den leverantörens styrelse är dömd för ett brott. Även den individ hos den upphandlande myndigheten som agerar i myndighetens intresse, när exempelvis denne utreder om det finns skäl för uteslutning av en leverantör p.g.a. brott, kan omfattas av tystnadsplikten.

Att tystnadsplikten avgränsas med ett obehörighetsrekvisit innebär bl.a. att uppgifter kan lämnas ut med samtycke eller annars som en följd av en skyldighet i lag eller författning. Tystnadsplikten innebär att en uppgift ur belastningsregistret inte får röjas, vare sig muntligen eller genom att lämna ut en handling som innehåller en sådan uppgift. Tystnadsplikten innebär också att den som tagit del av uppgifter ur belastningsregistret inte obehörigen får föra vidare eller på annat sätt utnyttja dessa. Brott mot tystnadsplikten är straffsanktionerat genom 20 kap. 3 § brottsbalken.

I *andra stycket* finns det en upplysning om att offentlighets- och sekretesslagen (OSL) tillämpas i det allmännas verksamhet. Det innebär att bestämmelserna om sekretess i OSL är tillämpliga på de aktörer som omfattas av OSL och de aktörerna kommer därför inte att omfattas av tystnadsplikten i första stycket.

13 kap. Uteslutning av leverantörer

Brott

1 § En upphandlande myndighet ska utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten genom kontroll enligt 15 kap. eller på annat sätt får kännedom om att leverantören enligt en dom som fått laga kraft är dömd för brott som innefattar

1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,

2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, korruption enligt artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn, eller korruption enligt nationella bestämmelser,

3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i lydelsen *enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1113*,

5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artiklarna 3 och 5–12 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF, i den ursprungliga lydelsen, eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 14 i det direktivet, eller

6. människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF, i den ursprungliga lydelsen.

Är leverantören en juridisk person, ska leverantören uteslutas om en person som ingår i leverantörens förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan har dömts för brottet. Detsamma gäller om den som har dömts för brottet är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera leverantören.

Paragrafen innehåller bestämmelser om uteslutning från upphandling på grund av brott. Övervägandena finns i avsnitt 9.6.

Ändringen av *första stycket 4* är en följd av att penningtvättsdirektivet ändrats. Jämfört med den ursprungliga lydelsen av fjärde penningtvättsdirektivet har bl.a. definitionen av vad som utgör en brottslig handling ändrats. Detta påverkar dock inte reglerna om uteslutning på grund av brott i praktiken, eftersom det rambeslut och det direktiv som det nu hänvisas till i penningtvättsdirektivet, när det gäller definitionen av vad som utgör en brottslig handling, redan finns med i punkterna 1 och 5 i denna paragraf. Hänvisningen till penningtvättsdirektivet är utformad så att den avser direktivet i en viss angiven lydelse, så kallad statisk hänvisning.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

4 a § *Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande myndigheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelserna ska leda till uteslutning på grund av brott vid*

– upphandlingar enligt detta kapitel, eller

– uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter upphandlingar enligt detta kapitel.

Första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Paragrafen, som är ny, reglerar rätten att behandla personuppgifter som rör lagöverträdelser inom ramen för en upphandling samt efter uppföljning av kontrakt och ramavtal som ingåtts efter en upphandling. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

I paragrafens *första stycke* anges under vilka förutsättningar en upphandlande myndighet respektive en leverantör får behandla sådana personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning. De personuppgifter som avses är uppgifter som rör fällande domar i brottmål. Det krävs att behandlingen är nödvändig för ändamålet. Detta innebär att endast sådana personuppgifter som behövs för att uppfylla ändamålet får behandlas. Behandlingen ska vara nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska kunna bedöma om en lagöverträdelse ska leda till uteslutning från en

upphandling på grund av brott. Detsamma gäller vid uppföljning av ett kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter en upphandling.

Personuppgifter får inte förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas (principen om lagringsminimering enligt artikel 5.1 e i EU:s dataskyddsförordning). Personuppgifter om lagöverträdelser ska därför inte fortsätta behandlas om det saknas ett behov av behandling.

Paragrafen kan exempelvis aktualiseras när en upphandlande myndighet genom en samordnad registerkontroll får information om att en leverantör är dömd för ett brott som potentiellt kan utgöra grund för uteslutning. Vad som avses med en samordnad registerkontroll framgår av författningskommentaren till 15 kap. 5 §. Med leverantör avses även underleverantörer samt företag vars kapacitet åberopats. Paragrafen är tillämplig både vid upphandlingar enligt 13 kap. i denna lag och vid uppföljning av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter upphandlingar enligt det kapitlet. Den samordnade registerkontrollen kan exempelvis innebära kontroll i belastningsregistret och, vid träff, inhämtande av den bakomliggande brottmålsdomen. I sådana fall får både den upphandlande myndigheten och leverantören behandla uppgifter om lagöverträdelser i syfte att utreda om leverantören ska uteslutas från en upphandling på grund av brott.

Av *andra stycket* framgår att första stycket inte inskränker möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen). Enligt denna paragraf i dataskyddslagen får myndigheter behandla sådana personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning. Det innebär att upphandlande myndigheter – som utgör myndigheter enligt EU:s dataskyddsförordnings terminologi – även fortsättningsvis kan behandla dessa uppgifter med stöd av dataskyddslagen.

15 kap. Egen försäkran och utredning om leverantörer

Kompletterande dokument

5 § En leverantör är inte skyldig att lämna in kompletterande dokument eller andra skriftliga bevis, om den upphandlande myndigheten

1. redan har tillgång till materialet, eller
2. själv har möjlighet att kostnadsfritt få tillgång till intyg eller relevant information direkt med hjälp av elektroniska medel.

En leverantör är inte heller skyldig att lämna in kompletterande dokument eller andra skriftliga bevis om den upphandlande myndigheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till motsvarande information via en myndighet som tillhandahåller en funktion för samordnad registerkontroll.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när en leverantör inte är skyldig att lämna in kompletterande dokument eller andra skriftliga bevis. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Av det nya *andra stycket* framgår att en leverantör inte är skyldig att lämna in kompletterande dokument eller andra skriftliga bevis om den upphandlande myndigheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till motsvarande information genom en funktion för samordnad registerkontroll. Med kompletterande dokument eller andra skriftliga bevis avses de bevismedel som visar att grund för uteslutning

saknas. Det kan exempelvis vara ett belastningsregisterutdrag, en dom eller ett intyg från en myndighet där det bekräftas att en leverantör inte har några obetalda skatter. För det fall den upphandlande myndigheten ändå ställer ett sådant krav, och leverantören inte förser myndigheten med de dokument eller bevis som efterfrågas, utgör det inte skäl för uteslutning från upphandlingen.

För att den nya bestämmelsen ska vara tillämplig måste vissa förutsättningar vara uppfyllda. Den upphandlande myndigheten ska själv ha möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till motsvarande information som är relevant för att avgöra om det finns grund för att utesluta en leverantör från en upphandling. Därutöver ska motsvarande information tillhandahållas genom en funktion för samordnad registerkontroll. Om det är en svensk eller utländsk myndighet som tillhandahåller informationen saknar betydelse. Med samordnad registerkontroll avses ett system där en myndighet samordnat kontrollerar uppgifter om leverantören i flera myndighetsregister. En sådan funktion för samordnad registerkontroll kan t.ex. omfatta en kontroll i belastningsregister, skatteregister och olika bolagsregister. Tillhandahålls motsvarande information av en privaträttslig aktör påverkar det därför inte den upphandlande myndighetens möjligheter att begära att leverantören lämnar kompletterande dokument eller andra skriftliga bevis. Om den samordnade registerkontrollen inte är tillgänglig på grund av exempelvis tekniska problem förhindrar bestämmelsen inte att den upphandlande myndigheten i stället begär att leverantörerna lämnar kompletterande dokument eller andra skriftliga handlingar.

19 kap. Annonspliktiga upphandlingar under tröskelvärdena och annonspliktiga upphandlingar av tjänster enligt bilaga 2

Tystnadsplikt

3 a § *Den som i samband med en upphandling, eller vid uppföljning av ett kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter en upphandling, har fått del av uppgifter om en enskilds personliga förhållanden som förekommer i en angelägenhet som avser kontroll av uppgifter ur belastningsregistret får inte obehörigen röja eller utnyttja dessa uppgifter.*

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess som tillämpas i det allmännas verksamhet.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om tystnadsplikt vid upphandling och vid uppföljning av kontrakt eller ramavtal samt en upplysning. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.3.

Paragrafen motsvarar 4 kap. 20 §, se kommentaren till den paragrafen.

Uteslutning av leverantörer

17 a § *Vid kontroll av om det enligt 17 § finns grund för att utesluta en leverantör från att delta i en upphandling får en upphandlande myndighet inte begära att leverantören lämnar handlingar eller intyg om myndigheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till motsvarande information genom en funktion för samordnad registerkontroll.*

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse som begränsar den upphandlande myndighetens möjligheter att begära att leverantören lämnar handlingar eller intyg. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Av paragrafen följer att den upphandlande myndigheten i samband med kontroll av om det på någon av de grunder som anges 17 § finns skäl att utesluta en leverantör i vissa fall inte får begära att leverantören lämnar handlingar eller intyg. Med handlingar och intyg avses, i likhet med vad som gäller i 15 kap. 5 § för dokument och bevis, de bevismedel som visar att grund för uteslutning saknas. Det kan exempelvis vara ett belastningsregisterutdrag, en dom eller ett intyg från en myndighet där det bekräftas att leverantören inte har några obetalda skatter. För det fall den upphandlande myndigheten ändå ställer ett sådant krav, och leverantören inte förser myndigheten med de handlingar eller intyg som efterfrågas, utgör det inte skäl för uteslutning från upphandlingen.

För att bestämmelsen ska vara tillämplig ska ett antal krav vara uppfyllda. För det första krävs det att myndigheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till den relevanta informationen.

För det andra krävs det att informationen tillhandahålls genom en funktion för samordnad registerkontroll. Om det är en svensk eller utländsk myndighet som tillhandahåller informationen saknar betydelse. Med samordnad registerkontroll avses ett system där en myndighet samordnat kontrollerar uppgifter om leverantörer i flera myndighetsregister. En sådan funktion för samordnad registerkontroll kan t.ex. omfatta en kontroll i belastningsregister, skatteregister och olika bolagsregister. Tillhandahålls relevant information av en privaträttslig aktör påverkar det inte den upphandlande myndighetens möjligheter att begära att leverantörerna lämnar handlingar eller intyg.

Paragrafen hindrar inte att den upphandlande myndigheten på egen hand inhämtar handlingar eller intyg. Däremot får den upphandlande myndigheten inte begära att leverantören lämnar in handlingar eller intyg när myndigheten själv har möjlighet att ta del av motsvarande information genom den samordnade registerkontrollen.

Om den samordnade registerkontrollen inte är tillgänglig på grund av exempelvis tekniska problem förhindrar bestämmelsen inte att den upphandlande myndigheten i stället begär att leverantörerna lämnar handlingar eller intyg.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

17 b § *Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande myndigheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelserna ska leda till uteslutning på grund av brott vid*

– upphandlingar enligt detta kapitel, eller

– uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter upphandlingar enligt detta kapitel.

Första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Paragrafen, som är ny, reglerar rätten att behandla personuppgifter som rör lagöverträdelser inom ramen för en upphandling samt efter uppföljning av kontrakt och ramavtal som ingåtts efter en upphandling. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

Paragrafen motsvarar 13 kap. 4 a §, se kommentaren till den paragrafen.

19 a kap. Direktupphandling

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

3 a § *Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande myndigheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelserna ska leda till uteslutning på grund av brott vid*
– upphandlingar enligt detta kapitel, eller
– uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter upphandlingar enligt detta kapitel.

Första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Paragrafen, som är ny, reglerar rätten att behandla personuppgifter som rör lagöverträdelser inom ramen för en upphandling samt efter uppföljning av kontrakt och ramavtal som ingåtts efter en upphandling. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

Paragrafen motsvarar 13 kap. 4 a §, se kommentaren till den paragrafen.

12.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

1 kap. Lagens innehåll, tillämpningsområde och definitioner

Upphandling inom försörjningssektorerna

2 § Denna lag gäller för upphandling som genomförs av en upphandlande enhet för verksamhet inom områdena vatten, energi, transporter eller posttjänster enligt 2 kap. 1–8 §§ (upphandling inom försörjningssektorerna). Med upphandling avses de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggentreprenader genom tilldelning av kontrakt.

Lagen gäller även när en upphandlande enhet anordnar en projekttävling. Vad som avses med projekttävling anges i 1 kap. 18 §.

Det finns bestämmelser som även gäller vid uppföljning av kontrakt och ramavtal i 4 kap. 18 §, 13 kap. 5 a §, 19 kap. 3 a och 17 b §§ och 19 a kap. 3 a §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.3.

Av det nya *tredje stycket* framgår att lagen även gäller vid sådan uppföljning av kontrakt och ramavtal som görs med stöd av 4 kap. 18 §, 13 kap. 5 a §, 19 kap. 3 a och 17 b §§ och 19 a kap. 3 a §, dvs. vid tillämpning av bestämmelserna om tystnadsplikt för uppgifter ur belastningsregistret samt vid behandling av personuppgifter om lagöverträdelser.

Definitioner

10 a § *Med EU:s dataskyddsförordning avses Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).*

Paragrafen, som är ny, innehåller en definition av EU:s dataskyddsförordning. Övervägandena finns i avsnitt 9.5. Hänvisningen till EU:s dataskyddsförordning är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

4 kap. Allmänna bestämmelser

Tystnadsplikt

18 § *Den som i samband med en upphandling, eller vid uppföljning av ett kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter en upphandling, har fått del av uppgifter om en enskilds personliga förhållanden som förekommer i en angelägenhet som avser kontroll av uppgifter ur belastningsregistret får inte obehörigen röja eller utnyttja dessa uppgifter.*

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess som tillämpas i det allmännas verksamhet.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om tystnadsplikt vid upphandling och vid uppföljning av kontrakt eller ramavtal samt en upplysning. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.3.

Paragrafen motsvarar 4 kap. 20 § LOU, se kommentaren till den paragrafen.

13 kap. Uteslutning av leverantörer

När en upphandlande enhet som är en myndighet ska utesluta en leverantör

1 § En upphandlande enhet som är en upphandlande myndighet ska utesluta en leverantör från att delta i ett kvalificeringssystem eller en upphandling, om enheten genom en kontroll enligt 14 kap. 3 § eller på annat sätt får kännedom om att leverantören enligt en dom som fått laga kraft är dömd för brott som innefattar

1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,

2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, korruption enligt artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn, eller korruption enligt nationella bestämmelser,

3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i lydelsen *enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1113,*

5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artiklarna 3 och 5–12 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF, i den ursprungliga lydelsen, eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 14 i det direktivet, eller

6. människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF, i den ursprungliga lydelsen.

Är leverantören en juridisk person, ska leverantören uteslutas om en person som ingår i leverantörens förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan har dömts för brottet. Detsamma gäller om den som har dömts för brottet är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera leverantören.

Paragrafen innehåller bestämmelser om uteslutning från upphandling på grund av brott. Övervägandena finns i avsnitt 9.6.

Paragrafen motsvarar 13 kap. 1 § LOU, se kommentaren till den paragrafen.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

5 a § *Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande enheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelserna ska leda till uteslutning på grund av brott vid*

– upphandlingar enligt detta kapitel, eller

– uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter upphandlingar enligt detta kapitel.

Första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Paragrafen, som är ny, reglerar rätten att behandla personuppgifter som rör lagöverträdelser inom ramen för en upphandling samt efter uppföljning av kontrakt och ramavtal som ingåtts efter en upphandling. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

Paragrafen motsvarar 13 kap. 4 a § LOU, se kommentaren till den paragrafen.

19 kap. Annonspliktiga upphandlingar under tröskelvärdena och annonspliktiga upphandlingar av tjänster enligt bilaga 2

Tystnadsplikt

3 a § *Den som i samband med en upphandling, eller vid uppföljning av ett kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter en upphandling, har fått del av uppgifter om en enskilds personliga förhållanden som förekommer i en angelägenhet som avser kontroll av uppgifter ur belastningsregistret får inte obehörigen röja eller utnyttja dessa uppgifter.*

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess som tillämpas i det allmännas verksamhet.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om tystnadsplikt vid upphandling och vid uppföljning av kontrakt eller ramavtal samt en upplysning. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.3.

Paragrafen motsvarar 19 kap. 3 a § LOU, se kommentaren till den paragrafen.

Uteslutning av leverantörer

17 a § *Vid kontroll av om det enligt 17 § finns grund för att utesluta en leverantör från att delta i en upphandling får en upphandlande enhet inte begära att leverantören lämnar handlingar eller intyg om enheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till motsvarande information genom en funktion för samordnad registerkontroll.*

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse som begränsar den upphandlande myndighetens möjligheter att begära att leverantören lämnar handlingar eller intyg. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Paragrafen motsvarar 19 kap. 17 a § LOU, se kommentaren till den paragrafen.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

17 b § *Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande enheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelserna ska leda till uteslutning på grund av brott vid*

– upphandlingar enligt detta kapitel, eller

– uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter upphandlingar enligt detta kapitel.

Första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Paragrafen, som är ny, reglerar rätten att behandla personuppgifter som rör lagöverträdelser inom ramen för en upphandling samt efter uppföljning av kontrakt och ramavtal som ingåtts efter en upphandling. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

Paragrafen motsvarar 19 kap. 17 b § LOU, se kommentaren till den paragrafen.

19 a kap. Direktupphandling

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

3 a § *Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande enheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelserna ska leda till uteslutning på grund av brott vid*

– upphandlingar enligt detta kapitel, eller

– uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter upphandlingar enligt detta kapitel.

Första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Paragrafen, som är ny, reglerar rätten att behandla personuppgifter som rör lagöverträdelser inom ramen för en upphandling samt efter uppföljning av kontrakt och ramavtal som ingåtts efter en upphandling. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

Paragrafen motsvarar 19 a kap. 3 a § LOU, se kommentaren till den paragrafen.

12.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner

1 kap. Lagens innehåll, tillämpningsområde och definitioner

Upphandling av koncessioner

2 § Denna lag gäller för upphandling av byggkoncessioner och tjänstekoncessioner som genomförs av en upphandlande myndighet eller enhet (upphandling av koncessioner). Med upphandling avses de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa tjänster eller byggentreprenader genom tilldelning av en koncession.

Det finns bestämmelser som även gäller vid uppföljning av kontrakt i 4 kap. 12 § och 11 kap. 5 a §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.3.

Av det nya *andra stycket* framgår det att lagen även gäller vid sådan uppföljning av kontrakt som görs med stöd av 4 kap. 12 § och 11 kap. 5 a §, dvs. vid tillämpning av bestämmelserna om tystnadsplikt för uppgifter ur belastningsregistret samt vid behandling av personuppgifter om lagöverträdelser.

Definitioner

10 a § *Med EU:s dataskyddsförordning avses Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).*

Paragrafen, som är ny, innehåller en definition av EU:s dataskyddsförordning. Övervägandena finns i avsnitt 9.5. Hänvisningen till EU:s dataskyddsförordning är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

4 kap. Allmänna bestämmelser

Tystnadsplikt

12 § *Den som i samband med en upphandling, eller vid uppföljning av ett kontrakt som ingåtts efter en upphandling, har fått del av uppgifter om en enskilds personliga förhållanden som förekommer i en angelägenhet som avser kontroll av uppgifter ur belastningsregistret får inte obehörigen röja eller utnyttja dessa uppgifter.*

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess som tillämpas i det allmännas verksamhet.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om tystnadsplikt vid upphandling och vid uppföljning av kontrakt samt en upplysning. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.3.

Paragrafen motsvarar 4 kap. 20 § LOU, se kommentaren till den paragrafen.

11 kap. Uteslutning av leverantörer

När en upphandlande myndighet eller en upphandlande enhet som är en myndighet ska utesluta en leverantör

1 § En upphandlande myndighet eller en sådan upphandlande enhet som avses i 1 kap. 20 § första stycket 1 ska utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten eller enheten genom kontroll eller på annat sätt får kännedom om att leverantören enligt en dom som fått laga kraft är dömd för brott som innefattar

1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,
2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, korruption enligt artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn, eller korruption enligt nationella bestämmelser,
3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,
4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i lydelsen *enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1113*,
5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artiklarna 3 och 5–12 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF, i den ursprungliga lydelsen, eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 14 i det direktivet, eller
6. människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF, i den ursprungliga lydelsen.

Är leverantören en juridisk person, ska leverantören uteslutas om en person som ingår i leverantörens förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan har dömts för brottet. Detsamma gäller om den som har dömts för brottet är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera leverantören.

Paragrafen innehåller bestämmelser om uteslutning från upphandling på grund av brott. Övervägandena finns i avsnitt 9.6.

Paragrafen motsvarar 13 kap. 1 § LOU, se kommentaren till den paragrafen.

Underlag vid kontroll av uteslutningsgrunder

4 b § *Vid kontroll av om det enligt detta kapitel finns grund för att utesluta en leverantör från att delta i en upphandling får en upphandlande myndighet eller enhet inte begära att leverantören lämnar handlingar eller intyg om myndigheten eller enheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till motsvarande information genom en funktion för samordnad registerkontroll.*

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse som begränsar den upphandlande myndighetens eller enhetens möjligheter att begära att leverantören lämnar handlingar eller intyg. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Av paragrafen följer att den upphandlande myndigheten eller enheten i samband med kontroll av om det på någon av de grunder som anges i 11 kap. finns skäl att utesluta en leverantör i vissa fall inte får begära att leverantören lämnar handlingar eller intyg.

Paragrafen motsvarar 19 kap. 17 a § LOU, se kommentaren till den paragrafen.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

5 a § *Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande myndigheten eller enheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelserna ska leda till uteslutning på grund av brott vid*

– upphandlingar enligt denna lag, eller

– uppföljningar av kontrakt som ingåtts efter upphandlingar enligt denna lag.

Första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Paragrafen, som är ny, reglerar rätten att behandla personuppgifter som rör lagöverträdelser inom ramen för en upphandling samt efter uppföljning av kontrakt som ingåtts efter en upphandling. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

Paragrafen motsvarar 13 kap. 4 a § LOU, se kommentaren till den paragrafen.

12.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet

1 kap. Lagens innehåll och tillämpningsområde samt allmänna bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

2 a § *Det finns bestämmelser som gäller vid uppföljning av kontrakt och ramavtal i 14 §, 11 kap. 1 a § och 15 kap. 16 a §.*

Paragrafen, som är ny, innehåller ytterligare en bestämmelse om lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.3.

Av paragrafen framgår det att lagen gäller vid sådan uppföljning av kontrakt och ramavtal som ingåtts efter en upphandling och som görs med

stöd av 14 §, 11 kap. 1 a § och 15 kap. 16 a §, dvs. vid tillämpning av bestämmelserna om tystnadsplikt för uppgifter ur belastningsregistret samt vid behandling av personuppgifter om lagöverträdelser.

Tystnadsplikt

14 § *Den som i samband med en upphandling, eller vid uppföljning av ett kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter en upphandling, har fått del av uppgifter om en enskilds personliga förhållanden som förekommer i en angelägenhet som avser kontroll av uppgifter ur belastningsregistret får inte obehörigen röja eller utnyttja dessa uppgifter.*

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess som tillämpas i det allmännas verksamhet.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om tystnadsplikt vid upphandling och vid uppföljning av kontrakt eller ramavtal samt en upplysning. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.3.

Paragrafen motsvarar 4 kap. 20 § LOU, se kommentaren till den paragrafen.

2 kap. Definitioner

Allmänna definitioner

31 § *Med EU:s dataskyddsförordning avses Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).*

Paragrafen, som är ny, innehåller en definition av EU:s dataskyddsförordning. Övervägandena finns i avsnitt 9.5. Hänvisningen till EU:s dataskyddsförordning är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

11 kap. Uteslutning av leverantörer

Omständigheter som ska medföra uteslutning av leverantörer

1 § En upphandlande myndighet eller enhet ska utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten eller enheten får kännedom om att leverantören enligt en lagakraftvunnen dom är dömd för brott som innefattar

1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,

2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, respektive artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn,

3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,

4. penningtvätt och finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning

(EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i lydelsen *enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1113*, eller

5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artiklarna 3 och 5–12 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF, i den ursprungliga lydelsen, eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 14 i det direktivet.

Är leverantören en juridisk person, ska leverantören uteslutas om en företrädare för den juridiska personen har dömts för brottet. Om det finns grundad anledning *att* anta att en leverantör ska uteslutas med stöd av första stycket, får myndigheten eller enheten*, utom i de fall som avses i 4 § första stycket,* begära att leverantören visar att det inte finns någon grund för uteslutning.

Om det finns särskilda skäl, får en upphandlande myndighet eller enhet avstå från att utesluta en leverantör som dömts för brottslighet enligt första stycket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om uteslutning från upphandling på grund av brott. Övervägandena finns i avsnitt 9.2 och 9.6.

Ändringen i *första stycket 4* motsvarar ändringen i 13 kap. 1 § LOU, se kommentaren till den paragrafen.

Ändringen i *andra stycket* är en följd av att det införs en ny bestämmelse i 4 § första stycket som begränsar den upphandlande myndighetens eller enhetens möjlighet att begära att leverantören visar att det inte finns någon grund för uteslutning.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

1 a § *Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande myndigheten eller enheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelserna ska leda till uteslutning på grund av brott vid*

– upphandlingar enligt detta kapitel, eller

– uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter upphandlingar enligt detta kapitel.

Första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Paragrafen, som är ny, reglerar rätten att behandla personuppgifter som rör lagöverträdelser inom ramen för en upphandling samt efter uppföljning av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter en upphandling. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

Paragrafen motsvarar 13 kap. 4 a § LOU, se kommentaren till den paragrafen.

Intyg och bevis angående leverantör

4 § *Vid kontroll av om det enligt detta kapitel finns grund för att utesluta en leverantör från att delta i en upphandling får en upphandlande myndighet eller enhet inte begära att leverantören lämnar handlingar eller intyg om myndigheten eller enheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till motsvarande information genom en funktion för samordnad registerkontroll.*

Förbudet i första stycket gäller inte om det finns särskilda skäl för den upphandlande myndigheten eller enheten att avstå från att använda sig av funktionen för en samordnad registerkontroll.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse som begränsar den upphandlande myndighetens eller enhetens möjligheter att begära att leverantören lämnar handlingar eller intyg samt en undantagsbestämmelse från den begränsningen. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Paragrafens *första stycke* motsvarar 19 kap. 17 a § LOU, se kommentaren till den paragrafen.

Av *andra stycket* följer att om det finns särskilda skäl att avstå från att använda sig av funktionen för en samordnad registerkontroll får en upphandlande myndighet eller enhet, trots förbudet i första stycket, ändå begära att leverantören lämnar in handlingar eller intyg. Sådana särskilda skäl kan vara att det är fråga om en upphandling där de uppgifter som annars skulle ha lämnats till den myndighet som tillhandahåller den samordnade registerkontrollen kan innehålla information, som ensamt eller i aggregerad form, rör Sveriges försvarsförmåga, beredskapsnivåer eller strategiska svagheter. Bedömningen av om det finns särskilda skäl ska göras i varje enskild upphandling.

15 kap. Annonspliktiga upphandlingar under tröskelvärdena och annonspliktiga upphandlingar av tjänster enligt bilaga 3

Uteslutning av leverantörer

16 § En leverantör får uteslutas från att delta i en upphandling i enlighet med det som föreskrivs i 11 kap. 1–*4* §§. En leverantör får också uteslutas om den på andra grunder som anges i upphandlingsdokumenten är olämplig att delta i upphandlingen.

En upphandlande myndighet eller enhet ska, innan den beslutar att utesluta en leverantör, ge leverantören tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över de omständigheter som enligt myndigheten eller enheten utgör skäl för uteslutning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om uteslutning på grund av bristande lämplighet. Övervägandena finns i avsnitt 9.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att det införs en ny bestämmelse i 11 kap. 4 § som begränsar den upphandlande myndighetens eller enhetens möjlighet att begära att leverantören visar att det inte finns någon grund för uteslutning.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

16 a § *Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande myndigheten eller enheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelserna ska leda till uteslutning på grund av brott vid*

– upphandlingar enligt detta kapitel, eller

– uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter upphandlingar enligt detta kapitel.

Första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Paragrafen, som är ny, reglerar rätten att behandla personuppgifter som rör lagöverträdelser inom ramen för en upphandling samt efter uppföljning av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter en upphandling. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

Paragrafen motsvarar 19 kap. 17 b § LOU, se kommentaren till den paragrafen.

12.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2008:962) om valfrihetssystem

2 kap. Definitioner

8 § *Med EU:s dataskyddsförordning avses Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).*

Paragrafen, som är ny, innehåller en definition av EU:s dataskyddsförordning. Övervägandena finns i avsnitt 9.5. Hänvisningen till EU:s dataskyddsförordning är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

7 kap. Uteslutning av sökande

Brott

1 § *En upphandlande myndighet får utesluta en sökande om myndigheten får kännedom om att den sökande enligt en dom som fått laga kraft är dömd för brott som innefattar*

1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 21 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,

2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, korruption enligt artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn, eller korruption enligt nationella bestämmelser,

3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1113,

5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artiklarna 3 och 5–12 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF, i den ursprungliga lydelsen, eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 14 i det direktivet, eller

6. människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF, i den ursprungliga lydelsen.

Om den sökande är en juridisk person, får den sökande uteslutas om en fysisk person som ingår i den sökandes förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan har dömts för brottet. Detsamma gäller om den som har dömts för brottet är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera den sökande.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om uteslutningsgrunder hänförliga till brott. Övervägandena finns i avsnitt 8 och 9.6.

I sak stämmer paragrafen överens med 19 kap. 17 § första stycket första meningen LOU, men endast i de delar som handlar om uteslutning på grund av brott (prop. 2021/22:5 s. 203). I stället för att som i 19 kap. 17 § hänvisa till 13 kap. 1 § LOU återges de grunder för uteslutning som följer av den senare bestämmelsen.

Uppräkningen av uteslutningsgrunder hänförliga till brott i *första stycket* motsvarar uppräkningen i 13 kap. 1 § första stycket LOU, se kommentaren till den paragrafen samt prop. 2015/16:195 del 2 s. 1084 och 1085.

Andra stycket motsvarar 13 kap. 1 § andra stycket LOU, med den skillnaden att det är sökande, och inte leverantörer, som utesluts från att delta i valfrihetssystem. Den närmare innebörden framgår av kommentaren till bestämmelsen i LOU (prop. 2015/16:195 del 2 s. 1084).

I paragrafen föreskrivs ingen skyldighet för en upphandlande myndighet att, i de uppräknade fallen, utesluta en sökande från att delta i ett valfrihetssystem. Det är således den upphandlande myndigheten som i det enskilda fallet ska bedöma om möjligheten att utesluta en sökande på dessa grunder ska utnyttjas. När möjligheten utnyttjas följer det av principen om likabehandling (jfr 1 kap. 2 §) att uteslutningsgrunden ska gälla för samtliga sökande till ett valfrihetssystem.

Obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter

2 § *En upphandlande myndighet får utesluta en sökande om myndigheten får kännedom om att den sökande inte har fullgjort sina skyldigheter avseende betalning av skatter eller socialförsäkringsavgifter i det egna landet eller i det land där upphandlingen sker, och detta har fastställts genom ett bindande domstolsavgörande eller myndighetsbeslut som har fått laga kraft.*

En upphandlande myndighet får även utesluta en sökande om myndigheten på ett annat lämpligt sätt kan visa att de skyldigheter som avses i första stycket inte har fullgjorts.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om uteslutningsgrunder hänförliga till obetalda skatter eller socialförsäkringsavgifter. Övervägandena finns i avsnitt 8.

I sak stämmer paragrafen överens med 19 kap. 17 § första stycket första meningen LOU, men endast i de delar som handlar om uteslutning på grund av obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter (prop. 2021/22:5 s. 203). I stället för att som i 19 kap. 17 § hänvisa till 13 kap. 2 § LOU återges de grunder för uteslutning som följer av den senare bestämmelsen.

De uteslutningsgrunder som anges i *första stycket* motsvarar de grunder som anges i 13 kap. 2 § första stycket LOU och den närmare innebörden

framgår av kommentaren till den bestämmelsen (prop. 2015/16:195 del 2 s. 1084 och 1085).

Andra stycket motsvarar 13 kap. 2 § andra stycket LOU med den skillnaden att det är sökande, och inte leverantörer, som utesluts från att delta i valfrihetssystem. Den närmare innebörden framgår av kommentaren till bestämmelsen i LOU (prop. 2015/16:195 del 2 s. 1085).

I paragrafen föreskrivs ingen skyldighet för en upphandlande myndighet att, i de uppräknade fallen, utesluta en sökande från att delta i ett valfrihetssystem. Det är således den upphandlande myndigheten som i det enskilda fallet ska bedöma om möjligheten att utesluta en sökande på dessa grunder ska utnyttjas. När möjligheten utnyttjas följer det av principen om likabehandling (jfr 1 kap. 2 §) att uteslutningsgrunden ska gälla för samtliga sökande till ett valfrihetssystem.

Missförhållanden i övrigt i fråga om en sökandes verksamhet

3 § *En upphandlande myndighet får utesluta en sökande om*

1. myndigheten kan visa att den sökande har åsidosatt tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter,

2. den sökande

a) är i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden,

b) är föremål för tvångsförvaltning,

c) har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer, eller

d) har avbrutit sin näringsverksamhet eller befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett förfarande enligt nationella lagar och andra författningar, som liknar dem som avses i a–c,

3. myndigheten kan visa att den sökande gjort sig skyldig till något allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att den sökandes redbarhet kan ifrågasättas,

4. den sökande har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något väsentligt krav i ett tidigare kontrakt enligt denna lag, lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna eller lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner, och detta har medfört att det tidigare kontraktet har sagts upp i förtid eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder, eller

5. *den sökande i allvarlig omfattning*

a) har lämnat oriktiga uppgifter om den information som kan begäras för kontroll av att det inte finns grund för att utesluta den sökande enligt detta kapitel, eller

b) har undanhållit sådan information.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om uteslutningsgrunder hänförliga till missförhållanden i övrigt i fråga om en sökandes verksamhet. Med uttrycket missförhållanden i övrigt avses andra missförhållanden än brott eller obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter som behandlas i 1 respektive 2 §. Övervägandena finns i avsnitt 8.

I sak stämmer paragrafen överens delvis med 19 kap. 17 § första stycket första meningen LOU, i de delar som handlar om uteslutning på grund av missförhållanden i övrigt (prop. 2021/22:5 s. 203). I stället för att som i 19 kap. 17 § hänvisa till 13 kap. 3 § LOU, återges vissa av de grunder för uteslutning som följer av den senare paragrafen.

Uppräkningen av uteslutningsgrunder motsvarar i huvudsak de grunder som anges i 13 kap. 3 § första stycket 1–3, 5 och 8 a och b och den närmare

innebörden framgår av kommentaren till den paragrafen (prop. 2015/16:195 del 2 s. 1086 och 1087).

Det föreskrivs ingen skyldighet för en upphandlande myndighet att, i de uppräknade fallen, utesluta en sökande från att delta i ett valfrihetssystem. Det är således den upphandlande myndigheten som i det enskilda fallet ska bedöma om möjligheten att utesluta en sökande på dessa grunder ska utnyttjas. När möjligheten utnyttjas följer det av principen om likabehandling (jfr 1 kap. 2 §) att uteslutningsgrunden ska gälla för samtliga sökande till ett valfrihetssystem.

Uteslutning på andra grunder

4 § *En sökande får utöver vad som anges i 1–3 §§ uteslutas om den på andra grunder som anges i förfrågningsunderlaget är olämplig att delta i valfrihetssystemet.*

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om andra uteslutningsgrunder. Med det avses uteslutningsgrunder som inte behandlas i 1–3 §§. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Paragrafen motsvarar 19 kap. 17 § första stycket andra meningen LOU med den skillnaden att det är sökande, och inte leverantörer, som utesluts från att delta i valfrihetssystem samt att termen förfrågningsunderlag har ersatt termen upphandlingsdokument.

Enligt bestämmelsen får en sökande också uteslutas på andra grunder än de som följer av 1–3 §§. Detta förutsätter dock att det sker i enlighet med de grundläggande principerna för upphandling som också är tillämpliga vid inrättande av valfrihetssystem (1 kap. 2 §). Andra uteslutningsgrunder än de som anges i 1–3 §§ ska tydligt anges i förfrågningsunderlaget.

Utredning

5 § *Vid kontroll av om det enligt detta kapitel finns grund för att utesluta en sökande får en upphandlande myndighet inte begära att den sökande lämnar handlingar eller intyg om myndigheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till motsvarande information genom en funktion för samordnad registerkontroll.*

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse som begränsar den upphandlande myndighetens möjligheter att begära att den sökande lämnar handlingar eller intyg. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Av paragrafen följer att den upphandlande myndigheten i samband med kontroll av om det på någon av de grunder som anges i kapitlet finns skäl att utesluta en sökande i vissa fall inte får begära att den sökande lämnar handlingar eller intyg. Paragrafen motsvarar 19 kap. 17 a § LOU med den skillnaden att det är sökande, och inte leverantören, som kontrolleras.

6 § *En upphandlande myndighet ska, innan den beslutar att utesluta en sökande, ge den sökande tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över de omständigheter som enligt myndigheten utgör skäl för uteslutning.*

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om att en sökande ska ges möjlighet att yttra sig när en upphandlande myndighet anser att det finns skäl för uteslutning. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Paragrafen motsvarar 19 kap. 17 § andra stycket LOU med den skillnaden att det är sökande, och inte leverantörer, som utesluts från att delta i valfrihetssystem. Den närmare innebörden framgår av kommentaren till bestämmelsen i LOU (prop. 2021/22:5 s. 203).

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

7 § Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande myndigheten och sökanden endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelserna ska leda till uteslutning på grund av brott vid

– inrättande av valfrihetssystem enligt denna lag, eller

– uppföljningar av kontrakt som tecknats efter inrättandet av valfrihetssystem enligt denna lag.

Första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Paragrafen, som är ny, reglerar rätten att behandla personuppgifter som rör lagöverträdelser inom ramen för inrättande av ett valfrihetssystem samt efter uppföljning av kontrakt som tecknats efter inrättande av valfrihetssystem. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

Paragrafen motsvarar 19 kap. 17 b § LOU, se kommentaren till den paragrafen.

8 kap. Godkännande och ingående av kontrakt

Beslut om godkännande

1 § Den upphandlande myndigheten ska godkänna samtliga sökande som uppfyller de krav som angetts i annonsen och förfrågningsunderlaget och som inte har uteslutits med stöd av 7 kap. 1–*4 §§*.

Paragrafen anger under vilka förutsättningar sökande ska godkännas. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Paragrafen ändras då stöd för uteslutning även finns i 7 kap. 2–4 §§, se vidare kommentarerna till dessa paragrafer.

10 kap. Rättsmedel m.m.

Tystnadsplikt

10 § *Den som i samband med inrättandet av ett valfrihetssystem, eller vid uppföljning av kontrakt som tecknats efter inrättandet av ett valfrihetssystem, har fått del av uppgifter om en enskilds personliga förhållanden som förekommer i en angelägenhet som avser kontroll av uppgifter ur belastningsregistret får inte obehörigen röja eller utnyttja dessa uppgifter.*

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess som tillämpas i det allmännas verksamhet.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om tystnadsplikt samt en upplysning. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.3.

Paragrafen anger i *första stycket* att den som i samband med inrättandet av ett valfrihetssystem, eller vid uppföljning av kontrakt som tecknats efter inrättandet av ett valfrihetssystem, har fått del av uppgifter om enskilds personliga förhållanden som förekommer i angelägenhet som avser kon-

troll av uppgifter ur belastningsregistret inte obehörigen får röja eller utnyttja dessa uppgifter. Det kan t.ex. handla om att en sökande i enlighet med bestämmelsen i 7 kap. 6 § fått ta del av uppgifter om att en person i den sökandes styrelse är dömd för ett brott. Den närmare innebörden av tystnadsplikten motsvarar det som anges i 19 kap. 3 a § LOU, se kommentaren till den paragrafen.

I *andra stycket* finns det en upplysning om att OSL tillämpas i det allmännas verksamhet. Stycket motsvarar 19 kap. 3 a § andra stycket LOU, se kommentaren till den paragrafen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. För valfrihetssystem som annonserats före ikraftträdandet gäller inte 7 kap. 3–7 §§.
3. För valfrihetssystem som annonserats före ikraftträdandet gäller 7 kap. 1 och 2 §§ och 8 kap. 1 § i den äldre lydelsen.

Överväganden om ikraftträdande och behovet av övergångsbestämmelser finns i avsnitt 10.

Första punkten anger när lagen träder i kraft.

Av *andra och tredje punkterna* följer för valfrihetssystem som annonserats före ikraftträdandet att 7 kap. 3–7 §§ inte gäller och att 7 kap. 1 och 2 §§ och 8 kap. 1 § gäller i den äldre lydelsen. En upphandlande myndighet som beslutat att inrätta eller förändra ett valfrihetssystem är enligt 3 kap. 1 § skyldig att annonsera på den nationella webbplats som upprättats för ändamålet. Övergångsbestämmelserna medför att en sökande till ett valfrihetssystem som den upphandlande myndigheten annonserat före den 1 juli 2026 inte kan uteslutas med stöd av de nya bestämmelserna i 7 kap. 1–4 §§ samt att den upphandlande myndigheten vid en sådan ansökan inte ska tillämpa 7 kap. 5 § och 8 kap. 1 §. Vid en ansökan om deltagande i ett sådant äldre valfrihetssystem följer det av övergångsbestämmelserna att en uteslutning i stället kan ske med stöd 7 kap. 1 § i den äldre lydelsen och att den upphandlande myndigheten i dessa fall ska tillämpa 7 kap. 2 § och 8 kap. 1 § i deras äldre lydelser.

12.6 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

19 kap. Sekretess till skydd för det allmännas ekonomiska intresse

Upphandling m.m.

3 c § *Sekretessen enligt 3 § andra stycket hindrar inte att uppgift lämnas till en myndighet eller den som har begärt kontrollen, om uppgiften är nödvändig för kontroll av om det finns skäl för uteslutning i enlighet med vad som föreskrivs i*

1. 11 kap. 1 § och 2 § första stycket 1 och 2 lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,

2. 13 kap. 1 och 2 §§ och 3 § 2 lagen (2016:1145) om offentlig upphandling,

3. 13 kap. 1 och 2 §§ och 4 § 2 lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, eller

4. 11 kap. 1 och 2 §§ och 4 § 2 lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner.

Paragrafen, som är ny, bryter anbudssekretessen enligt 3 § andra stycket. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.2.

Paragrafen är tillämplig vid kontroll av om det finns skäl för uteslutning på de grunder som följer av de olika upphandlingslagarna och medför att sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för kontrollen får lämnas till myndigheter och den som begärt kontrollen.

Den nya bestämmelsen gör det möjligt för upphandlande myndigheter och enheter att vända sig till andra myndigheter för att kontrollera leverantörer trots att anbudssekretess gäller enligt 3 § andra stycket. Bestämmelsen omfattar inte bara den upphandlande myndighetens eller enhetens lämnande av uppgifter till den myndighet som har verksamhet som består av samordnad registerkontroll, utan även den myndighetens lämnande av uppgifter till de registerförande myndigheterna och tillbaka till den upphandlande myndighet eller enhet som begärt kontrollen. Bestämmelsen gör det alltså möjligt för den myndighet som erhållit en begäran om kontroll att redogöra för resultatet av kontrollen till den upphandlande myndighet eller enhet som begärt kontrollen. Bestämmelsen kan t.ex. tillämpas i de fall en upphandlande myndighet vänder sig till en sådan funktion för samordnad registerkontroll som avses i 19 kap. 17 a § LOU. Den myndighet som ansvarar för en sådan funktion för samordnad registerkontroll kan tillämpa bestämmelsen när den vänder sig till andra registerförande myndigheter som bidrar med uppgifter som omfattas av den samordnade registerkontrollen.

35 kap. Sekretess till skydd för enskild i verksamhet som syftar till att förebygga eller beivra brott, m.m.

Uteslutning vid upphandling m.m. på grund av brott

1 a § *Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider skada eller men och uppgiften förekommer i angelägenhet som avser prövning av uteslutning på grund av brott i samband med*

1. att ersättningsetableringar överlåts enligt lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning eller lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi,

2. att ett valfrihetssystem inrättas enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem eller lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen,

3. upphandlingar enligt lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna eller lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,

4. uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter upphandlingar enligt lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, lagen om offentlig upphandling, lagen om upphandling inom försörjningssektorerna eller lagen om upphandling av koncessioner,

5. uppföljningar av kontrakt som tecknats efter inrättandet av valfrihetssystem enligt lagen om valfrihetssystem eller lagen om valfrihet hos Arbetsförmedlingen, och

6. utbyte av bevis enligt artikel 14.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital in-

gång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om sekretess för uppgifter i angelägenhet som avser prövning av uteslutning på grund av brott till skydd för enskildas intressen. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.1.

Första stycket innehåller en bestämmelse om att sekretess gäller för uppgift som finns i angelägenhet som avser prövning av uteslutning på grund av brott som görs i samband med bl.a. upphandlingar. Med det avses bl.a. den myndighet som ansvarar för den samordnade registerkontrollen i den del som myndigheten har till uppgift att hämta in uppgifter om vissa brott ur belastningsregistret och göra en inledande bedömning av om de registrerade brotten skulle kunna utgöra grund för att utesluta en leverantör eller sökande från en upphandling eller ett valfrihetssystem. Det omfattar även den fortsatta hanteringen där den myndighet som ansvarar för den samordnade registerkontrollen vidarebefordrar dessa uppgifter till den upphandlande myndighet eller enhet som har begärt den samordnade registerkontrollen. Eftersom sekretessen gäller för en uppgift som hänför sig till den brottsgrundade uteslutningsprövningen följer sekretessen med uppgiften när den lämnas vidare till en annan myndighet. Sekretess för en uppgift gäller därmed oavsett hos vilken myndighet som uppgiften finns.

Sekretessen anges med ett omvänt skaderekvisit, vilket innebär att det gäller en presumtion för att den uppgift som faller under sekretessbestämmelsen omfattas av sekretess. Endast i de fall det står klart att den enskilde inte lider men av att uppgiften lämnas ut får ett utlämnande ske.

Vad som avses med valfrihetssystem följer av respektive valfrihetslag, se 1 kap. 1 § andra stycket LOV respektive 1 § andra stycket lagen om valfrihet hos Arbetsförmedlingen. Vad som avses med ersättningsetablering följer av 5 a § i respektive ersättningslag. Vad som avses med upphandling följer av respektive upphandlingslag, se 2 kap. 28 § LUFS, 1 kap. 2 § första stycket LOU, 1 kap 2 § första stycket LUF respektive 1 kap. 2 § LUK.

Paragrafen är även tillämplig i samband med utbyte av bevis enligt artikel 14.1 i SDG-förordningen (Europaparlamentets och rådets förordning [EU] 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning [EU] nr 1024/2012). När den myndighet som ansvarar för den samordnade registerkontrollen utför en kontroll av en leverantör efter en begäran från en utländsk behörig myndighet enligt SDG-förordningen ska sekretess gälla även för den verksamheten, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider skada eller men.

Paragrafen reglerar också sekretess i samband med uppföljning av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter en upphandling eller inrättandet av ett valfrihetssystem enligt upphandlingslagarna respektive valfrihetslagarna. Med uppföljning avses i detta sammanhang uppföljning av att en leverantör eller en sökande under avtalsperioden inte dömts för något brott som potentiellt ska kunna leda till uteslutning.

Enligt *andra stycket* gäller sekretessen för en uppgift i en allmän handling i högst sjuttio år.

Sekretessbrytande bestämmelser

10 f § *Sekretessen enligt 1 a § hindrar inte att uppgift lämnas ut till en enskild eller en myndighet, om uppgiften är nödvändig för kontroll av om det finns skäl för uteslutning i enlighet med vad som föreskrivs i*

1. lagen (2008:962) om valfrihetssystem,

2. lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,

3. lagen (2016:1145) om offentlig upphandling,

4. lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna,

5. lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner, eller

6. artikel 14.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012.

Sekretessen enligt 1 a § hindrar inte heller att uppgift lämnas ut till en enskild eller en myndighet vid

1. uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter upphandlingar enligt lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, lagen om offentlig upphandling, lagen om upphandling inom försörjningssektorerna eller lagen om upphandling av koncessioner, och

2. uppföljningar av kontrakt som tecknats efter inrättandet av valfrihetssystem enligt lagen om valfrihetssystem eller lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen.

Paragrafen, som är ny, innehåller sekretessbrytande bestämmelser som möjliggör uppgiftslämnande till en enskild eller en myndighet i vissa fall. Övervägandena finns i avsnitt 9.4.

Av paragrafens *första stycke* följer att en uppgift som hänför sig till en prövning av förutsättningarna för uteslutning kan lämnas till en enskild eller en myndighet utan hinder av sekretess enligt 1 a § om ett utlämnande sker enligt vad som föreskrivs i valfrihetslagarna eller upphandlingslagarna. Av de lagarna följer att en upphandlande myndighet eller enhet ska utreda om det finns skäl för att utesluta en leverantör eller sökande från en upphandling eller ett valfrihetssystem när denne är dömd för vissa brott. I vissa fall är upphandlande myndigheter och enheter förhindrade att begära in handlingar och intyg direkt från en leverantör eller sökande för att kontrollera om det finns grund för uteslutning. I stället kan de vända sig till den myndighet som tillhandahåller funktionen för samordnad registerkontroll och begära tillgång till motsvarande uppgifter, bl.a. ur belastningsregistret. Denna myndighet utför då en prövning av förutsättningarna för uteslutning, vilket innebär att den myndigheten hämtar ut uppgifter om vissa brott ur belastningsregistret.

Om den prövningen visar att en person är dömd för något av de brott som kan utgöra skäl för uteslutning möjliggör bestämmelsen att den myndighet som ansvarar för den samordnade registerkontrollen och prövningen av förutsättningarna för uteslutning får lämna uppgiften till den upphandlande myndighet, upphandlande enhet eller region (beträffande valfrihetssystem och ersättningsetableringar) som begärt kontrollen. Bestämmelsen gör det också möjligt för den myndighet som ansvarar för den samordnade registerkontrollen att lämna ut uppgifter ur prövningen

även till upphandlande myndigheter och enheter som inte omfattas av OSL.

Bestämmelsen gör det också möjligt för den myndighet som ansvarar för den samordnade registerkontrollen att lämna ut uppgifter när myndigheten behandlar sådana uppgifter för att utföra en kontroll av en leverantör på begäran av en utländsk behörig myndighet enligt artikel 14.1 i SDG-förordningen. Den sekretessbrytande bestämmelsen säkerställer att den myndighet som ansvarar för den samordnade registerkontrollen kan överföra uppgifter ur belastningsregistret vidare till enskild i dessa situationer.

Av paragrafens *andra stycke* följer att en uppgift som hänför sig till prövningen av förutsättningarna för uteslutning kan lämnas till en enskild eller en myndighet utan hinder av sekretess enligt 1 a § vid uppföljning av kontrakt eller ramavtal som ingåtts efter en upphandling eller efter ett inrättande av ett valfrihetssystem.

40 kap. Sekretess till skydd för enskild hos övriga myndigheter och i övriga verksamheter

Verksamhet som avser samordnad registerkontroll

Samordnad registerkontroll vid upphandling

7 j § *Sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet som rör samordnad registerkontroll vid upphandling enligt lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna eller lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden.*

För uppgift i allmän handling gäller sekretessen fram till dess att alla anbud i upphandlingen har offentliggjorts eller beslut om leverantör och anbud har fattats eller upphandlingen dessförinnan har slutförts.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om sekretess för uppgift som rör anbud vid samordnad registerkontroll i samband med upphandling enligt upphandlingslagarna. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.2.

Sekretess gäller enligt *första stycket* för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden som rör statlig myndighets verksamhet som består av samordnad registerkontroll vid upphandling enligt upphandlingslagarna. I vissa fall kommer upphandlande myndigheter och enheter att vara förhindrade att begära in handlingar och intyg från en leverantör för att kontrollera om det finns grund för uteslutning. I stället kan myndigheten eller enheten välja att vända sig till den myndighet som tillhandahåller funktionen för samordnad registerkontroll och begära tillgång till motsvarande information, se 11 kap. 4 § LUFS, 15 kap. 2 § och 19 kap. 17 a § LOU, 19 kap. 17 a § LUF och 11 kap. 4 b § LUK. Med samordnad registerkontroll avses ett system där en myndighet samordnat kontrollerar uppgifter om leverantören i flera myndighetsregister. Sekretessen gäller i en statlig myndighets verksamhet vilket betyder att den inte bara gäller för den myndighet som ansvarar för en sådan funktion för samordnad registerkontroll, utan omfattar även samtliga andra myndigheter som deltar i den samordnade registerkontrollen och tar del av uppgifterna. Om en upphandlande myndighet eller enhet begär att en samordnad registerkontroll ska utföras och därför lämnar uppgifter om ett anbud till den ansvariga

myndigheten, omfattas dessa uppgifter av sekretessen enligt paragrafen. Sekretessen gäller även den fortsatta hanteringen när den ansvariga myndigheten vidarebefordrar uppgifterna till de myndigheter som ingår i den samordnade registerkontrollen, t.ex. vid en sökning om en leverantör har obetalda skatter hos Skatteverket eller Kronofogdemyndigheten. Bestämmelsen innebär att den myndighet som tagit emot en begäran om samordnad registerkontroll kan skydda uppgifterna om anbud till dess att alla anbud har offentliggjorts, ett beslut om leverantör och anbud har fattats eller upphandlingen dessförinnan har slutförts. Bestämmelsen i första stycket medför att sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden när sådana upphandlande myndigheter och enheter – som inte omfattas av OSL – lämnar uppgifter om anbud till en statlig myndighet vars verksamhet består av samordnad registerkontroll. Sekretessen gäller för information om vem anbudsgivaren eller anbudssökande är och för den personkrets som ska kontrolleras i den samordnade registerkontrollen. Även företag vars kapacitet åberopas och underleverantörer omfattas av sekretessen.

Av *andra stycket* framgår att för uppgift i allmän handling gäller sekretessen fram till dess att alla anbud offentliggjorts eller beslut om leverantör och anbud fattats eller upphandlingen dessförinnan har slutförts. Tidpunkten för sekretessens upphörande överensstämmer därmed med vad som gäller för anbudssekretessen enligt 19 kap. 3 § andra stycket.

Sekretessbrytande bestämmelse

7 k § *Sekretessen enligt 7 j § hindrar inte att uppgift lämnas till en myndighet eller den som har begärt kontrollen, om uppgiften är nödvändig för kontroll av om det finns skäl för uteslutning i enlighet med vad som föreskrivs i*

1. 11 kap. 1 § och 2 § första stycket 1 och 2 lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,

2. 13 kap. 1 och 2 §§ och 3 § 2 lagen (2016:1145) om offentlig upphandling,

3. 13 kap. 1 och 2 §§ och 4 § 2 lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, eller

4. 11 kap. 1 och 2 §§ och 4 § 2 lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner.

Paragrafen, som är ny, bryter sekretessen för uppgift som rör anbud vid samordnad registerkontroll enligt 7 j § första stycket. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.2.

Bestämmelsen är tillämplig vid kontroll av om det föreligger skäl för uteslutning på de grunder som följer av de olika upphandlingslagarna och medför att sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för kontrollen får lämnas till myndigheter och den som begärt kontrollen, dvs. upphandlande myndighet och enhet.

Den myndighet som ansvarar för en sådan samordnad registerkontroll som avses i 7 j § första stycket kan tillämpa bestämmelsen när den vänder sig till andra registerförande myndigheter som bidrar med uppgifter som omfattas av den samordnade registerkontrollen. Bestämmelsen gör det även möjligt för den myndighet som erhållit en begäran om kontroll att redogöra för resultatet av kontrollen till den upphandlande myndighet eller enhet som begärt kontrollen.

12.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Facklig vetorätt i vissa fall

39 § Har förhandling enligt 38 § ägt rum och förklarar den centrala arbetstagarorganisationen eller, om en sådan inte finns, den arbetstagarorganisation som har slutit kollektivavtalet, att den av arbetsgivaren tilltänkta åtgärden kan antas medföra att lag eller kollektivavtal för arbetet åsidosätts eller att åtgärden på annat sätt strider mot vad som är allmänt godtaget inom parternas avtalsområde, får åtgärden inte beslutas eller verkställas av arbetsgivaren.

Vid upphandling enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner, lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet eller lagen (2008:962) om valfrihetssystem får en förklaring enligt första stycket göras endast om den grundar sig på omständigheter som anges i

– 13 kap. 1, 2 och 3 §§ samt 19 kap. 17 § lagen om offentlig upphandling,

– 13 kap. 1 och 2–4 §§ samt 19 kap. 17 § lagen om upphandling inom försörjningssektorerna,

– 11 kap. 1 och 2–4 §§ lagen om upphandling av koncessioner,

– 11 kap. 1–3 §§ samt 15 kap. 16 § lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, eller

– 7 kap. 1–*4 §*§ lagen om valfrihetssystem.

Paragrafen reglerar arbetstagarorganisationers vetorätt. Övervägandena finns i avsnitt 8.

I *andra stycket* ändras hänvisningen till LOV. Ändringen görs till följd av att grunderna för när en sökande till ett valfrihetssystem får uteslutas ändras, se kommentarerna till 7 kap. 1–4 §§ LOV.

12.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning

Ersättningsetablering

5 d § Regionen får utesluta en sökande från att delta i ansökningsförfarandet i enlighet med vad som föreskrivs i 7 kap. 1–*7* §§ lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Det som *anges* där om upphandlande myndighet ska i stället avse region.

Paragrafen reglerar regionens möjlighet att utesluta en sökande från att delta i ett ansökningsförfarande. Övervägandena finns i avsnitt 8, 9.2 och 9.5.

Hänvisningen till LOV ändras. Ändringen görs till följd av att bestämmelserna om uteslutning av sökande till valfrihetssystem ändras.. Se kommentarerna till 7 kap. 1–7 §§ LOV för deras närmare innebörd.

12.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi

Ersättningsetablering

5 d § Regionen får utesluta en sökande från att delta i ansökningsförfarandet i enlighet med vad som föreskrivs i 7 kap. 1–7 §§ lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Det som *anges* där om upphandlande myndighet ska i stället avse region.

Paragrafen reglerar regionens möjlighet att utesluta en sökande från att delta i ett ansökningsförfarande. Övervägandena finns i avsnitt 8, 9.2 och 9.5.

Hänvisningen till LOV ändras. Ändringen görs till följd av att bestämmelserna om uteslutning av sökande till valfrihetssystem ändras. Se kommentarerna till 7 kap. 1–7 §§ LOV för deras närmare innebörd.

12.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:1065) om kollektivtrafik

4 a kap. Upphandling av kollektivtrafik

Konkurrensutsättning

6 § Vid konkurrensutsättning enligt artikel 5.3 i EU:s kollektivtrafikförordning tillämpas följande bestämmelser i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner:

– 4 kap. 1–9 *och 12* §§ (allmänna bestämmelser),
– 5 kap. 3 § (värdetidpunkt),
– 6 kap. (förfarandet vid upphandling),
– 7 kap. (tekniska krav och funktionskrav),
– 8 kap. (annonsering av upphandling), utom 2 och 8 §§,
– 9 kap. (tidsfrister för anbudsansökningar och anbud),
– 10 kap. (kommunikation, information till leverantörer och dokumentation),
– 11 kap. (uteslutning av leverantörer),
– 12 kap. (kvalificering),
– 13 kap. (utvärdering av anbud och tilldelning av koncessioner),
– 14 kap. (fullgörande av koncessioner), utom 9 §,
– 16 kap. (avtalsspärr, överprövning och skadestånd), och
– 17 kap. 6–15 §§ (upphandlingsskadeavgift).

Paragrafen innehåller anvisningar om vilka bestämmelser i LUK som ska tillämpas när avtal ska tilldelas genom ett konkurrensutsatt anbudsförfarande. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.3.

Paragrafen ändras på så sätt att det av anvisningen följer att även 4 kap. 12 § LUK ska tillämpas när avtal ska tilldelas genom ett konkurrensutsatt anbudsförfarande, se kommentaren till den paragrafen.

Sammanfattning av relevanta delar av betänkandet En samordnad registerkontroll för upphandlande myndigheter och enhet (SOU 2023:43)

Utredningens huvudsakliga uppdrag har varit att föreslå ett effektivt och tillförlitligt system för leverantörskontroll i samband med offentlig upphandling och vid ansökan om att delta i ett valfrihetssystem. Utredningens övriga uppdrag är fristående från huvuduppdraget och betänkandet har därför delats in i tre delar.

Uppdraget att föreslå ett effektivt och tillförlitligt system för leverantörskontroll i samband med offentlig upphandling och vid ansökan om att delta i ett valfrihetssystem, redovisas i betänkandets del 1. Övriga uppdrag redovisas i del 2 och i betänkandets del 3 finns överväganden som är gemensamma för de föregående delarna.

Del 1 – Ett effektivt och tillförlitligt system för leverantörskontroll

Problembeskrivning

- Vid dagens kontroll av leverantörer och sökanden föreligger enligt utredningen flera olika typer av problem:
- I upphandlingslagarna hänvisas direkt till EU-rättsakter och det är oklart vilka svenska brott som ska leda till uteslutning.
- Det är oklart vilka företrädare för en leverantör eller sökande som ska kontrolleras i belastningsregistret.
- Uppgifter i belastningsregistret och skattedatabasen skyddas av sekretess.
- Det saknas belastningsregisterutdrag som anpassats för kontroll i samband med upphandling och användandet av fullständiga registerutdrag medför att ovidkommande integritetskänsliga uppgifter sprids.
- Belastningsregisterutdrag som samlats in av upphandlande myndigheter och enheter kan utgöra allmänna handlingar.
- För att fastställa om det finns skäl för uteslutning krävs kontroll i ett flertal olika myndighetsregister.

För att komma runt problemen kopplade till kontrollen av belastningsuppgifter är det i dag vanligt att upphandlande myndigheter och enheter begär att leverantörer lämnar in en sanningsförsäkran där en företrädare för leverantören intygar att det inte finns skäl för uteslutning. Genom användandet av sanningsförsäkran överförs sålunda ansvaret för kontrollen till en enskild företrädare för leverantören. Därmed minskar visserligen risken för spridningen av integritetskänsliga uppgifter men problematiken kring vilka brott som ska leda till uteslutning och vilka som omfattas av den personkrets som ska kontrolleras kvarstår. Det är vidare okänt vilka utredningsåtgärder en leverantör i normalfallet faktiskt vidtar

innan en sanningsförsäkran signeras. Utredningen bedömer det därmed som tveksamt om den ordning med sanningsförsäkringar som i dag tillämpas av upphandlande myndigheter och enheter är tillräcklig för att tillse att leverantörer som dömts för vissa typer av brott i praktiken är förhindrade att delta i svenska upphandlingar.

Bolagsverket ska tillhandahålla ett system för samordnad registerkontroll

Utredningen föreslår att Bolagsverket ska ansvara för att tillhandahålla ett system för samordnad registerkontroll. Uppgiften att tillhandahålla systemet, vem som har rätt att använda det och vad som ska kunna kontrolleras ska regleras i en ny förordning – Förordningen om samordnad registerkontroll i samband med upphandling. Den samordnade registerkontrollen ska vara tillgänglig för aktörer som tillämpar upphandlingslagarna, valfrihetslagarna eller ersättningslagarna och för behöriga myndigheter från andra länder inom EU/EES-området. Dessa aktörer ska dels kunna begära en kontroll i samband med tilldelning av ett kontrakt eller godkännande av en sökande, dels vid uppföljning av kontrakt eller ramavtal som tecknats efter en upphandling eller efter inrättandet av ett valfrihetssystem.

En begäran om kontroll får avse samtliga som deltar i fullgörandet av ett kontrakt och det är sålunda möjligt att, förutom för leverantörer och sökanden, även begära en kontroll av företag vars kapacitet åberopas och underleverantörer.

När det gäller frågan om vilka uppgifter som ska kunna kontrolleras vid den samordnade registerkontrollen har utredningen utgått från de obligatoriska och fakultativa uteslutningsgrunder som listas i upphandlingslagarna och LOV. Skälet till det är att även om det i vissa fall är möjligt att utesluta leverantörer och sökanden på andra grunder än de som uttryckligen följer av upphandlingslagarnas och LOV:s bestämmelser så bör fokus initialt ligga på att effektivisera den leverantörskontroll som sker med utgångspunkt i de uteslutningsgrunder som är gemensamma för flertalet upphandlingar. För att det ska vara möjligt att bygga ett effektivt automatiserat system som kan hantera ett stort antal förfrågningar är det enligt utredningens bedömning även nödvändigt att begränsa vilka uppgifter som kontrolleras till sådana där det av upphandlingslagarna och LOV på ett enhetligt sätt framgår vad som ska kontrolleras. Så är fallet vid uteslutning till följd av brott, obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter samt avseende vissa kvalificerade ekonomiska svårigheter. Utredningen föreslår inte att några nya register ska införas och kontrollen begränsas därför även till uppgifter som är tillgängliga i existerande myndighetsregister.

Med dessa begränsningar ska uppgifter från följande register kunna inhämtas av Bolagsverket vid en samordnad registerkontroll:

– Bolagsverkets olika bolagsregister.
– Länsstyrelsernas stiftelseregister.
– Polismyndighetens belastningsregister.
– Skatteverkets skattedatabas.
– Kronofogdemyndighetens utsöknings- och indrivningsdatabas.
– Bolagsverkets konkursregister.

– Bolagsverkets register över företagsrekonstruktioner.
– Kronofogdemyndighetens skuldsaneringsregister.
– Bolagsverkets näringsförbudsregister.
– Bolagsverkets register över verkliga huvudmän.

När den grundläggande kontrollfunktionen väl är på plats finns det, som utredningen ser det, inget som hindrar att systemet byggs ut för att kontrollera uppgifter som är av betydelse för andra typer av uteslutningsgrunder eller kvalifikationskrav som avser rätt att utöva yrkesverksamheten.

Sekretess och integritet

För uppgifterna i belastningsregistret och skattedatabasen gäller sekretess. För att det ska vara möjligt för Polismyndigheten och Skatteverket att lämna ut uppgifter till Bolagsverket föreslår utredningen sekretessbrytande bestämmelser som medger att uppgifterna lämnas i samband med att Bolagsverket, på begäran av en upphandlande myndighet eller enhet, genomför en samordnad registerkontroll.

Utredningen har med utgångspunkt i de nuvarande bestämmelserna i upphandlingslagarna analyserat vilka svenska brott som potentiellt kan leda till uteslutning. En motsvarande analys har gjorts avseende vilka företrädare för en leverantör eller sökande som enligt gällande bestämmelser bör omfattas av kontrollen i belastningsregistret. Enligt den föreslagna bestämmelsen bryts sekretessen endast för dessa potentiellt relevanta brott och Bolagsverket har endast möjlighet att kontrollera vissa företrädare för en leverantör eller sökande. Om den sökande är ett aktiebolag är det t.ex. möjligt att kontrollera ledamot och suppleant i styrelsen, verkställande direktör, vice verkställande direktör, verklig huvudman samt firmatecknare.

För att så långt som möjligt minska risken för att integritetskänsliga uppgifter ur belastningsregistret sprids mer än nödvändigt föreslår utredningen att sekretess ska gälla för uppgifter ur belastningsregistret när de behandlas av Bolagsverket och upphandlande myndigheter och enheter. Kompletterande bestämmelser om tystnadsplikt medför att motsvarande skydd gäller när sådana uppgifter behandlas av upphandlande myndigheter och enheter som inte tillämpar OSL samt hos leverantörer och sökanden när dessa får ta del av uppgifterna.

När en kontroll i belastningsregistret visar att en företrädare för en leverantör eller sökande är dömd för ett brott som potentiellt ska leda till uteslutning ska Bolagsverket bedöma om domen är relevant. Bolagsverket ska endast lämna ut uppgift ur belastningsregistret till den som begärt kontrollen om verket bedömer att uppgiften är relevant för att pröva om, det på de grunder som följer av upphandlingslagarna och LOV, finns skäl för uteslutning. Utredningen bedömer att denna ordning inte endast leder till att spridningen av integritetskänsliga belastningsuppuppgifter begränsas utan även till stora effektivitetsvinster. Även om det inte krävs någon avancerad juridisk analys för att fastställa om en dom är relevant eller inte krävs det kunskap om alla de överväganden som måste göras. En dom rörande ringa bedrägeri är t.ex. endast relevant om domen visar att bedrägeriet riktats mot Europeiska gemenskapernas finansiella intressen

och en dom rörande grov stöld endast relevant om domen visar att brottet begåtts inom ramen för deltagande i en kriminell organisation. I stället för att knappt 1 200 upphandlande organisationer per år, var för sig, ska göra denna första bedömning är det därför att föredra att Bolagsverket får denna uppgift.

Sanningsförsäkran

Utredningen anser att användandet av sanningsförsäkringar så långt som möjligt bör upphöra. När den samordnade registerkontrollen inrättats kommer ett flertal av uteslutningsgrunderna att kostnadsfritt kunna kontrolleras genom att den upphandlande myndigheten eller enheten vänder sig till Bolagsverket. Även om utredningen bedömer att flertalet upphandlande myndigheter och enheter kommer att se fördelar med att använda den nya samordnade registerkontrollen finns det en risk att upphandlande myndigheter och enheter av bekvämlighetsskäl fortsätter att begära in sanningsförsäkringar. Det kan även vara så att sanningsförsäkringar används för uteslutningsgrunder som inte kan kontrolleras via den samordnade registerkontrollen och att det då anses enklare att låta en sanningsförsäkran omfatta samtliga uteslutningsgrunder.

För att motverka detta föreslår utredningen att det ska framgå av upphandlingslagarna och LOV att vid kontroll av om det finns grund för att uteslutning ska en upphandlande myndighet eller enhet inte kunna begära att leverantören eller sökande lämnar handlingar eller intyg om myndigheten eller enheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till relevant information via en myndighet som tillhandahåller en funktion för samordnad registerkontroll.

Del 2 – Övriga uppdrag

Grunder för uteslutning av sökanden till valfrihetssystem

De nuvarande bestämmelserna om uteslutning av sökande till valfrihetssystem utformades i huvudsak med de fakultativa uteslutningsgrunderna i 2007 års LOU som förebild. Sedan de nuvarande reglerna för uteslutning av sökande infördes i LOV har LOU:s grunder för uteslutning ändrats, dels utifrån de nya upphandlingsdirektiven för direktivstyrda upphandlingar, dels utifrån Förenklingsutredningens förslag på enklare regler för icke-direktivstyrda upphandlingar.

Sammantaget innebär dessa förändringar att i stort samma grunder för uteslutning av leverantörer används vid samtliga typer av upphandlingar som sker enligt upphandlingslagarna. En skillnad är dock att det för vissa av uteslutningsgrunderna finns en skyldighet för den upphandlande myndigheten eller enheten att utesluta en leverantör vid upphandlingar över tröskelvärdet medan det är frivilligt att utesluta en leverantör vid upphandlingar under tröskelvärdet och vid upphandlingar av vissa tjänster.

Valfrihetssystem omfattas inte av upphandlingsdirektiven och brukar beskrivas som ett alternativ till offentlig upphandling. Om den upphandlande myndigheten i stället anskaffar tjänsterna via upphandling

ska uteslutningsgrunderna i LOU tillämpas. Enligt utredningens bedömning talar det med styrka för att bestämmelserna som anger när en uteslutning får ske borde vara desamma, oavsett om tjänsterna köps in efter att ett valfrihetssystem inrättats eller efter en upphandling.

Ytterligare skäl som talar för att uteslutningsgrunderna ska vara så enhetliga som möjligt vid såväl upphandling som vid inrättande av valfrihetssystem är att en utformning av uteslutningsgrunderna i LOV som följer bestämmelserna om uteslutning vid de icke-direktivstyrda upphandlingarna underlättar för kommuner och landsting som använder sig av både upphandling och valfrihetssystem. Utredningen konstaterar vidare att med gemensamma regler kommer praxisutvecklingen på ett område att förtydliga rättsläget för de icke-direktivstyrda upphandlingarna i samtliga lagar.

Utredningen föreslår därför att bestämmelsen om uteslutning av sökande i LOV ska utformas med 19 kap. 17 § LOU som förebild. En upphandlande myndighet ska därmed, med ett fåtal undantag, få utesluta en sökande på de direktivstyrda uteslutningsgrunder som följer av LOU. En sökande ska också få uteslutas om den på andra grunder som anges i förfrågningsunderlaget är olämplig att delta i valfrihetssystemet. En upphandlande myndighet ska, innan den beslutar att utesluta en sökande, ge den sökande tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över de omständigheter som enligt myndigheten utgör skäl för uteslutning.

Del 3 – Gemensamma överväganden

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Utredningen föreslår att den nya förordningen om samordnad registerkontroll i samband med upphandling samt föreslagna författningsändringar ska träda i kraft den 1 oktober 2025. Bolagsverket och övriga berörda registermyndigheter bör i början av 2024 ges i uppdrag utveckla och etablera den tekniska lösningen för den samordnade registerkontrollen. Bolagsverket bör tillföras medel för detta arbete i samband med Vårändringsbudgeten för 2024.

I LOV ska äldre bestämmelser om uteslutningsgrunder och bevisregler fortfarande gälla om den upphandlande myndigheten annonserat ett beslut att inrätta ett valfrihetssystem före ikraftträdandet. I ersättningslagarna ska den äldre bestämmelsen om uteslutningsgrunder fortfarande gälla om ansökningsinbjudan publicerats före ikraftträdandet och hänvisningen till LOV avse äldre bestämmelser.

Konsekvensanalys

Ett effektivt och tillförlitligt system för leverantörskontroll

För att fullgöra skyldigheten att tillhandahålla ett system för samordnad registerkontroll måste Bolagsverket utveckla en e-tjänst som är tillgänglig endast för de aktörer som ska ha möjlighet att begära samordnade registerkontroller. För att hantera inhämtningen av uppgifter från de registerförande myndigheterna behöver Bolagsverket utveckla

integrationer mot Polismyndigheten, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, länsstyrelserna och andra delar på Bolagsverket. Internt behöver Bolagsverket bygga upp en ny handläggningsprocess för den sammanhållna registerkontrollen. Det inkluderar såväl verksamhetsutveckling som kompetensuppbyggnad och IT-investeringar.

Utredningen bedömer att kostnaderna för utveckling och etablering av Bolagsverkets funktion för den samordnade registerkontrollen kommer att ligga inom intervallet 120 till 135 miljoner kronor, beroende på vilka val som görs för uppbyggnaden av funktionen. Förvaltningskostnaderna för en samordnad registerkontroll uppskattas därefter uppgå till 36 miljoner kronor per år. Utredningen föreslår att finansieringen av såväl utvecklingskostnaderna som förvaltningskostnaderna för den samordnade registerkontrollen ska ske från befintliga anslag genom ett schablonavdrag på förvaltnings- och investeringsanslagen samt utgiftsområde 25 allmänna bidrag till kommuner.

För registerförande myndigheter, Upphandlingsmyndigheten, Konkurrensverket, Domstolsverket och domstolarna görs bedömningen att förslaget inte kräver några omfattande åtgärder och att eventuella kostnader ryms inom befintliga anslag.

Utredningen bedömer att tillgången till en kostnadsfri samordnad registerkontroll avseende ett flertal uteslutningsgrunder kommer att leda till förenklingar och kostnadsbesparingar för upphandlande myndigheter och enheter. För de upphandlande myndigheter och enheter som tillämpar de fakultativa uteslutningsgrunderna vid icke-direktivstyrda upphandlingar, samt för de som även väljer att följa upp kontrakt som tecknats, blir besparingen ännu större.

Förslaget medför att upphandlande myndigheter och enheter inte får begära att leverantörer och sökanden lämnar in handlingar eller intyg om myndigheten eller enheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till relevant information via en myndighet som tillhandahåller en funktion för samordnad registerkontroll. Den administrativa bördan för de företag som lämnar in anbud i en upphandling, ansöker om att delta i ett valfrihetssystem eller deltar i fullgörandet av ett offentligt kontrakt kommer därmed att minska betydligt. Detta gäller speciellt för de företag som inför signeringen av en sanningsförsäkran samlat in belastningsregisterutdrag från relevanta företrädare. Förslagen bedöms också bidra till en sund konkurrens då kontrollen av företag såväl förenklas som effektiviseras.

Grunder för uteslutning av sökanden till valfrihetssystem

Förslaget bedöms inte leda till några direkta effekter på upphandlande myndigheters kostnader och intäkter. Förslagen medför inte heller några ytterligare åligganden eller krav på upphandlande myndigheter vid upprättandet och förvaltningen av valfrihetssystem. Därmed får förslaget inte heller några konsekvenser för den kommunala självstyrelsen.

Förslaget bedöms inte ha några negativa konsekvenser för företagen och konkurrensen på de marknader där offentlig verksamhet inrättar valfrihetssystem. Förslaget bedöms inte heller ha några negativa konsekvenser för små- och medelstora företags möjligheter att delta i

valfrihetssystem. Förslaget kan medföra en regelförenkling för de företag som deltar i både upphandling enligt LOU och valfrihetssystem.

Förslaget kan ge positiva effekter för upphandlande myndigheter då fler uteslutningsgrunder blir tillgängliga att använda vid inrättandet av valfrihetssystem. Det kan också leda till förenklingar för upphandlande myndigheter när uteslutningsgrunderna är desamma vid såväl icke-direktivstyrda upphandlingar som valfrihetssystem.

Betänkandets lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Härigenom föreskrivs att 39 § lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
39 §[1]	
Har förhandling enligt 38 § ägt rum och förklarar den centrala arbetstagarorganisationen eller, om en sådan inte finns, den arbetstagarorganisation som har slutit kollektivavtalet, att den av arbetsgivaren tilltänkta åtgärden kan antas medföra att lag eller kollektivavtal för arbetet åsidosätts eller att åtgärden på annat sätt strider mot vad som är allmänt godtaget inom parternas avtalsområde, får åtgärden inte beslutas eller verkställas av arbetsgivaren.	
Vid upphandling enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner, lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet eller lagen (2008:962) om valfrihetssystem får en förklaring enligt första stycket göras endast om den grundar sig på omständigheter som anges i	
- 13 kap. 1, 2 och 3 §§ samt 19 kap. 17 § lagen om offentlig upphandling,	
- 13 kap. 1 och 2–4 §§ samt 19 kap. 17 § lagen om upphandling inom försörjningssektorerna,	
- 11 kap. 1 och 2–4 §§ lagen om upphandling av koncessioner,	
- 11 kap. 1–3 §§ samt 15 kap. 16 § lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, eller	
- 7 kap. 1 § lagen om valfrihetssystem.	- 7 kap. 1–*4 §*§ lagen om valfrihetssystem.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2025.

[1] Senaste lydelse 2021:1114.

Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning

Härigenom föreskrivs att 5 d § lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
5 d §[1]	
Regionen får utesluta en sökande från att delta i ansökningsförfarandet i enlighet med vad som föreskrivs i 7 kap. 1 *och 2* §§ lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Det som sägs där om upphandlande myndighet ska i stället avse region.	Regionen får utesluta en sökande från att delta i ansökningsförfarandet i enlighet med vad som föreskrivs i 7 kap. 1–*6* §§ lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Det som sägs där om upphandlande myndighet ska i stället avse region.

1. Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2025.
2. Har ansökningsinbjudan publicerats före ikraftträdandet gäller 5 d § i den äldre lydelsen och hänvisningen till 7 kap. 1 och 2 §§ lagen (2008:962) om valfrihetssystem ska avse lydelsen enligt 2022:992 respektive 2008:962.

[1] Senaste lydelse 2019:884.

Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi

Härigenom föreskrivs att 5 d § lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
5 d §[1]	
Regionen får utesluta en sökande från att delta i ansökningsförfarandet i enlighet med vad som föreskrivs i 7 kap. 1 *och 2* §§ lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Det som sägs där om upphandlande myndighet ska i stället avse region.	Regionen får utesluta en sökande från att delta i ansökningsförfarandet i enlighet med vad som föreskrivs i 7 kap. 1–*6* §§ lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Det som sägs där om upphandlande myndighet ska i stället avse region.

1. Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2025.
2. Har ansökningsinbjudan publicerats före ikraftträdandet gäller 5 d § i den äldre lydelsen och hänvisningen till 7 kap. 1 och 2 §§ lagen (2008:962) om valfrihetssystem ska avse lydelsen enligt 2022:992 respektive 2008:962.

[1] Senaste lydelse 2019:885.

Förslag till lag om ändring i lagen (2008:962) om valfrihetssystem

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2008:962) om valfrihetssystem[1]

dels att 7 kap. 1 och 2 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubrikerna närmast före 7 kap. 1 och 2 §§ ska utgå,

dels att 8 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas åtta nya paragrafer, 7 kap. 1–6 §§ och 10 kap. 10 och 11 §§, och närmast före 7 kap. 1–5 §§ och 10 kap. 10 och 11 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	7 kap.
	Brott
	1 §
	En upphandlande myndighet får utesluta en sökande om myndigheten får kännedom om att den sökande enligt en dom som fått laga kraft är dömd för brott som innefattar
	1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,
	2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, korruption enligt artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn, eller korruption enligt nationella bestämmelser,
	3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av

[1] Senaste lydelse av 7 kap. 1 § 2022:992.

Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/2177,

5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artiklarna 3 och 5–12 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF, i den ursprungliga lydelsen, eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 14 i det direktivet, eller

6. människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF, i den ursprungliga lydelsen.

Är den sökande en juridisk person, får den sökande uteslutas om en person som ingår i den sökandes förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan har dömts för brottet. Detsamma gäller om den som har dömts för brottet är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera den sökande.

Obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter

2 §

En upphandlande myndighet får utesluta en sökande om myndigheten får kännedom om att den sökande inte har fullgjort sina skyldigheter avseende betalning av skatter eller socialförsäkringsavgifter i det egna landet eller i det land där upphandlingen sker, och detta har fastställts genom ett bindande domstolsavgörande eller myndighetsbeslut som har fått laga kraft.

En upphandlande myndighet får även utesluta en sökande om myndigheten på ett annat lämpligt sätt kan visa att de skyldigheter som avses i första stycket inte har fullgjorts.

Missförhållanden i övrigt i fråga om en sökandes verksamhet

3 §

En upphandlande myndighet får utesluta en sökande om

1. myndigheten kan visa att den sökande har åsidosatt tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter,

2. den sökande

a) är i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden,

b) är föremål för tvångsförvaltning,

c) har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer, eller

d) har avbrutit sin näringsverksamhet eller befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett förfarande enligt nationella lagar och andra författningar som liknar dem som avses i a–c,

3. myndigheten kan visa att den sökande gjort sig skyldig till något allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att den sökandes redbarhet kan ifrågasättas,

4. den sökande har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet

av något väsentligt krav i ett tidigare kontrakt enligt denna lag, lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna eller lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner, och detta har medfört att det tidigare kontraktet har sagts upp i förtid eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder, eller

5. den sökande i allvarlig omfattning

a) har lämnat oriktiga uppgifter om den information som kan begäras för kontroll av att det inte finns grund för att utesluta den sökande enligt detta kapitel, eller

b) har undanhållit sådan information.

Uteslutning på andra grunder

4 §

En sökande får också uteslutas om den på andra grunder som anges i förfrågningsunderlaget är olämplig att delta i valfrihetssystemet.

Utredning

5 §

Vid kontroll av om det enligt detta kapitel finns grund för att utesluta en sökande får en upphandlande myndighet inte begära att den sökande lämnar handlingar eller intyg om myndigheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till relevant information via en myndighet som tillhandahåller en funktion för samordnad registerkontroll.

6 §

En upphandlande myndighet ska, innan den beslutar att utesluta en sökande, ge den sökande tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över de omständigheter som enligt

	myndigheten utgör skäl för uteslutning.
	8 kap.
	1 §
Den upphandlande myndigheten ska godkänna samtliga sökande som uppfyller de krav som angetts i annonsen och förfrågningsunderlaget och som inte har uteslutits med stöd av 7 kap. 1 §.	Den upphandlande myndigheten ska godkänna samtliga sökande som uppfyller de krav som angetts i annonsen och förfrågningsunderlaget och som inte har uteslutits med stöd av 7 kap. 1–*4 §§*.
	10 kap.
	Tystnadsplikt
	10 §
	Den som i samband med inrättandet av ett valfrihetssystem, eller vid uppföljning av kontrakt som tecknats efter inrättandet av ett valfrihetssystem, har fått del av uppgifter om enskilds personliga förhållanden som förekommer i angelägenhet som avser kontroll av belastningsuppgifter får inte obehörigen röja dessa uppgifter.
	I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
	Känsliga personuppgifter
	11 §
	Personuppgifter om hälsa får behandlas vid uppföljning av kontrakt som tecknats efter inrättandet av ett valfrihetssystem där 4 kap. 2 § tillämpats om det är nödvändigt för att kontrollera att kontraktet fullgörs i enlighet med kontraktsvillkoren.
	Vid behandling som sker enbart med stöd av första stycket är det förbjudet att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på uppgifter om hälsa.

1. Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2025.

2. För valfrihetssystem som annonserats före ikraftträdandet gäller inte 7 kap. 3–6 §§.

3. För valfrihetssystem som annonserats före ikraftträdandet gäller 7 kap. 1 och 2 §§ och 8 kap. 1 § i den äldre lydelsen.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom förskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att 35 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 19 kap. 3 b § ska lyda ”Sekretessbrytande bestämmelser”,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 19 kap. 3 § c, 30 kap. 23 c och 25 d §§ och 35 kap. 10 e § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	19 kap.
	3 c §
	Sekretessen enligt 3 § andra stycket hindrar inte att uppgifter som är nödvändiga för kontroll av om det föreligger skäl för uteslutning på de grunder som följer av 11 kap. 1 § och 2 § första stycket 1 och 2 lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 13 kap. 1 och 2 §§ och 3 § 2 lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, 13 kap. 1 och 2 §§ och 4 § 2 lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna eller 11 kap. 1 och 2 §§ och 4 § 2 lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner lämnas till myndigheter och den som begärt kontrollen.
	30 kap.
	23 c §
	Sekretess gäller i statlig myndighets verksamhet som består i samordnad registerkontroll vid upphandling enligt lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna eller lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner för uppgift som rör anbud.

För uppgift i allmän handling gäller sekretessen fram till dess att alla anbud offentliggjorts eller beslut om leverantör och anbud fattats eller upphandlingen dessförinnan har slutförts.

25 d §

Sekretessen enligt 23 c § hindrar inte att uppgifter som är nödvändiga för kontroll av om det föreligger skäl för uteslutning på de grunder som följer av 11 kap. 1 § och 2 § första stycket 1 och 2 lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 13 kap. 1 och 2 §§ och 3 § 2 lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, 13 kap. 1 och 2 §§ och 4 § 2 lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna eller 11 kap. 1 och 2 §§ och 4 § 2 lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner lämnas till myndigheter och den som begärt kontrollen.

35 kap.

1 §[1]

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider skada eller men och uppgiften förekommer i

1. utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål,
2. angelägenhet som avser användning av tvångsmedel i brottmål eller i annan verksamhet för att förebygga brott,
3. angelägenhet som avser säkerhetsprövning enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585),
4. annan verksamhet som syftar till att förebygga, uppdaga, utreda eller beivra brott eller verkställa uppbörd och som bedrivs av en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Skatteverket, Tullverket eller Kustbevakningen,
5. register som förs av Polismyndigheten enligt 5 kap. lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område eller som annars behandlas med stöd av de bestämmelserna, eller uppgifter som behandlas av Säkerhetspolisen eller Polismyndigheten med stöd av lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter,

[1] Senaste lydelse 2019:1184.

6. register som förs enligt lagen (1998:621) om misstankeregister,	
7. register som förs av Skatteverket enligt lagen (2018:1696) om Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område eller som annars behandlas där med stöd av samma lag,	
8. särskilt ärenderegister över brottmål som förs av åklagarmyndighet, om uppgiften inte hänför sig till registrering som avses i 5 kap. 1 §, *eller*	8. särskilt ärenderegister över brottmål som förs av åklagarmyndighet, om uppgiften inte hänför sig till registrering som avses i 5 kap. 1 §,
9. register som förs av Tullverket enligt lagen (2018:1694) om Tullverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område eller som annars behandlas där med stöd av samma lag.	9. register som förs av Tullverket enligt lagen (2018:1694) om Tullverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område eller som annars behandlas där med stöd av samma lag*, eller*
	10. angelägenhet som avser behandling av belastningsuppgifter i samband med
	– upphandlingar enligt lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna eller lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
	– att valfrihetssystem inrättats enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem eller lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen,
	– ersättningsetableringar enligt lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning eller lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi,
	– uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som tecknats efter upphandlingar enligt lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, lagen om offentlig upphandling, lagen om upphandling inom försörjningssektorerna eller lagen om upphandling av koncessioner, och
	– uppföljningar av kontrakt som tecknats efter inrättandet av valfrihetssystem enligt lagen om valfrihetssystem eller lagen om valfrihet hos Arbetsförmedlingen.

Sekretessen enligt första stycket 2 gäller hos domstol i dess rättskipande eller rättsvårdande verksamhet endast om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider skada eller men om uppgiften röjs. Vid förhandling om användning av tvångsmedel gäller sekretess för uppgift om vem som är misstänkt endast om det kan antas att fara uppkommer för att den misstänkte eller någon närstående till honom eller henne utsätts för våld eller lider annat allvarligt men om uppgiften röjs.

Första stycket gäller inte om annat följer av 2, 6 eller 7 §.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

10 e §

Sekretessen enligt 1 § första stycket 10 hindrar inte att en uppgift lämnas ut till en enskild enligt vad som föreskrivs i

– lagen (2008:962) om valfrihetssystem,

– lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,

– lagen (2016:1145) om offentlig upphandling,

– lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna,

– lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner, eller

– förordningen (2025:xxxx) om samordnad registerkontroll i samband med upphandling.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:1065) om kollektivtrafik

Härigenom föreskrivs att 4 a kap. 6 § lagen (2010:1065) om kollektivtrafik ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 a kap.	
6 §[1]	
Vid konkurrensutsättning enligt artikel 5.3 i EU:s kollektivtrafikförordning tillämpas följande bestämmelser i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner:	
- 4 kap. 1–9 §§ (allmänna bestämmelser),	- 4 kap. 1–9*, 12 och 13* §§ (allmänna bestämmelser),
- 5 kap. 3 § (värdetidpunkt),	
- 6 kap. (förfarandet vid upphandling),	
- 7 kap. (tekniska krav och funktionskrav),	
- 8 kap. (annonsering av upphandling), utom 2 och 8 §§,	
- 9 kap. (tidsfrister för anbudsansökningar och anbud),	
- 10 kap. (kommunikation, information till leverantörer och dokumentation),	
- 11 kap. (uteslutning av leverantörer),	
- 12 kap. (kvalificering),	
- 13 kap. (utvärdering av anbud och tilldelning av koncessioner),	
- 14 kap. (fullgörande av koncessioner), utom 9 §,	
- 16 kap. (avtalsspärr, överprövning och skadestånd), och	
- 17 kap. (upphandlingsskadeavgift).	

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2025.

[1] Senaste lydelse 2016:1212.

Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet

dels att 11 kap. 4 § ska upphöra att gälla,

dels att 11 kap. 1 § och 15 kap. 16 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 1 kap. 2 a, 14 och 15 §§ och 11 kap. 4 § och närmast före 1 kap. 14 och 15 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 kap.
	2 a §
	Lagen gäller även vid uppföljning av kontrakt och ramavtal som tecknats efter en upphandling.
	Tystnadsplikt
	14 §
	Den som i samband med en upphandling, eller vid en uppföljning av ett kontrakt eller ramavtal som tecknats efter en upphandling, har fått del av uppgifter om enskilds personliga förhållanden som förekommer i angelägenhet som avser kontroll av belastningsuppgifter får inte obehörigen röja dessa uppgifter.
	I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
	Känsliga personuppgifter
	15 §
	Personuppgifter om hälsa får behandlas vid uppföljning av kontrakt som tecknats efter en upphandling där 7 kap. 12 § tillämpats om det är nödvändigt för att kontrollera att kontraktet fullgörs i enlighet med kontraktsvillkoren.
	Vid behandling som sker enbart med stöd av första stycket är det förbjudet att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av

	personer grundat på uppgifter om hälsa.

11 kap.

1 §[1]

En upphandlande myndighet eller enhet ska utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten eller enheten får kännedom om att leverantören enligt en lagakraftvunnen dom är dömd för brott som innefattar	
1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,	
2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, respektive artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn,	
3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,	
4. penningtvätt och finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i *den ursprungliga* lydelsen, eller	4. penningtvätt och finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i lydelsen *enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/2177*, eller
5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artiklarna 3 och 5–12 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF, i den ursprungliga lydelsen, eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 14 i det direktivet.	
Är leverantören en juridisk person, ska leverantören uteslutas	Är leverantören en juridisk person, ska leverantören ute-slutas

[1] Senaste lydelse 2018:1316.

om en företrädare för den juridiska personen har dömts för brottet. Om det finns grundad anledning anta att en leverantör ska uteslutas med stöd av första stycket, får myndigheten eller enheten begära att leverantören visar att det inte finns någon grund för uteslutning.

om en företrädare för den juridiska personen har dömts för brottet. Om det finns grundad anledning *att* anta att en leverantör ska uteslutas med stöd av första stycket, får myndigheten eller enheten*, utom i de fall som avses i 4 §,* begära att leverantören visar att det inte finns någon grund för uteslutning.

Om det finns särskilda skäl, får en upphandlande myndighet eller enhet avstå från att utesluta en leverantör som dömts för brottslighet enligt första stycket.

4 §

Vid kontroll av om det enligt detta kapitel finns grund för att utesluta en leverantör från att delta i en upphandling får en upphandlande myndighet eller enhet inte begära att leverantören lämnar handlingar eller intyg om myndigheten eller enheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till relevant information via en myndighet som tillhandahåller en funktion för samordnad register-kontroll.

15 kap.

16 §[2]

En leverantör får uteslutas från att delta i en upphandling i enlighet med det som föreskrivs i 11 kap. 1–*3* §§. En leverantör får också uteslutas om den på andra grunder som anges i upphandlingsdokumenten är olämplig att delta i upphandlingen.

En leverantör får uteslutas från att delta i en upphandling i enlighet med det som föreskrivs i 11 kap. 1–*4* §§. En leverantör får också uteslutas om den på andra grunder som anges i upphandlingsdokumenten är olämplig att delta i upphandlingen.

En upphandlande myndighet eller enhet ska, innan den beslutar att utesluta en leverantör, ge leverantören tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över de omständigheter som enligt myndigheten eller enheten utgör skäl för uteslutning.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2025.

[2] Senaste lydelse 2021:1112.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:1145) om offentlig upphandling

dels att 1 kap. 2 §, 13 kap. 1 § och 15 kap. 5 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 4 kap 20 och 21 §§ och 19 kap. 3 a, 3 b och 17 a §§ och närmast före 4 kap. 20 och 21 §§ och 19 kap. 3 a och 3 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 kap.
	2 §
Denna lag gäller för upphandling som genomförs av en upphandlande myndighet (offentlig upphandling). Med upphandling avses de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggentreprenader genom tilldelning av kontrakt.	Denna lag gäller för upphandling som genomförs av en upphandlande myndighet (offentlig upphandling). Med upphandling avses de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggentreprenader genom tilldelning av kontrakt.
Lagen gäller även när en upphandlande myndighet anordnar en projekttävling. Vad som avses med projekttävling anges i 1 kap. 19 §.	Lagen gäller även när en upphandlande myndighet anordnar en projekttävling. Vad som avses med projekttävling anges i 1 kap. 19 §.
	Lagen gäller även vid uppföljning av kontrakt och ramavtal som tecknats efter en upphandling.
	4 kap.
	Tystnadsplikt
	20 §
	Den som i samband med en upphandling, eller vid en uppföljning av ett kontrakt eller ramavtal som tecknats efter en upphandling, har fått del av uppgifter om enskilds personliga förhållanden som förekommer i angelägenhet som avser kontroll av belastningsuppgifter får inte obehörigen röja dessa uppgifter.
	I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Känsliga personuppgifter
21 §

Personuppgifter om hälsa får behandlas vid uppföljning av kontrakt som tecknats efter en upphandling där 4 kap. 3 eller 18 § eller 17 kap. 1, 2 eller 4 § tillämpats om det är nödvändigt för att kontrollera att kontraktet fullgörs i enlighet med kontraktsvillkoren.

Vid behandling som sker enbart med stöd av första stycket är det förbjudet att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på uppgifter om hälsa.

13 kap.

1 §[1]

En upphandlande myndighet ska utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten genom kontroll enligt 15 kap. eller på annat sätt får kännedom om att leverantören enligt en dom som fått laga kraft är dömd för brott som innefattar

1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,

2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, korruption enligt artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn, eller korruption enligt nationella bestämmelser,

3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europa-

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europa-

[1] Senaste lydelse 2018:1317.

parlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i *den ursprungliga* lydelsen,	parlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i lydelsen *enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/2177*,

5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artiklarna 3 och 5–12 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF, i den ursprungliga lydelsen, eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 14 i det direktivet, eller

6. människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF, i den ursprungliga lydelsen.

Är leverantören en juridisk person, ska leverantören uteslutas om en person som ingår i leverantörens förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan har dömts för brottet. Detsamma gäller om den som har dömts för brottet är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera leverantören.

15 kap.

5 §

En leverantör är inte skyldig att lämna in kompletterande dokument eller andra skriftliga bevis, om den upphandlande myndigheten

1. redan har tillgång till materialet, *eller*	1. redan har tillgång till materialet,
2. själv har möjlighet att kostnadsfritt få tillgång till intyg eller relevant information direkt med hjälp av elektroniska medel.	2. själv har möjlighet att kostnadsfritt få tillgång till intyg eller relevant information direkt med hjälp av elektroniska medel*, eller*
	3. själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till intyg eller relevant information via en myndighet som tillhandahåller en funktion för samordnad register-kontroll.

19 kap.

Tystnadsplikt

3 a §

Den som i samband med en upphandling, eller vid en uppföljning av ett kontrakt eller ramavtal som tecknats efter en upphandling, har fått del av uppgifter om enskilds personliga förhållanden som förekommer i

angelägenhet som avser kontroll av belastningsuppgifter får inte obehörigen röja dessa uppgifter.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Känsliga personuppgifter

3 b §

Personuppgifter om hälsa får behandlas vid uppföljning av kontrakt som tecknats efter en upphandling där 3 §, 4 kap. 18 § eller 17 kap. 1 § tillämpats om det är nödvändigt för att kontrollera att kontraktet fullgörs i enlighet med kontraktsvillkoren.

Vid behandling som sker enbart med stöd av första stycket är det förbjudet att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på uppgifter om hälsa.

17 a §

Vid kontroll av om det enligt 17 § finns grund för att utesluta en leverantör från att delta i en upphandling får en upphandlande myndighet inte begära att leverantören lämnar handlingar eller intyg om myndigheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till relevant information via en myndighet som tillhandahåller en funktion för samordnad registerkontroll.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

dels att 1 kap. 2 § och 13 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 4 kap. 18 och 19 §§ och 19 kap. 3 a, 3 b och 17 a §§, och närmast före 4 kap. 18 och 19 §§ och 19 kap. 3 a och 3 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 kap.
	2 §
Denna lag gäller för upphandling som genomförs av en upphandlande enhet för verksamhet inom områdena vatten, energi, transporter eller posttjänster enligt 2 kap. 1–8 §§ (upphandling inom försörjningssektorerna). Med upphandling avses de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggentreprenader genom tilldelning av kontrakt.	Denna lag gäller för upphandling som genomförs av en upphandlande enhet för verksamhet inom områdena vatten, energi, transporter eller posttjänster enligt 2 kap. 1–8 §§ (upphandling inom försörjningssektorerna). Med upphandling avses de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggentreprenader genom tilldelning av kontrakt.
Lagen gäller även när en upphandlande enhet anordnar en projekttävling. Vad som avses med projekttävling anges i 1 kap. 18 §.	Lagen gäller även när en upphandlande enhet anordnar en projekttävling. Vad som avses med projekttävling anges i 1 kap. 18 §.
	Lagen gäller även vid uppföljning av kontrakt och ramavtal som tecknats efter en upphandling.
	4 kap.
	Tystnadsplikt
	18 §
	Den som i samband med en upphandling, eller vid en uppföljning av ett kontrakt eller ramavtal som tecknats efter en upphandling, har fått del av uppgifter om enskilds personliga förhållanden som förekommer i angelägenhet som avser kontroll av belastningsuppgifter får inte obehörigen röja dessa uppgifter.
	I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i

offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Känsliga personuppgifter

19 §

Personuppgifter om hälsa får behandlas vid uppföljning av kontrakt som tecknats efter en upphandling där 4 kap. 3 eller 16 § eller 16 kap. 1, 2 eller 4 § tillämpats om det är nödvändigt för att kontrollera att kontraktet fullgörs i enlighet med kontraktsvillkoren.

Vid behandling som sker enbart med stöd av första stycket är det förbjudet att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på uppgifter om hälsa.

13 kap.

1 §[1]

En upphandlande enhet som är en upphandlande myndighet ska utesluta en leverantör från att delta i ett kvalificeringssystem eller en upphandling, om enheten genom en kontroll enligt 14 kap. 3 § eller på annat sätt får kännedom om att leverantören enligt en dom som fått laga kraft är dömd för brott som innefattar

1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,

2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, korruption enligt artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn, eller korruption enligt nationella bestämmelser,

3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt

[1] Senaste lydelse 2021:1111.

eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i *den ursprungliga* lydelsen,	eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i lydelsen *enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/2177*,

5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artiklarna 3 och 5–12 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF, i den ursprungliga lydelsen, eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 14 i det direktivet, eller

6. människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF, i den ursprungliga lydelsen.

Är leverantören en juridisk person, ska leverantören uteslutas om en person som ingår i leverantörens förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan har dömts för brottet. Detsamma gäller om den som har dömts för brottet är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera leverantören.

19 kap.

Tystnadsplikt

3 a §

Den som i samband med en upphandling, eller vid en uppföljning av ett kontrakt eller ramavtal som tecknats efter en upphandling, har fått del av uppgifter om enskilds personliga förhållanden som förekommer i angelägenhet som avser kontroll av belastningsuppgifter får inte obehörigen röja dessa uppgifter.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Känsliga personuppgifter

3 b §

Personuppgifter om hälsa får behandlas vid uppföljning av kontrakt som tecknats efter en upphandling där 3 §, 4 kap. 16 §

eller 16 kap. 1 § tillämpats om det är nödvändigt för att kontrollera att kontraktet fullgörs i enlighet med kontraktsvillkoren.

Vid behandling som sker enbart med stöd av första stycket är det förbjudet att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på uppgifter om hälsa.

17 a §

Vid kontroll av om det enligt 17 § finns grund för att utesluta en leverantör från att delta i en upphandling får en upphandlande enhet inte begära att leverantören lämnar handlingar eller intyg om enheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till relevant information via en myndighet som tillhandahåller en funktion för samordnad registerkontroll.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner

dels att 1 kap. 2 § och 11 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 4 kap. 12 och 13 §§, 11 kap. 4b § och 15 kap. 4 a och 4 b §§, och närmast före 4 kap. 12 och 13 §§ och 15 kap. 4 a och 4 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 kap.
	2 §
Denna lag gäller för upphandling av byggkoncessioner och tjänstekoncessioner som genomförs av en upphandlande myndighet eller enhet (upphandling av koncessioner). Med upphandling avses de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa tjänster eller byggentreprenader genom tilldelning av en koncession.	Denna lag gäller för upphandling av byggkoncessioner och tjänstekoncessioner som genomförs av en upphandlande myndighet eller enhet (upphandling av koncessioner). Med upphandling avses de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa tjänster eller byggentreprenader genom tilldelning av en koncession. *Lagen gäller även vid uppföljning av kontrakt som tecknats efter en upphandling.*
	4 kap.
	Tystnadsplikt
	12 §
	Den som i samband med en upphandling, eller vid en uppföljning av ett kontrakt som tecknats efter en upphandling, har fått del av uppgifter om enskilds personliga förhållanden som förekommer i angelägenhet som avser kontroll av belastningsuppgifter får inte obehörigen röja dessa uppgifter. *I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).*
	Känsliga personuppgifter
	13 §
	Personuppgifter om hälsa får behandlas vid uppföljning av

kontrakt som tecknats efter en upphandling där 4 kap. 3 eller 8 § eller 14 kap. 1, 2 eller 4 § tillämpats om det är nödvändigt för att kontrollera att kontraktet fullgörs i enlighet med kontraktsvillkoren.

Vid behandling som sker enbart med stöd av första stycket är det förbjudet att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på uppgifter om hälsa.

11 kap.

1 §[1]

En upphandlande myndighet eller en sådan upphandlande enhet som avses i 1 kap. 20 § första stycket 1 ska utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten eller enheten genom kontroll eller på annat sätt får kännedom om att leverantören enligt en dom som fått laga kraft är dömd för brott som innefattar

1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,

2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, korruption enligt artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn, eller korruption enligt nationella bestämmelser,

3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv

[1] Senaste lydelse 2018:1319.

2006/70/EG, i *den ursprungliga* lydelsen,	2006/70/EG, i lydelsen *enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/2177*,

5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artiklarna 3 och 5–12 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF, i den ursprungliga lydelsen, eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 14 i det direktivet, eller

6. människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF, i den ursprungliga lydelsen.

Är leverantören en juridisk person, ska leverantören uteslutas om en person som ingår i leverantörens förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan har dömts för brottet. Detsamma gäller om den som har dömts för brottet är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera leverantören.

4 b §

Vid kontroll av om det enligt detta kapitel finns grund för att utesluta en leverantör från att delta i en upphandling får en upphandlande myndighet eller enhet inte begära att leverantören lämnar handlingar eller intyg om myndigheten eller enheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till relevant information via en myndighet som tillhandahåller en funktion för samordnad register-kontroll.

15 kap.

Tystnadsplikt

4 a §

Den som i samband med en upphandling, eller vid en uppföljning av ett kontrakt som tecknats efter en upphandling, har fått del av uppgifter om enskilds personliga förhållanden som förekommer i angelägenhet som avser kontroll av belastnings-uppgifter får inte obehörigen röja dessa uppgifter.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i

offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Känsliga personuppgifter

4 b §

Personuppgifter om hälsa får behandlas vid uppföljning av kontrakt som tecknats efter en upphandling där 4 §, 4 kap. 8 § eller 14 kap. 1 § tillämpats om det är nödvändigt för att kontrollera att kontraktet fullgörs i enlighet med kontraktsvillkoren.

Vid behandling som sker enbart med stöd av första stycket är det förbjudet att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på uppgifter om hälsa.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2025.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden kommit in från Adda AB, Affärsverket svenska kraftnät, Almega, Arbetsförmedlingen, Arbetsgivarverket, Arbetsmiljöverket, Askersunds kommun, Bolagsverket, Burlövs kommun, Byggföretagen, Domstolsverket, E-hälsomyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Ekonomistyrningsverket, Folkhälsomyndigheten, Företagarna, Försvarets materielverk, Försvarsmakten, Förvaltningsrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Linköping, Förvaltningsrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Umeå, Göteborgs stad, Högskolan i Borås, Inspektionen för vård och omsorg, Integritetsskyddsmyndigheten, Jönköpings kommun, Kammarkollegiet, Kammarrätten i Göteborg, Kammarrätten i Stockholm, Kommerskollegium, Konkurrensverket, Kronofogdemyndigheten, Landsorganisationen i Sverige, Lantbrukarnas riksförbund, Luleå kommun, Läkemedelsverket, Länsstyrelsen i Västra Götaland, Malmö kommun, Myndigheten för digital förvaltning, Nacka kommun, Norrköpings kommun, Nässjö kommun, Polismyndigheten, Regelrådet, Gotlands kommun, Region Jämtland Härjedalen, Region Skåne, Region Stockholm, Region Örebro län, Ronneby kommun, Saco, Skatteverket, SmåKom, Socialstyrelsen, Statens servicecenter, Statskontoret, Stockholms stad, Stockholms universitet, Svenskt Näringsliv, Sveriges advokatsamfund, Sveriges kommuner och regioner, Sverige Offentliga Inköpare, Säkerhet- och integritetsskyddsnämnden, Timrå kommun, Tjänstemännens centralorganisation, Trafikverket, Transparency International, Trelleborgs kommun, Upphandlingsmyndigheten, Vaggeryds kommun, Västra Götalandsregionen, och Åklagarmyndigheten.

Därutöver har yttranden inkommit från Advokatfirman Kahn Pedersen, Byggherrarna, Evoluu AB, Hudiksvalls kommun, Husbyggnadsvaror HBV Förening, Härnösands kommun, Kramfors kommun, Region Gotland, Region Västernorrland, Sollefteå kommun, Sundsvalls kommun, Svenska byggnadsarbetareförbundet och TechPack AB.

Arboga kommun, Bodens kommun, Båstads kommun, Energiföretagen, Filipstads kommun, Gotlands kommun, Hallsbergs kommun, Haparanda kommun, Kalmar kommun, Karlskoga kommun, Kiruna kommun, Landskrona kommun, Leksands kommun, Livsmedelsföretagen, Lysekils kommun, Melleruds kommun, Sveriges byggindustrier, Teknikföretagen, Uppsala kommun, Vimmerby kommun, Vårdföretagarna och Åre kommun har inbjudits att lämna synpunkter, men avstått från att yttra sig eller inte inkommit med något yttrande.

Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:1145) om offentlig upphandling

dels att 1 kap. 2 §, 13 kap. 1 § och 15 kap. 5 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sju nya paragrafer, 1 kap. 12 a §, 4 kap. 20 §, 13 kap. 4 a §, 19 kap. 3 a, 17 a och 17 b §§ och 19 a kap. 3 a §, och närmast före 4 kap. 20 §, 13 kap. 4 a §, 19 kap. 3 a § och 19 a kap. 3 a § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap.	
2 §	
Denna lag gäller för upphandling som genomförs av en upphandlande myndighet (offentlig upphandling). Med upphandling avses de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggentreprenader genom tilldelning av kontrakt.	
Lagen gäller även när en upphandlande myndighet anordnar en projekttävling. Vad som avses med projekttävling anges i 1 kap. 19 §.	
	Det finns bestämmelser som även gäller vid uppföljning av kontrakt och ramavtal i 4 kap. 20 §, 13 kap. 4 a §, 19 kap. 3 a och 17 b §§ och 19 a kap. 3 a §.
	12 a §
	Med EU:s dataskyddsförordning avses Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).
4 kap.	
	Tystnadsplikt
	20 §
	Den som i samband med en upphandling, eller vid uppföljning av ett kontrakt eller ramavtal som tecknats efter en upphandling, har fått del av uppgifter om en enskilds

personliga förhållanden som förekommer i en angelägenhet som avser kontroll av uppgifter ur belastningsregistret får inte obehörigen röja eller utnyttja dessa uppgifter.

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess som tillämpas i det allmännas verksamhet.

13 kap.

1 §[1]

En upphandlande myndighet ska utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten genom kontroll enligt 15 kap. eller på annat sätt får kännedom om att leverantören enligt en dom som fått laga kraft är dömd för brott som innefattar

1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,

2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, korruption enligt artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn, eller korruption enligt nationella bestämmelser,

3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i *den ursprungliga* lydelsen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i lydelsen *enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1113*,

5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artiklarna 3 och 5–12 i Europaparlamentets och rådets

[1] Senaste lydelse 2018:1317.

direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF, i den ursprungliga lydelsen, eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 14 i det direktivet, eller

6. människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF, i den ursprungliga lydelsen.

Är leverantören en juridisk person, ska leverantören uteslutas om en person som ingår i leverantörens förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan har dömts för brottet. Detsamma gäller om den som har dömts för brottet är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera leverantören.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

4 a §

Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande myndigheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelsen ska leda till uteslutning på grund av brott

– vid upphandlingar enligt detta kapitel, eller

– efter uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som tecknats efter upphandlingar enligt detta kapitel.

Bestämmelsen i första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

15 kap.

5 §

En leverantör är inte skyldig att lämna in kompletterande dokument eller andra skriftliga bevis, om den upphandlande myndigheten

1. redan har tillgång till materialet, eller

2. själv har möjlighet att kostnadsfritt få tillgång till intyg eller relevant information *direkt* med hjälp av elektroniska medel.

2. själv har möjlighet att kostnadsfritt få tillgång till intyg eller relevant information med hjälp av elektroniska medel

a) direkt, eller

b) genom en funktion för samordnad registerkontroll.

19 kap.

Tystnadsplikt

3 a §

Den som i samband med en upphandling, eller vid uppföljning av ett kontrakt eller ramavtal som tecknats efter en upphandling, har fått del av uppgifter om en enskilds personliga förhållanden som förekommer i en angelägenhet som avser kontroll av uppgifter ur belastningsregistret får inte obehörigen röja eller utnyttja dessa uppgifter.

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess som tillämpas i det allmännas verksamhet.

17 a §

Vid kontroll av om det enligt 17 § finns grund för att utesluta en leverantör från att delta i en upphandling får en upphandlande myndighet inte begära att leverantören lämnar handlingar eller intyg om myndigheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till motsvarande information genom en funktion för samordnad registerkontroll.

17 b §

Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande myndigheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelsen ska leda till uteslutning på grund av brott

– vid upphandlingar enligt detta kapitel, eller

– efter uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som tecknats efter upphandlingar enligt detta kapitel.

Bestämmelsen i första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med

kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

19 a kap.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

3 a §

Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande myndigheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelsen ska leda till uteslutning på grund av brott

– vid upphandlingar enligt detta kapitel, eller

– efter uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som tecknats efter upphandlingar enligt detta kapitel.

Bestämmelsen i första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

dels att 1 kap. 2 § och 13 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sju nya paragrafer, 1 kap. 10 a §, 4 kap. 18 §, 13 kap. 5 a §, 19 kap. 3 a , 17 a och 17 b §§ och 19 a kap. 3 a §, och närmast före 4 kap. 18 §, 13 kap. 5 a §, 19 kap. 3 a och 17 b §§ och 19 a kap. 3 a § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap.	
2 §	
Denna lag gäller för upphandling som genomförs av en upphandlande enhet för verksamhet inom områdena vatten, energi, transporter eller posttjänster enligt 2 kap. 1–8 §§ (upphandling inom försörjningssektorerna). Med upphandling avses de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggentreprenader genom tilldelning av kontrakt.	
Lagen gäller även när en upphandlande enhet anordnar en projekttävling. Vad som avses med projekttävling anges i 1 kap. 18 §.	
	Det finns bestämmelser som även gäller vid uppföljning av kontrakt och ramavtal i 4 kap. 18 §, 13 kap. 5 a §, 19 kap. 3 a och 17 b §§ och 19 a kap. 3 a §.
	10 a §
	Med EU:s dataskyddsförordning avses Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).
	4 kap.
	Tystnadsplikt
	18 §
	Den som i samband med en upphandling, eller vid uppföljning av ett kontrakt eller ramavtal som tecknats efter en upphandling, har fått del av uppgifter om

en enskilds personliga förhållanden som förekommer i en angelägenhet som avser kontroll av uppgifter ur belastningsregistret får inte obehörigen röja eller utnyttja dessa uppgifter.

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess som tillämpas i det allmännas verksamhet.

13 kap.

1 §[1]

En upphandlande enhet som är en upphandlande myndighet ska utesluta en leverantör från att delta i ett kvalificeringssystem eller en upphandling, om enheten genom en kontroll enligt 14 kap. 3 § eller på annat sätt får kännedom om att leverantören enligt en dom som fått laga kraft är dömd för brott som innefattar

1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,

2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, korruption enligt artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn, eller korruption enligt nationella bestämmelser,

3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i *den ursprungliga* lydelsen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i lydelsen *enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1113*,

[1] Senaste lydelse 2021:1111.

5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artiklarna 3 och 5–12 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF, i den ursprungliga lydelsen, eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 14 i det direktivet, eller

6. människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF, i den ursprungliga lydelsen.

Är leverantören en juridisk person, ska leverantören uteslutas om en person som ingår i leverantörens förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan har dömts för brottet. Detsamma gäller om den som har dömts för brottet är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera leverantören.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

5 a §

Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande enheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelsen ska leda till uteslutning på grund av brott

– vid upphandlingar enligt detta kapitel, eller

– efter uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som tecknats efter upphandlingar enligt detta kapitel.

Bestämmelsen i första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

19 kap.

Tystnadsplikt

3 a §

Den som i samband med en upphandling, eller vid uppföljning av ett kontrakt eller ramavtal som tecknats efter en upphandling, har fått del av uppgifter om en enskilds personliga förhållanden som före-

kommer i en angelägenhet som avser kontroll av uppgifter ur belastningsregistret får inte obehörigen röja eller utnyttja dessa uppgifter.

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess som tillämpas i det allmännas verksamhet.

17 a §

Vid kontroll av om det enligt 17 § finns grund för att utesluta en leverantör från att delta i en upphandling får en upphandlande enhet inte begära att leverantören lämnar handlingar eller intyg om enheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till motsvarande information genom en funktion för samordnad registerkontroll.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

17 b §

Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande enheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelsen ska leda till uteslutning på grund av brott

– vid upphandlingar enligt detta kapitel, eller

– efter uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som tecknats efter upphandlingar enligt detta kapitel.

Bestämmelsen i första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

19 a kap.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

3 a §

Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande enheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelsen ska leda till uteslutning på grund av brott

– vid upphandlingar enligt detta kapitel, eller

– efter uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som tecknats efter upphandlingar enligt detta kapitel.

Bestämmelsen i första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner

dels att 1 kap. 2 § och 11 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 1 kap. 10 a §, 4 kap. 12 §, 11 kap. 4 b och 5 a §§, och närmast före 4 kap. 12 § och 11 kap. 5 a § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap.	
2 §	
Denna lag gäller för upphandling av byggkoncessioner och tjänstekoncessioner som genomförs av en upphandlande myndighet eller enhet (upphandling av koncessioner). Med upphandling avses de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa tjänster eller byggentreprenader genom tilldelning av en koncession.	
	Det finns bestämmelser som även gäller vid uppföljning av kontrakt i 4 kap. 12 §, 11 kap. 5 a § och 15 kap. 4 a §.
	10 a §
	Med EU:s dataskyddsförordning avses Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).
4 kap.	
	Tystnadsplikt
	12 §
	Den som i samband med en upphandling, eller vid uppföljning av ett kontrakt som tecknats efter en upphandling, har fått del av uppgifter om en enskilds personliga förhållanden som förekommer i en angelägenhet som avser kontroll av uppgifter ur belastningsregistret får inte obehörigen röja eller utnyttja dessa uppgifter.

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess som tillämpas i det allmännas verksamhet.

11 kap.

1 §[1]

En upphandlande myndighet eller en sådan upphandlande enhet som avses i 1 kap. 20 § första stycket 1 ska utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten eller enheten genom kontroll eller på annat sätt får kännedom om att leverantören enligt en dom som fått laga kraft är dömd för brott som innefattar

1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,

2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, korruption enligt artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn, eller korruption enligt nationella bestämmelser,

3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i *den ursprungliga* lydelsen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i lydelsen *enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1113*,

5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artiklarna 3 och 5–12 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF, i den ursprungliga lydelsen, eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 14 i det direktivet, eller

[1] Senaste lydelse 2018:1319.

6. människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF, i den ursprungliga lydelsen.

Är leverantören en juridisk person, ska leverantören uteslutas om en person som ingår i leverantörens förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan har dömts för brottet. Detsamma gäller om den som har dömts för brottet är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera leverantören.

4 b §

Vid kontroll av om det finns grund för att utesluta en leverantör från att delta i en upphandling får en upphandlande myndighet eller enhet inte begära att leverantören lämnar handlingar eller intyg om myndigheten eller enheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till motsvarande information genom en funktion för samordnad registerkontroll.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

5 a §

Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande myndigheten eller enheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelsen ska leda till uteslutning på grund av brott

– vid upphandlingar enligt denna lag, eller

– efter uppföljningar av kontrakt som tecknats efter upphandlingar enligt denna lag.

Bestämmelsen i första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet

dels att 11 kap. 4 § ska upphöra att gälla,

dels att 11 kap. 1 § och 15 kap. 16 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 1 kap. 2 a och 14 §§, 2 kap. 31 §, 11 kap. 1 a och 4 §§ och 15 kap. 16 a §, och närmast före 1 kap. 14 §, 11 kap. 1 a § och 15 kap. 16 a § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 kap.
	2 a §
	Det finns bestämmelser som gäller vid uppföljning av kontrakt och ramavtal i 14 §, 11 kap. 1 a § och 15 kap. 16 a §.
	Tystnadsplikt
	14 §
	Den som i samband med en upphandling, eller vid uppföljning av ett kontrakt eller ramavtal som tecknats efter en upphandling, har fått del av uppgifter om en enskilds personliga förhållanden som förekommer i en angelägenhet som avser kontroll av uppgifter ur belastningsregistret får inte obehörigen röja eller utnyttja dessa uppgifter.
	I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess som tillämpas i det allmännas verksamhet.
	2 kap.
	31 §[1]
	Med EU:s dataskyddsförordning avses Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana upp-

[1] Tidigare 31 § upphävd genom 2021:1112.

gifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

11 kap.

1 §[2]

En upphandlande myndighet eller enhet ska utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten eller enheten får kännedom om att leverantören enligt en lagakraftvunnen dom är dömd för brott som innefattar

1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,

2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, respektive artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn,

3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,

4. penningtvätt och finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i *den ursprungliga* lydelsen, eller

4. penningtvätt och finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i lydelsen *enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1113*, eller

5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artiklarna 3 och 5–12 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF, i den ursprungliga lydelsen, eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 14 i det direktivet.

Är leverantören en juridisk person, ska leverantören uteslutas om en företrädare för den juridiska

Är leverantören en juridisk person, ska leverantören uteslutas om en företrädare för den juridiska

[2] Senaste lydelse 2018:1316.

personen har dömts för brottet. Om det finns grundad anledning anta att en leverantör ska uteslutas med stöd av första stycket, får myndigheten eller enheten begära att leverantören visar att det inte finns någon grund för uteslutning.	personen har dömts för brottet. Om det finns grundad anledning *att* anta att en leverantör ska uteslutas med stöd av första stycket, får myndigheten eller enheten*, utom i de fall som avses i 4 § första stycket,* begära att leverantören visar att det inte finns någon grund för uteslutning.

Om det finns särskilda skäl, får en upphandlande myndighet eller enhet avstå från att utesluta en leverantör som dömts för brottslighet enligt första stycket.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

1 a §

Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande myndigheten eller enheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelsen ska leda till uteslutning på grund av brott

– vid upphandlingar enligt detta kapitel, eller

– efter uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som tecknats efter upphandlingar enligt detta kapitel.

Bestämmelsen i första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

4 §

Vid kontroll av om det enligt detta kapitel finns grund för att utesluta en leverantör från att delta i en upphandling får en upphandlande myndighet eller enhet inte begära att leverantören lämnar handlingar eller intyg om myndigheten eller enheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till motsvarande information genom en funktion för samordnad registerkontroll.

Förbudet i första stycket gäller inte om det finns särskilda skäl för den upphandlande myndigheten eller enheten att avstå från en samordnad registerkontroll.

15 kap.

16 §[3]

En leverantör får uteslutas från att delta i en upphandling i enlighet med det som föreskrivs i 11 kap. 1–*3* §§. En leverantör får också uteslutas om den på andra grunder som anges i upphandlingsdokumenten är olämplig att delta i upphandlingen.

En leverantör får uteslutas från att delta i en upphandling i enlighet med det som föreskrivs i 11 kap. 1–*4* §§. En leverantör får också uteslutas om den på andra grunder som anges i upphandlingsdokumenten är olämplig att delta i upphandlingen.

En upphandlande myndighet eller enhet ska, innan den beslutar att utesluta en leverantör, ge leverantören tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över de omständigheter som enligt myndigheten eller enheten utgör skäl för uteslutning.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

16 a §

Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande myndigheten eller enheten och leverantören endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelsen ska leda till uteslutning på grund av brott

– vid upphandlingar enligt detta kapitel, eller

– efter uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som tecknats efter upphandlingar enligt detta kapitel.

Bestämmelsen i första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

[3] Senaste lydelse 2021:1112.

Förslag till lag om ändring i lagen (2008:962) om valfrihetssystem

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2008:962) om valfrihetssystem[1]
dels att 7 kap. 1 och 2 §§ ska upphöra att gälla,
dels att rubrikerna närmast före 7 kap. 1 och 2 §§ ska utgå,
dels att 8 kap. 1 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas nio nya paragrafer, 2 kap. 8 §, 7 kap. 1–7 §§ och 10 kap.10 §, och närmast före 7 kap. 1–5 och 7 §§ och 10 kap. 10 § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	2 kap.
	8 §
	Med EU:s dataskyddsförordning avses Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).
	7 kap.
	Brott
	1 §
	En upphandlande myndighet får utesluta en sökande om myndigheten får kännedom om att den sökande enligt en dom som fått laga kraft är dömd för brott som innefattar
	1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,
	2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption

[1] Senaste lydelse av 7 kap. 1 § 2022:992.

som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, korruption enligt artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn, eller korruption enligt nationella bestämmelser,

3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1113,

5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artiklarna 3 och 5–12 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF, i den ursprungliga lydelsen, eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 14 i det direktivet, eller

6. människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011

om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF, i den ursprungliga lydelsen.

Om den sökande är en juridisk person, får den sökande uteslutas om en fysisk person som ingår i den sökandes förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan har dömts för brottet. Detsamma gäller om den som har dömts för brottet är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera den sökande.

Obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter

2 §

En upphandlande myndighet får utesluta en sökande om myndigheten får kännedom om att den sökande inte har fullgjort sina skyldigheter avseende betalning av skatter eller socialförsäkringsavgifter i det egna landet eller i det land där upphandlingen sker, och detta har fastställts genom ett bindande domstolsavgörande eller myndighetsbeslut som har fått laga kraft.

En upphandlande myndighet får även utesluta en sökande om myndigheten på ett annat lämpligt sätt kan visa att de skyldigheter som avses i första stycket inte har fullgjorts.

Missförhållanden i övrigt i fråga om en sökandes verksamhet

3 §

En upphandlande myndighet får utesluta en sökande om

1. myndigheten kan visa att den sökande har åsidosatt tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter,

2. den sökande

a) är i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden,

b) är föremål för tvångsförvaltning,

c) har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer, eller

d) har avbrutit sin näringsverksamhet eller befinner sig i en motsvarande situation, till följd av ett förfarande enligt nationella lagar och andra författningar, som liknar dem som avses i a–c,

3. myndigheten kan visa att den sökande gjort sig skyldig till något allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att den sökandes redbarhet kan ifrågasättas,

4. den sökande har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något väsentligt krav i ett tidigare kontrakt enligt denna lag, lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna eller lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner, och detta har medfört att det tidigare kontraktet har sagts upp i förtid eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder, eller

5. den sökande i allvarlig omfattning

a) har lämnat oriktiga uppgifter om den information som kan begäras för kontroll av att det inte finns grund för att utesluta den sökande enligt detta kapitel, eller

b) har undanhållit sådan information.

Uteslutning på andra grunder

4 §

En sökande får också uteslutas om den på andra grunder som anges i förfrågningsunderlaget är

olämplig att delta i valfrihetssystemet.

Utredning

5 §

Vid kontroll av om det enligt detta kapitel finns grund för att utesluta en sökande får en upphandlande myndighet inte begära att den sökande lämnar handlingar eller intyg om myndigheten själv har möjlighet att kostnadsfritt med elektroniska medel få tillgång till motsvarande information genom en funktion för samordnad registerkontroll.

6 §

En upphandlande myndighet ska, innan den beslutar att utesluta en sökande, ge den sökande tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över de omständigheter som enligt myndigheten utgör skäl för uteslutning.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

7 §

Personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av den upphandlande myndigheten och sökanden endast om det är nödvändigt för att bedöma om lagöverträdelsen ska leda till uteslutning på grund av brott

– vid inrättande av valfrihetssystem enligt denna lag, eller

– efter uppföljningar av kontrakt som tecknats efter inrättandet av valfrihetssystem enligt denna lag.

Bestämmelsen i första stycket begränsar inte möjligheten att behandla personuppgifter enligt 3 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

8 kap.

1 §

Den upphandlande myndigheten ska godkänna samtliga sökande som uppfyller de krav som angetts i annonsen och förfrågningsunderlaget och som inte har uteslutits med stöd av 7 kap. 1 §.	Den upphandlande myndigheten ska godkänna samtliga sökande som uppfyller de krav som angetts i annonsen och förfrågningsunderlaget och som inte har uteslutits med stöd av 7 kap. 1–*4 §§*.

10 kap.

Tystnadsplikt

10 §

Den som i samband med inrättandet av ett valfrihetssystem, eller vid uppföljning av kontrakt som tecknats efter inrättandet av ett valfrihetssystem, har fått del av uppgifter om en enskilds personliga förhållanden som förekommer i en angelägenhet som avser kontroll av uppgifter ur belastningsregistret får inte obehörigen röja eller utnyttja dessa uppgifter.

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser om sekretess som tillämpas i det allmännas verksamhet.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. För valfrihetssystem som annonserats före ikraftträdandet gäller inte 7 kap. 3–7 §§.
3. För valfrihetssystem som annonserats före ikraftträdandet gäller 7 kap. 1 och 2 §§ och 8 kap. 1 § i den äldre lydelsen.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)[1]

dels att rubriken närmast före 19 kap. 3 b § ska lyda ”Sekretessbrytande bestämmelser”,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 19 kap. 3 c §, 35 kap. 1 a och 10 f §§ och 40 kap. 7 j och 7 k §§, och närmast före 35 kap. 1 a § och 40 kap. 7 j och 7 k §§ nya rubriker av följande lydelser.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	19 kap.
	3 c §
	Sekretessen enligt 3 § andra stycket hindrar inte att uppgift lämnas till en myndighet eller den som har begärt kontrollen, om uppgiften är nödvändig för kontroll av om det finns skäl för uteslutning i enlighet med vad som föreskrivs i
	1. 11 kap. 1 § och 2 § första stycket 1 och 2 lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
	2. 13 kap. 1 och 2 §§ och 3 § 2 lagen (2016:1145) om offentlig upphandling,
	3. 13 kap. 1 och 2 §§ och 4 § 2 lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, eller
	4. 11 kap. 1 och 2 §§ och 4 § 2 lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner.
	35 kap.
	Uteslutning vid offentlig upphandling på grund av brott m.m.
	1 a §
	Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till honom eller

[1] Senaste lydelse av rubriken närmast före 19 kap. 3 b § 2019:1207.

henne lider skada eller men och uppgiften förekommer i angelägenhet som avser prövning av uteslutning på grund av brott i samband med

1. att ersättningsetableringar överlåts enligt lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning eller lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi,

2. att ett valfrihetssystem inrättas enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem eller lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen,

3. upphandlingar enligt lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna eller lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,

4. uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som tecknats efter upphandlingar enligt lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, lagen om offentlig upphandling, lagen om upphandling inom försörjningssektorerna eller lagen om upphandling av koncessioner,

5. uppföljningar av kontrakt som tecknats efter inrättandet av valfrihetssystem enligt lagen om valfrihetssystem eller lagen om valfrihet hos Arbetsförmedlingen, och

6. utbyte av bevis enligt artikel 14.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

10 f §

Sekretessen enligt 1 a § hindrar inte att uppgift lämnas ut till en enskild eller en myndighet, om uppgiften är nödvändig för kontroll av om det finns skäl för uteslutning i enlighet med vad som föreskrivs i

1. lagen (2008:962) om valfrihetssystem,

2. lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,

3. lagen (2016:1145) om offentlig upphandling,

4. lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna,

5. lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner, eller

6. artikel 14.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012.

Sekretessen enligt 1 a § hindrar inte heller att uppgift lämnas ut till en enskild eller en myndighet vid

1. uppföljningar av kontrakt eller ramavtal som tecknats efter upphandlingar enligt lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, lagen om offentlig upphandling, lagen om upphandling inom försörjningssektorerna eller lagen om upphandling av koncessioner, och

2. uppföljningar av kontrakt som tecknats efter inrättandet av valfrihetssystem enligt lagen om valfrihetssystem eller lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen.

40 kap.

Verksamhet som avser samordnad registerkontroll

Samordnad registerkontroll vid offentlig upphandling

7 j §

Sekretess gäller i statlig myndighets verksamhet som avser samordnad registerkontroll vid upphandling enligt lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna eller lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden.

För uppgift i allmän handling gäller sekretessen fram till dess att alla anbud i upphandlingen har offentliggjorts eller beslut om leverantör och anbud fattats eller upphandlingen dessförinnan har slutförts.

Sekretessbrytande bestämmelse

7 k §

Sekretessen enligt 7 j § hindrar inte att uppgift lämnas till en myndighet eller den som har begärt kontrollen, om uppgiften är nödvändig för kontroll av om det finns skäl för uteslutning enlighet med vad som föreskrivs i

1. 11 kap. 1 § och 2 § första stycket 1 och 2 lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,

2. 13 kap. 1 och 2 §§ och 3 § 2 lagen (2016:1145) om offentlig upphandling,

3. 13 kap. 1 och 2 §§ och 4 § 2 lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, eller

4. 11 kap. 1 och 2 §§ och 4 § 2 lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

Förslag till lag om ändring i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Härigenom föreskrivs att 39 § lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
39 §[1]	
Har förhandling enligt 38 § ägt rum och förklarar den centrala arbetstagarorganisationen eller, om en sådan inte finns, den arbetstagarorganisation som har slutit kollektivavtalet, att den av arbetsgivaren tilltänkta åtgärden kan antas medföra att lag eller kollektivavtal för arbetet åsidosätts eller att åtgärden på annat sätt strider mot vad som är allmänt godtaget inom parternas avtalsområde, får åtgärden inte beslutas eller verkställas av arbetsgivaren.	
Vid upphandling enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner, lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet eller lagen (2008:962) om valfrihetssystem får en förklaring enligt första stycket göras endast om den grundar sig på omständigheter som anges i	
– 13 kap. 1, 2 och 3 §§ samt 19 kap. 17 § lagen om offentlig upphandling,	
– 13 kap. 1 och 2–4 §§ samt 19 kap. 17 § lagen om upphandling inom försörjningssektorerna,	
– 11 kap. 1 och 2–4 §§ lagen om upphandling av koncessioner,	
– 11 kap. 1–3 §§ samt 15 kap. 16 § lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, eller	
– 7 kap. 1 § lagen om valfrihetssystem.	– 7 kap. 1–*4 §§* lagen om valfrihetssystem.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

[1] Senaste lydelse 2021:1114.

Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning

Härigenom föreskrivs att 5 d § lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
5 d §[1]	
Regionen får utesluta en sökande från att delta i ansökningsförfarandet i enlighet med vad som föreskrivs i 7 kap. 1 *och 2* §§ lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Det som *sägs* där om upphandlande myndighet ska i stället avse region.	Regionen får utesluta en sökande från att delta i ansökningsförfarandet i enlighet med vad som föreskrivs i 7 kap. 1–*7* §§ lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Det som *anges* där om upphandlande myndighet ska i stället avse region.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. För ansökningsinbjudningar som har publicerats före ikraftträdandet gäller 5 d § i den äldre lydelsen.

[1] Senaste lydelse 2019:884.

Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi

Härigenom föreskrivs att 5 d § lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi[1] ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	5 d §[2]
Regionen får utesluta en sökande från att delta i ansökningsförfarandet i enlighet med vad som föreskrivs i 7 kap. 1 *och 2* §§ lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Det som *sägs* där om upphandlande myndighet ska i stället avse region.	Regionen får utesluta en sökande från att delta i ansökningsförfarandet i enlighet med vad som föreskrivs i 7 kap. 1–*7* §§ lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Det som *anges* där om upphandlande myndighet ska i stället avse region.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. För ansökningsinbjudningar som har publicerats före ikraftträdandet gäller 5 d § i den äldre lydelsen.

[1] Senaste lydelse av lagens rubrik 2013:1145.
[2] Senaste lydelse 2019:885.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2026-02-25

Närvarande: F.d. justitieråden Eskil Nord och Stefan Lindskog samt justitierådet Magnus Medin

Förenklad leverantörskontroll vid upphandling

Enligt en lagrådsremiss den 12 februari 2026 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling,
2. lag om ändring i lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna,
3. lag om ändring i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
4. lag om ändring i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
5. lag om ändring i lagen (2008:962) om valfrihetssystem,
6. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
7. lag om ändring i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet,
8. lag om ändring i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning,
9. lag om ändring i lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi,
10. lag om ändring i lagen (2010:1065) om kollektivtrafik.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Sofie Furberg.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinringar.

Finansdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 12 mars 2026

Närvarande: statsminister Kristersson, ordförande, och statsråden Busch, Svantesson, Edholm, Waltersson Grönvall, Strömmer, Forssmed, Tenje, Forssell, Slottner, Wykman, Bohlin, Dousa, Britz, Lann

Föredragande: statsrådet Slottner

Regeringen beslutar proposition Förenklad leverantörskontroll vid upphandling